

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**AL-UQYÂNÛSU 'L-BASÎT FÎ
TARCAMATİ'L-ĶÂMÛSİ 'L-MUHÎT
BÂBÛ'L-BĀ VE BÂBÛ'L-TĀ' DAN FASLU'L
KEF (ك) (al- kazib - kayta va kayta)
GİRİŞ – METİN - SÖZLÜK – DİZİN**

Yüksek Lisans Tezi

Murat ERDOĞAN

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY

Erzincan 2015

TEZ BİLDİRİMİ

“AL-UQYÂNÛSU ’L-BASÎT FÎ TARCAMATİ’L-ĶÂMÛSİ ’L-MUĦÎT BÂBÛ’L-BÂ VE BÂBÛ’L-TÂ’ DAN FASLU’L KEF (ك) (al- kazib - kayta va kayta) GİRİŞ – METİN - SÖZLÛK – DİZİN” isimli “**Yüksek Lisans**” tezim tarafımda intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim. 13/07/2015

Murat ERDOĞAN

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu alışma, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalının Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalında jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak Kabul edilmiştir.

Danışman / Jüri

Yrd. Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY

Jüri

Doç. Dr. Faruk GÜRBÜZ

Jüri

Doç. Dr. Süleyman EFENDİOĞLU

AL-UQYÂNÛSU 'L-BASÎT FÎ TARCAMATI'L-ĶÂMÛSÎ 'L-MUĤÎT

BÂBÛ'L-BÂ VE BÂBÛ'L-TÂ' DAN FASLU'L KEF (ك)

(al- kazib - kayta va kayta)

GİRİŞ – METİN - SÖZLÛK – DİZİN

Murat ERDOĞAN

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Temmuz 2015

Yöneten: Yrd. Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY

ÖZET

Bu çalışma, *Fîrûzâbadî* tarafından hazırlanmış “*Ķâmûsu 'l-MuĤît*” adlı eserin, tercümesi olan “*Al-Uqyânusu'l-Basît fî Tercemati 'l-Ķâmûsu 'l-MuĤît*” adlı eserin Babu'l-bâ, faslu'l-kef ve babu'l-tâ, faslu'l-kef fasıllarında yer alan “*al-kâzib*” kelimesinden “*kayta va kayta*” kelimesine kadar olan (bu kelimeler de dahil) on altı sayfalık bölümü ele almaktadır. Bu sayfalar sözlüğün 1887 (h. 1305) yılında yapılan üç ciltlik baskısının II. cildinin 246-256 ile III. cildinin 320-324. sayfalarını kapsamaktadır.

Çalışmamın metin kısmı okunduktan sonra elde edilen çeviri yazılı metin yayımlanmış olan Mustafa Koç'un ve Eyüp Tanrıverdi'nin yaptığı yayınla karşılaştırılmıştır. Eserin aslı esas alınarak bu sayfaların transkripsiyonu yapılmıştır. Ayrıca Arapça ve Türkçe sözlüğü hazırlanmıştır.

Klâsik eser özelliği taşıması dolayısıyla Türk dili sahasında çalışan araştırmacıların bu eserden istifadesini artırmak, çalışmanın amaçları arasındadır. Bunun için ele alınan bölüm, sayfa ve satır numaraları gösterilerek transkripsiyon

alfabesi ile yazılmıştır. Çalışmanın son bölümünde abece sırasına göre metinde geçen kelimelerin dizini eklenmiştir.

Eser incelenirken *tarama yöntemi* kullanılarak incelenmiştir. Tezin kapsamı içine alınan sayfalar da yer alan bâbü'l bâ ve bâbü'l tâ bölümlerinde ki faslü'l kef alt bölümü taranarak -kef- harfi ile başlayan Arapça kelimeler tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Al-Kâmûsu'l-Muhît, Kâmûs Tercümesi, Fîrûzâbâdî, Mütercim Âsım, Sözlük, Sözlükçülük

**FASLU'L KEF (ك) (al- kazib - kayta va kayta) FROM AL-UQYÂNÛSU 'L-
BASÎT FÎ TARCAMATÎ'L-ĶÂMÛSÎ 'L-MUHÎT BÂBÛ'L-BÂ AND BÂBÛ'L-
TÂ**

ENTRY –TEXT - VOCABULARY- INDEX

Murat ERDOĞAN

Erzincan University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish

Language and Literature

Master Thesis, July 2015

Guidance: Asst. Prof. Dr. Faysal Okan ATASOY

ABSTRACT

This study handles the fourteen-page-section starting from the word “al-kazib” up until the word “kayta va kayta” (including both) in the chapters of Babu'l-bâ, faslu'l-kaf ve babu'l-tâ, faslu'l-kaf of the literal work, “Al-Ukyânusu 'l-Basît fî Tercamati 'l-Ķâmûsu 'l-Muhît” written by Fîrûzâbadî. These pages cover the 246-256th pages of the volume II and the 320-324th pages of the volume III in the dictionary of the three-volume edition which was published in 1887 (hegira, 1305).

The text part of the study had been completed before encountering an edition released by Mustafa Koç and Eyüp Tanrıverdi. Therefore, this study has been compared to the issue mentioned. The transcription of these pages has been written by sticking to the original. In addition to this, an Arabic and a Turkish dictionaries have been prepared.

Because it has the characteristics of a classic, one of the aims of this study is to increase the benefits of researchers working in the area of Turkish Language. Thereby; each part, page and line being handled has been written in transcription

alphabet and indicated the numbers (page, section, line, etc.) The index of the entries takes place in the end according to alphabetical order.

The scanning method was employed as analyzing the literal work. The Arabic words starting with the letter Kaaf (ك) have been spotted by virtue of scanning the sub-section faslū'l kef of the sections bâbü'l bā and bâbü'l tā within the pages in the scope of the thesis.

Keywords: The translation of Al-Kâmûsu'l-Muhît, Kâmûs, Fîrûzâbâdî, Âsım the dragoman, dictionary, lexicography

ÖNSÖZ

Fîrûzâbadî tarafından hazırlanmış olan *Qâmûsu 'l-Muĥîṭ* adlı eser, Al-Uqyânusu 'l-Basît fi Tercemati 'l-Qâmûsu 'l-Muĥîṭ adıyla Türkçeye Mütercim Âsım tarafından çevrilmiş olup *Kâmûs Tercümesi* olarak tanınmaktadır. Eser, Arapçadan Arapçaya bir sözlüktür. Müellifinin izahına göre iki bin kitaptan faydalanılarak yazılmış olan altmış ciltlik aslının kısaltılmış şeklidir.

Mütercim Âsım eserini yazarken birçok eserden faydalanmış ve o yelpazede eserini oluşturmuştur. Müstehcen sayılabilecek her türlü kelimeyi eserinde kullanmıştır. Bu kelimelerin anlamlarını verirken tüm açıklığı ile ifade etmiştir. Özel adlar, yer adları, lakaplar hatta şahısların hayvanlarının lakaplarına varıncaya kadar birçok kelimeyi ihtiva etmektedir. Mütercim kelimelerin anlamlarını verirken kelimenin aynı anlama gelen farklı şekillerini de vermiştir ve farklı dillerdeki anlamlarından bahsetmiştir.

Babu'l-bâ, faslu'l-kaf ve babu'l-tâ, faslu'l-kaf fasıllarında yer alan “*al-kazib*” kelimesinden “*kayta va kayta*” kelimesine kadar olan (bu kelimeler de dahil) on dört sayfalık bölümü ele almaktadır. Bu sayfalar sözlüğün 1887 (h. 1305) yılında yapılan üç ciltlik baskısının II. cildinin 246-256 ile III. cildinin 320-324. sayfalarını kapsamaktadır. Eserin aslı esas alınarak bu sayfaların transkripsiyonu yapılmıştır. Ayrıca Arapça ve Türkçe sözlüğü hazırlanmıştır. Bu çalışmalar yapılırken metnin içindeki Arapça cümlelerin çevirileri tezin içinde verilmemiştir.

Yüksek lisans eğitimimde ve hazırlamış olduğum bu çalışmanın her aşamasında bilgisi, ilgisi, sabrı, fikirleri ile desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocalarıma, değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Faysal Okan ATASOY'a ve yardımlarından dolayı Onur MANAP, Özkan DEMİRBAĞ, Mehmet MOTÖR ve Nurşen ÖZYER ERDOĞAN'a bütün içtenliğimle teşekkür ederim.

Murat ERDOĞAN

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ	I
TEZ KABUL TUTANAĞI	II
ÖZET	III
ABSTRACT	V
ÖNSÖZ	VII
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ	XII
I. GİRİŞ.....	1
A. Konu.....	1
B. Sınırlar.....	1
C. Yöntem.....	1
II. MÜELLİFİN HAYATI VE ESERLERİ.....	3
A. Fîrûzâbâdî (ö. h.817/m.1415)	3
B. Eserleri	3
1. Sözlük ve Dil	3
2. Tefsir	4
3. Hadis	4
4. Fıkıh-Akaid.....	4
5. Biyografi	4
III. MÜTERCİMİN HAYATI VE ESERLERİ.....	5
A. Mütercim Âsım Efendi (ö. h.1235/m.1819).....	5
B. Eserleri	5
IV. DİL VE ÜSLUP	6

V. SÖZLÜKÇÜLÜK VE SÖZLÜK BİLİM ÇALIŞMALARI.....	7
A. Sözlük Düzeni Ve Sözlük Çeşitleri.....	8
VI. İNCELENEN ESER HAKKINDA BİLGİ	10
VII. KĀMŪS'TA SÖZCÜK ARAMA.....	13
VIII. METNİN OKUNUŞUNDA KULLANILAN YÖNTEMLER	14
IX. ARAPÇA SÖZLÜĞÜN OLUŞTURULMASINDA İZLENEN YÖNTEM	16
X. TÜRKÇE DİZİN-SÖZLÜĞÜN OLUŞTURULMASINDA İZLENEN YÖNTEM	17
XI. DEĞERLENDİRME	19
XII. METİN	28
XIII. ARAPÇA SÖZLÜK	68
XIV. TÜRKÇE DİZİN-SÖZLÜK.....	80
XV. KAYNAKÇA	211
XVI. EK-TIPKIBASIM.....	215

KISALTMALAR

<i>a.</i>	: ad
<i>anat.</i>	: anatomi
<i>Ar.</i>	: Arapça
<i>bağ.</i>	: bağlaç
<i>bk.</i>	: bakınız
<i>bs.</i>	: baskı, basım
<i>bot.</i>	: botanik
<i>c.</i>	: Cilt
<i>ç.</i>	: Çokluk
<i>DİA</i>	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
<i>e.</i>	: edat
<i>ed.</i>	: edebiyat
<i>esk.</i>	: eski dil
<i>f.</i>	: fiil
<i>Far.</i>	: Farsça
<i>gr.</i>	: Gramer
<i>İt.</i>	: İtalyanca
<i>Lat.</i>	: Latince
<i>mdn.</i>	: maden
<i>mec.</i>	: Mecaz
<i>Moğ.</i>	: Moğolca
<i>Öz.</i>	: Özel ad
<i>Rum.</i>	: Rumca
<i>s.</i>	: sayfa
<i>sf.</i>	: sıfat

- T.* : Türkçe
- TDK* : Türk Dil Kurumu
- ünl.* : ünlem
- vb.* : ve buna benzer
- Yun.* : Yunanca
- z.f.* : zarf
- zm.* : zamir
- /* : Referans numarasındaki cilt ve sayfa numarasını satır numarasından ayırır.

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	e, a, ā
ب	b, p
پ	p
ت	t
ث	ṭ
ج	c
چ	ç
ح	h
خ	ḥ
د	d
ذ	z
ر	r
ز	z
س	s
ش	ş
ص	ṣ
ض	ẓ, ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	‘
غ	g̣
ف	f
ق	k

ك	k, g, ğ, ŋ
گ	g
ل	l
م	m
ن	n
و	v, u, ü, ū, o, ö
ه	h, e, a, i
ي	y, ı, i, ī, ê

I. GİRİŞ

A. Konu

Bu çalışma *Fîrûzâbâdî* adlı Arap dil bilgininin *Al-Kâmûsu 'l-Muhîṭ* adlı eserinin *Mütercim Âsım* tarafından Türkçeye çevirilen *Al-Ukÿânûsu 'l-Basîṭ fî Tercemati 'l-Ûâmûsi 'l-Muhîṭ* adlı çevirisinin *bâbu 'l-bâ*, *faslu 'l-kaf* ve *babu 'l-tâ*, *faslu 'l-kaf* fasıllarında yer alan “*al-kazîb*” kelimesinden “*kayta va kayta*” kelimesine kadar olan (bu kelimeler de dahil) on dört sayfalık bölümü ele almaktadır. Bu sayfalar sözlüğün 1887 (h. 1305) yılında yapılan üç ciltlik baskısının II. cildinin 246-256 ile III. cildinin 320-324 sayfalarından ibarettir. Eserin aslı esas alınarak bu sayfaların transkripsiyonu yapılmış Arapça sözlüğü ve Türkçe dizini hazırlanmıştır.

B. Sınırlar

Babu 'l-bâ, faslu 'l-kaf ve babu 'l-tâ, faslu 'l-kaf fasıllarında yer alan “*al-kazîb*” kelimesinden “*kayta va kayta*” kelimesine kadar olan (bu kelimeler de dahil) on dört sayfalık bölümü ele almaktadır. Bu sayfalar sözlüğün 1887 (h. 1305) yılında yapılan üç ciltlik baskısının II. cildinin 246-256 ile III. cildinin 320-324. sayfalarını kapsamaktadır. Eserin aslı esas alınarak bu sayfaların transkripsiyonu yapılmıştır ayrıca Arapça ve Türkçe sözlüğü hazırlanmıştır.

C. Yöntem

Al-Ukÿânûsu 'l-Basîṭ fî Tarcemati 'l-Ûâmûsi 'l-Muhîṭ Arapça sözlüklerde görülen bâb-fasıl tekniğine göre dizilmiştir. Sözlükte kelimeler son harflerine göre hazırlanmış ve bâb adı verilen ana başlıklar altında ilk kelimeler bâbu 'l-hemze adlı alt başlık altında sonu elif ile biten kelimeler dizilmiştir. Bu bâbda Arap alfabesine göre 28 fasıl vardır. Fasıllar *faslu 'l-elif*, *faslu 'l-bâ*, ...şeklinde adlandırılmıştır. Bâbu 'l-hemze'nin *faslu 'l-hemze* adlı bölümünde elif ile başlayıp elif ile bitenler, *faslu 'l-bâ* adlı alt bölümde bâ harfî ile başlayıp elif ile bitenler ... şeklinde dizilmiştir. Arap sözlük sisteminde buna lugat tanziminde kafiye usulü denmektedir. Bu tez çalışmasında sözlüğün kafiye usulüne göre tertip edilmiş olmasından dolayı çalışmakta olduğum harfle başlayan kelimeler farklı bâbların (bâbü 'l bâ-bâbü 'l tâ)

içindeki fasıllardan taranarak sayfaları tespit edilmiştir, kelimeler ve açıklamaları bu sayfalardan alınarak metin oluşturulmuştur. Bu yüzden bu çalışmada “tarama yöntemi” kullanılmıştır.

Tezin kapsamı içindeki sayfalar taranarak kef (ك) harfiyle başlayan Arapça kelimeler tespit edilerek bu kelimeler ve Türkçe açıklamaları transkripsiyon (yazıçevirimi) ile aktarılarak sözlüğün metin kısmı oluşturulmuştur. Bundan sonraki aşamada metinde yer alan Arapça ve Türkçe kelimeler için dizin hazırlanmıştır.

II. MÜELLİFİN HAYATI VE ESERLERİ

A. Fîrûzâbâdî (Ö. H.817/M.1415)

14. yüzyılın son dönemleri ile 15. yüzyılın ilk dönemleri arasında yaşamış tefsir, fıkıh, hadis ve sözlük âlimidir. Tam adı, Muhammed bin Yâkûb'dur. Künyesi, Ebû Tâhir, lakabı Mecdüddîn'dir. Soyu Hz. Ebûbekir'e kadar ulaşmaktadır. 1329 (H. 729) senesinde İran'ın Şîrâz şehri yakınlarındaki Fîrûzâbâd bölgesinin Kâzerûn kasabasında doğdu. 1415 senesinde Yemen'de vefât etti.¹

B. Eserleri

Fîrûzâbâdî'nin çeşitli alanlara âit kırktan daha çok eseri vardır. Bunların en önemlisi, Kâmûs-ül-Muhît vel-Kâbûs-ul-Vesît adlı lügat kitabıdır. Mütercim Âsım Efendi tarafından Türkçeye tercüme edilen bu eseri *Al-Uqyânûsu 'l-Basît fi Tarcamati 'l-Kâmûsi 'l-Muhîf* adıyla İstanbul'da basılmıştır. Başlıca eserleri şunlardır:

1. Sözlük ve Dil

a) al-Kâmûsu'l-muhit

b) Tahbîrû'l-muvaşşin fi't-ta'bîri (fîmâ yukâlu) bi's-sîn va's-şîn

c) ed-Dürerü'l-mübessese fi'l-gureri'l-müsellese (el-Gurerü'l-müsellese ve'ddürerü'l-mübessese, el-Müsellesât)

d) Celîsü'l-enîs fi esmâ'i (tahrîmi)'l-handaris

e) al-Feraid

f) Risâle fi me'âni ba'zi'l-hurûf

g) İ'tirâzâtü sâhibi'l-Kâmûs 'ale'l-Cevherî

h) Tarîku'l-esel fi esmâ'i'l-'asel

¹ KILIÇ, Hulusi; « Fîrûzâbâdî » *DİA*, c. 13, s. 145

2. Tefsir

- a) Besâ'iru zevi't-temyîz fî leta'ifi'l-kitâbi'l-'azîz
- b) Tenvîrû'l-mikbâs (mikyâs) min Tefsîri İbn 'Abbâs
- c) Tefsîru fâtihati (Teysîru fa'ihati) 'l-ihâb (iyab) bi-tefsîri Fâtihati'l-kitâb
- d) Nugbetü(Bugyetü) 'r-reşşâf min hutbeti'l-Keşşâf

3. Hadis

- a) Sifrü (Süferü)'s-sa'âde:
- b) es-Sılâtü ve'l-büşer fî's-salâti 'alâ hayri'l-beşer
- c) al-Ehâdîsü'z-za'ife
- d) Ed' iye me'sûre merviyye 'ani'n-nebî
- e) Urcûze fî mustalahi'l-hadîs

4. Fıkıh-Akaid

- a) al-İs'âd bi'l-is'âd ilâ dereceti'l-ictihâd
- b) İbnü'l-Arabî ile ilgili risâleleri.

5. Biyografi

- a) al-Bulga fî terâcimi e'immeti'n-nahv ve'l-luga
- b) İsâretü'l-hacûn ilâ ziyâreti'l-Hacûn
- c) Tuhfetü'l-ebîh fî men nüsibe ilâ gayri ebîh:
- d) al-Mirkâtü'l-vefiyye fî tabakati'l-Hanefiyye
- e) al-Megânimü'l-mutâbe fî me'âlimi Tâbe

III. MÜTERCİMİN HAYATI VE ESERLERİ

A. Mütercim Âsım Efendi (Ö. H.1235/M.1819)

“Mütercim Asım Efendi 1775 yılında Gaziantep’te doğdu. Gaziantep’in bilginler yetiştirmiş bir ailesinden gelir. Babası Seyyid Mehmed Cenânî Efendidir. Asım Efendi Doğu kültürü güçlü bir çevrede yetişti. İlk öğrenimden sonra babasından ve tanınmış bilginlerden zamanın bilimleriyle, Arapça ve Farsça öğrenmiştir.

Otuzlu yaşların ortalarında İstanbul’a geldikten sonra İstanbul’da güçlükler içinde çalışarak Farsça’dan Burhan-ı Kâtî adlı sözlüğü dilimize çevirerek III. Selim’e sundu. Asım Efendi Padişahın dikkatini çekti ve onun yardımını görmeye başladı. 1796 yılında müderrisliğe atandı. 1807’de sarayın Vakanüvisliğine (Tarihçi) getirildi. III. Selim ölünce Asım Efendi sıkıntıya düştü fakat II. Mahmud tahta çıkınca o da Mütercim Asım Efendi’yi koruma altına aldı. O sırada Firuzabatlı Hüseyin’in Kamus’unu dilimize çevirdi ve padişaha sundu. Bu kitap padişahın iradesi ile 1814-1817 yılları arasında basıldı. Bu arada bir süre Selanik Kadılığı yaptı. Selanik’ten döndükten sonra İstanbul’da 1820 yılında öldü.”²

B. Eserleri

1. Burhân-ı Kâtî’ Tercümesi (Tibyânı-ı Nâfi’ dër Terceme-i Burhân-ı Kâtî)
2. Kāmûs Tercümesi (al-Uqyânûsu’l-basit fî tarcamati’l-Kāmûsi’l-muhît)
3. Tûhfe-i Âsım
4. Târih
5. Merahu’l-meâlî fî şerhi’l-Emâlî
6. Terceme-i Siyer-i Halebî
7. Makâle-i İstîfsâr-âmiz dër Beyân-ı Âmeden-i İngiliz

² KAÇALIN, Mustafa S.; «Mütercim Asım Efendi» *DİA*, c. 32, s. 200-201.

IV. DİL VE ÜSLUP

Mütercimmin eserdeki kullandığı cümlelerdeki özellikleri, divan edebiyatının hemen hemen bütün klasik yazarlarının cümle özellikleri ile aynıdır. Orta nesirdeki gibi yer yer süslü nesrin niteliklerini taşımakla beraber anlatmak istediğini anlaşılır bir şekilde ortaya koyan cümleler kullanılmıştır. Belirgin özellikleri, sözlü anlam oyunlarından, hüner ve marifet göstermekten kaçınılmış ve içeriğin ön planda tutulmuş olmasıdır. İmla ve üslup açısından tutarlıdır. Yabancı kelimeler vardır ama birçok kısmı sade nesri anımsatır özelliktedir. Didaktik ve ahlaki eserler, tezkireler, tarih kitapları, sefaretnameler, seyahatnameler genelde bu üslupla yazılan eserlerdir.

V. SÖZLÜKÇÜLÜK VE SÖZLÜK BİLİM ÇALIŞMALARI

M.S. 1. asırda İskenderiye’li Pamphilus’un 95 kitaptan oluşan Yunanca sözlüğü ve Marcus Verrius Flaccus’un Latince olan yapıtı, sözlükçülük konusunda ilk örneklerden sayılabilir. (*Encyclopedia Americana*, 1968) Latince’de “sözlük” anlamına gelen “dictionnarium” sözcüğü Kostanz piskoposu Salomon 9. Yüzyıl’da ansiklopedi anlamında kullanılmıştır. (*Dictionnarium universale*)

Bu tarihten sonra gerek Batı, gerekse Doğu dünyasında birçok önemli sözlük ya da ansiklopedik sözlük hazırlandı. Dünyada sözlük terimi ilk defa 1225’te John Garland tarafından kullanılmıştır. Bu yüzyıla gelinceye kadar birkaç önemli köken bilgisi sözlüğü de hazırlanmıştır. Doğu dünyasında’ da sözlükçülüğün köklü bir geçmişi vardır. Batı dünyasında ise sözlükçülükteki gelişme daha sonraki yüzyıllarda ve doğudakinden sonra olmuştur. (Aksan,1990: 72).

Doğu dünyasındaki Ebu Nasr İsmail Cevheri’nin (Ö.1010) Tac-ül-lüğa’tı ve Sihah-ül-Arabiye’si Arapça sözlükler arasında çok önem taşır. 14. - 15. asırlar arasında yaşamış olan İran asıllı Arap dilcisi Ebu Tahir Muhammed bin Yakup Firuzabadi’nin (1329-1414) özetlenen 3 ciltten oluşan El Kamus-ül-Muhit adlı Arapça sözlüğünden de bahsetmek gereklidir. Ayrıca burada sözü edilmesi gereken bir noktada bu büyük eserin, yine büyük bir sözlükbilimci olduğu anlaşılan Mütercim Asım tarafından 18. yüzyılda Türkçe’ye çevrilmesidir. (*Gelişim Hachett*)

Batıda sözlükçülükteki ilk önemli gelişme alman gezgin Pallas’a yaptırılmıştır. Aslında dünya dillerinin tanınması ve karşılaştırmasına yönelik olan bu çalışmada, Pallas Rusya sınırı içindeki dillere ait kural, kaide ve çekimleri belirlemiş ve bunlardan faydalanarak 285 kavramı temel alarak 200 Asya ve Avrupa dilinde bu kavramların karşılıklarını vermiş, böylece ilk defa çok dilli sözlüklerinde örneğini vermiştir. Pallas’ın 1787 yılında “Linguarum Totius Orbis, Vocabularia Comparativa” adıyla yayınlanan sözlüğün 1790-91 Petersburg baskısına, Afrika ve kimi Amerika dillerinin gereçleri de eklenmiştir. (Aksan 1990: 72)

Ayrıca bir sözlük olarak tam kabul edilip edilemeyeceği şüpheli olan Latince tümce ve duaları ortaya koyan J.C. Adelung ve J.S. Vater’in birlikte ortak olarak

yaptıkları çalışma'dan ortaya çıkan "Mithridotes" adlı eser tam dört ciltten oluşmuştur. 1806-1817 yılları arasında yazılan bu eser, 500 kadar dille ilgilidir. (Bloomfield 1993: 7)

Sözlükçülükte en önemli gelişme 19. asırda olmuştur. Bu bilim dalının Almanya'da kurucusu olarak sayılabilecek J.Grimm ile kardeşi W.Grimm 1855'de Leipzig'de çalışmasına başladıkları ve 16 büyük cilt olarak düşünülen eser "Deutsches Wörterbuch" un birkaç bölümü yayınlanmasa da ancak birçok bilim adamının da büyük desteğiyle 1961 yılında tamamlanabilmiştir. En eski kaynaklardan başlayarak bir sözcüğün, geçtiği metinlerdeki biçimini ve anlamını, değişik lehçe ve dillerdeki değişikliklerini, her türlü kullanımını ve içinde geçtiği söz öbeklerini veren bu çalışma bundan sonraki çalışmalara örnek olmuş, Avrupa'da benzerlerinin hazırlanmasına yol açmıştır.

Fransız dil bilimcisi olan Littre'nin "Dictionnaire de la Langue Française" adındaki sözlüğü son derece geniş ve aynı zamanda derinliğine bir inceleme ürünüdür. Bu yapıt 1873'te Paris'te basılmıştır.

Bunlardan başka yani Grimm ve Littre sözlüklerinin türünde hazırlanmış olan İngilizlerin "The Oxford English Dictionary" adlı ünlü sözlüğü de böylece yazılmış olup 1933'de 13 cilt halinde yayımlanmıştır. (Aksan 1990: 72)"³

A. Sözlük Düzeni Ve Sözlük Çeşitleri

Bir sözlük hazırlanırken kullanım amacı doğrultusunda bazı yöntemler kullanılır. Hazırlanan sözlüklerin düzenlenmesinde şimdiye kadar farklı yöntemler kullanılmıştır. Sözlük tertibinde uygulanan stiller arasında en yaygın olarak kullanılanı alfabetik sıralama (abc sırası bakımından) şeklinde hazırlananlardır. Bir de kelimelerin yazımının ters çevrilip son harflerine göre A'dan Z'ye sıralanarak hazırlanmış tersine sözlük stilleri de vardır. Bundan başka ünlüler ve ünsüzler şeklinde tasnif edilenler (ünlü ile başlayanlar-ünsüz ile başlayanlar), hece sayısına göre tertip edilenler; kökenine göre kelimeleri ele alıp tertip edenler; sözcük türüne göre (gramatikal indeks sırası) tertip edilenler. *Kutadgu Bilig* indeksinde olduğu gibi

³BİNGÖL, Zekeriya; "Sözlük ve Sözlükçülük Üzerine Bir Araştırma", Bakış Dergisi, 9. Sayı

kelimeler isim; fiil ana başlıkları altında ele alınıp alfabetik ve gramatikal sıraya koyarak, madde başlarını manalandırma biçiminde kendini göstermektedir. Bir başka şekil de içeriği, konusu bakımından hareket ederek tertip etmedir.⁴

Bilinen ilk sözlükten bu yana kullanım amaçları bakımından çok farklı sözlükler ortaya çıkmış ve farklı ihtiyaçlara cevap vermiştir. Bugün sözlük denen kaynaklar, hazırlanış amaçları ve taşıdıkları nitelikler bakımından çok çeşitlidir. (Aksan 2007: 75-76) Bu farklılıkları Aksan, şu şekilde açıklar:

1. Bir ya da birden çok dilin sözvarlığını işleme bakımından:
 - a) Tekdilli, b) Çok dilli sözlükler
2. Abece sırasının temel alınıp alınmamış olmasına göre:
 - a) Abecesel (alfabetik) sözlükler, b) Kavram (ya da kavram alanı) sözlükleri.
3. Ele alınan sözvarlığının niteliğine göre:
 - a) Genel sözlükler (ortak dil, yazı dili sözlükleri, ansiklopedik sözlükler)
 - b) Lehçebilim sözlükleri.
 - c) Eşanlımlı, eşdallı, tersanlımlı öğeler sözlükleri.
 - d) Yabancı öğeler sözlükleri.
 - e) Tarihsel sözlükler.
 - f) Kökenbilgisi sözlükleri.
 - g) Uzmanlık alanı sözlükleri (terim sözlükleri).
 - h) Argo sözlükleri.
 - i) Deyim ve atasözü sözlükleri.
 - j) Anlatımbilim sözlükleri.
 - k) Sanatçı ve metin sözlükleri.
 - l) Yanlış yerleşmiş öge sözlükleri.
 - m) Tersine sözlükler ve başka sözlük türleri.

⁴ GÖÇER, Ali, "Türk Dili ile İlgili Sözlüklere Genel Bir Bakış ve Günümüz İlköğretim Sözlükleri ", *Türk Dili*, S 598, s. 388-403, 2001.

VI. İNCELENEN ESER HAKKINDA BİLGİ

Tam adı *al-Ḳāmûsu'l-Muhît va'l-Kabasu'l-Vasîtu al-Câmi'limâ Zahaba min Lugati'l-'Arab Şamâtût*'tir. Fîrûzâbâdî'nin (ö. 817/1415) Arapça'dan Arapça'ya sözlüğüdür. Fîrûzâbâdî, altmış cilt tutacağını tahmin ettiği *al-Lâmi'u'l-Mu'lemü'l-'Ucâbu el-Câmi' beyne'l-Muhkem ve'l-'Ubâb* adıyla bir sözlük yazmaya başlamıştır. Yaklaşık beş cildini kaleme almış; ancak daha sonra bunun pek kullanışlı olmayacağını dikkate alarak düşüncesinden vazgeçmiştir. Bunun yerine iki ciltlik muhtasar bir sözlük hazırlamıştır. Kāmûs (okyanus) kelimesi eserin şöhret bulmasından sonra “sözlük” anlamında da kullanılır olmuştur. Fîrûzâbâdî eserine bu adı vermekle Arap dilinin bütün kelimelerini kapsadığını iddia etmişse de Cevherî'nin *aş-Şihâh*'ında yer alan kırk bin kelimeye yirmi bin daha ekleyerek kelime sayısını altmış bine çıkarmakla birlikte daha önce yazılan seksen bin kelimelik *Lisânu'l-'Arab*'ın gerisinde kalmıştır. Fîrûzâbâdî eserin ön sözünde Cevherî'nin Arapça kelimelerin en azından yarısını ihmal ettiğini, bunları kendisinin tamamladığını söyler. Halbuki Cevherî mukaddimesinde, Buhârî'nin hadis ilminde yaptığı gibi sadece kendisine göre sahih olan, yani yaygın biçimde kullanılan kelimelere yer verdiğini söylemiştir.⁵

Sözlük Türkçe'ye iki defa tercüme edilmiştir. Bunlardan ilki olan Merkezzâde Ahmed Efendî'nin *Bâbûs fî tercemeti'l-Kāmûs'u (al-Bâbûsü'l-vasîtu fî tercemeti'l-Kāmûsi'l-muhît)* henüz basılmamıştır. Mütercim Ahmed Âsım Efendî'nin *Kāmus Tercümesi* diye de bilinen *al-Uḳyânûsü'l-basîtu fî tercemeti'l-Ḳāmûsi'l-muhît* adını taşıyan eseri hem tercüme, ikmal, tashih ve tenkit, hem *deş-Şihâh*'i müdafaa özellikleri taşımaktadır.

Bu eserin başlıca özellikleri şunlardır:

- *Al-Kāmûs*'ta yetersiz olan hareke zaptı tamamlanmıştır. Açıklama ve delillendirme amacıyla âyet, hadîs, şiir vb.den şevâhid ve misaller eklendiği

⁵ KILIÇ, Hulûsi; «El-Kāmûsü'l-Muhît» *DİA*, c. 24, s. 287.

gibi *el-Muhkem*, *el-'Ubâb* ve *et-Tâc* gibi kaynaklardan yeni kelime ve anlamlar eklenmiştir.

- Şerh, hâşiye ve tercümelerinde yer yer eleştirilen *al-Kāmûsü'l-muhît* hakkında müstakil tenkit eserleri de yazılmıştır. Muhammed Sa'dullah b. Nizâmeddin el-Hindî el-Murâdâbâdî, *al-Kavlu'l-me'nûs fî sıfâti'l-Kāmûs* adlı eserinde (Râmpûr 1287/1870) *al-Kāmûs*'u otuz beş yönden eleştirmiştir. Ahmed Fâris eş-Şidyâk da *el-Câsûs 'ale'l-Kāmûs*'unda (İstanbul 1299) sözlüğü yirmi dört noktada tenkit etmiştir. Ahmed Teymur Paşa *Tashîhu aġlâti'l-Kāmûsi'l-muhît* (Kahire 1343) ve Kara Dâvud İzmitî *ed-Dürrü'l-lakit fî aġlâti'l-Kāmûsi'l-muhît* (nşr. Mustafa Kılıçlı, Erzurum 1990) adıyla birer eser kaleme almışlardır.”⁶

Ömer Âsım Aksoy'a göre Mütercim Âsım'ın *Kāmûs* çevirisini üstün eser yapan özellikler şunlardır:⁷

1) Âsım, eserin Arapça aslını çevirmekle yetinmemiş, Müellif'in *Besa'ir*'deki açıklamalarından ve başka sözlüklerden de yararlanarak maddelere gereken bilgileri eklemiştir.

2) Şârih'in şerhini satır satır izlemiş, maddeleri daha çok aydınlatmak için, Şârih'in özel düşüncelerini katmıştır.

3) Bunlarla da yetinmemiş, “*Mütercim dër ki*” sözüyle başlayarak kendi düşüncelerini ve madde ile ilgili bilgileri eklemiştir.

4) Maddeler üzerinde çok dikkatle durmuştur: Şârih, Müellif'in bir açıklamasını tenkid etmişse, kendisi ikisi arasında bir yargıcılık yapmış, kimin haklı olduğunu belirtmiştir.

5) Bazen, Şârih'in ilişmediği bir maddede Müellif'i kendisi tenkid etmiştir.

6) Bazen Şârih'in eklediği bir düşünceyi tenkid etmiştir.

⁶. KILIÇ, Hulûsi; «Cevherî» *DİA*, c. 24, s. 287-288,.

⁷. AKSOY, Ömer Asım; *Mütercim Asım*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1962, s. 22-24.

7) Bütün bunların üstünde Arapça sözcüklere öz Türkçe karşılıklar göstermiştir ve bu karşılıkları çok titizlikle seçmiştir.

8) Arapça sözcüklere tam karşılık bulmaya o kadar büyük önem vermiştir ki genel yazı dili Türkçesinden karşılık bulamazsa Antep'te halk arasında kullanılan sözcükleri karşılık göstermekten çekinmemiş ve bunu bazan “*Bizim diyarda ... tâbir olunur.*” gibi cümlelerle açıkça belirterek, bazan “*bizim diyarda*” sözünü bile söyleyerek yapmıştır.

9) Anlamları açıklarken kullandığı dil de oldukça sadedir.

10) Âsım'ın gerçekten geniş bir sözlükçülük anlayışı vardır. Bazı müelliflerin nezakete aykırı sayarak kullanmadıkları ve yerine dolambaçlı anlatımlarla başka sözler yazdıkları Türkçe sözcükleri de hiç çekinmeden kullanmıştır.

11) Kamûs'un aslında, ancak ansiklopedilere girebilecek yer, kişi adları, hattâ zamanlarında ün kazanmış bazı hayvanlara takılan adlar vardır.

VII. KĀMŪS'TA SÖZCÜK ARAMA

Günümüz sözlük biliminin aksine , *Kāmūs*'ta sözcükler, baş harflerine göre değil, köklerindeki son harflere göre sıralanmıştır. Alfabenin her harfi içinde bulunan sözcükler ise baş harflerine göre alfabe sırasına konulmuştur. Bundan dolayı *Kāmūs*'ta bir sözcüğü bulmak için:

1) Sözcük bulmak için yapılması gereken ilk şey kelimenin kökünü bulmak olacaktır.

2) Bulunan sözcük kökünün son harfine bakılarak sözlükte o harf ile ilgili bölüm açılır.

3) Açılan bu bölümde ise sözcükler günümüz sözlük sisteminde ki gibi dizilmiştir.Yani sözcüklerin kökündeki baş harflere göre bir alfabe sırası vardır. Bu sıraya bakılarak istenilen sözcük rahatlıkla bulunur.

Bu bilgilere bakılarak *Kāmūs* 'ta “kizzāb” sözcüğü için:

1) Sözcüğün kökü “ k z b ” harfleridir.

2) Bu kökün sonunda “b” vardır. “b”alfabede ikinci harftir. Biz de *Kāmūs*'ta on ikinci harfin yeri olan, “Bābü'l-bā” bölümünü açılır.

3) Bu bölümde sözcükler, baş harflerine göre alfabe sırasıyla “fasıl”lar (ayrımalar), içinde toplanmış olduğundan, “Faslü'l-hemze” (“elif” harfiyle başlayanlar) kısmına bakılır.

Bu şekilde bir diziliş aynı kökten gelen sözcüklerin kolaylıkla bulunmasını sağlar.⁸

⁸.AKSOY, Ömer Asım; *Mütercim Asım*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1962, s. 25

VIII. METNİN OKUNUŞUNDA KULLANILAN YÖNTEMLER

Mütercimın yazdığı eser Latin harflerine çevrilirken Arap harfli metnin harekesiz olması dolayısıyla bazı kelimelerin çevirisinde zorluklarla karşılaşılmasıdır. Bu bölümlerde, Mustafa KOÇ'un hazırlamış olduğu “Kâmûsu'l-Muhît Tercümesi” isimli eserden yararlanılmıştır. Bu çalışma metin okunmasının tamamlanmasından sonra yapılmıştır. KOÇ'un çalışması metni okumayı tamamladıktan sonra yayımlandığı için onun eserine sonra başvurulmuştur..

Metin bölümü yazılırken her satıra bir numara verilmiştir. Bu numaralar dört ve iki haneli olarak iki bölümden oluşmaktadır. Dört haneli bölümün ilk rakamı cilt, sonra ki rakamlar ise sayfa numarasını belirtmektedir. İki haneli ikinci bölüm ise kelimenin o sayfada ki satır numarasını göstermektedir.Örneğin 2246/03. numaralı satırda ilk rakam olan 2, cilt numarasını; 246, sayfa numarasını; 03 ise satır numarasını göstermektedir. Her sayfanın başında cilt ve sayfa numarası da köşeli yay içinde [II-246] şeklinde verilmiştir.

Fasıl başlarını ifade eden“**Faşlu'l-kāf**”bölümleri **kalın**, *italik* 12 punto ile yazılmıştır. Madde başları kalın 12 punto ile ve Arapça cümlelerin başında bulunan **yuğālu**, **tağūlu**, **fayūğālu** kelimeleri kalın 12 punto ile yazılmıştır. Arapça madde başları asıl metinde parantez () içerisinde yazılmışken çeviri yazıda parantezler kaldırılarak **kalın** harfle gösterilmiştir. Metinde geçen Arapça kelimeler, tamlamalar, cümleler, ayetler, hadisler, özel adlar, şiirler ve vezin adları ve vezinler *italik* yazılmıştır.

Yazmada “güzel he” (ه) harfi ile yazılan /e/, /a/, /i/seslerinin çevriyazıdaki karşılıkları /e/, /a/, /i/ işaretleri ile gösterilmiştir:

ağırde, kabuğına gibi

Yazmada “ elif ve ye” (ا, ي) harfleri ile yazılan /e/harfleri /é/ şeklinde gösterilmiştir.

“gebe çıkmadığı hinde kazbatil nākatu dērler”

“Peltek se” (س) harfi /t/ şeklinde gösterilmiştir.

·*Ketret, hadit* vb.

“Dat harfi” bazen /d/ ve /z/ harfleri ile gösterilmiştir. Bunda kelimenin Türkçede yaygın söyleniş şekli esas alınmış (*darp* ve *zābita*), kelime Türkçede kullanılmıyor ise *d*’li şekilde yazılmıştır.

“*Murād olunan nesneden bir emr-i fecāyı zuhūruyla korkup ric‘at eylemek ma‘nāsınadır.*”

Ünlülendirme (hareke)yi gösterirken *zamma* (ötre) için “u” ünlüsü; *fatha* (üstün) için a ünlüsü; *kasra* (esre) için “i” ünlüsü kullanılmıştır.

IX. ARAPÇA SÖZLÜĞÜN OLUŞTURULMASINDA İZLENEN YÖNTEM

Arapça sözlük her sayfada üç bölüm olarak tasarlanmıştır. Birinci bölümde madde başında bulunan arapça sözcüğün Latince transkripsiyonlu şekli yazılmıştır. İkinci bölümde ise Arapça orijinal hali hareketlerle yazılmıştır. Son olarak üçüncü bölüm kelimenin *Kamus*'ta geçen anlamına ayrılmıştır.

Metinler arasında karşılaştırmanın kolay yapılabilmesi için Arapça sözlük hazırlanırken her hangi bir harf sıralamasına tabi tutulmamıştır. Tamamiyle metnin aslında olan sıralamaya uyulmuştur.

Örneğin;

ik'āb 2251/36	(كُعَابٌ)	Süratle yürüme durumu.
ik'āt 3321/33	(اِكْعَاتٌ)	Süratle gitmek.
iklāb 2254/14	(اِكْلَابٌ)	Hayvan sürüsünün kudurması.
ikmitāt 3323/24, 3323/25	(اِكْمِاتٌ)	At türünden hayvanların doru olması.
iknāb 2255/28	(اِكْنَابٌ)	Dürüst olmak.

Birden çok anlamı olan kelimeler metinde verilen anlam sırasına göre numaralandırılıp yazılmıştır.

kafit 3322/26	(كَفِيتٌ)	1. Bir çeşit masdar. 2. Hāyvān bin Kātāde es-Sedusi'nin atı. 3. Bir çeşit çanta.
----------------------	-----------	--

X. TÜRKÇE DİZİN-SÖZLÜĞÜN OLUŞTURULMASINDA İZLENEN YÖNTEM

Sözlük hazırlanırken bu bölümde, kelimenin geçtiği yerde kazandıkları anlamlar ve hangi sayfada, satırda ve kaç defa kullanıldıklarını gösteren dizin numaraları verilmiştir. Örneğin;

açık Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı .2-

a. 3323/12

a. olursa 3323/11

Arapça vezin isimleri ve Arapça dizindeki madde başlarının anlamları Arapça dizinde yazıldığı için Türkçe dizinde verilmemiştir. Bu sözcüklerin yanında Arapça isim oldukları “*Ar. a.*” şeklinde belirtilmiştir

kānib Ar. a.-1.

al- k. 2255/37

“*al-kizzāb* (cinān vezninde)” ifadesinde olduğu gibi cinān sözcüğü anlam bildirmemektedir; kendisinden önceki sözcüğün harekesinin nasıl olacağını göstermektedir.

Fiil kök ve gövdelerine mastar eki yerine kısa çizgi (-) işareti kullanılmıştır.

Kelimelerin türleri gösterilirken fiiller kendi başlarına bir bütün oluşturduklarından ve aralarında kısa çizgi (-) bulunduğundan kelime türü ayrıca belirtilmemiştir.

Sözcüklerin anlamları yazıldıktan sonra kelimenin geçtiği yerin veya yerlerin cilt, sayfa, ve satır numarası kaydedilmiştir.

Sözcüklerin anlamları metinde geçtikleri bağlama göre tarafımdan tespit edilmiştir. Sözcüklerin anlamları metinde kullanıldıkları anlamlar dikkate alınarak

yazılmıştır. Bir sözcük eğer metin içinde birden fazla anlamda veya farklı türlerde kullanılmışsa ayrıca belirtilmiştir.

XI. DEĞERLENDİRME

Eserde kullanılan ıstılahları ve anlamlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

dağı: Başka.

“Bu dağı kalbe te’rîr eden tasa ve endūha dênür .”

fethiyle: Harfin üstün hâli ile okunması. Harflere göre a/e ünlü değeri yükler.

“...kâfiñ fethiyle”

fethateyn: İki fetha. Arapça kelimelerde ilk iki harfin “a” veya “e” ünlü değeriyle okunması gerektiğini gösterir.

zammeteyn: İki zamme. Arapça kelimelerde ilk iki harfin “u” veya “ü” ünlü değeriyle okunması gerektiğini gösterir

“..... ba‘zı nüshada zammeteynle”

ıtlâk olunmak : Adlandırılmak, ... anlamında kullanılmak.

“...nefs-i insāniye ıtlâk olunur.”

isti‘māl olunmak: Kullanılmak.

“...vücüb ve lüzüm ma‘nāsında isti‘māl olunmuştur.”

kesriyle: Harfin esre hali ile okunması. Harflere göre ı/i ünlü değeri yükler.

“...hemzeniñ kesriyle”

mādde: Lügat kitaplarında îzah edilen kelimelerin her biri.

“Evvelā kerebe māddesi qarube māddesinden eblağdır.”

ma‘nā: Anlam.

“...şeref ve şān ma‘nāsına isti‘māl olunur.”

Mü‘ellif: Muhammed Mecdü ‘d-din Ya‘küb Fîrüzâbadî

“Mü’ellif bunu kaf lam ba māddesinde daḥı zıkr eylemişti”

Mütercim : Mütercim Asım

“Mütercim dër ki zeyte ve zeyte daḥı bu ma‘rizdedir.”

nite ki: Sonuç olarak, nitekim.

“...niteki ānifen beyan olundu.”

nesne :Varlık, madde, şey.

“Bir nesne ʔortop değirmice yuvalağ olmak.”

ol- : Meydana gelmek, varlık kazanmak.

“...aç olur ęattāldır.”

ta‘bir olunmak : İfāde edilmek.

“...cemā‘at-i insāniye dënür ki ta‘bir olunur.”

üzere : Amacıyla, şartıyla.

“...fī ilininī fā‘ili olmak üzere izmār olunmuştur.”

vezin : Ölçü.

“...meczūbet vezninde”

zammiyla: Arap harfli metinlerde bir ünsüzün o, ö, u, ü seslerinden biriyle okunacağını gösteren işaret, hareke.

“...kāfiḥ ve zālların zammıyle...”

zıkr olunmak : Sözüünü etmek.

“...gibi ęoęaya zıkr olunan...”

Ayrıca sözlükte kelimelerin kökeni hakkında etimolojik bilgi verilmiştir.

Mütercim Asım, çevirisinde bazı kelimeleri açıklarken ayrıntılı gramer tarifleri yapıp başka sözlüklerden başka yazarlardan ve onların eserlerinden de faydalanmıştır. Diğer taraftan bazı kelimelerin Türkçeye şekil değiştirerek geçtiğini metinde belirtmiştir. Eserde Türkçe kelimeler de çokca kullanılmıştır. Nadir kullanılan bazı Türkçe kelimelere eserde rastlamak mümkündür.

ağçıl *sf.* Beyaza mail, beyazımtrak. 3320/35

ağırşak *a.* İplik eğirmeye mahsus iğinin alt tarafında mantar gibi tahta veya kesmikten mamul tekerlek. 2249/22

başakçı *a.* Hasat zamanında dökülüp tarlada kalan başakları toplayan kişi. 2248/39

Al-Ukyânûsu 'l-Basît fî Tarcamati 'l-Ķâmûsi 'l-Muĥîṭ sadece bir sözlük değildir. İçerisinde müellifin kendi dönemine ve Şârih'in kendi dönemine ait yer adları, kişi adları, eser adları, hayvan adları, bitki adları ve özel adlandırmaları barındıran mükemmel bir kaynaktır. *Al-Ukyânûsu 'l-Basît fî Tarcamati 'l-Ķâmûsi 'l-Muĥîṭ*'in 2.cilt 246-256 ile 3. cilt 320-324. sayfaları arasındaki incelemelerde karşılaşılan yer adları, kişi adları, eser adları, hayvan adları, bitki adları ve özel adlandırmalar şunlardır.

Kişi Adları

Şârih^{2249/36} Bu adlandırma ile kast edilen kişi Zebîdî'dir. Fîrûzâbadî'nin Kâmus tercümesini ilk şerh eden kişidir.

Müellif^{2249/36} Bu adlandırma ile kast edilen kişi Muhammed Mecdü 'd-din Ya'qûb Fîrûzâbadî'dir.

Hazret-i Ömer^{2246/13}. (581-644) İslam Devleti'nin *Ebu Bekir'den* sonraki hükümdarı (634-644).Dört *Raşit Halife'nin (Hulefa-i Raşidin)* ikincisidir.

İbn-i EsİR (Kesir)^{2246/32}. “*Ebu’s-Seādāt Mecdüddin El-Mübārek b. EsİRüddīn Muhammed b. Muhammed Eş-Şeybānī El-Cezerī*” Hadis ve tefsir ālimi, edebiyatçı ve biyografi yazarı.⁹

Zemahşerī^{2246/32}. “*Ebu’l-Kasım Cârullah Mahmud b. Ömer b. Ahmed el-Zemahşerī*”²⁷ Recep 467 (= 8 Mart 1075) Çarşamba günü Hârizm ilçelerinden Zamahşar’da doğdu. Çok kuvvetli bir medrese öğrenimi görmüş olan Zemahşerī, önce, Hârizm âlimlerinden şeyh Ebû ‘Ali ed-Darir el-Edib’den edebî bilgileri, imâm Rükneddin Mahmūd el-Uşûli ve imâm Mansûr’dan ilm-i usûl ve şeyh Sedid el-Hayyati’den fıkıh öğrendi.¹⁰ Devrin hükümdarı Atsız’dan iltifat gördü ve yazdığı Mukaddimetü’l-edeb adlı eserini ona ithaf etti. Arefe gecesini 538 (= 14 Haziran 1144)’de Ürgenç’de öldü.¹¹

‘**Ali al-Kārī**^{2246/37} Tam adı ‘*Ebü’l Hasen Nureddin Ali bin Sultan Muhammed el-Karī el-Herevī*’ olan alim günümüzde Afganistan’da bulunan Herat şehrinde doğdu. Burada ilk tahsilini yaptıktan sonra Mekke’ye yerleşti ve ömrünün sonuna kadar burada yaşadı. Kıraat ilminde uzmanlaşmıştır.¹²

Ebū ‘Aliyü’l Fārisī^{2247/07}. “*Ebū Alī Hasen b. Ahmed b. Abdilgaffār el-Farisi*” (ö. 377/987). Basra mektebine mensûb Nahiv ālimi.¹³

Müseylime-i Kazzāb^{1246/28}. Kızbin (yalancının) maskara ettiği ve alay konusu olmasına sebep olduğu yalancı peygamber. Peygamber Efendimizi taklit edip mucize göstermeye çalıştı. Kezzab (rahat yalan söyleyen, en yalancı) unvanıyla meşhur oldu. Edip olmasına rağmen Kur’an-ı Kerim’e nazire getirmeye kalkışınca maskara oldu..

⁹. KARA, Ömer; «Rāğıb El-isfahānī» *DİA*, c. 34, s. 398.

¹⁰. SÖNMEZ, Selami; “Ebū’l-Kasım Mahmūd Zemahşerī ve Eseri Mukaddimetü’l-Edeb’in Didaktik Değeri”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 40, s.149-150, Erzurum 2009.

¹¹. YÜCE, Nuri, *Mukaddimetü’l-edeb*, neşr. Nuri Yüce, AKDTY, TDK Yayınları 535, Ank. 1988 s.6.

¹² *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2010/1, c. 9, sayı: 17

¹³ ÖZBALIKÇI, Mehmet Reşit; «Ebū Ali El-Fārisī» *DİA*, c. 10, s. 88-89.

‘**Ali al-Mağdisî**^{2249/01} (946-1000) Arap tarihçisi..

Es‘ad bin Mâlik el Hîmyerî^{2249/21} Medineli ilk müslüman olan Sahâbîlerdendir. Adı, Es‘ad bin Zürâre bin Ads bin Ubeyd bin Sa‘lebe bin Ganem bin Mâlik bin Neccâr el-Hazrecî’dir. Medineli Ensâr’ın büyüklerinden ve en önce îmân edenlerdendir.¹⁴

Maḥmūd bin Süleymān^{2249/22} Hicrî birinci ve ikinci yüzyıllarda ilim ve düşüncemerkezleri olan Belh, Horasan, Irak, Basra gibi bölgelerde yaşamış ve bu bölgelerdeyaşananilmî, fikrî ve siyasal değişimlere şahitlik etmiş bir müfessirdir.¹⁵

İmam Buhari^{2249/24} 21 Temmuz 810, Buhara - ö. 31 Ağustos 869 Hartenk, Semerkand), Buhara'lı Fars bir muhaddistir.¹⁶

Muḥammed bin el ‘Alā bin Kureyb^{2249/24} İmam Buhari’nin şeyhidir.

‘**Amr bin ‘Osmān bin Kureb**^{2249/29} Meşhûr tasavvuf büyüklerinden ve akâid imâmı. Künyesi Ebû Abdullah’tır. Aslen Yemenlidir. 296 (m. 908)'da Bağdâd'da vefât etti.¹⁷

Beyzâvî^{3322/21} Abdullah ibn Ömer ibn Muhammed Nâsiruddin el-Beydâvî İran’da yetişmiş H. VII. asrin meşhur müfessirlerinden biri. Şiraz yakınlarındaki Beydâ’da doğmuş, tahsil ve terbiyesini burada tamamlamış, yetiştikten sonra Şiraz’da kadı olmuş ve burada başkadılığa kadar yükselmistir.¹⁸

Eser Adları

al-Esas^{2248/01} “*Esasü’l-belāga*” *Kur‘ân-ı Kerîm*’in anlaşılabilmesi için Arapçanın Feschat, belāgat, mecāz ve diğer incelikleri ile bilinmesi gerektiğini söyleyen

¹⁴ *El-İsâbe*, cild-1, sh. 34

¹⁵ YILDIRIM, Zehra; “Mukatil Bin Süleyman’ın Mütешabih Kabul Edilen Ayetlere Yaklaşımları”, Yüksek Lisans Tezi, Çorum, 2013.

¹⁶ El-Azami, Mustafa, "Buhari, Muhammed b. İsmail", DİA, İstanbul 1992, VI, s.368-372

¹⁷ Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh-291

¹⁸ El-Bidâye ven-nihâye cild-13, sh. 309

Zemahşerî'nin, kelimelerin tertip halinde kullanımlarını esas alarak düzenlediği Arpça mecazlar sözlüğüdür.¹⁹

2- Nihāye^{2246/32}. Mecdüddin İbnü'l-Esîr'in *Garîbü'l-Hadîs*'e dair eseridir.²⁰

3- Müfredât.^{2252/25} “*El-Müfredât Fi Garîbi'l-Kur‘ân*” Râgıb el-İsfahani'nin (ö. V./XI. Yüzyılın ilk yarısı) Kur‘ân'daki garib kelimelere dair sözlüğüdür.²¹

4- Mişbah^{2246/07} “*El-Misbâh*” Muttarizî'nin (ö. 610/1213) Arap gramerine dair eseri.²²

5- Fā'ik^{2246/32}. “*El-Fāik Fî Garîbi'l-Hadîs*” Zemahşerî'nin hadislerde geçen nâdir kelimelere ait eseridir. Hadislerde görülen anlaşılması güç veya birden fazla anlama gelen kelimeleri açıklamak üzere yazılmış lugattır.²³

6- Müfredât-ı Râgıb^{2247/05} “*El-Müfredât Fi Garîbi'l-Kur‘ân*” Râgıb el-İsfahani'nin (ö. V./XI. Yüzyılın ilk yarısı) Kur‘ân'daki garib kelimelere dair sözlüğüdür.²⁴

7- Müzhir^{2254/28}. Arapça dilbilim kitabı.²⁵

Yer adları

Yemen^{2249/21}. Arap Yarımadası'nın batı-güney tarafını oluşturan bölge.²⁶

Hicaz^{2252/40}. Arap Yarımadası'nda Mekke ile Medine şehirlerinin bulunduğu coğrafya.

Mavsil^{2255/04}. Irak'ın kuzeyinde bulunan şimdiki adı Musul olan kent.

¹⁹ KILIÇ, Hulûsi; «Esâsü'l-Belâga» *DİA*, c. 11, s. 357

²⁰ HATİPOĞLU, İbrahim; «En-Nihāye» *DİA*, c. 33, s. 100

²¹ KARA, Ömer; «El-Müfredât» *DİA*, c. 31, s. 504

²² ÇÖĞENLİ, M. Sadi; «Misbah» *DİA*, c. 30, s. 177.

²³ BAŞARAN, Selman; «El-Fāik Fî Garîbi'l-Hadîs» *DİA*, c. 12, s. 102

²⁴ KARA, Ömer; «El-Müfredât» *DİA*, c. 31, s. 504

²⁵ *Al-Muzhir fi Ulūmi'l-Luğa ve Envāiha*, Ebü'l-Fazl Celaleddin Abdurrahman b. Ebî Bekr Suyuti, 911/1505 ; Tahkik Muhammed Ahmed Cadelmevla Bek, Ali Muhammed El-Bicavi, Muhammed Ebü'l-Fazl İbrâhim . Kahire: Dâru İhyai'l-Kütübi'l-Arabiyye, 1. c. (651 s.)

²⁶ KURT, Halil; «Yemen» *DİA*, c. 43, s. 400-401.

Mekke^{2251/26}. Şehir, Mekke.

Ka'be^{2251/05}. Mekke'de bulunan yaklaşık olarak küp şeklinde bir ibadethanedir. İslâm dininin ilk ve en kutsal mekânı kabul edilir.

İran^{2250/29} Asya kıtasında bir ülke.

Rey^{2250/29} İran'ın Tahran Eyaleti'nde şehir.

Maveraünnehir^{2255/40} Orta Asya'da, Ceyhun(Amu Derya) ve Seyhun (Siri Derya) nehirleri arasında kalan tarihi bölge.²⁷

Merv^{2256/18}. Türkmenistan sınırları içinde tarihi İpekyolu güzergahı üzerinde kurulmuş, Karakum Çölü'nde bir vaha şehridir.²⁸

Medine^{2252/41}. Şehir, Medine.

Tebük^{2252/41} Suudi Arabistan'ın Tebük bölgesinin bir ana şehridir.

Harameyn^{2250/02}. Mekke ile Medine'nin çevresi.

Necf^{2250/26} Bağdat'ın güneyinde bir şehir.

Yemame^{2253/18}. Arap Yarımadası'nın doğusunda bir bölge.

Diyar-Bekr^{3321/30} Türkiye'nin güneydoğusunda bir il.²⁹

Umman^{2254/21}. Arap Yarımadası'nın güneybatısında bir bölge.

İtalya^{3320/39}. Güney Avrupa'da, büyük ölçüde İtalya Yarımadası üzerinde yer alan bir ülke.

Akdeniz^{3320/40}. Atlas Okyanusu'na bağlı, kuzeyinde Avrupa, güneyinde Afrika, doğusunda Asya kıtaları bulunan deniz.³⁰

²⁷ ATALAY, Besim (2006). Divanü Lügati't - Türk. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.Cilt III, sayfa 149, 150

²⁸ ATALAY, Besim (2006). Divanü Lügati't - Türk. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.Cilt III, sayfa 149.

²⁹ NİŞANYAN, Sevan, «Diyarbakır»

Sicilya ^{3320/40} Akdeniz'in en büyük adası.

Tikrit ^{3321/29} Bağdat'ın 140 km kuzeybatısında, Dicle nehri kıyısında kurulmuş bir kasabadır.

Bağdat ^{3321/29} Irak'ın başkenti.

Kabile adları

Benū Hanīfe kabilesi ^{2247/25}.

Benū 'Abs kabilesi ^{2247/25}.

Zūl-Ke' abāt Rebi' a kabilesi ^{2252/04}.

Temim kabilesi ^{2256/17}

Hayvan adları

Deve ^{2254/31}.

Keçi ^{3320/33}.

Koşu atları ^{3323/23}.

Nāka (dişi deve) ^{2246/10}.

Arslan ^{2252/14}.

Karınca ^{3320/33}.

Su sığırı ^{2256/19}.

Canavar ^{2253/03}.

Tavar ^{2254/14}.

³⁰ Kâtib Çelebi, Kitab-ı Cihannüma, 1648 bk:360 Yıllık Öykü: Cihannüma

Buzağı ^{2254/25.}

Köpek ^{2254/26.}

Toy kuşu ^{3321/24.}

Bölböl ^{3321/32.}

Bitki adları

Diken ^{2254/31.}

Mantar ^{2252/28.}

Buğday ^{3323/04.}

Hurma ^{2255/41.}

Özüm ^{3323/15.}

Patlıcan ^{2256/24.}

Kenevir ^{2255/38.}

Kendir ^{2255/38.}

Meşe ağacı ^{2255/39.}

Sebze ^{2249/35.}

XII. METİN

[2_246]

⁽⁰³⁾ **al-kazib** (*zāl-ı mu 'cama ile katif* vezninde)

⁽⁰⁴⁾ **al-kizb** (*kāfiḥ kesriyle*) ve

al-kizbat (*kāfiḥ fethi ve ahırde hā ile*) ve

al-kizbat (*kāfiḥ kesriyle*) ve

al-kizāb (*kitāb* ⁽⁰⁵⁾ vezninde) ve

al-kizzāb (*cinnān* vezninde) Yalan söylemek ma'nāsındır. **yuḳālu**: *kaziba'r-raculu kazibeḥ ve kizbaḥ ve kazbatāḥ ve kizbatāḥ ve kizzābāḥ* ⁽⁰⁶⁾ve *kizzābaḥ mine'l-bābi't-tāni izā aḥbara bi-hilāfi mā hüve ve yuḳālu küzibe'r-raculu 'alā bināi'l-mechūli izā uḥbira bi'l-kizb* ya'ni yalan ⁽⁰⁷⁾söz ile aldamıldıkda *Miṣbah*'da dēr ki *kizb* huşuşunda 'amd ve ḥaṭā müsāvidir zirā ehli sünnet 'indinde şıdk ile ⁽⁰⁸⁾*kizb* beyninde vāsītā yokdur nihāyet günāh 'amd ile söylenen *kizbe* ta'alluḳ eder mü'ellif başā'ir'de tef'ilden maşdar olarak ⁽⁰⁹⁾*kizzāb* ki *kāfiḥ kesri* ve *zāl*ıḥ şeddesiyedir ve *ukzubet* ki hemzenin zammıyladır ve *kāzibat* ve *makzūb* ve *makzūbat* ve *makzabat* ve ⁽¹⁰⁾*kuzbān* ki *ḡufrān* veznindedir ve *kazbā* lafzını ki *buşrā* veznindedir ziyāde kılmıştır 'arablar nāka buḡur aştıktan sonra ⁽¹¹⁾gebelik 'alāmeti olmak üzere kuyruḡunu kaldırurup gezdikten sonra gebe çıkmadıḡı ḥinde *kazbatil* nākatu dērler ve bundan ⁽¹²⁾ism taşarruf ederler *ka-mā sa-yacı'u işbū kizb mādde*si iki mef'üle de ta'diye eder. **yuḳālu** *kazabahul ḥadiṭ* ve *kazaba* kelimesi ki ⁽¹³⁾fi'l-i māzidir ba'zen *vacaba* ma'nāsına isti'māl olunur ve *minhu ḥadiṭu 'Umar raḡiya'llāhu 'anhu (kazaba 'alaykum al ḥaccu* ⁽¹⁴⁾*kazaba 'alaykumul 'umratu kazaba 'aleyküm al cihātu't-talaṭatu esfārin kazabna 'alaykum)kila inna ma'nāhu vacaba 'alaykum* ve 'indel ba'z ⁽¹⁵⁾bundan murād ba's ve iḡrā ve terḡibdir 'arabların *kazbathu nafsuhu* kavlınden me'ḥūzdur ki bir kimsenin nefsi kendisine āmāl-i ⁽¹⁶⁾amiḳa ve meṭālib-i ba'ideleri taḡyil ve temniye ile dūr u dirāz emel ve ümniyye ile ḥülyālara ilḳā eyledikde 'arablar *kazabathu nafsuhu* ⁽¹⁷⁾dērler pes bu maḳamda dünyevî ve uḡrevî āmāl ve ücür ümniyesini müteḥayyilenizde taşvir ve taḥḳiḳ ile *zıkr* olunan *esfār*-ı ⁽¹⁸⁾

telâte sizleri i‘mâli cihetlerine teşvik ve terğib ve tenşit eylesün demek olur *raziya* ve *rahima* kelimeleri gibi ihbâr ⁽¹⁹⁾bi-ma‘nâ inşâ olur ve kaldı ki hadîti merkûmda va‘i‘ *al-haccu* kelimesi merfû‘ olmağla vech-i mezkûr üzere tâ‘vil olundu ⁽²⁰⁾ve ba‘zı muhadditîn mansûben kırâ‘at eylediler buña göre ‘*aleyküm* lafzı ism-i fi‘l i‘tibâr olunur ki mülâzemet ve müdâvemet kılasız ⁽²¹⁾ demek olur ve kazaba kelimesinde *haccun* lafzına râci‘ zâmir gâ‘ib i‘tibâr olunur ki hacc-ı zâhir müfesser olduğundan nâşi ⁽²²⁾maḥzûf olmuş olur ve ‘*alaykumul haccun* fıkrası cümle-i uḥra i‘tibâr olunmağla *kazzaba al haccun ay vacab al haccun va ‘alaykum al haccun ay* ⁽²³⁾*azimuhu* sebkinde olur yâḥûd ma‘nâ hacc eger size lisânı hâlle ben siziñ mesbûk olan zünübunuzu hâdim ve ol ḥusûsa ⁽²⁴⁾kâfi degilim dër ise kizb eylemiş olur demek ola bu şuretda *kazaba* kendi ma‘nâsında müsta‘mel olur ‘umre ve cihâd fıkraları ⁽²⁵⁾daḥı buña kıyâs olunur *Mütercim derki ma‘nâ-yı evvele işbu* *akzibin-nafsa izâ haddettahâ** meṭeli muvâfıktır ya‘nî nefsiñe sen ⁽²⁶⁾emel ve merâmiña zafer yâb olmazsın dëyu taḥdiṭ eylemeğe fütür u kelâl gelmekle sa‘yine mâni‘ olur belki maḥsûda fevz ⁽²⁷⁾ve neyl ve bülûğu tervic iderek taḥdiṭ ve taḥyil ve tehyic ile ki sa‘y u iḥdâma müdâr-ı tenşit olur ki himmet didikleri ⁽²⁸⁾bu olacaktır meşel-i mezbûr-ı cesâret ve iḥdâma ḥatt ve iğrâ maḥallinde darb olunur ve Beşşâr’dan sū‘al eylediler ki Eş‘âr-ı ‘Arabdan ⁽²⁹⁾pek ma‘nidâr olan kanğı şî‘rdir cevâbında Lebid’in işbu* *va akzibin-nafsa izâ hadaşathâ * inna şıdk al nefsi yuzri bil amal ** ⁽³⁰⁾beyti vicdânımda pek eş‘ârdır dëdi ve vak‘â cümle-i umür u âmâliñ ḥuşûluna esâs ve medârdır ve bunuñ mukâbilinde ‘arablar *sadakathu* ⁽³¹⁾*nafsuhu* dërler ya‘nî bir nesneniñ talebinde nefsi miḥnet ve ‘aciz taḥyil eylemekle tebâṭi ve tekâsül êtdi demektir bina‘en‘aleyh nefesine *kezûb* ⁽³²⁾ıtlâk êderler ve *Zemaḥşeri*’niñ *Fâ‘ik*’de ve *İbn Etîr*’iñ *Nihâye*’de ḥulâsa-i beyânları üzere mü’ellifñ taḥkiḳi gibi *al haccun* kelimesi ⁽³³⁾*kazaba* fi‘iliniñ fâ‘ili olmak üzere izmâr olunmuştur.Sânî delâlet eylediğiçün *va ‘alaykum* ism-i fi‘lidir *va cab al haccu* ve ‘*alaykum* ⁽³⁴⁾*al haccu* taḥdirindedir ve ‘inde’l ba‘z murad yine ḥatt ve iğrâdır ya‘nî hacc siziñ tarafından kendisine kemâl-i meyl ü rağbet ü ihtimâm ⁽³⁵⁾zann eylemişti lâkin zannı kâzib oldu demektir ve Ahfeş dëdi ki *al haccu* lafzı şureten merfû‘ bi’l- ma‘nâ mensûbdur zîrâ ⁽³⁶⁾murâd hacc ile emrdir nitelî *amkanaka aş şaydu* dërler ki murâd *irmihi* demektir ve bundan ma‘nâdâ ḥâdiş-i şerife-i ‘adidede *kazaba* ⁽³⁷⁾kelimesi ‘*alaykum* ma‘nâsına vârid olmuştur.Kezalık

kelām-ı ‘Arabda keşirdir ve meşel mecrāsına cārî olmuştur ve ‘*Ali al-Kārî Şeyh* (38) *Nūreddin al‘Useyli* nām-ı fāzıl-ı mevsūkta rivāyet ederki şecere-i neseb-i nebevî nüshasında * *kazab an-nasābūne** hadîşî (39) şerhinde meşrūhdur ki *kezib* şıdk ma‘nāsına daḥı vārid olur şeml kelimesi gibi ki cem‘ ve tefrîk ma‘nāsına azdāddandır (40) pes eḥādîṭ-i merkūme bu ma‘nādan taşarruf olunmaḥ ehven ve akrebdir. Ve ḳaldı ki *kezib*in vüçüb ma‘nāsında isti‘mālî (41) tevessü‘ātı müştemlidir zirā mertebe‘i t̄āniyede *kezib* nefis ve zāmirde taḥyil-i ümniyye ma‘nāsına olup ve ‘ādetā taḥaḳḳuḳ ve lüzüm oña lāzım [2_247] (01) olmaḡla vüçüb ve lüzüm ma‘nāsında isti‘māl olunmuştur. Ve fi‘linde isti‘āre-i tebe‘iyye ile taşvir olunur ve Şihāb’ın beyānına göre (02) *kazb ‘alaykum al ḥāccu* ḳavli *liyukazzibka* sebkinde olmaḡla *liyunaşşıṭ ka ‘ala ityānil ḥacc* demek olur ki mecāz bi-nev‘ayn olur. (03) Ve bunda iki vech cā’izdir biri *kazb* fi‘lini ḥarf-i isti‘lā ile mütē‘addi olan bir fi‘l ile tazmîn eylemekdir *vacaba* ve *lazıma* (04) fi‘lleri gibi ve birisi iki kelāmı mutaḳammın olmaḡdır güyā ki *kazb ay vacaba al ḥaccu li yuraḡḡibka al ḥaccu hūva vācibun‘alayk* demek (05) olur ve *Müfredāt –ı Rāḡib*’da *vacaba ‘alaykum* ‘ibāretiyle müfesser olub ve bunun ḥaḳıḳatı ḥaccın vakti geḳtiḡinden ve sizin baṭā’et (06) üzere ḥareketiñizden nāşî fā’it ḥükmünde oldu demektir ki *kazaba ‘alaykum al ḥaccu kāda yakzibu ay yafitu-l ḥaccu* sebkinde (07) olup yine mecāz bi-mertebeteyn olur. Ve *Ebū ‘Alî al Fārisî* dedi ki *kezib* ḳavlden bir nevi‘ olmaḡla *ḳavl* māddesinde cārî olan (08) ittisā‘ ki ḡayr-i nuṭḳ ma‘nāsında olan isti‘mālden ‘ibārettir *kezib* māddesinde daḥı cā’izdir Ez cümle *ḳavl* ḍarb ve ḡalebe (09) ma‘nalarında müsta‘mel olduḡı gibi *kezib* daḥı selb ve intifā’ maḳūlesi ma‘nalarda müsta‘mel olur. Ve *Zemaḥşerî Fā’iḳ*’de ziyāde (10) başt ve iḡnā eylemişdir lākin ḥülāşası vech-i merūhdur.

al-kāzib ve

al-kazzāb (*şeddāt* vezninde) ve

al-tikizzāb (*tāniy* (11) ve *kāfiy* kesri *teşdid-i zal*’la *tifi‘‘āl* vezninde ki fi‘l-asl *tefa‘‘ulden* maşdardır mübālaḡaten vaşf murād olunmuştur. Zirā (12) *tifi‘‘āl* vaşf olarak yoḳdur, belki maşdar isim olarak vāridir.) ve

al-kazūb (*şabūr* vezninde)

al-kazūbat (*hā* ile) ⁽¹³⁾

al-kazbān (*sekrān* vezninde) ve

al-kayzabān (*fey`alān* vezninde) ve

al-kayzūbān (*zālīn* zammiyle) ve

al-kuzubzūb (*kāfīn* ve *zāllarīn* ⁽¹⁴⁾zammiyle) ve

al-kuzzubzūb (*zāl-ı ūlān* teşdidiyle ki *fu`ul`ul* veznindedir ‘aynıñ mā-kābline cinsi ziyāde kılmışdır mübālağa için ⁽¹⁵⁾ve evvelkinde iki ziyāde ve bunda cevheri üzere üç ziyāde vardır.) ve

al-kuzabat (*kāfīn* zammiyle *hemez* vezninde) ve

al-makzabān ⁽¹⁶⁾(*mīmīn* *zālīn* fethiyle ki *mef`alān* veznindedir) ve

al-makzabānat (*hā* ile) ve

al-kuzubzūbān (*kāfīn* ve *zālīn* zammiyle ki *fu`ul`ulān* ⁽¹⁷⁾veznindedir dört zā`idi vardır) bunlar mecmū`u şıfattır yalancıya dēnür ki dūrūğī ta`bir olunur tefāvütleri şigalarına ⁽¹⁸⁾göredir.

al-ukzūbat *hemzenin* zammiyle ve

al-kuzba (*buşra* vezninde) ve

al-makzūb (*meysūr* vezninde) ve

al-makzūbat (*āhırde* ⁽¹⁹⁾*hā* ile) ve

al-makzabat (*meşrebet* vezninde)

al-kāzibat ve

al-kuzbān (*ğufrān* vezninde)

al-kuzāb (*ğurāb* vezninde) isimlerdir yalan⁽²⁰⁾ söze dēnür. Lākin mü`ellif Başā`ir`de bunları dañı maşdar olmağ üzere sebt eylemişdir niteki *zīkr* olundu.

al-ikzāb⁽²¹⁾ (hemzenin kesriyle) Bir kimseyi yalancı bulmak ma'nāsınadır. ki hemzesi vicdān içündür **yuḳālu akzabu fulānan izā al fāhu kāziban**⁽²²⁾ Ve bir kimseyi yalan söz söyletmek ma'nāsınadır. **yuḳālu akzabe hu izā ḥamalahu 'al al kaziba** bir kimsenin yalanını meydana çıkarmak⁽²³⁾ ma'nāsınadır. **yuḳālu akzabe hu izā bayyana kazibahu** ve bir kimse çağrıldıkda kendisini nā'im şüretine koyub sākit olmak ma'nāsına⁽²⁴⁾ isti'māl olunur **yuḳālu akzab a'r-raculu izā şīha bihi va huva sākitun yurī an-nahu nāimin**.

al-kazūb ve

al-kazūbat (hā ile) Nefs-i insāniye⁽²⁵⁾ ıtlāk olunur nete ki zikr olundu.

al-kazzābāni (tesniye bünyesiyle) İki yalancı demektir ki birisi Benū Ḥanife kabilesinden⁽²⁶⁾ Müseylime ve biri Benū 'Abs kabilesinden Esved nām kezzāblardır zamān-ı sa'ādet evāḫirinde nübüvvet iddi'ā eylemişlerdir.

al-mukazzib⁽²⁷⁾ (muḥaddiṭ vezninde)

al-kāzib Şol nāḳaya ıtlāk olunur ki erkek aşib bir vaḳt kıyruḡını kıldırarak kendisini⁽²⁸⁾ gebe şüretinde gösterdikden sonra gebe zühür eyleye. Güyā ki bunlar aḅā şıfat-ı ḥāşşa olmuşlardır **yuḳālu nāḳātun mukazzibun**⁽²⁹⁾ va **kāzibun va hiya al-lati yazribuhā al faḅlu fataşulu tumma tarci'u ḥāilun va ḳad kazzabat-takzibān va kezbat kazibān**.

al-takzib (tef'il⁽³⁰⁾ vezninde). Çok yalan söylemek ma'nāsınadır. **yuḳālu kazzaba takzibān bima'nī kazaba** Ve nāḳa erkek çekildikten sonra bir müddet⁽³¹⁾ kıyruḡını kıldırıp kendisini gebe şüretinde gösterdikden sonra boş çıkmak ma'nāsında isti'māl olunur. **yuḳālu**⁽³²⁾ **kazzabat an-nāḳatu va kazzabat kamā zukira** Ve 'arablar filān üzere ḳaṭ'ā ḥavf u endişe eylemeyerek ḥamle hücum eyledi diyecek⁽³³⁾ yerde **ḥamala 'alayhi famā kazzaba** dērler ki lisānimizde gerçekten ḥamle eyledi ta'bir olunur güyā ki ḥamlesini kāzib eylemedi demek⁽³⁴⁾ olur nete ki şıdk daḅı bu mevḳi'de müsta'mel olur ve asla tevāḳkuf ve tereddüd eylemeyüp falan işi işledi dēyecek yerde⁽³⁵⁾ **mā kazzaba an fa'ala kazā** dērler ki tekzib ve kezzāb bir işi inanmayub inkār eylemek ma'nāsına isti'māl olunur **yuḳālu kazzaba**⁽³⁶⁾ **bil amri takzibān ve kizzābān izā an**

karahu Şāriḥ d̄er ki tef' il bābınıḡ bināsi gāh tef' il gāh fi' 'āl gelur kizzāb gibi ve gāh tef' ilet gelür ⁽³⁷⁾tavşiyet gibi ve gāh mufa' 'al gelür mümezzaḡ gibi ve tekzib bir kimseyi kelāmı yalandır d̄eyu yalancılıḡla vaşf eylemek ve kāzib ⁽³⁸⁾ çıkarmak ma' nāsınadır. yuḡālu *kazzaba fulānān izā ca' alahu kāzibān bi an vaşafaha bil kazibi* Ve 'arablar bir kimse murād ve mübāşeret eylediḡi ⁽³⁹⁾'amele ikdām eylemeyüp andan ferāḡatle girü tursa *kazzaba 'an amri ḡad arādehu* d̄erler *aḡcama* ma' nāsına Ve bir kimseye tasalluḡ ⁽⁴⁰⁾ve istilā ḡaydında olan bir ḡāditeyi yāḡūd bir aḡer kimseyi andan redd ve men' eylese *kazzaba 'an fulanin* d̄erler *redde 'anhu* ⁽⁴¹⁾ma' nāsına gūyā ki ol musallit olacak tasalluḡu da' vāsında tekzib eylemişdir. Ve āḡū gibi bir vaḡşi canavar nefretle[2_248]⁽⁰¹⁾ḡāḡub giderken gelür var mı d̄eyu eḡsesine bakub t̄urduḡda *kazb al vaḡşiyu* d̄erler. Ve esasda *car al vaḡşiyu*⁽⁰²⁾ *tumma kazzaba* 'ibāretiyle mersümdur gūyā ki düzeve segirtmesinin iddi'āsını tekzib eyledi yāḡūd kendisi segirtmek ⁽⁰³⁾iddi'āsında kizb eylemiş olur.

al-makzūbat (*meczūbet* vezninde) Ža' if ve zebūn olan ḡātuna itlāk olunur.

al-kazzāb ⁽⁰⁴⁾(*şeddāt* vezninde) pek yalancıya d̄enür neteki z̄ikr olundu ve kezzāb birkaç ḡabilede bir niḡe şā'iriḡ laḡabıdır Kezzāb-ı ⁽⁰⁵⁾Beni Kelb Cenāb bin Münḡiz'dir. Ve Kezzāb-ı Beni Ṭābiḡa Kelb nām şā'irdir Garibdir ki ismi Kelb ve maḡlaşı Kezzāb'dır. ⁽⁰⁶⁾Ve Kezzāb-ı Beni'l-Hirmāz 'Abdullah bin el-A'ver'dir.

Keyzubān (*zālḡ* zammıyla) Benū Muḡārib cemā'atinden 'Adiyy bin Naşr nām şā'iriḡ ⁽⁰⁷⁾laḡabıdır.

al-takazzub (*tefa' 'ul* vezninde) Tekellüfle ya'ni ḡasden ḡilāf sözler peydā ederek yalan söylemek ma' nāsınadır. yuḡālu *takazzab* ⁽⁰⁸⁾*ar-raculu izā takallaḡa* Ve bir kimseyi yalancı olmak üzere ze'm eylemek ya'ni yalancı sanmak ma' nāsınadır. yuḡālu *takazzabu fulanan* ⁽⁰⁹⁾*izā za'ama an-nahu kāzibun*.

al-mukāzabat (*mufā' alet* vezninde)

al-kizāb (*ḡitāl* vezninde) Bir kimse yalan söz söylemek biri birine yalan ⁽¹⁰⁾söyleşmek ma' nālınıdır **yuḡālu** *kāzabathu mukāzabatan va kizābān*.

al-karb (*kāfiñ* fethi ve *rāniñ* sükunuyla) Ğam ve tasaya dēnür ki ‘arız⁽¹¹⁾ olduğı nefsi i insāniyeyi şiddeti sebebiyle dem-beste eder. Cem‘i *kurūb* gelir. Ve bu fi‘l-asl maşdardır işāre-i arz ma‘nāsından⁽¹²⁾ me‘hūzdur yuqālu *al karbu va huva al huznu ya ‘huzu bin nafsi* Ve kerb maşdar olur bir kimseyi ğamu tāsa şiddeti sebebiyle dem-beste⁰ eylemek ma‘nāsına yuqālu *karabahu‘l ğammu karban minal bābi‘ avvali izā aħaza nafsahu* Ve kerb bükme ma‘nāsındadır. yuqālu *karbal ħabla izā fatalahu*⁽¹⁴⁾ Ve bukağıya ayağa pek sıkıştırmak ma‘nāsındadır. yuqālu *karbal kayda ‘ala‘l muqayyadi izā zayyagahu* Ve zirā‘at için tarlayı sürüp⁽¹⁵⁾ naṭas eylemek ma‘nāsındadır. yuqālu *karaba‘l arza izā aṭaraha li‘zar‘i* bunun maşdarı kirāb dağı gelir ke-mā se-yuzeru Ve kerb қоғaya⁽¹⁶⁾ kereb dēdikleri ipi bağlamak ma‘nāsındadır. yuqālu *karaba dalva izā ca‘ala bi hā‘l karaba* Ve bir kimsenin қоғasından kereb dēdikleri⁽¹⁷⁾ ip kesilmek ma‘nāsındadır. yuqālu *kariba‘r-raculu karbān min al bābi‘r-rābi‘ izā‘n kada‘ karabu dalvihi* Ve hurma ağacından kereb dēdikleri⁽¹⁸⁾ budaқ omçası aħz eylemek ma‘nāsındadır. yuqālu *karaba‘r-raculu karbān mina‘l bābi‘l avvali izā aħaza‘l karaba mina‘n-naḥli* ve *karib*⁽¹⁹⁾ olan tarlaya ekin ekmek ma‘nāsındadır. yuqālu *karaba‘z-zā‘u‘ izā zara‘a fi‘l karib* Ve kerb Bir nesnenin miqtārına mūmāşil veyāḥūd⁽²⁰⁾ muqārib olan şey’e iṭlāқ olunur. **yuqālu** *ḥazīhi ibilun miatun av karbuhā ay naḥvū hā ve қurābuhā* ya‘ni şu develer yüz mihārdır⁽²¹⁾ yāḥūd yüz kadar ve yüze aқrebdır.

al-kurbat (*ğurbet* vezninde) Bu dağı қalbe te‘ṭir eden tāsa ve enduha dēnür ki ismdir kerb gibi.⁽²²⁾

al-iktirāb (*ifti‘āl* vezninde) Ğam-ğin ve endūh-nāk olmak ma‘nāsındadır. yuqālu *karabahu‘l ğammu fāktaraba*.

al-makrūb ve

al-karib⁽²³⁾ (*emir* vezninde) Tāsali ğam-ğin ve maḥzūn kişiyе dēnür . Ve kerib ḥamur açtıkları oқlağuya dēnür. Şūbaқ dağı dēnür⁽²⁴⁾ ğars u zirā‘at için sürülüp islah olmuş tarlaya dēnür . Ve kāmışın ve қārgının boğumuna dēnür.

al-kirāb⁽²⁵⁾ (*kitāb* vezninde) Bu dağı kerb gibi maşdardır zirā‘at için tarlayı sürüp nadas eylemek ma‘nāsındadır. **yuqālu** *karab al-arza*⁽²⁶⁾ *karbān va kirābān izā aṭarahu*

li zar'i ve *minhu'l meṭelu** *al kirābu 'ala l baḳari** Mü'ellif bunu kaf lam ba mādidesinde *zīkr* eylemiştir *zīrā* ekteri ⁽²⁷⁾*al kilābu 'ala'l baḳari* 'ünvānıyla mütedāvildir ve *kirāb* derelerde olan şu aķıntılarına dēnür bunun müfredi *kerbetdir cemret* ⁽²⁸⁾vezninde.

al-karab (fethateynle) Hurma ağacının ҡalın şaḳları kesildikten sonra omuz başı gibi yerinde kalan omça ⁽²⁹⁾gediklerine dēnür müfredi kerebettir *hā* ile ve *kerab* şol ise dēnür ki iki üç ҡat edüb ҡuyularda *koḡa* ⁽³⁰⁾aḡaçlarının⁽³⁰⁾ ortalarına bend ederler ki bir ucu daḳı büyük ipe baḒlı olan bu ip olup büyük suya ⁽³¹⁾tokunmaḒla çürümekten maḫfūz ola şehirlerde anıḡ yerine zincirbend ederler.

al-ikrāb (*hemzenin kesriyle*) *kerb* gibi ҡoḒaya ⁽³²⁾ *zīkr* olunan *kerab* dēdiklerini geçürmek *ma'nāsınadır. yuḳālu akraba'd dalva bi ma'nī karabahā* ve bir ҡabı gereḒi gibi doldurmak *ma'nāsına* ⁽³³⁾isti'māl olunur *güyā* ki taḳyikle maḒmūm ve dembeste eylemektir. **yuḳālu** *akraba's-siḳā'a izā mala ahu* Ve yürümekte ve bir işi tutmaḒta ⁽³⁴⁾ṣitāb ve sür'at eylemek *ma'nāsına isti'māl* olunur. **yuḳālu** *akraba'r-raculu izā asra'a*.

al-takrib (*tef'il* vezninde) bu daḳı ⁽³⁵⁾ḳoḒaya *kerab* geçürmek *ma'nāsınadır. yuḳālu karba'd dalva al takribān bi ma'nī akrabahā* ve *kurāba* ekl eylemek *ma'nāsınadır. yuḳālu karraba'l* ⁽³⁶⁾*raculu izā akala'l kurābat* ve ekmekci ekmek açarken oḒlaḒıyı taḳırdatmak *ma'nāsınadır. yuḳālu karraba'l cabbāzu izā taḳtaḳ* ⁽³⁷⁾al karib.

al-mukrab (*mukrem* vezninde) Siḡirleri toḒgun ve ҡund olan *mefāşil-i a'zādan* birine itlāḒ olunur. Ve muṭlaḒa⁽³⁸⁾ ҡurumu ve bünyesi ҡund ve ҡavî ve şedid olan ip urḒān ve buna *mefāşil-i a'zā* ve *ve sā'ir ḡayvan maḳūlesine itlāḒ* ⁽³⁹⁾olunur.

al-kurābat (*kāfiḡ* zammı ve fethiyle) Hurma devşürüldükden sonra dalların diplerinde ҡalan başaḒa dēnür ki başakcılar ⁽⁴⁰⁾devşürüler *cem'i akribat* gelür *ef'ilet* vezninde *güyā* ki *zā'id* olan *elifi maṭrūḡ i'tibār* eyledikleri *zīrā fu'āl* vezni *ef'ilet* üzere⁽⁴¹⁾ *cem'*lenmez **Şāriḡ* dēr ki *'Ali al-Ḳāri* beyānına göre *kāfiḡ* fethiyle de luḒat olmaḒla *cem'iyet-i merḳūme* ol şiḒaya mebnidir[2_249]⁽⁰¹⁾ve *Ḓurāb* kelimesinin *cem'i aḒribat* gelmekle *fu'āl* vezni daḳı *ef'ilet* üzere *cem'*lendiḒi şaḫiḡ

olur. İntehā. ‘*Ali al-Maḳdisi*’ beyānına ⁽⁰²⁾ göre burada fu‘āl nüshaları ğalaṭdır şevāb olan fu‘ālet olmaḳdır ṭumāmet gibi.

al-takkarrub (*tefa‘‘ul* vezninde) Ḥurmā ağacından ⁽⁰³⁾kurābet devşürmek ma‘nāsınadır. **yuḳālu** *takarrab al kurābat izā‘l taḳtahā*.

al-kurūb (*ku‘ūd* vezninde) Bir nesne pek yakın olmaḳ⁽⁰⁴⁾ ma‘nāsınadır.ki bundan gelüp çatmak ile ta‘bir olunur. **yuḳālu** *karab al amru kurubān min al bābi‘l avval izā danā*. Ve bir kimse bir işi hemān⁽⁰⁵⁾ işilmek üzere olmaḳ ma‘nāsınadır. ki ma‘nāyı mezbūrdan me‘hūzdur. **yuḳālu** *karaba‘r-raculu an yaf‘ala kazā ay kāda an yaf‘ala kazā* Ve bu⁽⁰⁶⁾ ef‘āl-i muḳārebe cümlesindedir ve kurūb kurābet ekl eylemek ma‘nāsınadır. **yuḳālu** *karabā‘r-raculu an yaf‘ala kezā ay kāda an yaf‘ala kaza*. Ve güneş batmaḳ üzere ⁽⁰⁷⁾ olmaḳ ma‘nāsınadır.ki ma‘nā-yı evvelden me‘hūzdur. **yuḳālu** *karabati‘ş-şamsu izā qaruba‘n ṭifāuhā ve yuḳālu karabat ḥayātu‘n-nāru izā qaruban* ⁽⁰⁸⁾ *ṭifāuhā* ve ṭavara ağır yük yükletmek ma‘nāsınadır. İsti‘māl olunur ki ğam ve tāsā ma‘nāsından me‘hūzdur. **yuḳālu** *karaba‘n-nākat izā av qarahā* ⁽⁰⁹⁾ Ve ekmekçi ekmek açarken oklağuyı taḳırdatmaḳ ma‘nāsınadır. **yuḳālu** *karaba‘l habbazu izā taḳtaḳ al karīb*.

al-karūbiyyūn (*kafīn* ⁽¹⁰⁾fethi ve *rāniḡ* taḥfifiyle *şabūriyyūn* vezninde) kerūbiyy kelimesiniḡ cem‘idir ki kurūba mensūb demektir ḳurba ma‘nāsına olan karabadan ⁽¹¹⁾ şıfatdır mübālağaten nefisine nisbet olunmuştur. Melā‘ike-i kiramın eşrāf ve sādātlarına itlāk olunur ve *minhu va minal malāikatil*⁽¹²⁾ *karubiyyun va hum sādātu‘l malaikatu* Şāriḡ der ki murād muḳarrebe-i dergāh-ı ilāhi olan melā‘ikedir. Cebrā‘il ve İsrāfil ⁽¹³⁾ ‘aleyhimü’s-selām gibi. Ve ba‘zıları ḥamele-i ‘arş olan melā‘ikeye aḳreb olandır dediler. Ve ba‘zıları şiddet ve ḳuvvet ma‘nāsına olan ⁽¹⁴⁾ kerbden ma‘hūz olmaḳla melā‘ike-i ‘azāb ile beyān eylediler. Ve ba‘zılar hūzn ve endūh ma‘nāsına olan kerbden aḡz edüp Ḥazret-i ⁽¹⁵⁾Ḥüdā‘dan şiddet-i ḥavf u ḥaşyetler’ olan melā‘ike ile tefsir eylediler. Lākin ekṭeri ḳurb ma‘nāsından aḡz eylemişlerdir .⁽¹⁶⁾Ve bunda üç mübalağa vardır. Evvelā kerebe māddesi qarube māddesinden eblağdır. Sāniyā fa‘ül bünyesinde-dir.Sāliṭā mübālağaten nefislerine ⁽¹⁷⁾nisbet olunmuştur. İntehā.

al-mukārabat (*muḳārabat* vezninde) Ve mürādifidir. **yuḳālu** *kārabahu ay karabah.*

al-mukarrabāt (*mu‘azzamāt* vezninde) ⁽¹⁸⁾Şol develere itlāk olunur ki iyādesiyle bārid olan vaḳtlerde ḥaymelerin ḳapıları öñüne getirib çökertirler tā ki ⁽¹⁹⁾ içerden çıkan tütünler ile ısınıp rāḥat olalar.

al-karrāb (*şaddāt* vezninde) Bir kimse demektir eḥad ve ferd ma‘nāsına müsta‘meldir ⁽²⁰⁾deyyār kelimesi gibi maḳām-ı nefy-i ‘amma maḥşūşdur. **yuḳālu** *mā biddāri karrābun ay aḥad.*

Ebū Karib al-Yamānī (*katif* vezninde) Tebābi‘adan ⁽²¹⁾ ya‘nī mülūk-i *Yemen*’den bir melikin künyesidir ismi *Es‘ad bin Mālik el Ḥimyeri*’dir.

al-karabat (fetaḥatle) Ḥayme direğinin tepesini geçirdikleri düğmeye ⁽²²⁾denür ki Türkiide ağırşak ta‘bir olunur.

kurbat (*zumret* vezninde) Selefde ḳādi-i Belḥ olan Maḥmūd bin Süleymān’ın laḳabıdır ki ⁽²³⁾muḥaddiṭindendir.

kurayb (*zubeyr* vezninde) Tābi‘inden bir zātın ve muḥaddiṭinden bir cemā‘atin isimleridir.

Ebū Kurayb (yine *zubeyr* vezninde) ⁽²⁴⁾*Muḥammed bin el ‘Alā bin Kureyb* künyesidir ki *İmām Buḥārī* şeyḫidir.

Zū Kurayb bir mevzi‘dir.

Ma‘di Karab (*fethateynle*) Recul-i ⁽²⁵⁾ ma‘rūfdur. Ve başka bir adamın ismidir ve bunda üç lügat vardır. 1. Bā’nın ref‘idir ḡayr-i munşarif olarak 2. İzāfetledir ⁽²⁶⁾munşarif olarak İzāfetledir ḡayr-i munşarif olarak Şāriḥ der ki şüret-i tālitede kereb mü‘enneṭ ve ma‘rife i‘tibār ⁽²⁷⁾ olunur ve her ḥalde yā-yı Ma‘di sākinedir. Ve nisbetinde cüz‘-i evvele nisbetle Ma‘diyy denür kezalık taşğirinde Mu‘aydiyy denür ⁽²⁸⁾ve bunlar muṭṭaridedendir.

al-karibat (*ḡaribet* vezninde) Dāhiye-i şedideye itlāk olunur. **yuḳālu** *ramāhu‘l-lahu bil karibati ayi‘d dahiyati‘ş* ⁽²⁹⁾*şadidat.*

Kurab (*zuffer* vezninde) Esāmîdendir ‘*Amr bin ‘Osmān bin Kureb* ma‘rūf mütekellim-i Mekki’dir ‘ilm-i kelāmda şāhib-i teşānifdir. ⁽³⁰⁾

al-takartub (*tedaḥruc* vezninde) Dönme ma‘nāsınadır. *yukālu takartub ‘alaynā ay taḳallab.*

al-kirşabb (*kirşeb* vezninde) Ve mürādifidir ki ⁽³¹⁾zıkr olundu.

al-kurkub (*kāfiḥ* zammıyla *kurkum* vezninde) Bir hoş-bū nebāt adıdır.

al-kurnub (*nūnla ḳunfuḫ* vezninde) ve

al-karnab ⁽³²⁾ (*semend* vezninde) silḳ ismidir ‘alā-ḳavlin pek lezzetli nev‘ine dēnür. ‘Ala-ḳavlin ḳunnebiḥ ya‘ni taḥriḫle ḳaranbiḥ ta‘bir olunan sebzenin ⁽³³⁾ tāzesine dēnür; bostāni ve berrî olur. Berrî nev‘i merāretli olur ḳurutulmuş kökünün meshūḳundan iki dirhemini şarābla ⁽³⁴⁾mezc ve isti‘māl ef‘ā ledḡına tiryāḳ-ı mücerredir. Ma‘lūm ola ki cemi‘-i müfredātta silḳ sinin kesriyle Türkiḫe pazı dēdikleri ⁽³⁵⁾ sebze ile müfesserdir. Ve kerneḫ lahana ile mübeyyendir ki Fāriside kelem dērler. Bostāni ve berrî ve baḥrî nev‘i olur ki merāretinden baḥrî ⁽³⁶⁾ıḫlāḳ eylemişlerdir ve berrî ḳısmına Türkiḫe alabaş ta‘bir olunur. Şāriḫ daḫı mü‘ellifin bu resme beyānına taḫṫi‘e eylemiştir. ⁽³⁷⁾

al-karnib (*kāfiḥ* fetḫi ve kesriyle) Süt ile yoḡrulmuş ḫurmāya dēnür ki eḫ‘imendendir meci‘ daḫı dērler.

al-karnabat (*daḫrecet* ⁽³⁸⁾vezninde) Mihmāna kernib yedirmek ma‘nāsınadır. **yukālu** *karnaba fulanan izā aḫ liḫḫayfi* Ve süt ile ḫurmā ekl eylemek ma‘nāsınadır ⁽³⁹⁾ gerek iḫine ḫurma mezc eylesin ve gerek sādece ekl eylesin **yukālu** *karnaba ‘r-raculu izā akala ‘t-tamra ma ‘a ‘l-labani.*

al-kuzb (*kaḫfiḥ* ⁽⁴⁰⁾ zammı ve zā-yı mu‘cemenin sükūnuyla kusb vezninde ve mürādifidir ki şırlıḡān poşasına dēnür . Ve bir metin ve şalābetli şecerin adıdır. ⁽⁴¹⁾

al-kazab (fetḫateynle) Ayakda ḫaraḳlık ta‘bir olunan kemiḡin küçük ve büzülmüş gibi ḫortop olmasına dēnür ki me‘āyib-i[2_250]⁽⁰¹⁾ḫilḳattendir.

al-makzūbat (maḥbūbet vezninde) Elvāndan ḥilāsiyyet ya'nī beşeresi beyāzla siyāh mā-beyninde olan ḥātūna dēnūr ki ⁽⁰²⁾ba'zī 'Arab cāriyesi levnidir Ḥarameyn nisvānında daḥī bu levn olur. İştīlāhımızda ḥabeşi ta'bir olunur. Esmerden siyāḥça ⁽⁰³⁾ olur 'Arab cāriyelerinde levn-i matbu'dur. Ve ebeveyniñ biri beyāz ve birisi siyāh olup onlardan mütevellid olan velediñ daḥī levni ⁽⁰⁴⁾ öylecedir . O veledde *ḥilāsiyy dēnūr* .

al-kavzab (*cevher* vezninde) Be-ğāyet teng-meşreb olan baḥīl ve nākesa dēnūr. **yuḳālu** ⁽⁰⁵⁾*raculun kavzabun ay baḥīlun żayyīku'l ḥulūḳ*

al-kasb (*kāf*'ın fethi ve *sin*'in sükūnuyla)

al-kisb (*kaf*'ın kesriyle) Kazanca ⁽⁰⁶⁾ düşürmek ma'nāsınadır.ki murād sa'y ve 'amel ile kazanç eylemektir kitābetle aḳçe kazanmak gibi **yuḳālu** *kasaba'r-rizḳa kasabān mina'l* ⁽⁰⁷⁾*bāb-iṭ tānī izā ṭalabahu* niteki *iktisāb* daḥī bu ma'nāyadır. 'Alā-ḳavlin *kesb* 'amel ve zaḥmetsiz ḳazanmaḳ ve iktisāb emek çekip sa'y ⁽⁰⁸⁾ ve ictihād ile ḳazanmaḳtır. **yuḳālu** *kasaba'r-raculu'l mal izā aṣābahu* ve **yuḳālu** *iktisaba izā taşarrafa vācdahada* Mü'ellifiñ Başā'irde ⁽⁰⁹⁾beyānından müstefād olduğu üzere *kesb* cem' eylemek ma'nāsına mevzū' olup ba'dehu sa'y ve 'amel ile rızḳ ṭaleb eylemekte ⁽¹⁰⁾şāyi' olmuştur. Ve lafz-ı *kesbiñ* mefhūmu e'ammdır ya'nī kendi nefsi için ve sā'ir için ḳazanç eylemekte isti'māl olunur ⁽¹¹⁾Lākin iktisāb hemān kendi nefsi için çalışub istifāde eylemeğe maḥşūşdur. Ve ba'zılar *kesb* lafzını ḥayra ve iktisābı ⁽¹²⁾şerre taḥşiş eylediler *Ḳāleallāhu ta'ālā: (laha ma kasabat va 'alayhā māktasabat)* Zirā iktisābda taşarruf ve ictihād me'ḥūzdur ⁽¹³⁾Ve şerr nefsiñ müştēhāsı ve oña be-ğāyet meyl ve incizābı olmağla taḥşiline gereği gibi çaluşub sa'y ihtimām eder her ne ḳadar ⁽¹⁴⁾şa'b ve düşvār ise de lākin ḥayrda bu ḥālet yoḳtur İntehā *Ve kesb* cem' eylemek ma'nāsınadır.ki ma'nā-yı aşlıdır. **yuḳālu** ⁽¹⁵⁾*kasaba'l mala izā cama'ahu* ve *kesb* iki mef'üle ta'diye eder bir aḥer adama māl kazandıрмаḳ ma'nāsınadır.ki kendi sa'y ve himmetiyle ⁽¹⁶⁾o adam ḳazanmış olur. **yuḳālu** *fulānun mālān ay aksabahu iyyāhu fakasabahu huva* *Ve fa'altuhu fafa'ala* ṭariḳi üzere gelen ef'āldendir. ⁽¹⁷⁾

al-takassub (*tefa'ul* vezninde) Külfetle ḳazanç eylemek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *takassabu'r-raculu izā ṭalaba'r-rizāḳa ya'nī takallafu fihi.* ⁽¹⁸⁾

al-iktisāb (*ifti'āl* vezninde) *kesb* ma'nāsındır. niteki ānifen beyan olundu.

al-iksāb (*hemzenin kesriyle*) Kendi sa'y⁽¹⁹⁾ ve himmetiyle yā irā'etiyle bir āher adama kazanç ettirmek ma'nāsındır. **yuḳālu** *aksabahu iyyāhu va kasabahu huva*.

al-maksab (*meşreb* vezninde)⁽²⁰⁾ ve

al-maksib (*meclis* vezninde) ve

al-maksibat (*mağfiret* vezninde) ve

al-kisbat (*kisvet* vezninde) Bunlar da maşdarlardır *kesb*⁽²¹⁾ ma'nāsına **yuḳālu** *fulānun ṭayyibu'l maksabi val maksibi val maksibati ay ṭayyibu'l kasb* Şāriḥ der ki cem' bünyesiyle⁽²²⁾ *makāsib* geldiği enva' i'tibāriyledir. Ve bunlar ism mevki'inden isti'māli şāyi' olmuştur ki kazançta ıtlāk olunur. Pes *ṭayyibu'l*⁽²³⁾ *maksibi* filāniḡ kazāncı pāktır demek olur. İsm-i mekān daḡı olur.

al-kasūb (*şabūr* vezninde) ve

al-kassāb (*şeddād* vezninde)⁽²⁴⁾ Mübālağalardır dā'imā *kesb* ü *kār* üzere olan kişiye dēnür.

al-kassūb (*tennūr* vezninde) Bir nebāt adıdır ve *kessūb* şey' ve nesne⁽²⁵⁾ ma'nāsına isti'māl olunur ve maḳām-ı nefye maḡşūşdur. **yuḳālu** *mālahu kassubun ay şay'*.

kasābi (*kesr* üzere mebnî olarak *қаtāmi*⁽²⁶⁾ vezninde) Qurda ıtlāk olunur *zi'b* ma'nāsına.

kasbat (*ḡamzet* vezninde) Kancık köpek esmasındandır. Ve şehir-i Necef kazasında bir *ḡarye*⁽²⁷⁾ adıdır.

kusayb (*zubeyr* vezninde) Erkek köpek esmasındandır. Ve esmā-i ricaldendir.

ibnu'l-kusayb Ḥarām-zādeye ya'nî veled-i zināya⁽²⁸⁾ ıtlāk olunur.

al-kusb (*kāfiḡ* zammı ve *sinin sükūnuyla*) Yaḡ şıḡıntısına dēnür ki yağın geri kalan poşasıdır ekteri⁽²⁹⁾ şırlıḡān poşasında müsta'meldir.

kaysab (*ḥayder* vezninde) Esām-i ricaldendir. Ve İrān'da Rey şehriyle Huvār nām kāryesi ⁽³⁰⁾beyninde bir karye adıdır.

al-Āksab(*aḳreb* vezninde) Esāmîdendir. Keyseb bin Menî' el-Ekseb bir şā'irdir.

al-kavāsib (*kevākib* ⁽³¹⁾vezninde) İnsānda ālāt-ı kesb a'zāya itlāk olunur *cevāriḥ* ma'nāsına.

Ebū kāsib Kırdun künyesidir.

kāsib ve ⁽³²⁾

kaysabat (*kāfın* fethiyle) Esāmîdendir.

al-kashabet (*ḥā-yı* mühmele ile *dahrecet* vezninde) Bir kimseden ḥavf ve ihtirāz eylemekle ⁽³³⁾sinüb gizlenerek yürümek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *yamṣi'l kashabata ay maṣya'l ḥā'ifi'l muḥfi nafsah*

al-kaşf (*şin-i* mu'ceme ile ⁽³⁴⁾*darb* vezninde) Et maḳūlesi sertçe nesneyi şiddetle kavrayıp seslendirerek ekl eylemek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kaşaba'l-laḥma* ⁽³⁵⁾*va naḥvahu kaşban mina'l bâbi't t̄nî izā akalahu bi şiddat* ve keşb Bir mevzi' yāḥūd bir cebel ismidir.

at-takşib (*tef'il* vezninde) *keşb* ⁽³⁶⁾ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kaşaba'l-laḥma va naḥvahu bi ma'nā kaşabahu.*

kaşabā (*cemezā* vezninde) Bādiyede bir taḡın ismidir.

kaşb (*ketb* ⁽³⁷⁾vezninde) Bir taḡ adıdır.

kaşib (*emir* vezninde) Başka bir taḡın adıdır.

al-kuzūb (*zā-yı* mu'ceme ile *vucūb* vezninde) ⁽³⁸⁾Semizlikten tulum gibi tolub kabarmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kaşaba'r-raculu kuzūbān mina'l bâbi'l avvala izā'm tala'a simana*

al-ka'b ⁽³⁹⁾(*kāfın* fethi ve 'aynın sükūnuyla) A'zā kemiklerinin her mafşsalına ya'ni en ve oynak yerine dēnür ki yumru olur Fāriside peyvend-gāḥ ⁽⁴⁰⁾dēnür. **yuḳālu**

huva muhinu'l ka'bi va huva kullu muşşilin lil 'izāmi va favka'l kadam Ya'ni ayak tabanının arkasında olan yumruca ⁽⁴¹⁾kemiğe dēnür ki incik mafşalıyla parmakların mā-beyninde olan -beyninde olan taraqlık kemiğinin ortası olacak yumru kemiktir. **yuḡālu** [2_251]⁽⁰¹⁾*zaraba'k ka'bāhu va huva'l 'azm'n-nāşi'u favka'l kadam* Şāriḥ dēr ki Şi'a ḳavlidir e'imme-i lüḡat 'indinde münkerdir ve ka'b ayağın iki ⁽⁰²⁾ tarafında olan iki yumru kemiğin her birine dēnür ki topuk ta'bir olunur. Her ayaқта iki dāne olur cem'i *ek'ubgelür* ⁽⁰³⁾*eflus* gibi ve *kū'ūb* gelir ve *ki'āb* gelür kāfin kesriyle. **yuḡālu** *gasalariclahā ila'l ka'bayni va humā'l 'azmāni'n-nāşizāni min cānibayhā* Ve⁽⁰⁴⁾ **ka'b** Āşık ta'bir olunan kemiğe dēnür ki şıbyān onunla mülā'abe ederler. Kezālik nerd oyununda ki tavla ta'bir olunan oyun ⁽⁰⁵⁾andan bir nev'dir zār dēdikleri mūhreye dēnür . Ve bunlnlara *ka'bet* daḡı dēnür *hāyla* İki dāne olmağla *ka'beteyn* dērler. Ve *ka'b zikr* ⁽⁰⁶⁾olunan ka'beniḡ cem-i cinsidir.Ve bunuḡ cem'i ki'āb gelür ve ke'abāt gelür ḡarekāt vezninde ve bu ka'betiḡ cem'idir mü'ellif taḡliḡ ⁽⁰⁷⁾eylemişdir. Ve ba'zı nüşhada zāmmeteynle *ku'ub* ve *ki'āb* 'unvānında mersūm olmağla şāriḡ bu nüşhayı taşvib ve zāmmeteynle *ku'ub* ⁽⁰⁸⁾ ve fetahātle *ke'ābat* *ka'betiḡ* ve *ki'āb ka'biḡ* cem'i olmak üzere tertib eylemiştir.Ve *ka'b* Ḳarğının ve ḳamışın unbūbetini mā-beynine ⁽⁰⁹⁾denür. Ġarā'ibdendir ki mü'ellif *unbūbeti ka'b* ile tefsir edip burada *ka'bi* mā-beynle beyān eylemiştir . Cem'i ümmehātın ⁽¹⁰⁾beyānına göre unbūbet boğuma dēnür .Ve *ka'b* İki boğum aralığında olan yumru 'uḡdeye dēnür ki boğum başı ta'bir olunur. ⁽¹¹⁾kezālik şāhib-i Mişbāḡ daḡı teşviş eylemişdir. Ve *ka'b* Bir topaḡ yağa itlāḡ olunur. **yuḡālu** *indehu ka'bun mina's-samni ay* ⁽¹²⁾*kutlat* Ve bir cur'a miḡtārı süte itlāḡ olunur. Gerçi mü'ellif *mina'l-labani* ta'bir edip lākin ber-muḡtezā-yı mādde ḳoyu yoğurt ⁽¹³⁾olmaḡtır niteki Esāsda *izā kāna cāmidān* 'ibāreti onu müş'irdir.Ve *ka'b* Ehl-i ḡisāb adıdır. Ma'lūm ⁽¹⁴⁾ola ki *cezr* ve *ka'b* muşḡalahāt-ı ehl-i ḡisābdandır. *Cezr* şol 'adede dēnür ki kendi nefesine ḡarbdab 'aded-i āḡer ḡāşıl ola ⁽¹⁵⁾ Meḡelā üçü kendi nefesine ḡarb eyledikde ḡoḡuz ḡāşıl olur zirā üç kerre üç ḡoḡuz eder. Pes o üç 'adede *cezr* ⁽¹⁶⁾ve ḡoḡuz *meczūr* dērler. Ve *ka'b* *meczūru* bir def'a daḡı *cezre* ḡarb eylemekdir.Miḡālimizde ḡāşıl olan ḡoḡuzu bir kerre daḡı üçe ⁽¹⁷⁾ḡarb eylediğimizde yirmi yedi ḡāşıl olur. O üçe ka'b ve yirmi yediye muka'ab dēnür . Ve ehl-i misāḡa o üç ⁽¹⁸⁾'adede ḡil' ve ḡoḡuz *murabba'* dērler ve ehl-i cebr ü muḡabele üçe şey' ve ḡoḡuz *māl* dērler. Ve ka'b Meḡd ü şeref ve şān

ma'nāsına isti'māl⁽¹⁹⁾ olunur **yuḡālu** *a'la'l-lahu ka' bahu ay macdahu va şarafah* Ve bu *ka'bu* ḡanāttan me'hūz̄dur ke-mā **yuḡālu** *rafa'ā'l-lahu a'lama macdihi yaḡūd ka'bu sāk* tan⁽²⁰⁾ me'hūz̄dur zirā insān ḡā'im olduḡu ḡinde ka'bı elbette 'ālī olup ve cālīs olduḡda mestūr ve münzevī olur Ve ka'b maşdar⁽²¹⁾ olur ḡabı ṭoldurmak ma'nāsına ki māddde-i mezkūre.den me'hūz̄dur. **yuḡālu** *ka'aba'l inā'i ka'bān mina'l bābi't tālīti izā malaahu* Ve taze ḡızıḡ⁽²²⁾ memesi tümüp yumrulanmak ma'nāsınadır. ki ağırşaklanmak ta'bir olunur. O ḡıza nār-pistān ıtlāk olunur. **yuḡālu** *ka'aba't tadyu izā*⁽²³⁾ *nahada*.

al-ku'b (*kāfiḡ* zammıyla) Memeye ıtlāk olunur ṭedy ma'nāsına.

al-tak'ib (*tef'ıl* vezninde) Bir nesneyi çār-kūşe ḡılmak⁽²⁴⁾ ma'nāsınadır. ka'b maddesinden me'hūz̄dur iki ayakta dōrt dāne olmak ḡasebiyle **teḡulu** *ka'abtuḡu tak'iban ay rabba'tuḡu* Ve ḡızıḡ memesi⁽²⁵⁾ ağırşaklanmak ma'nāsınadır. **yuḡālu** *ka'aba tadyuhā izā nahada*.

al-ka'bat (*ḡamzet* vezninde) *Beytu'l-ḡarām* isimdir ki ḡıble-i ehl-i İslāmdır⁽²⁶⁾ zādehullāhu teşriften *Şāriḡ* dēr ki murabba'u'ş-şekl olduḡu için yāḡūd mecd ve rif'at ve şerefine mebnidir yāḡūd sāḡa-i *Mekke-i*⁽²⁷⁾ *mūkerremede* eḡ evvel mebnī olmaḡla tepe gibi eṭrāfindan 'ālī olduḡu mülāḡazasıyladır. Ve ka'bet Çardaḡa ıtlāk olunur⁽²⁸⁾ ḡurfet ma'nāsına ekṭerī çār-kūşe olur. Ve her murabba'u'ş-şekl bina olunmuş ḡāneye ıtlāk olunur.

al-ku'bat (*kāfiḡ* zammı⁽²⁹⁾ ve 'aynın sūkūnuyla) ḡızıḡ bekāretine dēnür. **yuḡālu** *fużzat ku'batuha ay uzratuha* ve bu isimdir.

al-ku'ūb (*ḡu'ūd* vezninde) ve

al-ki'āb⁽³⁰⁾ (*kitāb* vezninde) ve

al-ku'ūbat (*kāfiḡ* zammıyla) ka'b gibi ḡızıḡ memesi ağırşaklanmak ma'nāsınadır. **yuḡālu** *ka'aba't tadyu ku'ūban*⁽³¹⁾ *va ka'bān va ki'ābān va ku'ūbatan mina'l bābi't tāni val avvali izā nahada*.

al-ka'āb (*seḡāb* vezninde) ve

al-muka‘‘ib (*muḥaddit* vezninde) ⁽³²⁾ve

al-kā‘ib Memesi ağırşaklanmış kıza dēnür . Ve muka‘‘ib ve muka‘‘ab mu‘azzam vezninde ve mütaka‘‘ib ve kā‘ib memeye daḥı vasf ⁽³³⁾olur. **yuḳālu** *cāribatun ka‘ābun va muka‘‘abun va kā‘ibun ay fulika tadyuhā* ve **yuḳālu** *tadyun muka‘‘ibun va muka‘‘abun va mutaka‘‘ibun va kā‘ibun ay nāhidun* ⁽³⁴⁾Ve muka‘‘ab (*mu‘azzam* vezninde) Nakş u nigāra olan alaca kumaşa ve bez ve mendil maḳūlesine dēnür . Şariḥiñ beyānına göre murabba‘u’n ⁽³⁵⁾nakş yāḥūd ki‘āb nakşıyla menḳūş olanına ıtlāk olunur.Ve muka‘‘ab Ziyādesiyle muḥkem dūrülüp bükülmüş tevbe ⁽³⁶⁾ıtlāk olunur ki tørtop ola.

al-ik‘āb (*hemzenin kesriyle*) Sür‘atle yürümek ma‘nāsınadır. **yuḳālu** *ak‘aba‘r-raculu* ⁽³⁷⁾*izā asra‘a ya‘nī fi maşyih* Mütercim dēr ki Şerḥ-i Mufaşşal‘da mersūmdur ki ik‘āb adımları şık şık atarak sür‘atle ⁽³⁸⁾yürümek ma‘nāsınadır. Ve ba‘zılar yalnız *maşabi ‘isra‘i* ‘ibāretiyle ve ba‘zzıllar*maşa ‘ala buṭvin* ‘ibāretiyle tefsir eylediler ki ikisi ⁽³⁹⁾daḥı ma‘nā-yı ebterdir. Fariḳaynıñ vehmi *asra‘a va kāraba‘l ḥatva* ‘unvānından neş‘et eylemiştir ḥülāsası adımları şık ⁽⁴⁰⁾şık atarak tiz tiz yürümek olacaḳtır ki taḳrīb-i ka‘bın lāzımıdır.

al-ku‘kubbat (*turtubbet* vezninde) Nūnet ma‘nāsınadır.ki ⁽⁴¹⁾şaçı dört bölük ördükten sonra biriniñ içine geçürüp yaşsıca çār-kūşe olarak eñseden şāliverilir. [2_252]⁽⁰¹⁾ O güne şaça nunet ve ku‘kubbet daḥı dēnür . Mü‘ellif nūn māddesinde bundan sākit olmuştur. Ve ku‘kubbet ve ku‘kubiyyet (*yā-yı* ⁽⁰²⁾ müşeddede ziyādesiyle) Bir nev‘ taraḳa dēnür .

al-Ka‘bāni (*tesniye* bünyesiyle) İki Ka‘b demektir ki biri Ka‘b bin Kilāb ve biri ⁽⁰³⁾Ka‘b bin Rebi‘a’dır.

al-Ka‘abāt (*ḥarekāt* vezninde) ‘Alā-ḳavlin Zül-Ka‘abāt Rebi‘a ḳabilesine maḥşūş bir ḥāne idi ki ⁽⁰⁴⁾Cāhiliyet’te onu tavāf ederler idi.

Zū‘l-Ka‘b *Nu‘aym bin Suveyd eş-Şeybāni* laḳabıdır.

Ka'bu'l-Hibr (*hānıñ fethi ve kesriyle*) ⁽⁰⁵⁾ Tābi'ıyy-i ma'rūftur ki *Ka'bu'l-Aḥbār* demekle şehirdir. Mü'ellif ḥa ba ra māddeinde *Ka'bu'l-Aḥbār* demekten men'e eylemiştir.

al-ka'tab ⁽⁰⁶⁾ (*tā-yı mütelleṭe ile ca'fer vezninde*) İri ve yumru ferce dēnür *ka'b* māddeinden me'ḥūzdur. Ve yūmru fercli ḥātūna dēnür. ⁽⁰⁷⁾

al-taka'tub (*tedaḥruc vezninde*) Bir nesne ṭortop değirmice yuvalak olmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** *taka'tabati'l 'arāratu izā tacamma'at* ⁽⁰⁸⁾ *vastadārat* ve *'arārat* şıgır gözü dēdikleri şükūfedir.

al-ka'dab (*ca'fer vezninde*) ve

al-ka'dabat (*hāyla Deni ve nākes*) ⁽⁰⁹⁾ ve fūrū-māye kişiyeye dēnür fesl gibi

al-ku'dubat (*kunfuzet vezninde*) Şuyun yüzünde olan kabarcıka dēnür ḥabāb gibi ⁽¹⁰⁾ .Nüşhalarda *nuffāḥātu'l mā'i 'unvāniyla mersūmdur*. Lākin *Nihāye*'de müfred şıgasıyla *nuffāḥātu'l mā'i av baytu'l 'ankabūt* 'ibāretiyle ⁽¹¹⁾ müfesserdir. Pes cem'i cinsi hāsız olur.

al-ka'sabat (*sınle dahrecet vezninde*) Kaçıp gitmek 'alā-ḳavlin sür'atle yürümek ⁽¹²⁾ yāḥūd āhestece yelmek yāḥūd sarhoş yürüyüşü gibi bocalayarak yürümek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *ka'saba'r-raculu ka'sabatu izā* ⁽¹³⁾ *'adā va haraba av maşa sari'an av 'adā baṭiān av maşa mişyata's-sakran*.

Ka'sab (*ca'fer vezninde*) Bir recül adıdır.

al-ka'nab ⁽¹⁴⁾ (*nūnla ca'fer vezninde*) Kaşiru'l ḳāme bodur kimseye dēnür nūn'u zā'idedir. Ve arslana dēnür .Ve ka'neb Başında ke'ānib olan ⁽¹⁵⁾ olan adama dēnür. **yuḳālu** *raculun ka'nabun ay zū ka'ānib*.

al-ku'ānib (*'ulābiṭ vezninde*) Bu daḫı arslana dēnür.

al-ka'ānib (*kāfiñ*) ⁽¹⁶⁾ fethiyle) Ba'zı başıñ beşeresinde olan cā-be-cā bez gibi dökülmüş 'uḳdelere dēnür ki ustura düzce yürüyemez olur. ⁽¹⁷⁾

al-muka'anab (*ism-i mef'ul* 'unvānıyla) Şol boynuzā dēnür ki halkā gibi kıvrılmış ola **yuḳālu** *taysun muka'nabu'l ḳarni ay multavî'l* ⁽¹⁸⁾ *ḳarni kāannahu halkat*.

al-kavkav (*cevher* vezninde) ve

al-kavkabat (*hāyla*) yıldızā dēnür necm gibi. Şāriḥ dēr ki beyāḍ ve beyāḍat ⁽¹⁹⁾ve 'acüz ve 'acuzet gibi kevkeḳ ve kevkebet daḫı dērler ve fi'l-meteli *zabhū tahta kulli kavkab ay tafarraḳū* Ya'nî her biri bir ḫarafa perākende ⁽²⁰⁾ve tārumār olup gittiler. Ve kevkeḳ ba'zî göze 'arîz olan aḳ nokḫaya dēnür. Envā'ı vardır aḳ düşmek ve aḳ su ⁽²¹⁾ve perde emṫālî ıṣṫlāḫāt-ı keḫḫāliyyesi vardır. Ve kevkeḳ uzun olan nebāta dēnür ve bir ḳavmiḫ seyyid ve serdārına ıtlāḳ ⁽²²⁾ **yuḳālu** *huva kavkabu'l ḳavmi ay sayyiduhum* Kezālîḫ fāris ve cündi ve ḫayyāline ıtlāḳ olunur. Ve şiddet-i ḫarārete dēnür. Ve ḳılıca ⁽²³⁾ve şuya ve zindana dēnür. Ve demir ekṫere dēnür mismār ma'nāsına *Kevākibi Çelebi* ona mensūbdur. Ve şol ḫıttaya ya'nî ifrāz ⁽²⁴⁾ve ta'yin olunmuş arza dēnür ki levni müfriz olduḫu arzıḫ levnine muḫālif ola. Ve kevkeḳ ḫalk dēdikleri dārūya dēnür ⁽²⁵⁾Türkiḫde evren pulu ta'bir olunur. Müfredātta ta'yin içün *kavkabu'l 'arz* ta'bir ederler. Ve kevkeḳ Silaḫ-puş adama ıtlāḳ ⁽²⁶⁾olunur ḫaḫa dēnür cebel ma'nāsına. Ba'zî nüṣḫada ḫā-yı mu'ceme ile ḫayl 'unvānında mersūm olmaḫla süvārî sipāḫ gürūhu ⁽²⁷⁾ dēmek olur ikisi de mülāyimdir. Ve kevkeḳ vaḫt-i bülūḫü müteḫarrib olan oḫlana dēnür ḫulām-ı mürāḫiḫ ma'nāsına. Ve fuṫr ya'nî ⁽²⁸⁾mantar aḫşamından delice mantar dēdikleri nebāta dēnür ki aḫ olur ḫattāldır. Ve kevkeḳbu'ş-şey' Bir nesneniḫ keṫir ve mu'azzam ⁽²⁹⁾ve müctemi' olanına dēnür ve kevkeḳbu'r-ravza Bāḫḫeniḫ ve merg-zārıḫ şükūfesine ıtlāḳ olunur ve **teḫūlu mā azhara kavkaba'r-ravzati** ⁽³⁰⁾*ay navrahā* Ve kevkeḳbu'l ḫadid Mücellā pūlādıḫ ve demiriḫ parıldayıp yaldırmasına ıtlāḳ olunur **teḫūlu a'cabanî kavkabu ḫazā'l ḫadidi** ⁽³¹⁾*ay barıḫuhu va tavakḫūduhu* Ve kevkeḳbu'l bi'r Göz ḫuyunuḫ şū neb eden menba'ına ve çeşmesine ıtlāḳ olunur **yuḳālu ḫāra kavkabu'l bi'ri ay 'aynuḫā** ⁽³²⁾*Kevkeḳ Ṭaberıyye* üzere müşrif bir ḫal'a adıdır. Ve bir ḫātūnuḫ ismidir. Ve gece otluḫlar üzere düşen ḫırāḫū ḫatrelerine dēnür ⁽³³⁾

al-kavkabat (*hāyla*) Yıldızā dēnür niteki zıkr olundu. Ve kevkebet Cemā'at-i insāniye dēnür ki ta'bir olunur **yuḳālu cā'a fi kavkabatın** ⁽³⁴⁾*'azimatin ay camā'at*

Ve kevkebet maşdar olur mücellā ve muşaykal pūlād ve demir maķūlesi parıldamak ma'nāsına **yuķālu kavkaba'l hadidu kavkabatan** ⁽³⁵⁾ *izā baraka va tavaķķada*.

Kavkabān Yemen'de bir hişār adıdır. Selefte anda bir ķaşr-ı pādişāhī var idi ki derūnu yāķutla muraşsa' ⁽³⁶⁾ ve müzeyyen olmağla kevkebet gibi leme'ān eder idi. Ɛaşr-ı mezbūr Şan'ā ķurbünde idi ve ĥarici zer ve sım ve sā'ir ecnās-ı cevāhir ile ⁽³⁷⁾ pūr-zıb ü zıver idi.

Kuvākib (*ulābiķ* vezninde) Bir tağ adıdır ki andan değirmen taşı **ķaķ'** ve celb ederler.

al-Kavkabiyyat ⁽³⁸⁾ (*yā-yı* müşeddede ile) Bir ķarye ismidir ki voyvodası ehl-i ķaryeye be-ğāyet cevr ve zılm eylemekle onlar da oña bed-du'ā eylemeleriyle 'ale'l-fevr te'tir ⁽³⁹⁾ edip helāk olmuştur. *Beyne'l Arab da'av da'vatun kavkabiyyat* meteli andan ķalmıştır. Şārihiñ beyānına göre ķarye-i mezbūre arz-ı ⁽⁴⁰⁾ *Ĥicāz'* dadır ki ahālisi *Āl-i Zubeyr* idi.

Kavkabā (*elifiñ* ķaşrıyla *ħavzelā* vezninde) Bir mevzi' adıdır.

Kuvayķib ⁽⁴¹⁾ (*muşagğar* bünyesiyle) *Medine* ile *Tebūk* beyninde bir mescid-i nebevī ismidir 'aleyhi'ş-şalātu ve'sselāmu.

al-kavākib *kevkebet* lafzının [2_253] ⁽⁰¹⁾ cem'idir. Bu ma'nādandır ki 'Arablar *yavmun zūkavakib dērler zū şadā'ida* ma'nāsına irāde ederler gūyā ki farķ-ı miñnet ve şiddetden ⁽⁰²⁾ nāşi havā yüzü pek ķaranlık olmağla kūsūf günü gibi kevākibler numāyāñ olmuştur.

al-kalb (*kāfiñ* fethi ve *lāmıñ* ⁽⁰³⁾ sūkūnuyla) Her yırtıcı cānvere dēnūr ki insān ve ĥayvānı dalayıp ışıyıp ve paralayıcı olur köpek ve arslan ⁽⁰⁴⁾ ve ķaplan ve ķurt gibi *sabu'un akūr* ma'nāsınadır. Ba'dehu köpek ta'bir olunan cānverde gālib olmuştur şöyle ki lede'l-ıtlāk ⁽⁰⁵⁾ sā'ire muħtemel olmağla ĥaķıķat-ü lūgatiyye menzilinde olmuştur. Cem'i ekıub gelūr eflus gibi ve kilāb gelūr. Evvelıñ cem'ü'l ⁽⁰⁶⁾ -cem'i ekālib ve tñnıñ kilābāt gelūr. *Mü'ellif Başā'ir*'de kelıb lafzını daħı ziyāde ķılmıştır 'abd ve 'abid gibi. Ve kelb ⁽⁰⁷⁾ arslana dēnūr lākin ta'mimde daħıl olmağla taħşışi zāhiren oñā daħı ıtlākı köpek gibi gālib ve mütedāvil ⁽⁰⁸⁾ olduğuna mebnidir zirā bādiyede köpek kısmından ekter olur. Ve kelb derede şuyıñ ibtidā'en ya'ni henüz

armağa ⁽⁰⁹⁾başladığı vakte evveline dënür . Ba‘zılar bunu maşdar olarak takyid eylemiştir. Ve kelb değirmen çarhında zıvana dedikleri ⁽¹⁰⁾demiriñ tepesinde olan küçük demire dënür . Ve mütehalhil olan duvara vurdukları tayağa dënür ki pâyendân ve destek ⁽¹¹⁾ta‘bir olunur ve kelb bir nev‘ balık adıdır ki köpek balığı dedikleridir kelbu‘l mā‘ başkadır ki o kunduruz olacaktır.Ve kelb ⁽¹²⁾bir kevkeb adıdır. Ve bu kevkeb degildir belki niçe kevākibden muntaẓam olmuş bir kelb şuretidir. Seraṭān burcunun ⁽¹³⁾cenūbisinde *Şücā‘* ile *Cebbār* arasında ve sefine-i nūhuñ kıç kamarasının üst tarafında vaḳi‘ olmuştur. Başında ⁽¹⁴⁾ve elleri önünde ve batnında ve kalçası üzere birer kevkeb-i berrāk vardır. ‘Arablar batnında olan pek berrāk kevkebe kelb ⁽¹⁵⁾ıtlāk eyşemeleri ile mü‘ellifiñ murādı olacaktır.Ve kelb hām gönden kesilmiş kâyişa dënür kıdd ma‘nāsına. Ve yüksek ⁽¹⁶⁾tepeniñ ve oyuğun başlarının ucuna dënür . Ve kılıç kabzasında olan demir miḥa dënür ki perāzvāneniñ üzerinde olur ‘alaḳa⁽¹⁷⁾ona geçirilir. Ve kelb şol kırmızı şırma ve tirşeye dënür ki birbirine dikilecek saḥtiyāniñ ve gönüñ aralığına vaz‘ ⁽¹⁸⁾edip iki taraflı üzerinden dikiş çekerler.Ve kelb *Rey* ve *Kūmis* beyninde bir mevzi‘ adıdır. Ve Yemāme türābında bir tağın ismidir. ⁽¹⁹⁾Ve kelbu‘l-feres atıñ arkasında yelisinden kıyruğuna kadar çekilmiş olan hılķi hatta dënür ki levnine muḥālif olur meṭelā ṭoru ⁽²⁰⁾atda siyāh olur. Ve kelb tavar semeriniñ eñsesinde olan eğri çengele dënür ki karşılıklı iki dāne olur oñā ṭorba ⁽²¹⁾ve maṭara maḳūlesi nesne geçirip aşarlar. Ve kılıcıñ kabzasına şardıkları kayışa dënür . Ve muṭlaḳa kendisiyle şarılıp ⁽²²⁾ve bağlanıp metin ve muḥkem olacak şey’e dënür . Ve kelb bir kabile adıdır. Ve kelb maşdar olur kellūb ile ya‘ni mihmān ile rākib ⁽²³⁾altında olan ḥayvāna vurup dürtmek ma‘nāsına **yuḳālu kalaba‘r-rakiu‘l farasa kalban mina‘l bābi‘l avvali izā żarabahu bil kallub** ⁽²⁴⁾ Ve bir kimse tenhā bādiyede ḳalmağla yakın yerlerde şenlik var ise elbette köpekleri kendiniñ şavtnı işittiklerinde onlar da ürümekle ⁽²⁵⁾bu cihetten şenlik olduğunu istidlā için köpek gibi ürümek ma‘nāsınadır. **yuḳālu kalaba‘r-raculu kalban mina‘l bābi‘t tāni izā nabaḥa** ⁽²⁶⁾*li tasma‘ahu‘l kilabu fa tanbaḥa fa yistadalla bihā ‘alayh va zālīka izā sārāfi ḳafri* Mütercim der ki leṭā‘ifden olmağ üzere *Cāḥiẓ* naḳl eder ki bir gün ⁽²⁷⁾bir virāne ‘arşada bir mektep ḥocasını gördüm ki bi-‘aynihi köpek gibi uruyyup ṭuruyor .Sebebinden su‘al eylediğimde ⁽²⁸⁾bu ‘arşanıñ ḥızasında olan ḥāne şāhibiniñ bir küçük oğlu vardır benim şākirdimdir lākin mektebe çoḳluk ḥayrı⁽²⁹⁾ yoktur dā‘imā

köpekler ile uğraşır mülâ‘abe eder. Ben dağı mektebe gelmediği gün buraya gelip bu resme ürürüm. O dağı beni ⁽³⁰⁾ köpek zannıyla tolu dizgin kapıyı açup taşraya uğramağla ben dağı yakasını devşürüp mektebe götürürüm Pes vaz‘ ⁽³¹⁾ mezbür yalnız bādyede alana mahşüş degilmiş. İntehā.

al-kalāb (*sehāb* vezninde) Bu dađı kelb gibi semeriň eñsesinde olan ⁽³²⁾ eđri demire dēnür .

al-kalab (*fethateynle*) Şusamak ‘ataş ma‘nāsınadır. **yuālu** *kalaba‘r-raculu kalaban min al bābi‘r-rā‘i izā ‘aşa* ⁽³³⁾ Ve pezevenklik eylemek kıyādet ma‘nāsınadır.meklebet dağı bu ma‘nāyadır. **yuālu** *kalaba fulānun kalaban va maklabatan izā āda va minhu‘l kalbātan* Ve keleb maaranıň ⁽³⁴⁾tekerlekle o geen ađacıň aralığına dūşüp ilişmek ma‘nāsınadır.ki tekerlek dōnmekten alır. **yuālu** *kaliba‘l hablu izā vaa‘a* ⁽³⁵⁾ *bayna‘l a‘vi val bakrat* Ve keleb bir nesneye pek hırş ve tama‘ eylemek ma‘nāsınadır.ve bir nesne şiddet bulmak ma‘nāsınadır: Ve bilā şeb‘ ⁽³⁶⁾ekl-i keir ma‘nāsınadır. Ve kelebu‘ş-şitā‘ ışın hiddet ve şiddeti hengāmına ıtlā olunur enfu‘ş-şifā‘ gibi ve uduz köpek ⁽³⁷⁾ışırmiş kimse köpek gibi feryād eylemek ma‘nāsınadır. Ve köpek udurup uduz olmak ma‘nāsınadır. İnsāň etini yemekten ‘ārız ⁽³⁸⁾olur. **yuālu** *kaliba‘l kalbu kalabanmina‘l bābi‘r-ra‘iizā cunna va huva ya‘tarimin akli lamil insān* ve bir kimseyi uduz köpek alamala ⁽³⁹⁾köpek gibi udurmak ma‘nāsınadır. **yuālu** *kaliba‘r-raculu kalaban izā aşabahu‘l kalabu min ‘azzi‘l kalbi‘ kalibi* Şāriħ dēr ki ⁽⁴⁰⁾‘Arablarıň ittifā-kerdesidir ki uduz alamış kiseye pādişāhıň bir iki atre anını şu ile mezc ve isā eyleseler ‘illet-i⁽⁴¹⁾ mezbūreye be-đāyet şifādır. Kezālik o kimseyi kırkıncı gece tā be-sabāh aşlā uyutmayalar bi-izni hūdā ‘illet-i mezbūre hādi **[2_254]** ⁽⁰¹⁾ olmaz. Ve eđer o gece uyur ise elbette o ‘illete mübtelā olur. Kezālik o kelbi iki pāre edip o adamı aralığından⁽⁰²⁾ geirmek dağı nāfi‘dir . Ve o köpek aşlā bir yerde arār eylemez.Bir mürtefi‘ maalde durup albūr ile üzerine kül eleseler⁽⁰³⁾ hemān helāk olur. İntehā. Ve keleb arılmā ma‘nāsınadır. **yuālu** *kaliba‘r-raculu izā āziba* Ve sefih olmak ya‘ni sebük-ser ve hafif ⁽⁰⁴⁾ve bi temkin olmak ma‘nāsınadır. **yuālu** *kaliba‘l ukamu izā safiha* Ve ađaq suya hoşa anup tāb u tarāveti haı üzere gelmemekle ⁽⁰⁵⁾ yaprakları huşunetli ve sert olmağın ounan adamıň etvābına ilişir olmak

ma'nāsınadır.ki hep bunlar mecāzdır. **yuḳālu** kaliba'⁽⁰⁶⁾ş-şacaru izā lam lam yaḥid riyyahu fa ḥaşuna va raḳuha fa 'alika man marra bihi Ve kış müştedd olmak ma'nāsına isti'māl olunur. **yuḳālu** kaliba'ş-şitā'u izā'ş tadda⁽⁰⁷⁾ Ve köpek adam etine dadanıp öğrenmekle adamcıl olmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** kaliba'l kalbu izā żariya va ta'avvada akla'n-nās.

al-maklabat⁽⁰⁸⁾ (mertebet vezninde) Kelep gibi pezevenklik eylemek ma'nāsınadır.

al-kaltabān (tāyı fevkiyyeniñ taḳdimiyle ḳaltabān vezninde) Pezevenge dēnür⁽⁰⁹⁾ḳavvād ma'nāsına kelep ve meklebetten me'hūzdur ki pezevenklik ma'nāsınadır. Şāhib-i Miṭbāḥ ḳartābān aşlı keltebān olmaḳ⁽¹⁰⁾üzere taşriḥ eylemiştir. Lākin mü'ellif ḳartābānı deyyūt ve bi-nāmūs ile ve keltebānı pezevenk ile tefsir eylemiştir. Her biri başḳa⁽¹¹⁾yādigārdır zirā ḳartābān boynuzludur ki ḳurumsaktır ve pezevenk varıp gelen ara düzendir.Ve Burhān şāhibi ḳartābān⁽¹²⁾ve ḳaltabān keltebāndan mu'arreb olduğuna zāhhid olmuştur. Ve bunıñ vezni fa'telāndır.

al-kalib (ketif vezninde) Ḳuduz köpeḡe⁽¹³⁾denür. Esās'ıñ beyanıma göre ḳuduz ṭalamış kimseye daḡı kelib dēnür . Cem'lerinde kelbā dēnür 'atşā vezninde **yuḳālu** kalbu kalibun⁽¹⁴⁾va kalibun kalba ve raculun va ḳavmun kalba va minhu fi dima'i'l muluki şifā'un li'l kalbi.

al-iklāb Bir kimseniñ ṭavarı ḳudurmaḳ⁽¹⁵⁾ma'nāsınadır.ki ḳuduz köpek ṭalamasıyla olur ve maḥşuş 'illetten nāşi olur. Mandanıñ ḳudurduḡu meşhūdumuz olmuştur.⁽¹⁶⁾ **yuḳālu** aklaba'l ḳavmu izā kalibtu ibiluhum.

al-kulbat ('ulbet vezninde) Ḳatılık şiddet ma'nāsınadır.**teḳūlu** naḥnu fi kulbati'ş-şitā'i ay fi şiddatıhi⁽¹⁷⁾Ve zik-i ma'āş ve ḳaḥt u ḡalā ma'nālarınadır.Ve kulbet Meygedeye dēnür. **teḳūlu** ra aytuhu fi'l kulbati ay ḥānūti'l ḥāmmari Ve köpeḡiñ ve kediniñ⁽¹⁸⁾burunlarınıñ iki ṭarafında bıyık ṭarzında olan uzun ḳıllara dēnür ḳaplānda daḡı olur. Ve kulbet Diyār- Bekr türābında bir mevzi' adıdır⁽¹⁹⁾Ve soḡuḡuñ şiddetine dēnür . Ve şırım ta'bir olunan ince uzun ḳayışa lā-ḳavlin bir ṭutam life dēnür kionuḡla ḳırba maḳūlesi⁽²⁰⁾dikilir.

al-kalbat (*kāfiḥ* fethiyle) Meşe ağacı nev'inden bir dikenli ağacın adıdır ona kelibet daḥı dërler ferihât vezninde ⁽²¹⁾ Ve şâhlardan 'ârî olan dikenliğe dënür ki çalı olunur. Ve 'Umân nâm belde kazâsında bir mevzi' adıdır.

al-kalbatân (*kāfiḥ* ⁽²²⁾fethiyle) Demirci kışacına dënür ki onunla kızgın demiri kıştırıp kullanırlar dülgerlerin daḥı olur.

al-kallüb (*tënnür* ⁽²³⁾vezninde) ve

al-kullâb (*rummân* vezninde) Mihmâza dënür ki taḥrifle mahmız dedikleri sivri demirdir bindikleri dabbeyi dürtmek ⁽²⁴⁾içün çizmelerin ökçelerine üstüvâr ederler. At cānbāzlarının mihmāzları olmağla biçäre ḥayvānı yıldırım gibi yürütürler. ⁽²⁵⁾

al-mukallib (*muḥaddit* vezninde) Şikâr için tazı ve zağar maḳûlesini ta'lim eden kişiye dënür.

al-mukallab (*mu'azzam* vezninde) Buḳağı ⁽²⁶⁾ile yâḥūd sâ'ir bağla bend olunmuş kimseye dënür. **yuḳâlu** *asirun mukallabun ay muḳayyad*.

al-kalib (*emîr* vezninde) ve

al-kālib (*sālib* ⁽²⁷⁾vezninde) Köpek gürühuna dënür camā'atu'l-kilāb ma'nāsına. Buña göre ikiside ism-i cem' olacaḳtır. Lâkin mü'ellif Başā'ir'de ⁽²⁸⁾kelib lafzını cem' olmaḳ üzere tebt eylemiştir. Ve ism-i fâ'il vezninde ism-i cem' garibdir. Nihâyet Suyûṭî Muzhir'de ḥāşin lafzını resm ⁽²⁹⁾eylemiştir lâkin ümmehât-ı sâ'ir zafer-yâb olunmamıştır.

al-mukālabat (*muḳā'ilet* vezninde) Köpekler birbiriyle hırıldışıp kavraşmaḳ ⁽³⁰⁾ma'nāsınadır. Ba'dehu insân birbirini ḥusümet ve nizā'la şıḳıştırarak gavğa edip birbirine şer-gir olmaḳta isti'mâl ⁽³¹⁾olundu. **yuḳâlu** *kālabahu mukālabatan izā şārrahu va zāyaḳahu* ve bu vâḥiden ve fe-feşā'ididen için gelir. Ve mukālebet deve ağacın dikenlerini otlamaḳ ⁽³²⁾ma'nāsınadır. **yuḳâlu** *kālabati'l ibilu izā ra'at kalāliba* 'ş-şacar.

al-takālub (*tefā'ul* vezninde) Birbirinin üzerine köpek gibi ⁽³²⁾şıçrayıp atılmaḳ ma'nāsına isti'mâl olunur **yuḳâlu** *takalaba ay tavaṭaba*.

Banū Kalb ve

Banū Aklub ve

Banū Kalbat ve

Banū Kilāb ⁽³³⁾ Birer kabiledir.

kaffu'l-kelb Bir nev'a 'uşbe-i münteşire ismidir. Bu nebāt bedeskhān dediklerdir ki Türkide köpek āyāsı ta'bir olunur. ⁽³⁴⁾

ummu kelb Bir dikenli küçükçe ağacın adıdır. Bu şecer bir zirā kadar olur ve Mısrır'da keşirdir beyne'l -eřibbā' bu ismle ma'rūfdur ⁽³⁵⁾ve Mısrırlar ona yetü' derler.

al-Kalabāt (*harekāt* vezninde) Yemāme'de bir niçe ma'rūf bayırların ismidir.

Kulāb (*gurāb* vezninde) ⁽³⁶⁾ Bir mevzi' ve bir şuyun adıdır. O mevzi'de beyne'l -'Arab bir vař'ā olmağla yevmü'l-kilāb beynlerinde ma'rūftur.

al-kalāb (*sehāb* ⁽³⁷⁾ vezninde) Bir kimseyi kuduz köpek talamağla delirip bi-hūş olmağ ma'nāsınadır. **yuřālu** *kuluba'r-raculu kalāban 'ala bina'il mechūli* ⁽³⁸⁾ *izā zahaba 'ařluhu minal kalabi.*

lisānu'l kalb Tubba'ı Yemāni'niñ kılıcı adıdır. Üç zirā tülünde ve levni tāze sebze gibi yemyeşil ⁽³⁹⁾ idi. Ve *Tubba'* dan *Murād Ebū Kerib* olacaktır. Ve andan başka bir niçe kılıç adıdır. Ve bir nebāt adıdır. Bu nebāt hālen Frenk eřibbālarının ⁽⁴⁰⁾ sināvlozā dedikleridir. Varaķı siñirli yaprağına şebih ve andan aşvel ve bir miķtār muķa'ar ve ğāyette melāsetli ve eřrāfi keskin [2_255] ⁽⁰¹⁾ olur.

Zu'l-Kalb 'Amr bin al-'Aclān nām kimseniñ laķabıdır.

Nehru'l Kalb *Sevāhil-i Şām*'da *Beyrūt* ile *Şaydā* beyninde bir ırmağ ⁽⁰²⁾ adıdır.

Kalbu'l-Carabbat (*cimiñ* ve *rāniñ* ve *bā-yı* müşeddedeniñ fethiyle) Bir mevzi'dir.

kallāb (*kettān* vezninde) Esāmıdendir *Kellāb* ⁽⁰³⁾ *el-'Uķayli* ve *Ebu'l-Heydān Kellāb bin Hamza* şā'irlerdir.

al-kālib ve

al-kallāb (*şeddād* vezninde) Şāhibü'l kilāb demektir. ⁽⁰⁴⁾ Bu münāsebetle zağarcı başıya ıtlāk olunur.

Dayru'l-Kalb *Mavşil* nāhiyesinde bir mevzi'dir.

cubbu'l-kalb cim ba ba maddesinde ⁽⁰⁵⁾ zikr olundu.

Kullāb (*rummān* vezninde) Esāmîdendir 'Abdullāh bin Kullāb mütekellim-i ma'rūfur.

al-kilāb (*kāfi* kesriyle) Kelbiñ ⁽⁰⁶⁾ cem'idir ki zikr olundu. Ve minhu'l –metelu *al kilabu 'ala'l bakari va yurva al kirabu 'ala'l bakari* pes kilāb rivāyetine göre kelbleri ⁽⁰⁷⁾bağar-ı vaḥşî üzere kıışkırtıp şalıver demektir. Metel-i mezbūr herkesi kendi ḥāli ve vaż' ve şan'atıyla terk ve taḥliye ile ⁽⁰⁸⁾ diyecek yerde irād olunur ki şan'atından ve ülfetinden olmadığı işi teklif eyleme herkese bildiği kārı teklif ve tefvîz ⁽⁰⁹⁾ kıl demek olur metelā ehl-i kalemî cenk ve kıtāle göndermek gibi. Qaldı ki el kilāb yāḥūd el kirāb kelimesi ibdidā'iyet üzere ⁽¹⁰⁾ merfū' olur ki *al kilābu avi'k kirabu mufavva zatun 'ala'l bağar* sebkinde olur. Ve muqadder ersile kelimesiyle manşūb olması ⁽¹¹⁾ daḥi cā' izdir Meydāni'niñ beyānına göre *al kirābu 'ala'l bakar* rivāyetine göre kirāb tarlayı naḥas etmeye dēnmekle bağardan murād ⁽¹²⁾ çift öküzü olur. Herkesi kendi şan'atıyla terk eyle ma'rızinde zarb olunur. Ve el kilāb rivāyetine göre bağardan murād ⁽¹³⁾ yabān öküzü olup kavm-i mezbūru birbirine iğrā ve taḥriş ve tesliḥ eyle maḳāmında irād olunur.

ummu kalbat Ḥummā 'illetiniñ ⁽¹⁴⁾ künyesidir ummu mildem gibi.

al-istiklāb Zikr olunan kelb lafzı gibi bir adam bādiyede tenhā ḳalmaḳla köpek gibi ürümeḳ ma'nāsınadır. ⁽¹⁵⁾ tā ki obalar ḳarıb ise köpekleri işitip ürümeḳle şenliğe istidlāl eyleye **yuḳālu** *istaklaba'r-raculu bi ma'nā kalaba kamā zükir.* ⁽¹⁶⁾

al-kalālib *kellūb* kelimesiniñ cem'idir ki mihmāza dēnür .Ve teşbih ḫarikiyle doḡāniñ ve şāhiniñ pençelerine ıtlāk olunur. ⁽¹⁷⁾ **yuḳālu** *antaba'l bazi ilayhi kilālibahu ay*

maḥalibahu ve *kelālibu*'ş-şecer meşe ve muğaylān ağaçlarının dikenlerine ıtlāk olunur.⁽¹⁸⁾

al-kaltab (*tāy*ı fevkiyye ile *ca* 'fer vezninde) ve

al-kultub(*kunfuḏ* vezninde) Tervic maşlahatı zımında müdāhene eder olan yalpak⁽¹⁹⁾ kimseye dēnür. Nuşhalarda *al mudahhanatu* 'unvānıyla ki maşdardır mersüm olmağla ğalaṭtır şevāb olan *al mudāhin* 'unvānında⁽²⁰⁾ olmağtır niteki ümmehāt-ı sâ'irede *yukaltibu fi amrihi ay yudahinu* 'ibāreriyile mütebbet olmağla maşdarı *keltebet* olur.

al-kaltabān⁽²¹⁾ (*ḳaltabān* vezninde) Pezevenge dēnür *ḳavvād ma'nāsına Mü'ellif* bunu kaf lam ba māddeinde dağı *zıkr* eylemişti ki keleb ve meklebetden⁽²²⁾ me' hūz idi. Ve burada i'ādesi kelebette me' hūz olduğuna *zāhib* olan *ḳavle* mebnidir.

al-kaltab (*tāy*ı mütellete ile⁽²³⁾ *ca* 'fer vezninde) ve

al-kalātib ('ulābiṭ vezninde) Bağil ve cimri ve müteḳabbizu'l yed olan nākese dēnür.

al-kalḫabat (*ḥāy*ı mühmele ile⁽²⁴⁾ *daḫrecet* vezninde) Müşte'il ve 'alev-gir olan āteşin ğürültüsüne dēnür. **teḳūlu** *sami'tu kalḫabata'n-nāri ay şavtahā va lahibahā* ve *kelḫabet*⁽²⁵⁾ Bir şā'irin ismidir ve *Hubeyre bin 'Abdullāh bin 'Abdulmenāf bin 'Ureyn el-'Areni* laḳabıdır ve diğeri *Hubeyre bin el-Kelḫabe 'Arāde nām feresin*⁽²⁶⁾ fārisidir. Ve *kelḫabet* maşdar olur *ḳılıçla çalmak* ma'nāsına **yuḳālu** *kalḫabahu bi's-sayfi izā żarabahu bihi*.

al-kunūb (*nūnla ḳu'ūd* vezninde)⁽²⁷⁾ Bir nesne dürüş ve ğaliz olmağ ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kanaba'ş-şay'u kunubān mina'l bābi'l avvali izā ğaluz* ve bir kimse ğināya nā'il⁽²⁸⁾ olmağla sâ'irden müstağni ve bir niyāz olmağ ma'nāsınadır. *yuḳālu kanaba'r-raculu izā's-satağni ya'nì ba'da faḳr*.

al-iknāb (*hemzenin*⁽²⁹⁾ kesriyle) Bu dağı dürüş ve ğaliz olmağ ma'nāsınadır. *aknaba'ş-şay'u izā ğaluz* ve el keṭret-i 'amelden nāsırlanmağ ma'nāsına⁽³⁰⁾ isti'māl olunur. **yuḳālu** *aknaba yadahu izā ğaluzat mina'l 'amal* bir kimsenin içerisi ḳabz olmağ ma'nāsına isti'māl olunur.⁽³¹⁾ **yuḳālu** *aknaba 'alayhi baṭnuhu*

izā 'ş *tadd* bunda 'ala ile isti'māli kabzın tıkketi münkabız üzere müstevli olduğuna mebnidir. ⁽³²⁾Ve dil tutulmak ma'nāsına isti'māl olunur **yuqālu** *aknaba lisānuhu izā* 'h *tabas*.

al-kanab (*fethatteinle*) Keṭret-i isti'mālden insānın ⁽³³⁾ayağı ve eli kezalık deve ve at ve katır maḳūlesi devābbın ayağı gılzatlanıp nāsır bağlamak ma'nāsınadır. 'alā kavlin insānın ⁽³⁴⁾eline maḥşūştur çiftçi eli gibi **yuqālu** *kanibat yaduhu kanabān mina'l bābi'r-rā* 'i *izā galuzat mina'l 'amal*.

al-muknib (*muḥsin* vezninde) ⁽³⁵⁾

al-miknab (*minber* vezninde) İhtilāf-ı mezkūr üzere nāsırlanmış 'uzva dēnür. **yuqālu** *ḥāfirun muknibun va miknabun ay galiz*.

al-kanb ⁽³⁶⁾(*ḡarb* vezninde) Bir nesneyi bir zarf içre alıḳomaḳ ma'nāsınadır. **yuqālu** *kanaba 'ş-şay'a fi cirābihi kanbān mina'l bābi't tātāni izā kanazahu* ⁽³⁷⁾*fih* va *ḥabasah*.

al-kānib (*cānib* vezninde) Keṭret-i eklden tulum gibi mümteli olan insān ve ḥayvāna dēnür.

al-kanib (*ketif* ⁽³⁸⁾vezninde) Bir nebāt adıdır. Bu nebāt kenevir ve kendir dēdikleridir ki andan ip ve sicim bükülür.

al-kanib (*emir* vezninde) Kurumuş ⁽³⁹⁾aḡāca 'alā-ḳavlin dikenleri kırılıp ufanmış olan meşe aḡācına dēnür.

Kunayb (*zubeyr* vezninde) Bir mevzi' adıdır.

Kunub ⁽⁴⁰⁾(*cunub* vezninde) *Māverāünnehr*'de bir beldedir ki *Uşrevsene* ile mülakḳabdır ḥālen laḳabıyla müştehiridir.

al-mukna'ibb (*mukfehirr* vezninde) ⁽⁴¹⁾Cüssesi galiz ve şedid olan topaç bodur kimseye dēnür.

al-kināb (*kitāb* vezninde) Ḥurmā salkımına dēnür.

al-kuntub [2_256]⁽⁰¹⁾(*tā*-yı fevkiyye ile *ḳunfuz* vezninde) ve

al-kunātib (‘ulābiṭ vezninde) Kāsirü’l kâme bodur kimseye dênür.

al-kanṭab (tā-yı mütelleṭe ile ⁽⁰²⁾ca’fer vezninde) ve

al-kunṭub (kunfuṣ vezninde) ve

al-kunātib (‘ulābit vezninde) Muṭlaḳan ḳatı ve şulb ve şedid olan şey’e dênür. ⁽⁰³⁾

al-kintāb (kāfin kesriyle) Dā’imā aṣaḡı toḡru aḳıp dökülür olan ḳumluḳa dênür ki ba’zı uçurum yerlerde olur. ⁽⁰⁴⁾

al-kenḥab (ḥā-yı mühmele ile ca’fer vezninde) Bir nebāt adıdır lâkin bu t̄ābit ya’ni ehl-i lüğat ‘inde müttefaḳun -‘aleyh degildir. ⁽⁰⁵⁾

al-kanḥabat (ḥā-yı mu’ceme ile) Ğalaṭ ve ḥatādan nāṣi kelāmın ‘Arab saçı gibi şüride ve muḥteliṭ olmasına dênür. **teḳalu** ⁽⁰⁶⁾mā ḥazīhi’l kanḥabatü türidü’l kalama’l muḥdaliṭa mina’l ḥaṭai.

al-kūb (kāfin zammıyla) Ḳulpu olmayan ḳuzeye ya’ni destiye dênür ‘alā-ḳavlin⁽⁰⁷⁾ ḥortumu ya’ni ibrik gibi emziḡi olmayan destiye dênür . Türkide daḡı k̄up dênür. Cem’i ekvāb gelür. **yuḳālu** lā yazalu ma’ahu ⁽⁰⁸⁾kūbu’l ḥamri va huva kūzun lā ‘urvatalahu avlā ḥurṭu malahu.

al-kavb (şavb vezninde) Küple su içmek ma’nāsınadır. yuḳālu k̄aba’r ⁽⁰⁹⁾raculu kavban bābi’l avvali izā şariba bil k̄ub.

al-ikṭiyāb (ifti’āl vezninde) Kevb ma’nāsınadır.nihāyet bunda tekellüf ⁽¹⁰⁾ olmaḳla k̄üpü zor ile ḳaldırıp içmek olur. **yuḳālu** iktāba bi ma’nā k̄ab.

al-kavab (feḥateynle) Bir adamın başı büyük ⁽¹¹⁾ olup boynu ince olmaḳa dênür.

al-kavbat (nevbet vezninde) Fevt olan şey’e te’essüf ve taḥassur eylemeḡe dênür. **teḳalu** mā ḥazīhi’l ⁽¹²⁾kavbatu ayil ḥasratu ‘alā mā fāt.

al-kubat (kaḥiṅ zammıyla) Nerd oyununa dênür ki ḥālen tavla dediḡimiz andan bir nev’dir ⁽¹³⁾‘alā ḳavlin satranc oyununa dênür .Ve k̄ubet küçük davula dênür tabl-ı saḡır ma’nāsına ki deblek ta’bir olunur. Maḥalle ⁽¹⁴⁾ bekçilerinin ve çingenelerin

çaldıkları olacaktır ki beli ince olur. Ve kübet fihr ma'nâsınadır. ki deste-seng olacaktır ⁽¹⁵⁾ onunla somâki üzere nesne ezerler. Ve lāvta ve Türki-i qadimde kopuz ta'bir olunan sâza da kübet dênür barbağ gibi. ⁽¹⁶⁾

at-takvib (*tef'il* vezninde) Bir nesneyi deste-seng ile dövüp hürd etmek yâhüd ezmek ma'nâsınadır. **yuqâlu** *kavaba 'ş-şay'a* ⁽¹⁷⁾ *izā daqqahu bi'l kûbati ayil fihr.*

Kâbat (*gâbet* vezninde) *Temim* kabilesi bilâdında bir mevzi' yâhüd bir su adıdır.

Kübân (*kâfiñ* zammıyla) ⁽¹⁸⁾ *Şehr-i Merv* kazâsında bir kıyedir.

Kübânân *Işfahân* kazâsında bir kıyedir.

Kûbinân Bir belde-i ma'rûfedir.

al-kahb ⁽¹⁹⁾ (*kâfiñ* fethi ve *hâniñ* sükûnuyla) Koca su şığına dênür.

al-kuhbat *Kâfiñ* zammıyla *kuhbet* vezninde ve mürâdifidir ki elvândan ⁽²⁰⁾ boz ta'bir olunan levne dênür 'alâ kavlin kühbet duhmete ya'nî yağızlığa yâhüd kıramtık boza dênür ki mâ'ie kıarib gökçül ⁽²¹⁾ olacaktır. Ve 'alâ re'yin levn-i mezbûr deve kısmına mahşûşdur ki gökçül boz deveniñ levnidir.

al-kuhûb (*ku'ûd* vezninde) ⁽²²⁾ ve

al-kahab (*ta'ab* vezninde) Bir nesne yâhüd hâşşaten deve levn-i mezbûr üzere olmak ma'nâsınadır. **yuqâlu** *kahuba va kahiba kuhubân* ⁽²³⁾ *va kahabân mina'l babi'l hâmisi va'r-râ'i va huva akhabu va kâhib.*

al-kahdab (*ca'fer* vezninde) Takil ve türk ve ñâ-tırâş kimseye dênür. ⁽²⁴⁾

al-kahkab (*ca'fer* vezninde) *Sebzevâttan bādincāna* dênür. [3_320]

al-kabt (*sebt* vezninde) Bir kimseyi yere çalmaq ma'nâsınadır. **yuqâlu** *kabatahu kabtan mina'l babi't* ⁽²⁵⁾ *îāni izā şar'ah* Ve bir kimseyi hacil ve rûsvâ eylemek ma'nâsınadır. **yuqâlu** *kabatahu izā aḥzāv* Ve bir nesneden şarf ⁽²⁶⁾ ve men' eylemek ma'nâsınadır. **yuqâlu** *kabatahu izā sarafah* Ve kesr eylemek ma'nâsınadır. **yuqâlu** *kabatahu izā kasarrah* Ve düşmanı ⁽²⁷⁾ ğayz ve kinle redd eylemek ma'nâsınadır.

yuḳālu kabata'l 'aduvva izā raddahu bigayzi Ve zelil mühān eylemek ma'nāsınadır.
yuḳālu ⁽²⁸⁾kabatahu izā azalla.

al-muktabit İktibāttan ism-i fā'ildir pür- ğam ve endūh olan kişiye dēnür. **yuḳālu**
huva muktabitun ay mumtaliun ⁽²⁹⁾ġamman.

al-kibrīt (kāfiñ kesriyle fi'lil vezninde) Cins aḥcardan ḥacer-i ma'rūf ismidir ki āteş gibi yanar ⁽³⁰⁾ve yaḳar. Ve yāḳut-ı aḥmere ve altına da ıtlāḳ olunur.Ve ba'zılar 'indinde kibrit cevāhir-i arzıy-yeden bir nev' cevherdir ki ⁽³¹⁾ma'deni bilādı şerḳiyyeden.Tubbet ülkesiniñ verāsında *Vādi-i Neml* dedikleri maḥaldedir.Ma'lūm ola ki kibrit dediği ⁽³²⁾Fāriside ve Türkiide kükürd ta'bir ettikleridir ki dört kısım olur beyāz ve sarı ve kırmızı ve siyāh olur. Efzali ⁽³³⁾kırmızı nev'idir ki kibrit-i aḥmer dedikleridir cevāhir-i arzıyyedendir. *Vādi-i Beml'* de olur. Anda keçi kadar ḳarıncalar olur.⁽³⁴⁾ Sibā' gibi insāna hücūm edip pāre pāre ederler. Geceler bir ḳaç fersaḥ mesāfeden leme'ān eder. Ve el'ān mevcūd olan ⁽³⁵⁾kükürdün iyisi sarı olandır ki çubuk kükürdü ta'bir olunur beyne'l-eṭıbba' eşābi'i dērler.Ve aḳçıl olana ⁽³⁶⁾bez kükürdü dērler ve ba'zı emkine de 'uyun-ı ḥarre olduğu ḥāalde cereyān eder ṭabb ile kibrit olur. Bu kısmı ⁽³⁷⁾siyāha mā'il olur. Ve ılıca ve baña ta'bir olunan ıssı çeşmeleriniñ menba'ında kükürd ṭamarı olmağla şū ıssı neb' eder ⁽³⁸⁾ve kimyāgerān iksir-i zehebe kibrit-i aḥmer ıtlāḳ ederler. Ve kibrite aşl-ı ḥarr ıtlāḳ ederler nite ki zıbaḳa aşl-ı bārid ⁽³⁹⁾derler. Ve ba'zı arzıñ türābında kibrit olmağla gāh-be-gāh duḥān ve şu'le gibi āṭarı zuhūr eder. Hatta İtalya civārında ⁽⁴⁰⁾Akdeniz'de Sicilya'nın arzında vāḳi' bir cebelden ekṭeriyā keṭif duḥān zuhūr ve ba'zen kemāl-i şiddet ü ḥiddetle ⁽⁴¹⁾bir taraftan çatlayıp içinden şu'le –feşān āteş şudur edip eṭrāf ve eknāfını ḥaksār eder.

al-kabratat[3_321]⁽⁰¹⁾ (*dahrecet* vezninde) Deveniñ gövdesine kükürd sürmek ma'nāsınadır.ki ba'zı eczā ile ḥalt edip sürerler. **yuḳālu** kabrata ⁽⁰²⁾ba'irahukabratan izā ṭalahu bil kibrit.

al-katit (*şetit* vezninde) Tencere ḳaynarken zuhūr eden şavtına dēnür ki kit kit ⁽⁰³⁾diye zuhūr eder. Kezalik ḳaynayan ḥamr ve nebiziñ şavtına dēnür . Ve genç deveniñ ibtidā böğürmesinde zāhir olan şavtına ⁽⁰⁴⁾dēnür.Ve ḥışm-nāk adamıñ

şiddet-i ğayzu kinesi hengāmında henç deve böğürmesine şebih şadrında cewelān eden gümültüye ⁽⁰⁵⁾denür. **teķūlu** *sami'tu minhu katitan ay şavtan fi şadri sadrihi kasavtil bakri min şiddati'l ğayz* Ve ketit Baħil ve nākese dēnür .Ve maşdar ⁽⁰⁶⁾olur āhestece te'eniyle yürümeķ 'alā-ķavlin adımları şık şık ataraķ tiz tiz yürümeķ ma'nāsına. **yuķālu** *katta'r-raculu* ⁽⁰⁷⁾*katitan mina'l babi't tāni izā maşa ruvaydan av ķāraba haţvahu fi su'at* Ve kett kāfiñ fetħi ve tāniñ teşdidiiyle ve ketit deve ⁽⁰⁸⁾yapca böğürmeķ ma'nāsınadır. **yuķālu** *kattal ba'iru kattān va katitan mina'l babi't tāni izā şāha şiyāhan layyiban* Ve bir kiseyi maġmūm ve tāsa-nāk ⁽⁰⁹⁾eylemeķ ma'nāsınadır. *yuķālu kattān fulānan izā sā'ah* Ve bir kimseyi tezlil ve ħaksār eylemeķ ma'nāsınadır. **yuķālu** *katta fulānān izā argama* ⁽¹⁰⁾ve tencere kaynamaķ ma'nāsınadır. **yuķālu** *kattatil ķadru izā ğalat* Ve bir kimseniñ ķulağına bir söz fisildamaķ ma'nāsınadır. **yuķālu** ⁽¹¹⁾*kattal kalama fi uznihi kattān va katitan mina'l babi'l avvali izā ķarrahu sārrah* Ve kett Gövdesinde eti azca olan ķelimsiz adama ⁽¹²⁾denür ere ve 'avrete itlāk olunur. **yuķālu** *raculun kattun vamraatun kattun ay ķalilu'l-laħm* Ve kett Şaymaķ ma'nāsına maşdar olur. ⁽¹³⁾ Ve minhū'l-meţelü *lā takuttuhu av takuttu'n-nucum ay lā ta'uddahu vala tuħşihu* ve **yuķālu** *ca'a cayşin mā tükettü ay lā yuħşā.*

al-katkatat ⁽¹⁴⁾(*zelzelet* vezninde) Bu daħı yapķa yapķa yahūd adımları sık sık ataraķ tiz tiz yürümeķ ma'nāsınadır. **yuķālu** *katkata'r-raculu* ⁽¹⁵⁾*izā maşa ruvaydan av ķārabal haţva fi sur'atin* Ve ahestece ğülmeķ ma'nāsınadır.ki ķahķahadan dūn ola kit kit ğülmeķ ⁽¹⁶⁾ta'bir olunur. **yuķālu** *katkata'r-raculu izā zāħika dūnān ya'nì mina'l ķahķahati.*

al-takatkut (*tezul* vezninde) Ketketet ile ma'nāyı evvelde ⁽¹⁷⁾mürādifdir.

al-iktāt (*hemzeniñ kesriyle*) ve

al-iktitāt (*ifti'āl* vezninde) Bunlarda ķulağa fisildamaķ ma'nāsınadır. **yuķālu** ⁽¹⁸⁾*akattalkalama fi uznihi iktātān vaktatahu iktitatan izā ķarrahu ve sārrah* Ve iktitāt işitmek ma'nāsınadır. **yuķālu** *iktatta'l ħaditā* ⁽¹⁹⁾*izā's tam'ahu.*

al-ka't (*kāfiñ* fethi ve *'ayn*ñ sükünüyla) Kaşirü'l-kame kişiye dênür Mü'enneṭsinde ⁽³²⁾ka'tet dênür hāyla.

al-ku'ayt (*zubeyr* vezninde) Bülbül kuşuna dênür ki cem'i ki'tān gelür. Kāfiñ kesriyle **teḳūlu** *mā atyaba şavta'l* ⁽³³⁾*ku'ayti ayi'l bulbul* Ve bu kümeyt gibi bünye-i taẓgîr üzere mevzū'dur.

al-ik'āt (*hemzen*ñ kesriyle) Şitāb ve sür'atle gitmek ⁽³⁴⁾ma'nāsınadır. **yuḳālu** *ak'ata'r-raculu izā'n ṭalaḳa musri'ān* Ve oturmak ma'nāsına olmağla zıdd olur. **yuḳālu** *ak'ata'r-raculu izā* ⁽³⁵⁾*ḳa'ada* Ve pür-ğazab olarak süvār olmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** *ak'ata'fulānan izā rakiba muntafiḥān mina'l ğazab.*

Ebū Muk'it (*muḥsin* ⁽³⁶⁾ vezninde) Bir şā'ir künyesidir.

al-ku'tat (*cü'at* vezninde) Kārüre kapağına dênür .

al-kaft (*kāfiñ* fethi ve *fān*ñ sükünüyla) ⁽³⁷⁾Bir kimseyi sālîk olduğı cihetten cihet-i uḥrāya çevirip döndürmek ma'nāsınadır. Gerek zāhiri ve gerek ma'nevî ⁽³⁸⁾olsun. **yuḳālu** *kaḳatahu kaḳtān mina'l bābi't tāni izā şarafahu 'an vachi* Ve bir nesneniñ eczāsını devşürüp birbirine zamm ⁽³⁹⁾ve ilḥāk eylemek kezalık bir adam bir nesneyi kendisine zamm ve ilḥāk eylemek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kaḳata'ş-şay'a ilayhi izā zammahu va ḳabazah* ⁽⁴⁰⁾*Ḳāle fi'l Esās kaḳata'l matā'a izā cama'ahu va zamma ba'zahu ilā bā'zin va kaḳata'l firāşa va minhu'l ḥadiṭu "ikfitū şıbyānakum bi'l-layli"* ⁽⁴¹⁾*fāinna lişşayṭāni ḥaṭḫatan vantaşārān* "ay zammuhu'm ilaykum" Ve keft ve kifāt kāfiñ kesriyle ve kefit kāfiñ fethiyle ve kefetān [3_322] ⁽⁰¹⁾(*feteḥātla*) Kuş kısmı kanatlarını devşürüp ve kışıp sur'atla uçmak kezalık insān ve sā'ir ḥayvan kürkü devşiririp ⁽⁰²⁾sur'atle seğirtmek ma'nāsınadır.ki ma'nāyı mezkürdan me'hūzdur. zamm ve ḳabz bulunduğı için **yuḳālu** *kaḳaṭṭa 'iru va ğayrihu* ⁽⁰³⁾*kaḳtan va kifatan va kaḳitan va kaḳatānan izā asra'a fiṭṭayarāni va'l 'advi va taḳabbaza fihi* Ve keft ve kefit *emir* vezninde bünyesi ḥurde ⁽⁰⁴⁾devşirimli cüst ve çālāk insān ve ḥayvāna dênür. **yuḳālu** *raculun va farasun kaḳtun va kaḳitun ay sari'un ḥafifun daḳiḳun* ⁽⁰⁵⁾Ve keft küçük tencereye dênür . Bunda kāfiñ kesriyle de lügattir. Ve bir nesneniñ içerisi taşşrasına dönmek ma'nāsınadır.ki ⁽⁰⁶⁾tersine dönmek ta'bir olunur. **yuḳālu** *aşlahahu bil kaḳti va huva taḳallibu'ş-şay'i zahrān libaṭnin* Ve keft ölmek meft ma'nāsına

isti'māl⁽⁰⁷⁾ olunur kabre zamm olunmak mülâhazasıyla. **yuḳālu** *vaka 'a finnāsi kaftun ay mavt* ve **yuḳālu** *kaftallahu fulānan izā māt* Ve keft katıksız⁽⁰⁸⁾ ekmeğe itlāk olunur. **yuḳālu** *akala ḥubzan kaftān ay bilā 'udm* Dāimā ma'ışete zamm olunması bā'it̄i itlākıdır.

al-inkifāt⁽⁰⁹⁾ (*infi 'āl* vezninde) Bulunduğu cihetten cihet-i uhrāya munşarîf olmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kaftatahu fan kafata ay şarafahu 'an*⁽¹⁰⁾ *vachihi fān sarafa* Ve kendiliğinden munşarîf olmak ma'nāsınadır ki muṭāvi' olmaz. **yuḳālu** *in kafata 'r-raculu izā'n şarafa*⁽¹¹⁾ *'an vachih* Ve devşürölmek inkibāz ma'nāsınadır. **yuḳālu** *in kafata 'ş-şay'u izā'n kabaza* Ve at kısmı yemi ve şuyu taḳlil ile⁽¹²⁾ endāmı ve ḳarnı çekilip zāmir olmak ma'nāsınadır. ki yaranmak ta'bir olunur. **yuḳālu** *in kafata 'l farasu izā zāmur* Ve endām⁽¹³⁾ ve a'zā devşirimli ve dirneklı olmak ma'nāsınadır. A'zāsı o güne mülezzezül ḥalk olana münkefit dērler. **yuḳālu** *raculun*⁽¹⁴⁾ *münkfitun ay müctami 'u 'l ḥalk*.

at-takfit (*tef'il* vezninde) Bu daḥı bir nesneniñ eczāsını devşürüp bir birine yāḥūd⁽¹⁵⁾ kendisine yanaştırmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kaffata 'ş-şay'a izā zammehu va kabazah*.

al-kifāt (*kāfiñ* kesriyle) Maşdardır nite ki⁽¹⁶⁾ zikr olundu Ve kifāt Şol mevzi'e dēnür ki anda nesne cem' birbirine zamm olunur ola ve minhü **yuḳālu** *al arazu*⁽¹⁷⁾ *kifātun lanā* Ve ḳāle ta'ālā (*alam nac 'alil arza kifātan aḥyāan va amvātan*) *ay zāta kaftin ay zammın va cam 'in yazimumuhum aḥyāan 'lā zuhūrihā*⁽¹⁸⁾ *va amvātan fi buṭunihā* *Ḳāle 'l Beyzāvî kifatan ay kaftitan ismü'n limā yakfitu ay yazummu va yacma 'u av maşdarun nu 'ita bihi av cam 'u kaftin kaşāimin*⁽¹⁹⁾ *vaşyāmin av cam 'u kaftin va huvā 'l vi 'ā 'u ucriya 'alā 'l arzi bi 'tibāri aḳṭārihā* Ve ḳāle'r-Rāgıp *tacma 'u'n-nāsa aḥyā'ahum va amvātahum va ḳıla*⁽²⁰⁾ *tażummul aḥyā 'allati hiyal insānu 'l ḥayavānatu va 'n-nabatu va amvātu 'l-lati hiya 'l camādātu mina 'l arzi val mā 'u va ḡayru zālik Mütercim*⁽²¹⁾ dēr ki *Beyzāvî* ta'birāt-ı meḳume ile *Keşşāf*'a vārid olan münākaşadan tefaşşi eylemiştir. Zirā ekfāt ism-i mavzi' olduḡu⁽²²⁾ şuretde 'amel edemez zirā esma' i emkine vü ezmine vü alāt her ne ḳādar müştak ve ef'āl üzere cārî iseler de 'āmil olmazlar.⁽²³⁾ Ve kifāt ve mukāfetet *mufā 'alet* vezninde Ansızın ölmek

ma'nāsına isti'māl olunur. **yuḳālu** *māta kifātān va mukāfatatan ay fac'at* Ve mukāfatat ⁽²⁴⁾ bir kimseye seḡirtmekte yā at ḳoşmakta müsābaka eylemek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kafatahu izā sābaḳah*.

al-iktifāt (*ifti'āl* vezninde) ⁽²⁵⁾ Bir nesneyi bi-tamamihi devşürüp aḥz eylemek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *iktafata'l māla izā's tav'abahu acma'*.

al-kaffāt (*kettān* vezninde) ⁽²⁶⁾ Arslana ıtlāḳ olunur.

al-kafit (*kāfiḡ* fethiyle) Maşdardır nite ki zıkr olundu. Ve kefit *Ḥayvān bin Ḳatāde es Sedusi* ⁽²⁷⁾ feresiniḡ ismidir. Ve kefit şol daḡarcıḡa ve çanṡa maḳūlesine dēnür ki ḳat'ā deliḡi ve yırtıḡı olmamaḳla içine ḳonan şey'i zayı' ⁽²⁸⁾ eylemez ola ve bilā-fāşıla birbirine zāmime ve mecmū' olan medār-ı ma'āşa dēnür ki murād çok olmayup lākin ardı kesilmez olan ⁽²⁹⁾ medār ma'āş olacaḳtır ve minhu'l ḥadıtu "*ḥubbiba ilayya'n-nisa'u va't ṡibu va ruziḳtu'l kafit*" ay mā *akfiti bihi ma'ışati ya'nī azummuḥā* ⁽³⁰⁾ aşliḡuḥā.

al-kift (*kāfiḡ* kesriyle) Bu daḡı içine ḳonan nesneyi zāyi' eylemeyen daḡarcıḳ maḳūlesine dēnür.

al-Kāfit ⁽³¹⁾ (*fāniḡ* kesriyle) Bir maḡaranıḡ ismidir ki selefte me'vā-yı luşuş idi nehb ettiḳleri emti'a ve eşyayı orada cem' ve zamm ⁽³²⁾ ederler idi.

al-kufat (*şurad* vezninde) ve

al-kufatat (*kāfiḡ* zammıyla *humezet* vezninde) Şol ata dēnür ki dört ayaḡını bir yere ⁽³³⁾ getirip ṡop gibi cem'i-i endāmiyla peyderpey birden şıçrayıp atılır olmaḳla üzerinde istiḳrār ve dizgin ile zabṡ ⁽³⁴⁾ mümkün olmaya. **yuḳālu** *farasun kufatun va kufattatun izā kāna yaṡibu cami'ān falā yustamkanu minhu licimā'i vaṡbih*.

al-mukfit (*muḡsin* vezninde) ⁽³⁵⁾ Şol kimsedir ki iki zırh giyiyip aralıḡında bir cāme daḡı giymiş ola.

Kafkat (*heftet* vezninde) *Maḳbere-i Medine* ola *Bāḳi'ul -ḡarḳat* ⁽³⁶⁾ nām maḡalliḡ ismidir. Nāsı ḳabz eylediḡi içün yāḥūd türābi şüre olmaḳla medfūnu seri'an ekl ve ifnā eylediḡi içün ıtlāḳ olundu. ⁽³⁷⁾

al-kalt (*kāfiḥ* fethi ve *lāmīḥ* sükūnuyla) Biriktirmek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kalata 'ş-şay'a kaltan mina'l babiṭ tāni izā cam'ahu* Ve dökmek ⁽³⁸⁾ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kalatahu fi'l inā'i izā şabbah* Ve at oynamak ma'nāsınadır. *yuḳālu kalata'l farasa izā rakazah* Ve atmak ma'nāsınadır. ⁽³⁹⁾**yuḳālu** *kalata 'ş-şay'a izā ramāh*.

al-kullat (*sukker* vezninde) fullet kelimesine itbā' olunur. Bunlar da şurad vezninde daḥi lügattir nite ki ⁽⁴⁰⁾fullet maddesinde *zıkr* olundu. *yuḳālu farasun fullatun kullatun ay sarī'*.

al-kulatat (*kāfiḥ* zammıyla *humezet* vezninde) Kufetet ma'nāsınadır. ki ⁽⁴¹⁾cemī'-i endāmıyla birden şıçrayan ata dēnür .Mü'ellif bunu da fuletet kelimesine itbā' -küne resm eylemiştir lākin fuletet maddesinde bu ma'nāya.[3_323]⁽⁰¹⁾taşaddi eylemiştir.Nihāyet terķibden teferru' olunur.Ve bu itbā' degildir. **yuḳālu** *farasun fulatatun kulatatun ay kufata*.

al-iktilāt (*ifti 'āl* ⁽⁰²⁾vezninde) İçmek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *iktalata'l mā'a iza şarib*.

al-kalit (*emir* vezninde) ve

al-killit (*lāmīḥ* şeddesiyle *sikkīn* ⁽⁰³⁾vezninde) Şol iri ve uzun taşā dēnür ki onuñla şırtlanıñ ini sedd olunur. Şayyād iniñ ağızını onuñla sedd eyledikten sonra ⁽⁰⁴⁾mevzi' -i diğerden ḥafr edip aḥz eder.

al-kultat (*cur'at* vezninde) Buğday maḳūlesi ğılāl ḥarmanından bir ḥişşeye dēnür ki ⁽⁰⁵⁾biriniñ naşibine ā'id olur.Ve her nesneden bir miḳtār ve bir yığın ve bir küme şey'e dēnür. Lisānımızda daḥi müsta'meldir. Metelā bir külte oṭun ⁽⁰⁶⁾ve bir külte otluḳ ta'bir olunur. **yuḳālu** *kultatun mina't da'ami ay nabzah*.

al-inkilāt (*infi 'āl* vezninde) Dökülmek ma'nāsınadır. **yuḳālu** ⁽⁰⁷⁾*inkalata 'ş-şay'u izā'n şabb* Ve bir nesnenin eczāsı devşirilip buruşmak ve büzülmek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *inkalata 'ş-şay'u izā'n* ⁽⁰⁸⁾*kaḇāz*.

al-kumayt (*zubeyr* vezninde) Şol kırmızı ata dēnür ki kırmızılığına ḳunū' ya'ni ḥālīş olmayan siyāhlık ki ḳaramtıḳ ⁽⁰⁹⁾ta'bir olunur. Ḳarışmış ola Lisānımızda oña ḥurmāyī toru ta'bir olunur ki rengi ḳaramtıḳ kırmızı olur. Eṭvāb maḳūlesinde ⁽¹⁰⁾oña güvez ve

andan koyu olursa mor ta'bir olunur. Ve o atıñ yelisi ve kıyruęu siyāh olur verd ile aşkar ile. Farkı ⁽¹¹⁾budur ki reng-i mezkūr olursa ki ħurmāyi toru olacaķtır kumeyt dēnūr andan açık olursa verd dēnūr ki Fāriside ⁽¹²⁾göl-gün ve Türkide açık toru ta'bir olunur Ve yelisi ve kıyruęu kırmızı olursa aşkar dēnūr ki Türkide al ta'bir olunur ⁽¹³⁾Mü'ellif *mina'l ħayl* 'unvānıyla taşriħ eylemedięi şöhretine mebnidir Ve bunun bünye-i taşğir üzere vaż'ı sürħ ve siyāh beyninde mütevassıt ⁽¹⁴⁾ve her birine ħarib olduęu içindir. Ve bunun mü'enneți berāberdir. **fe-yuķālu** *muhratu'n kumaytu'n bilā hā'* Ve *Kumeyt* levninde sevāt ve ħumret ⁽¹⁵⁾olan ya'nî ħaramtık kırmızı olan bādeye ıtlāk olunur. ħüre üzümünden olan bāde gibi. **yuķālu** *sagāhu'l kumayta va hūva'alā* ⁽¹⁶⁾*farasin kumaytin ayi'l ħamra'l-latī fihā savādun va ħumratun'alā'l farasi'l-laẓi ħālaťa ħumratahu ħunu'*. Ve *Kumeyt bin Ma'rūf* ve *Kumeyt bin Ta'labe* ⁽¹⁷⁾ve *Kumeyt bin Zeyd* şu'arādandır. Ve *Kumeyt* 'Arabda bir niçe feresiñ ismidir.

al-kumtat (*cu'at* vezninde) Zıkr olunan kumeyt rengine dēnūr ki ⁽¹⁸⁾ħurmā-i turuluķtur eṭvābda güvezi ta'bir olunur.

al-kamt ve **al-kamtat** (*kāflarıñ fethiyle*) ve

al-kamātāt (*kerāmet* vezninde) At ⁽¹⁹⁾kumeyt olmaķ ma'nāsınadır. **yuķālu** *kamuta'l farasu kamtān va kamtatan va kamatatan mina'l babi'l ħamisi izā kāna kumayt* Ve kemt Derūnda ğayz ve kine ⁽²⁰⁾gizlemek ma'nāsına **yuķālu** *kamata'l ğayza kamtān mina'l bābil avvali izā akannah.*

al-takmīt (*tef'il* vezninde) ħamr ve deri ve tev̄b ⁽²¹⁾ve at maķūlesini şıbg ve şan'atla kumeyt kıılmaķ ma'nāsınadır. **yuķālu** *kummitati'l-ħamru val farasu va ğayruhu'alā binā'il maf'ūli ay şuyyirat* ⁽²²⁾*biş şan'ati kumayt.*

al-kamītat (*ħabībet* vezninde) Bir şey'in aşl ve esāsına dēnūr. **yuķālu** *ħaza's-şay'a bi kamītatihi ay biaşlih.*

al-kamātiyy ⁽²³⁾(*zerābiyy* vezninde) zıkr olunan ħurmāyi toru atlara dēnūr. **yuķālu** *ħaylun kamātiyyun ay kumt* Ve bu kemātete mensūbdur Ve kumt kāfiñ zammıyla ⁽²⁴⁾Güyā ki ekmet lafzından cem'dir aħmer ve aşkar kelimelerine maħmūldür.

al-ikmāt (*hemzenin kesriyle*) ve

al-ikmitāt (*ihmirār*⁽²⁵⁾vezninde) ve

al-ikmitāt (*ihmirār* vezninde) At kısmı hürmāyi toru olmak ma'nāsınadır. Bünye-i ahîrlerde şiddet mu'teberdir.⁽²⁶⁾ **yuḳālu** *akmata'l farasu imāta'n vakmatta ikmitātan va ikmāta ikmitātan izā sāra kumayt.*

al-kant (*kāfiñ fethi ve nūnuñ sükūnuyla*) Ḳaviyyü'l-hilkat⁽²⁷⁾ve metinü'l-bünye olmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kanata'r-raculu fi halkihi kantān mina'l bābi'l izā kavîy.*

al-kuntiyy (*kursiyy* vezninde)⁽²⁸⁾Ḳaviyy ve şedid olan insān ve hayvāna dēnür.Ve kebir ve ya'nî yaşlı adama dēnür.

al-kuntuniyy (*nūn ziyādesiyle*) kuntiyy ma'nāsınadır.⁽²⁹⁾ **yuḳālu** *raculu'n kuntiyyun va kuntuniyyun ay kabîr.* Mü'ellif bunları kāf, vav, nun maddesinde daḥî resm eylemişken zāhiri i'tibāriyla burada daḥî⁽³⁰⁾tebt eyledi Ve bunlar kāf, vav, nun maddesinde me'hūzlardır nite ki Nihāye-i İbn Etîr'de bu resme mastūrdur ki *va fi'l hadîti "annahu daḥalal*⁽³¹⁾*mascida va 'āmmatu ahlihi'l kuntiyyun" ayi'ş-şuyuhu'l-lazîna yaḳūlūna kunna kazā va kāna kazā va kuntu kazā va ka'annahu mansūbun ilā kunt* Ya'nî⁽³²⁾bu ta'bir gūyā ki kuntu māddeesine mensūbdur. Arab andan taşarruf eylediler. yaşlı pîr adamlar "Ey cānım bir vakte ben şöyle olmuştum⁽³³⁾şimdi böyle oldum" demeleriyle ḳavl-i mezbūre nisbetle pîr adama kuntiyy ve mübalāgaten nun ziyādesiyle kuntuniyy ıtlāk eylediler Ve bunların⁽³⁴⁾nisbetleri ḥiṭābla kunte māddeesinde olmak cā'izdir ki "Babalık sen evvel şöyle idiñ şimdi böylece..." Metelā "Ḥarîf ve ma'tūh gibi⁽³⁵⁾bir ma'nā oldun" ḳavline mensūb olur.

al-iktināb (*ifti'āl* vezninde) Ḥuzū ve rızā göstermek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *iktabata*⁽³⁶⁾*ilayhi izā ḥazāha ilayhi va razîya minh.*

al-kanît (*emîr* vezninde) Şol meşke dēnür ki dikişleri şık ve metin olmaḡla şuyū⁽³⁷⁾imsāk eder ola. **yuḳālu** *sikā'un kanîtu'n ay misik* Nite ki ḳanît daḥî bu ma'nāyadır.

al-kanat (*fethateynle*) Süt tulumu çok ⁽³⁸⁾isti' māl olunup cā-be-cā ğasl ve tanzif olunmamağla vesah-nağ ve müte'affin olmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kanita's-sikā'u kanatan* ⁽³⁹⁾*mina'l bābi'r-rabi' izā haşun* Şariḥ işbu haşun kelimesini hā-ı mühmele ile takyid eylemiştir lākin mükteza-yı mādde hā-yı mu'ceme ile ⁽⁴⁰⁾olmak ağlebdir.

al-ka'at (*ca'fer* vezninde) Bir nev' balık adıdır ve bu iskorpit dedikleri dikenli balık olacaktır ken'ad⁽⁴¹⁾ dağı dērler.

al-kūtiyy (*rūmiyy* vezninde) Bodur kişiye dēnür Ve Kutıyy 'Adıyy bin er-Ra'lā' nām şā'iriñ laḳabıdır.

at-takyid (*tef'il [3_324]*⁽⁰¹⁾ vezninde) Çuval ve yaştık maḳūlesiniñ içini doldurmak ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kayyata'l vi'āa takyitan izā haşāh* Ve yol esbāb ⁽⁰²⁾ve mühimmātını kolaylayıp ārāste eylemek ma'nāsınadır. **yuḳālu** *kayyata'l cahāza izā yassarah.*

al-akyāt *ekyās* vezninde ve mürādifidir ki ⁽⁰³⁾be-ğāyet rüşṯ ve fetānet şāhibi kimselere dēnür. Şariḥ dēr ki tā'sin'den maḳlūbedir. Ve ekyās keyyis lafzınıñ cem'idir. ⁽⁰⁴⁾

kayta va kayta (*zeyte ve zeyte* vezninde ve āḫirleriniñ kesr üzere binālarıyla luğattir) Kezā ve kezā ma'nāsınadır ki kışşa-i mübhemedden ⁽⁰⁵⁾kināyedir. Lisānımızda şöylece ve şöylece ile ta'bir olunur. Bunlarıñ tā'yı hā'dan maḳlūbedir. Mütercim dēr ki zeyte ve zeyte dağı ⁽⁰⁶⁾bu ma'rizdedir. Ve bunlar cümleden kināye olup cümle ise fi-zātiḫā müsteḫaḳḳ-ı i'rāb olmamağla mebni oldular. Qaldı ki Ḥariri ⁽⁰⁷⁾merḫūmuñ Durre'de beyānı üzere keyte ve keyte kelimesi ef'ālden ve zeyte ve zeyte aḳvalden kināyedir. Pes *ḳāla fulānun kayta va kayta* ⁽⁰⁸⁾ve *fa'ala fulānun zayta va zayta* demek cā'iz degildir; lākin mü'ellif tefsirine göre e'amm olur. Ve Şihāb dağı şerḫinde bu ḳavli te'yid ⁽⁰⁹⁾eylemiştir.

XIII. ARAPÇA SÖZLÜK

<u>Transkripsiyon</u>	<u>Arapça Aslı</u>	<u>Kāmustaki Anlam</u>
akḥat 3321/26	(اُكْحَتْ)	Kısa boylu kişi.
Āksab 2250/30	(اُكْسَبْ)	Keyseb bin Meni' el-Eksebe isimli şairin adıdır.
ik'āb 2251/36	(اُكْعَابْ)	Süratle yürüme.
ik'āt 3321/33	(اُكْعَاتْ)	Süratle gitmek.
iklāb 2254/14	(اُكْلَابْ)	Hayvan sürüsünün kudurması.
ikmitāt 3323/24,3323/25	(اُكْمِتَاتْ)	At türünden hayvanların doru olması.
iknāb 2255/28	(اُكْنَابْ)	Dürüst olmak.
ikrāb 2248/31	(اُكْرَابْ)	Kovanın sapına ip geçirmek.
iksāb 2250/18	(اُكْسَابْ)	Kazanç.
iktāt 3321/17	(اُكْتَاتْ)	Alçak sesle kulağa fısıldama.
iktifāt 3322/24	(اُكْتِفَاتْ)	Bir nesneyi tamamıyla toplayıp almak.
iktilāt 3323/01	(اُكْتِلَاتْ)	İçmek.
iktināb 3323/35	(اُكْتِنَابْ)	Rıza göstermek.
iktirāb 2248/22	(اُكْتِرَابْ)	Gamlı ve kederli olmak.
iktisāb 2250/18	(اُكْتِسَابْ)	Kazanç.
iktitāt 3321/17	(اُكْتِتَاتْ)	Kulağa fısıldamak.
iktiyāb 2256/09	(اُكْتِيَابْ)	Küple su içmek.
ikzāb 2247/20	(اُكْذَابْ)	Bir kimseyi yalancı bulmak.
inkifāt 3322/08	(اِنْكِفَاتْ)	Bulunduğu yerden başka bir yere gitmek.
inkilāt 3323/06	(اِنْكِلَاتْ)	Dökülmek.
istiklāb 2255/14	(اِسْتِكْلَابْ)	Köpek gibi ürümek.

ka' abāt 2252/03	(كَعَبَاتُ)	'Alā-ḳavlin Zūl-Ke'abāt Rebi'a kabilesine ait bir hane.
ka' at 3323/40	(كَعَتُ)	Bir çeşit balık.
ka' b 2250/38	(كَعَبُ)	1. Kemiklerin oynak yerleri. 2. Ayak tabanının arkasında olan yuvarlak kemik, topuk. 3. Aşık kemiği. 4. Bir miktar süt. 5. Aritmetik ile uğraşan kişi. 6. Şeref ve şan. 7. Kabı doldurmak. 8. Genç kızın memesinin sertleşmesi.
ka' bāni 2252/02	(كَعْبِنُ)	Ka' b bin Kilāb ve Ka' b bin Rebi'a.
ka' bet 2251/25	(كَعْبَتُ)	Beytu'l-ḥarām.
kabratat 3320/41	(كَبْرَاتُ)	Devenin gövdesine kükürt sürmek.
kabt 3320/24	(كَبْتُ)	Bir kimseyi yere çalmak.
ka' dab 2252/08	(كَعْدَبُ)	Cimri.
ka' dabat 2252/08	(كَعْدَبَاتُ)	Cimri olan kişi.
ka' āb 2251/31	(كَعَابُ)	Kız memesinin ergenlik döneminde büyümesi.
ka' ānib 2252/15	(كَعَانِبُ)	Başın çeşitli bölümlerinde oluşan yara.
kaffāt 3322/25	(كَفَّاتُ)	Arslan.
kafit 3322/26	(كَفِيتُ)	1. Bir çeşit masdar. 2. Ḥayvān bin Ḳatāde es Sedusi'nin atı. 3. Bir çeşit çanta.
kaft 3321/36	(كَفْتُ)	Bir kimseyi gerek gerçek manada gerekse manevi olarak bulunduğu yoldan başka bir yola çevirmek.
kahb 2256/18	(كَهْبُ)	Su aygırı.
kahdab 2256/23	(كَهْدَبُ)	Traşsız kimse.

kahkab 2256/24	(كَهْكَبُ)	Patlıcan.
kalab 2253/32	(كَلْبُ)	1. Susamak 2. Pezevenklik etmek. 3. Bir nesneyi fazlaca istemek. 4. Çok yemek. 5. Darılmak. 6. Tedbirsiz davranmak. 7. Köpeğin insan etine alışıp insandan korkmaz durumu gelmesi.
kalabāt 2254/35	(كَلْبَاتُ)	Yemame'de herkes tarafından bilinen bir yokuş.
kalaṭib 2255/23	(كَلِيبُ)	Başıboş, cimri ve hasis kimse.
kalb 2253/02	(كَلْبُ)	1. Her türlü yırtıcı hayvan. 2. Değirmen çarkının zıvana dedikleri demirin tepesinde ki küçük demir. 3. İnşaat anında duvara vurulan dayanak. 4. Bir çeşit balık. 5. Bir yıldız adı. 6. Taze deriden kesilmiş kayış. 7. Yüksek tepelerin en uç kısmı. 8. Kılıç kabzasında olan demir. 8. Üzerine yazı ve işleme yapılan kırmızı deri. 9. Rey ve Kūmis bölgesinde bir yer adı. 10. Yemame'de bir dağ adı. 11. Davar semerinin arkasında ki eğri çengel. 12. Kılıç kabzasına sarılan kayış. 13. Bir kabile adı.
kalbat 2254/20	(كَلْبَاتُ)	1. Meşe ağacı türünden bir ağaç. 2. Uman bölgesinde bir yer adı.
kalbatān 2254/21	(كَلْبَتَانُ)	Demircilerin demiri tutmak için kullandıkları kışkaç.
kalāb 2253/31, 2254/36	(كَلَابُ)	1. Semerin üstünde ki eğri demir. 2. Bir kuduz köpeğin birini ısırıp kuduz etmesi.
kalālib 2255/16	(كَلَالِيبُ)	1. Mahmuz. 2. (mec.) Doğan ve şahinin pençesi. 3. Meşe ağacının dikenleri.

kalḥabat 2255/23	(كَلْحَبَّتْ)	1. Harlı yanan ateşin çıkardığı ses.2. Hubeyre bin ‘Abdullāh bin ‘Abdulmenāf bin ‘Ureyn el-‘Areni laqabıdır. 3. Kılıç çalmak.
kalib 2254/12	(كَلِبْ)	Kuduz köpek.
kalib 2254/26	(كَلِبْ)	Köpek türünden olan hayvanlar.
kalit 3323/02	(كَلِثْ)	İri ve uzun taş.
kallāb 2255/03	(كَلَّابْ)	Osmanlı İmparatorluğu'nda padişahın av köpeklerine bakan görevlilerin en başında ki kişi.
kallūb 2254/22	(كَلُّبْ)	Mahmuz denilen sivri demir.
kalt 3322/37	(كَلَّتْ)	1. Biriktirmek.2. Dökmek. 3. Atmak.
kaltab 2255/18	(كَلْتَبْ)	Sokulgan cana yakın kişi.
kaltab 2255/22	(كَلْتَبْ)	Cimri kişi.
kaltabān 2254/08	(كَلْتَابَانْ)	Pezevenklik yapan kişi.
kamātat 3323/18	(كَمَاتَتْ)	1. Koyu, doru at. 2. Gizlemek.
kamitat 3323/22	(كَمِيتَتْ)	Bir şeyin aslı ve esası.
kamt 3323/18	(كَمْتْ)	Koyu, doru at.
kamtat 3323/18	(كَمَّتَتْ)	Koyu, doru at.
kanab 2255/32	(كَنْبْ)	Deve, at ve katır cinsinden hayvanların ayaklarının nasırlanması.
ka‘ nab 2252/13	(كَنْبْ)	1. Kısa boylu kişi 2. Aslan 3. Başında yara olan kişi.
kanat 3323/37	(كَنْتْ)	Süt konulan tulum.
kanb 2255/35	(كَنْبْ)	Bir nesneyi bir zarf içine koymak.
kanḥabat 2256/05	(كَنْحَبَّتْ)	Yanlış ve hatadan dolayı sözün arap saçı gibi karışık olması.

kanib 2255/37	(كَنِيبُ)	Tulum gibi olmuş,doymuş insana ve hayvan.
kanib 2255/38	(كَنِيبُ)	Bir bitki adı.
kant 3323/26	(كَنْتُ)	Güçlü yaratılmış olmak.
kanṭab 2256/01	(كَنْتَبُ)	Katı taş gibi olan şey.
karab 2248/28	(كَرَبُ)	Hurma ağacının kalın dalları kesildikten sonra omuz başı gibi yerinde kalan gedik.
karabat 2249/21	(كَرَبَتْ)	Çadır direğinin başına geçirdikleri direk.
karb 2248/10	(كَرَبُ)	1. Gam ve tasa. 2. Bir kimsenin gamı ve kederi sebebiyle susmuş olması.
karib 2248/22	(كَرِبُ)	Tasalı, gamlı ve mahzun kimse.
karibat 2249/28	(كَرَبَتْ)	Şiddetli musibet.
karit 3321/26	(كَرِتُ)	Kıyamet zamanı.
karnab 2249/31	(كَرْنَبُ)	1. İplik ismi. 2. Taze sebze.
karnabat 2249/37	(كَرْنَبَتْ)	Misafire karnabahar yedirmek.
karnib 2249/37	(كَرْنِبُ)	Karnabahar.
karrāb 2249/19	(كَرَّابُ)	Bir kimse.
karūbiyyūn 2249/09	(كَرْبِيٌّ)	Şiddet ve kuvvet.
ka'sabat 2252/11	(كَعَسَبَتْ)	Kaçıp gitmek, süratle yürümek.
kasb 2250/05	(كَسَبُ)	1. Kazanç sağlamak.2. Zahmetsiz kazanmak.
kassāb 2250/23	(كَسَّابُ)	Sürekli kar eden kişi.
kassūb 2250/24	(كَسُّبُ)	Bir bitki adı.
kasūb 2250/23	(كَسُبُ)	Sürekli kar eden kişi.
kaşf 2250/33	(كَشَفُ)	Et türünden bir yemeği ses çıkartarak yemek.
ka't 3321/31	(كَعَتْ)	Kısa boylu kişi.

ka‘tab 2252/05	(كَتَبُ)	Kadınlarda üreme organının dış bölümünün yuvarlak ve şişkin olması.
katit 3321/02	(كَتَّتْ)	1. Tencere kaynarken ortaya çıkan ses. 2. Genç devenin ilk başlarda çıkardığı ses.3. Sinirli bir adamın sinirlendiği zaman genç bir deve gibi bağırması.
katitat 3321/25	(كَتَّتِ)	Bulamaç yemeği.
katkat 3321/24	(كَتَّكَتْ)	Toy kuşunun ötmesi.
katkatat 3321/13	(كَتَّكَتَّتْ)	1. Sık sık adım atarak yürümek. 2. Sessizce gülmek.
katkāt 3321/24	(كَتَّكَاتْ)	Çok sözlü şair.
kattat 3321/20	(كَتَّتَتْ)	Yerde olan azca yeşillik.
kavab 2256/10	(كَوَبْ)	Bir kişinin başının büyük boynunun küçük olması.
kavb 2256/08	(كَوَبْ)	Küple su içmek.
kavbat 2256/11	(كَوَبَتْ)	Kaybolan bir şeye üzülmek.
kavākib 2252/41	(كَوَاكِبْ)	Tebük ve Medine arasında bir mescit adı.
kavāsib 2250/30	(كَوَاَسِبْ)	İnsan vücudunda çalışan organlar.
kavkabat 2252/33	(كَوَكَبَتْ)	1. Yıldız. 2. İnsanların oluşturduğu topluluk. 3. Demir ve çelik türünden metallerin parıldaması.
kavkabiyyat 2252/37	(كَوَكَبِيَّتْ)	Bir köy adı.
kavzab 2250/04	(كَوَزَبْ)	Gayesiz, sıkıntılı cimri ve hasis kimse.
kayzabān 2247/13	(كَيْذَبَانْ)	Yalancı.
kayzubān 2247/13	(كَيْذُبَانْ)	bk. kayzabān
kazab 2249/41	(كَزَبْ)	Ayakta ki tarak kemiğinin toplanması.

kazbān 2247/13	(كَذْبَانُ)	bk. kayzabān
kazib 2246/03	(كَذِبُ)	Yalan söylemek.
kazūb 2247/12	(كَزُبُ)	bk. kayzabān
kazūb 2247/24	(كَذُبُ)	Nefis.
kazūbat 2247/12, 2247/24(كَذِبَاتُ)		bk. kazūb
kazzāb 2247/10, 2248/03(كَذَّابُ)		bk. kayzabān
kazzābāni 2247/25	(كَذَّابَانِ)	Asr-ı saadet döneminde yalancı peygamberlik iddiasında bulunan Müseylime ve Esved.
kāfit 3322/30	(كَافِتُ)	Bir mağara adı.
kā'ib 2251/32	(كَاعِبُ)	Memesi sertleşmiş kız.
kālib 2254/26, 2255/03	(كَالِبُ)	Zincir veya farklı bir bağ ile bağlanmış kişi.
ḳāme 2256/01	(قَامِه)	Maksat, gaye.
kānib 2255/37	(كَانِبُ)	Çokça doymuş insan veya hayvan.
kāzib 2247/10, 2247/27	(كَاذِبُ)	bk. kayzabān
kāzibat 2247/19	(كَاذِبَاتُ)	Yalan söz.
kanḥab 2256/04	(كَنْحَبُ)	Bir bitki adı.
kavkabat 2252/18	(كَوْكَبَاتُ)	1. Yıldız. 2. Bazı gözlerde oluşan beyaz nokta. 3. Uzun bir bitki. 4. Şiddetli hararet durumu. 5. Demir.6. Bir çeşit darı. 7. Silah kuşanmış kişi. 8. Büluğ çağına ermiş erkek. 9. Bahçe ve mezarlıklarda bulunan çiçekler. 10. Mücella yıldızı ve demirin parıldaması 11. Göz kuyusunda ki göz yaşı gelen bölüm. 12. Bir kadın adı. 13. Geceleri otların üzerine düşen kırağı damlaları.

kavkav 2252/18	(كَوْكُو)	bk. kavkabat
kibr̄it 3320/29	(كِبْرِيْتُ)	1. Hacer taşının adı. 2. Kırmızı yakut ve altın. 3. Bir çeşit maden. 4. Kibrit.
ki‘āb 2251/29	(كِعَابُ)	bk. ka‘b
kifāt 3322/15	(كِفَاتُ)	1. Masdardır. 2. Ansızın ölmek.
kift 3322/30	(كِفْتُ)	İçine konulan suyu zayi etmeyen deri torba.
kilāb 2255/05	(كِلَابُ)	Köpekleri kışkırtıp vahşi sığırların üzerine salıvermek.
killit 3323/02	(كَلِّتُ)	İri ve uzun taş.
kināb 2255/41	(كِنَابُ)	Hurma salkımı.
kinṭāb 2256/03	(كِنْتَابُ)	Sürekli aşağı doğru akan kumluk alan.
kirāb 2248/24	(كِرَابُ)	1. Ziraat için tarlayı sürüp nadasa bırakmak. 2. Derelerde olan su akıntısı.
kirṣabb 2249/30	(كِرْشَابُ)	Eşanlımlı.
kisb 2250/05	(كِسْبُ)	Kazanç sağlamak.
kisbet 2250/20	(كِسْبَتُ)	Kazanç sağlamak.
kizb 2246/04	(كِذْبُ)	Yalan söylemek.
kizbat 2246/04	(كِذْبَتُ)	bk. kizb
kizāb 2248/09	(كِرَابُ)	İki kişinin yalan söylemek için birbiri ile söyleşmesi.
kizāb 2246/04	(كِذَابُ)	bk. kizb
kizzāb 2246/05	(كِذَابُ)	bk. kizb
ku‘ayt 3321/32	(كُعَيْتُ)	Bülbül kuşu.
kūb 2256/06	(كُوبُ)	Kulbu olmayan desti.
ku‘b 2251/23	(كُعبُ)	Meme.

kubat 2256/12	(كُبَيْتٌ)	1. Tavlaya benzer bir oyun. 2. Küçük davul. 3. Kopuz
ku‘bat 2251/28	(كُعْبَيْتٌ)	Kızın bekareti.
ku‘dubat 2252/09	(كُعْدُبَيْتٌ)	Suyun yüzünde olan kabarcık.
ku‘ānib 2252/15	(كُعَانِبٌ)	Arslan.
kufat 3322/32	(كُفَيْتٌ)	Sıçrayarak koşan ve yakalanması zor olan at.
kufatat 3322/32	(كُفَاتَتْ)	bk. kufat
kuhbat 2256/19	(كُهِبَتْ)	Boz renk.
kuhüb 2256/21	(كُهِبٌ)	bk. kahab
ku‘kubbat 2251/40	(كُعْكُبَيْتٌ)	Bir çeşit saç örgüsü.
kulatat 3322/40	(كُلَّتَتْ)	Birden sıçrayan at.
kulbat 2254/16	(كُلْبَيْتٌ)	1. Şiddet.2. Köpek ve kedilerin burunlarının iki tarafında olan bıyık tarzı kıl. 3. İnce uzun kayış (sırım)
kullāb 2254/23	(كُلَّابٌ)	Atları dürtmek için kullanılan mahmuz.
kultat 3323/04	(كُلَّتَتْ)	Buğday ölçümü yapılırken bir hisse miktarı.
kultub 2255/18	(كُلْتُبٌ)	Cana yakın kişi.
kumayt 3323/08	(كُمَيْتٌ)	1. Siyaha çalan kırmızı renkte ki at.2. Kırmızı şarap.
kumtat 3323/17	(كُمَّتَتْ)	Siyaha yakın kırmızı renk.
kunātib 2256/01, 2256/02	(كُنَاتِبٌ)	1. Kısa boylu kişi. 2. Katı ve şiddetli olan şey.
kuntiy 3323/27	(كُنْتِي)	Güçlü olan kişi.
kuntub 2255/41	(كُنْتُبٌ)	bk. kunātib
kunṭub 2256/02	(كُنْتُبٌ)	bk. kunātib

kuntuniyy 3323/28	(كُنْتِي)	bk. kuntiyy
kunūb 2255/26	(كُنْب)	Kaba, sert olan nesne.
kurbat 2248/21	(كُرْبَت)	Kalbe etki eden tesir ve keder.
kurābet 2248/39	(كُرَابَت)	Hurma hasat edildikten sonra dalların dibinde oluşan başak.
kurkub 2249/31	(كُرْكُوب)	Hoş kokulu bir bitki.
kurnub 2249/31	(كُرْنُوب)	Bir bitki.
kurūb 2249/03	(كُرْب)	1. Bir nesneye çok yakın olmak. 2. Ekmekçi ekmek açarken oklava ile çıkardığı ses.
kusb 2250/28	(كُسْب)	Bir bitki sıkılıp yağı alındıktan sonra geri kalan posası.
kust 3321/30	(كُسْت)	Bir darı çeşidi.
ku‘tat 3321/36	(كُعْتَت)	Göz kapağı.
kūtiyy 3323/41	(كُتِي)	1. Bodur kişi. 2. Kutıyy ‘Adıyy bin er-Ra‘lā isimli şairin lakabı.
kuttat 3321/19	(كُتَّت)	Keçi boynuzu.
ku‘ūb 2251/29	(كُعْب)	Kızın memesinin sertleşmesi.
ku‘ūbat 2251/30	(كُعْبَت)	bk. ku‘ūb
kuzabat 2247/15	(كُذْبَت)	bk. kayzabān
kuzb 2249/39	(كُذْب)	Susam yağı posası.
kuzba 2247/18	(كُذْب)	bk. kāzibat
kuzbān 2247/19	(كُذْبَان)	bk. kāzibat
kuzāb 2247/19	(كُذَاب)	bk. kāzibat
kuzūb 2250/37	(كُضْب)	Semizlikten tulum gibi olup kabarmak.
kuzubzub 2247/13	(كُذْبُذْب)	bk. kayzabān

kuzubzubbān 2247/16	(كُذُّبُبان)	bk. kayzabān
kuzzubzub 2247/14	(كُذُّبُب)	bk. kayzabān
maklabat 2254/07	(مَكْلَبَت)	Pezevenklik.
makrūb 2248/22	(مَكْرُب)	Tasalı, mahzun kişiye.
maksab 2250/19	(مَكْسَب)	bk. kisbet
maksib 2250/20	(مَكْسِب)	bk. kisbet
maksibat 2250/20	(مَكْسِبَت)	bk. kisbet
makzabat 2247/19	(مَكْذَبَت)	bk. kāzibat
makzabān 2247/15	(مَكْذَبان)	bk. kayzabān
makzabānat 2247/16	(مَكْذَبانَت)	bk. kayzabān
makzūb 2247/18	(مَكْذُب)	bk. kāzibat
makzūbat 2250/01	(مَكْزُبَت)	Melez olan kadın.
makzūbat 2247/18, 2248/03	(مَكْذُبَت)	bk. kāzibat
miknab 2255/35	(مِكْنَب)	Nasırlanmış uzuv.
muka‘anab 2252/17	(مُكْعَنَب)	Halka gibi kıvrılmış olan boynuz.
muka‘‘ib 2251/31	(مُكْعَب)	Meme.
mukallab 2254/25	(مُكْلَب)	Zincir veya çeşitli bağlarla bağlanmış kişi
mukallib 2254/25	(مُكْلِب)	bk. mukallab
mukālabat 2254/29	(مُكْلَبَت)	1. Köpeklerin birbiri ile hırıldışıp kavga etmesi. 2. Devenin ağaçların dikenlerini otlaması.
mukārabat 2249/17	(مُكْرَبَت)	Hoş olmayan zamanlarda çadırların önüne getirilip çökertilen ve içerden çıkan tütün ile rahatlatılan deve.
mukāzabat 2248/09	(مُكْاذَبَت)	Bir birine yalan söyleşmek.

mukfit 3322/34	(مُكْفِتٌ)	İç elbisesi giyip üzerine zırh giyen kişi.
mukna'ibb 2255/40	(مُكْنَعِبٌ)	Cüssesi kaba fakat kısa boylu kişi.
mukrab 2248/37	(مُكْرَبٌ)	Sinirleri dolgun ve sivri olan eklemeler.
muktabit 3320/28	(مُكْتَابِتٌ)	Dertsiz, tasasız kişi.
naşş 2251/34	(نَشَّ)	Bir şeyi çeşitli renklerle boyamak.
takartub 2249/30	(تَكْرُتُبٌ)	Dönmek.
takassub 2250/17	(تَكْسُبٌ)	Zor yollardan uğraşarak para kazanmak.
taka'tub 2252/07	(تَكْعُتُبٌ)	Bir nesnenin tortop yuvarlak şekilde olması.
takazzub 2248/07	(تَكْذُبٌ)	Bilinçli olarak yalan sözler çıkartmak.
takālub 2254/32	(تَكَالُبٌ)	Birinin üzerine köpek gibi sıçrayıp atılmak.
tak'ib 2251/23	(تَكْعِبٌ)	Bir nesneyi dört köşeli etmek.
takkarrub 2249/02	(تَكْرُبٌ)	Hurma ağacından başak toplamak.
takmit 3323/20	(تَكْمِتٌ)	Deri ve at çeşitlerini sanatla boyamak.
takrib 2248/34	(تَكْرِبٌ)	Kovaya ip bağlamak.
takzib 2247/29	(تَكْذِبٌ)	1. Çok yalan söylemek. 2. Dişi deveni in erkek deve çekildikten sonra bir müddet gebe göstermesi ve boş çıkması.
ukzūbat 2247/18	(أَكْذِبَاتٌ)	bk. kāzibat

XIV. TÜRKÇE DİZİN-SÖZLÜK

Arapça madde başlarının ve iştikaklarının, Arapça vezin isimlerinin anlamları Türkçe dizin içerisinde verilmemiştir. Arapça bazı kelimeler arapça sözlük içerisinde açıklanmıştır. Dizinde bu kelimelerin sonuna yıldız işareti konulmuştur.

anda <i>zm.</i> O zamirinin bulunma durumu eki almış biçimi. -3. 3320/33, 3322/16, 2252/35	‘abd <i>Ar. a.</i> Köle, kul. -1. ‘a. 2253/06
andan <i>zm.</i> O zamirinin çıkma durumu eki almış biçimi. -12. 2251/05, 2256/12, 2247/39, 2247/40, 2252/37, 2252/39, 2254/39, 2254/40, 2255/38, 3323/10, 3323/11, 3323/32	‘Abdullah Kezzāb-ı Beni'l-Hirmāz Kişi ismi.-1. ‘a. 2248/06
anı <i>zm.</i> O zamirinin belirtme durumu eki almış biçimi. -2. 2251/13, 2252/04	‘Abdullāh Kişi ismi. -2. ‘a. 2255/05, 2255/25
anıñ <i>zm.</i> O zamirinin tamlayan durumu eki almış biçimi. -5. 2251/04, 2254/19, 2254/22, 2256/15, 3323/03	‘Abdulmenāf Kişi ismi. -1. ‘a. 2255/25
anlar <i>zm.</i> O zamirinin çokluk eki almış biçimi. -2. 2252/38, 2253/24	‘abid <i>Ar. a.</i> (‘abd’in çoğulu) Kullar, köleler. -1. ‘a. 2253/06
aña <i>zm.</i> O zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi. -12. 2246/41, 2250/13, 2252/23, 2252/38, 2253/07, 2253/17, 2253/20, 2254/20, 2254/35, 3321/30, 3323/09, 3323/10	‘Aclān Kişi ismi. -1. ‘a. 2255/01
‘āb <i>Ar. a.</i> Ayıp, kusur.-1. ‘a. 2251/35	a‘cūz <i>Ar. a.</i> Kocakarı. -1. a. 2252/19
	‘acz <i>Ar. a.</i> Güçsüzlük, beceriksizlik, çaresizlik, kudret karşıtı.-1. ‘a. 2246/31
	aç- Açmak. -4. a.- ar 2248/36, 2249/09 a.- tıklar 2248/23 a.- up 2253/30
	açık Açık. -2. a. 3323/12 a. olursa 3323/11

<p>ad <i>a.</i> İsim. -33. <i>a. + ıdır</i> 2249/31, 2249/40, 2250/24, 2250/27, 2250/30, 2250/37, 2250/37, 2251/13, 2252/13, 2252/32, 2252/35, 2252/37, 2252/40, 2253/11, 2253/12, 2253/18, 2253/22, 2254/18, 2254/20, 2254/21, 2254/34, 2254/36, 2254/38, 2254/39, 2255/02, 2255/38, 2255/39, 2256/04, 2256/17, 3321/22, 3321/29, 3323/40</p> <p>adam <i>Ar. a.</i> İnsan, er kişi. -16. <i>a.</i> 2250/16, 2254/07, 2255/14, 3321/39 <i>a. + a</i> 2250/19, 2252/15, 3321/11, 3323/28, 3323/33 <i>a. + a</i> 2252/25 <i>a. + ı</i> 2254/01 <i>a. + ıñ</i> 2249/25, 2254/05, 2256/10 <i>a. + ıñ</i> 3321/04 <i>a. + lar</i> 3323/32</p> <p>‘adeta <i>Ar. a.</i> Bir kimsenin yapmaya alışmış olduğu şey, alışkı..-3. ‘<i>ā. + e</i> 2251/14, 2251/15, 2251/18</p> <p>adım Adım..-4. <i>a. + ları</i> 2251/37, 2251/39, 3321/14, 3321/06</p> <p>‘adide <i>Ar. s.</i> Çok, bir çok sayı, çok şeyler..-1. ‘<i>a. + de</i> 2246/36</p> <p>‘Adem Kişi ismi -1. ‘<i>a. -i</i> 3321/23 3321/22</p>	<p>‘adeta <i>Ar. zf.</i> Bayağı. Basbayağı, hemen hemen, sanki..-1. ‘<i>a.</i> 2246/41</p> <p>‘Adiyy Kişi ismi. -2. ‘<i>A.</i> 2248/06, 3323/41</p> <p>ağaç <i>a. bit. b.</i> Ağaç. -13. <i>a. + a</i> 2255/39, 2254/04 <i>a. + ı</i> 2254/20 <i>a. + ına</i> 2255/39 <i>a. + ından</i> 2248/17, 2249/02 <i>a. + ınıñ</i> 2248/28 <i>a. + ıñ</i> 2253/34, 2254/20, 2254/31, 2254/34 <i>a. + larınıñ</i> 2248/29, 2255/17</p> <p>ağırşak <i>a.</i> İplik eğirmeye mahsus iğinin alt tarafında mantar gibi tahta veya kesmikten mamul tekerlek. -1. <i>a.</i> 2249/22</p> <p>ağırşaklanmak Ağırşak gibi mantarımı bir tümsek hasıl etmek..-3. <i>a.</i> 2251/22, 2251/25, 2251/30</p> <p>ağız <i>a.</i> Kapların veya içi boş şeylerin açık tarafı. -1. <i>a. + ını</i> 3323/03</p> <p>ağleb (<i>Ar.</i>) Üstün olma, galip olma..-1. <i>a. + dir</i> 3323/40</p> <p>ağribat <i>Ar. a.</i> Kargalar.-1. <i>a.</i> 2249/01</p> <p>ağır <i>sf.</i> Tartıda çok çeken, hafif karşıtı. -1. <i>a.</i> 2249/08</p>
---	---

aḥcar <i>Ar. a.</i> Taşlar. -1. <i>a.+ dan</i> 3320/29	aḥz <i>Ar. a.</i> Alma, ele geçirme. -4. <i>a.</i> 2249/14 <i>a. eylemek</i> 2248/18, 3322/25 <i>a. eylemişlerdir</i> 2249/15
ahālī <i>Ar. a.</i> Halk..-1. <i>a.+ si</i> 2252/40	aḥ <i>sf.</i> Beyaz..-4. <i>a.</i> 2252/20, 3323/24 <i>a. olur</i> 2252/28
āḥer <i>Ar. sf.</i> Başka, diğer, gayri..-2. <i>ā.</i> 2250/19 <i>'aded-i ā.</i> 2251/14	aḥ- Akmak..-1. <i>a.- ip</i> 2256/03
Ahfeş Kişi ismi..-1. <i>A.</i> 2246/35	aḥçe - <i>a.</i> Bir paranın üçte biri kıymetinde, gümüşten yapılmış, eski Osmanlı sikkesi..-1. <i>a.</i> 2250/06
āḥir <i>Ar. sf.</i> Son. -1. <i>ā.+ leriniḡ</i> 3324/04	aḥcıl <i>sf.</i> Beyaza mail,beyazımtrak..-1. <i>a.</i> 3320/35
āḥirde Sonda..-1. <i>ā.</i> 2247/18	Akdeniz Bir deniz adı. -1. <i>A.+ de</i> 3320/40
āḥū (<i>Far.</i>) Ceylan, karaca. -1. <i>ā.</i> 2247/41	akḥat <i>Ar. a.</i> -1. <i>al- a.</i> 3321/26
āḥz <i>Ar. a.</i> Alma, ele geçirme. -1. <i>ā. eder</i> 3323/04	akıntı <i>a.</i> Akıntı..-1. <i>a.+ larına</i> 2248/27
aḥer <i>Ar.sf.</i> Başka, diğer, gayri..-2. <i>a.</i> 2247/40, 2250/15	Aklub Kişi ismi..-1. <i>A.</i> 2254/32
āheste <i>Far. sf.</i> Yavaş, ağır, yavaş yavaş. -1. <i>a.+ ce</i> 3321/15	Āksab Kişi ismi..-1. <i>al- Ā.</i> 2250/30
aḥir <i>Ar. sf.</i> Son..-2. <i>a.+ de</i> 2246/04 <i>būnye-i a.+ lerde</i> 3323/25	aḥreb <i>Ar. a.</i> En yakın (kimseler)..-4. <i>a.</i> 2250/30 <i>a.+ dir</i> 2246/40, 2248/21 <i>a. olandır</i> 2249/13
Aḥmed <i>Ar. a.</i> Kişi adı. -1. <i>A.</i> 3321/26	akribat <i>Ar. a.</i> Akrabalar..-1. <i>a.</i> 2248/40
aḥmer <i>Ar. a.</i> Kırmızı, kızıl..-4. <i>a.</i> 3323/24 <i>kibrit-i a.</i> 3320/38 ,3320/33 <i>yāḥut-ı a.+ e</i> 3320/30	

aḳsam *Ar. a.* Parçalar, bölümler. -1.

a.+ indan 2252/28

‘**aḳur** *Yaralayan, ısırın, azgın, kuduz.*-1.

‘ *2253/04*

aḳval *ar. a.* Sözler, lakırtılar.-1.

a.+ den 3324/07

‘**Alā** *Ar.zf* Üst, üzre, fevk. -14.

‘ *2249/24, 2255/31, 2255/33,*

2256/13, 2256/20, 2256/21

‘*a.-ḳavlin* 3321/06

‘*a.-ḳavlin* 2255/39

‘*a.-ḳavlin* 2256/07 2256/06

‘*a.-ḳavlin* 2250/07

‘*a.-ḳavlin* 2249/32

‘*a.-ḳavlin* 2249/32

‘*a.-ḳavlin* 2252/11

‘*a.-ḳavlin* 2252/03

alaca *sf.* Karışık renkli.-1.

a. 2251/34

‘**alāḳa** *Ar. a.* İlgi, irtibat, münasebet. -1.

‘*a.* 2253/16

ālāt *Ar.* Aletler.-1.

ā.-ı kesb 2250/31

‘**alaykūm** *Ar. cüm.* “Sizin üzerinize

olsun” anlamında.-3.

‘*a.* 2246/20, 2246/22, 2246/37

aldanıl- *f.* Aldanılmak.-1.

a.- dıḳda 2246/07

‘**alāmet** *Ar. a.* Remz, işaret. -1.

‘*a.+ i* 2246/11

‘**alem** *a.* Yanıcı maddelerin çıkardığı

ışıklı huzme, alaz, yalaz, yalım.-2.

‘*a.+ idir* 3321/20

‘*a. olarak* 3321/20

‘**alemiyet** *Ar. a.* (alem’den) Bir

kelimenin has ismi olma hali.-1.

‘*a.* 3321/23

‘**alev-gİR** *Alevlenmiş.* -1.

‘*a.-2255/24*

‘**aleyh** *Ar. a.* “onun üzerine ona”

manasıyla kullanılır.-1.

‘*a.-* 2256/04

alıḳomaḳ (alıḳoymak) *Bir süre için*

bir yerde tutmak. -1.

a. 2255/36

‘**Alİ al- Kārİ** *Kişi ismi.*-3.

‘*a.* 2247/07,2248/41,

2249/01,2246/37

‘**ālİ** *Ar. sf.* Yüce, ulu. -2.

‘*ā. olduḳı* 2251/27

‘*ā. olup* 2251/20

Allāh *Ar. a.* Yaratan, yaratıcı. -2.

a. 2250/12

raziya A. ‘anhu 2246/13

alt *a.* Alt. -1.

a.+ inda olan 2253/23

altın *a.* Kıymetli maden.-1.

a.+ a 3320/30

āmāl *Ar. ç.a.* Umular, umutlar, ümitler.-3.

ā. 2246/17

- ā.-i* ‘amiķa 2246/15
ā.+ ıñ 2246/30
‘amd Ar. a. Niyet, kasıt. -2-
‘. 2246/07, 2246/08
‘amel Ar. a. 1. İş 2. Niyet. -4-
‘a. 2250/06, 2250/07
keşret-i ‘.+ den 2255/29
‘a. *édemez* 3322/22
‘amele Ar. ç.a. Rençber, işçi, ırgat,
gündelikle çalışan adam. -1-
‘a. 2247/39
‘amiķ Ar. sf. Derin. -2-
āmāl-i ‘. 2246/15, 2250/09
‘amil Ar. sf. Sebep. -1-
‘a. 3322/22
‘amma bağ. Çelişkili ve tutarsız iki
cümleyi birbirine bağlamaya yarayan
bir söz, amma, lakin. -1-
maķām-ı nefy-i ‘. 2249/20
ana a. Anne. -1-
a. 2247/28
ansızın a. Aniden, hemen. -1-
a. 3322/23
ānifen Yukarıda. -1-
ā. 2250/18
ara a. Mesafe. -2-
a. 2254/11
a.+ *sında* 2253/13
‘arab Ar. a. Orta Doğu ile Kuzey
Afrika'nın büyük bir bölümünde
yaşayan halk ve bu halkın soyundan
olan kimse. -18-
‘a. 2250/02, 2250/03, 2252/39,
2256/05, 3323/32
‘a.+ a 3321/22
kelām-ı ‘.+ da 2246/37
‘a.+ da 3323/17
Eş ‘ār-ı ‘a.+ dan 2246/28
‘a.+ lar 2246/10, 2246/16,
2246/30, 2247/32, 2253/01, 2253/14,
2247/38
‘a.+ larıñ 2246/15, 2253/40
‘Arāde Kişi ismi. -1-
el-Kelħabe ‘. 2255/26
ārāste Far. sf. Bezenmiş, süslenmiş. -1-
ā. *eylemek* 3324/02
aralık a. Yer, boşluk, mekân. -5-
a.+ *ına* 2253/17, 2253/34
a.+ *ında* 3322/35, 2251/10
a.+ *ından* 2254/01
ard a. Sırt, arka, geri, son, kıç, pest,
pes, ön karşıtı. -1-
a.+ *ı* 3322/28
‘arız Ar. sf. Gelen. -3-
‘a. 2248/10, 2253/37
‘a. 2252/20
‘ārî Ar. sf. Çıplak. -1-
‘a *olan* 2254/21
arķa a. Arka. -2-
a.+ *sında* 2253/19, 2250/40

<p>‘arşa <i>Ar. a.</i> Yer, toprak. -2. ‘a. + <i>da</i> 2253/27 ‘a. + <i>nıj</i> 2253/28</p> <p>arслан <i>a.</i> Bir hayvan. -5. <i>a.</i> 2253/03 <i>a. + a</i> 2252/14, 2252/15, 3322/26 <i>A. + a</i> 2253/07</p> <p>‘arş <i>Ar. a.</i> Dokuzuncu gök. -1. <i>ḥamele-i</i> ‘. 2249/13</p> <p>arż <i>Ar. a.</i> Yer, yeryüzü. -7. <i>a.</i> 2248/25 <i>işāre-i a.</i> 2248/11 <i>a.-ı</i> 2252/40 2252/39 <i>a. + a</i> 2252/24 <i>a. + ında</i> 3320/40 <i>a. + ıj</i> 2252/24, 3320/39</p> <p>arziyye <i>Ar. sf.</i> Toprakla topraktan yetişen. -2. <i>cevāhir-i a. + den</i> 3320/30 <i>cevāhir-i a. + dendir</i> 3320/33</p> <p>aş- Aşmak. -1. <i>a.- arlar</i> 2253/21</p> <p>aşl <i>Ar. a.</i> Gerçek. -4. <i>a.</i> 3323/22 <i>a.-ı bārid</i> 3320/38 <i>a.-ı ḥarr</i> 3320/38 <i>a. + ı</i> 2254/09</p> <p>aşlā <i>Ar. zf.</i> Katiyyen, hiçbir vakit. -3. <i>a.</i> 2247/34 <i>be-sabāḥ a.</i> 2253/41 <i>a.</i> 2254/02</p>	<p>aşli Gerçek, asıl. -1. <i>ma ‘nā-yı a. + dir</i> 2250/14</p> <p>aş- Aşmak. -2. <i>a.- ıp</i> 2247/27 <i>a.- tıktan</i> 2246/10</p> <p>aş <i>a.</i> Yemek. -1. <i>a. + ına</i> 3321/26</p> <p>aşağı <i>a.</i> Aşağı. -1. <i>a.</i> 2256/03</p> <p>aşkar <i>Ar. a.</i> 1. koyu al 2. kızıl saçlı adam 3. doru at -3. <i>a.</i> 3323/10, 3323/12, 3323/24</p> <p>at- Atmak. -4. <i>a.- arak</i> 2251/37, 2251/40, 3321/06, 3321/14</p> <p>at <i>a.</i> Beygir, düldül. -1. <i>a.</i> 3322/32</p> <p>ātār <i>Ar. a.</i> İzler, nişaneler, alametler. -1. <i>ā+i.</i> 3320/39</p> <p>āteş <i>Far. a.</i> Yanıcı cisimlerin tutuşması ile beliren ısı ve ışık, od, nār. -3. <i>ā.</i> 3320/29, 3320/41 <i>ā. + in</i> 2255/24</p> <p>atılmağ Atılmak. -1. <i>a.</i> 2254/32</p> <p>atmağ Atmak. -1. <i>a.</i> 3322/38</p> <p>‘atşā <i>ar. a.</i> Tek aksırık. -1. ‘a. 2254/13</p> <p>aṭvel <i>Ar. sf.</i> Pek uzun. -1. <i>a.</i> 2254/40</p>
--	---

<p>‘avret <i>Ar. a.</i> Kadın. -1. ‘a. + e 3321/12</p> <p>āyā <i>Far. ed.</i> Şüphe ve tereddütler bildiren edat.-1. ā. + sı 2254/33</p> <p>ayağ <i>a.</i> İnsan ve hayvanın yürümesine yarayan uzuv, kadem, pay. -9. a. 2250/40 a. + a 2248/14 A. + da 2249/41, 2251/02, 2251/24 a. + ı 2255/33 a. + ıy 2251/01 a. + ını 3322/32</p> <p>‘ayn <i>Ar. a.</i> Osmanlı alfabesinin on sekizinci harfi. -4. ‘a. + ıy 2247/14, 2250/39, 2251/29,3321/31</p> <p>az <i>sf.</i> Eksik olan cüz’î, çok karşıtı.-2. a. + ca 3321/11, 3321/20</p> <p>azdād <i>Ar. a.</i> Zıtlar, tezatlar. -1. a. + dandır 2246/39</p> <p>a‘zā <i>Ar. a.</i> Vücut parçası , organ. -6. a. 2248/38, 3322/13 A. 2250/39 a. + dan 2248/37 a. + sı 3322/13 a. + ya 2250/31</p> <p>‘azāb<i>Ar. a.</i> İşkence, keder. -1. ‘a. 2249/14</p>	<p>bā <i>a.</i> Arapça b harfinin adı. -5. b. 2248/26, 2252/05, 2255/04, 2255/21</p> <p>bāb <i>Ar.</i> Başlık (Titel, titre). -1. b. + ınıy 2247/36</p> <p>Baba <i>a.</i> Ata,peder. -1. B. + lık 3323/34</p> <p>bāde (<i>Far</i>) Şarap, içki. -2. b. 3323/15 b. + ye 3323/15</p> <p>ba‘dehu <i>Ar. zf.</i> Ondan sonra. -3. b. 2250/09 B. 2253/04, 2254/30</p> <p>bādincān Bir sebze. -1. b. + a 2256/24</p> <p>Bādiye <i>Ar.</i> Çöl. -4. b. + de 2253/08, 2253/24, 2255/14, 2250/36</p> <p>Bāğçe <i>Far. a.</i> Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen yer. -1. B. + niy 2252/29</p> <p>bağlan- Bağlanmak. -1. b. - ıp 2253/22</p> <p>Bağdat Irak’ta bir kent. -1. B. 3321/29</p> <p>bağ (bağ) <i>Far. a.</i> Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası. -2. b. 2254/26 b. + lı 2248/30</p> <p>bağlamak Bağlanmak. -2. b. 2248/16, 2255/33</p>
--	---

baħil <i>Ar. sf.</i> Hasis, cimri, tamahkar. -3. b. 2250/04 B. 2255/23, 3321/05	<i>B.+ de</i> 2247/20, 2250/08, 2253/06, 2254/27
baħri <i>Ar. sf.</i> Denize ait, denize mensup, denizle ilgili -2. b. 2249/35	başt <i>Ar. a.</i> Genişletmek, açmak, yaymak. -1. b. 2247/10
ba'ıd <i>Ar. sf.</i> Uzak, ırak.-1. <i>meťālib-i b.+ leri</i> 2246/16	baş <i>a. anat.</i> Baş, kafa. -7. b.+ ı 2251/10, 2256/10 b.+ ında 2252/14 B.+ ında 2253/13 b.+ ıy 2252/16 <i>zağarcı b.+ ıya</i> 2255/04 b.+ larınıy 2253/16
bā'ıt <i>Ar. sf.</i> Sebep olan -1. b.+i 3322/08	başak <i>a.</i> Ekin başı. -1. b.+ a 2248/39
bak- Bakışı bir Şey üzerine çevirmek -1. b.- up 2248/01	başakçı <i>a.</i> Hasat zamanında dökölüp tarlada kalan başakları toplayan kişi. -1. b.+ lar 2248/39
baķar <i>Ar. a.</i> Sığır.-3. b.-ı vahşi 2255/07 b.+ dan 2255/11, 2255/12	başka <i>sf.</i> Bilinenden ayrı, değişik, farklı, özge. -5. b. 2254/10, 2249/25, 2254/39, 2250/37 b.+ dır 2253/11
balık Balık. -4. b. 2253/11, 3323/40 b.+ ı 2253/11 b. olacaķtır 3323/40	başla- Başlamak. -1. b.+ dığı 2253/09
bāni <i>Ar. sf.</i> Bina yapan kişi. -1. B.+yesi olan 3321/29	bařā'et <i>Ar. a.</i> Yavaşlık, ağırlık yavaş davranmak. -1. b. 2247/05
barbaş <i>Far. sf.</i> Perişan, harap. -1. b. 2256/15	batmaķ Batmak. -1. b. 2249/06
bārid <i>Ar. mec.</i> Hoş olmayan. -2. <i>aşl-ı b.</i> 3320/38 b. olan 2249/18	
baş Örtmek, bürümeķ, kaplamak. -1. b. 2246/15	
bařā'ir <i>Ar. a.</i> Eser adı. -5. b.+ de 2246/08	

<p>başın <i>Ar. a. mec.</i> Soy, nesil, kuşak. -2. <i>b.+ ında</i> 2253/14, 2253/14</p> <p>bayır Küçük yokuş. -1. <i>b.+ larıı</i> 2254/35</p> <p>ba‘z <i>Ar. a.</i> Bir şeyin küçük kısmı parçası. -2. <i>‘ind al- b.</i> 2246/14, 2246/34</p> <p>ba‘zen <i>Ar. zf.</i> Ara sıra, zaman zaman.-2. <i>b.</i> 2246/13, 3320/40</p> <p>ba‘zı <i>Ar. sf.</i> Birkaç, birtakım. -18. <i>b.</i> 2246/20, 2250/02, 2251/07, 2252/20, 2256/03, 3320/36, 3320/39, 3321/01 <i>B.</i> 2252/16, 2252/26 <i>b.+ lar</i> 2249/14, 2250/11, 2251/38, 3320/30 <i>B.+ lar</i> 2253/09 <i>b.+ ları</i> 2249/13</p> <p>Be -e,-ye-, ile, için -6. <i>b.- gāyet</i> 2253/41 <i>b.-gāyet cevr</i> 2252/38 <i>b.-gāyet meyl</i> 2250/13 <i>b.-gāyet rüşt</i> 3324/03 <i>B.-gāyet teng-meşreb olan</i> 2250/04 <i>b.-sabāh ařlā</i> 2253/41</p> <p>bed <i>Far. sf.</i> Kötü, çirkin. -1. <i>b.-du ‘ā eylemeleri</i> 2252/38</p> <p>bedeřkān <i>Far. a.</i> Sarmaşık ot. -1. <i>b.</i> 2254/33</p>	<p>bekāret <i>Ar. a.</i> Erkek görmemiş kızın hāli, kızlık. -1. <i>b.+ ine</i> 2251/29</p> <p>bekçi <i>a.</i> Bekçi. -1. <i>b.+ lerinin</i> 2256/14</p> <p>Bekr Kiři ismi. -3. <i>B.</i> 3321/29 <i>Diyār- B.</i> 2254/18 <i>Diyār-ı B.</i> 3321/30</p> <p>bel Göğüs ile karnın arası. -1. <i>b.+ i</i> 2256/14</p> <p>belde <i>Ar.</i> İlçeden küçük, belediye ile yönetilen yer. -5. <i>b.</i> 2254/21, 3321/28, 3321/29 <i>b.-i ma ‘rūfedir</i> 2256/18 <i>b.+ dir</i> 2255/40</p> <p>belki <i>Ar. bel + Far. ki zf.</i> Olabilir ki, muhtemel olarak. -1. <i>b.</i> 2246/26</p> <p>ben <i>zm.</i> Teklik birinci kişiyi gösteren söz. -6. <i>b.</i> 2246/23, 2253/30, 3323/32 <i>B.</i> 2253/29 <i>b.+ i</i> 2253/29 <i>b.+ im</i> 2253/28</p> <p>bend <i>Far.</i> Bağ, rabıt. -1. <i>b.</i> 2254/26</p> <p>Benū‘ Abs Kiři ismi. -1. <i>B.</i> 2247/26</p>
---	---

berāber <i>Far. s.ve zf.</i> Birlikte bulunan, yan. -1- <i>b.+ dir</i> 3323/14	3323/13 <i>b.+ inde</i> 2250/30, 2252/41, 2253/18, 2255/01
berrāk <i>Ar. sf.</i> Duru, açık. -2- <i>kevkeb-i b.</i> 2253/14	<i>mā- b.+ inde</i> 2250/41 <i>b.+ inedir</i> 3321/29
berī Konuşanın önündeki iki uzaklıktan kendisine daha yakın olanı. -4- <i>b.</i> 2249/35, 2249/36 <i>B.</i> 2249/33 <i>b. olur</i> 2249/33	<i>yevmü 'l-kilāb b.+ lerinde</i> 2254/36
beşere <i>Ar. a.</i> Derinin dış tabakası. -2- <i>b.+ si</i> 2250/01 <i>b.+ sinde olan</i> 2252/16	beynel <i>Ar.a</i> Ara,aralık. -3- <i>B.</i> 2252/39 <i>b.-eṭṭibba' eṣābi 'i</i> 3320/35 <i>b.-eṭṭibbā'</i> 2254/34
Beşşār Kişi ismi. -1- <i>B.+ dan</i> 2246/28	Beyrūt Lübnan'da bir kent. -1- <i>B.</i> 2255/01
beyān <i>Ar.</i> Bildirme, açıklama. -15- <i>b.</i> 2250/18 <i>b. eylediler</i> 2249/14 <i>b. eylemiştir</i> 2251/09 <i>b.+ ı</i> 3324/07 <i>b.+ ina</i> 2247/01,2248/41, 2249/01, 2249/36, 2251/10, 2251/34, 2252/39, 2254/13, 2255/11 <i>b.+ indan</i> 2250/09 <i>ḥulāsa-i b.+ ları</i> 2246/32	beyt <i>Ar. a. ed.</i> İki dizeden oluşan şiir parçası. -1- <i>b.+i</i> 2246/30
beyāz Beyaz. -4- <i>b.</i> 2250/01, 2250/03, 2252/18, 3320/32	Beytul <i>Ar.a</i> Mesken, hane. -1- <i>B.-ḥarām ismidir</i> 2251/25
beyn <i>Ar. a.</i> Düşünme gücü, muhakeme. -10- <i>b.+ inde</i> 2246/08, 2250/41,	Beyzāvī Kişi ismi. -2- <i>B.</i> 3322/18, 3322/21
	bez <i>a.</i> Pamuk veya keten ipliğinden yapılan dokuma, çaput. -3- <i>b.</i> 2251/34, 3320/36 <i>cā-be-cā b.</i> 2252/16
	bıyık <i>a.</i> Bıyık. -1- <i>b.</i> 2254/18
	bī <i>Far.</i> Türkçede “+sız eki” ile karşılır. -8- <i>b.- ma 'nā</i> 2246/19 <i>b.- mertebeteyn</i> 2247/07 <i>b.-izni ḥūdā</i> 2253/41 <i>b.-nev 'ayn</i> 2247/02

b. 2254/04
b.-hūş olmak 2254/37
b.-nāmūs 2254/10
b.-tamamihi devşirip 3322/25
bi‘aynihi *Ar. zf.* Aynıyla olduğu gibi,
tıpkı. -1.
b. 2253/27
bi’l *Ar.* İle manasına gelir.-1.
b.- ma‘nā 2246/35
biçāre *Far.* Çaresiz, zavallı kimse. -1.
b. 2254/24
bil- *f.* Bilmek. -1.
b.- diği 2255/08
bilā *Ar. e.* -siz -2.
b. 2253/35
b.-fāşīla 3322/28
bilād *Ar. a.* Memleketler, şehirler. -2.
b. 3320/31
b.+ nda 2256/17
bin *Ar. a.cem.* Oğlu. -26.
b. 2248/05, 2248/06, 2249/21,
2249/22, 2249/24, 2249/29, 2250/30,
2252/02, 2252/03, 2252/04, 2255/01,
2255/03, 2255/05, 2255/25, 2255/26,
3321/29, 3322/26, 3323/16, 3323/17,
3323/41
bin- *f.* Binmek. -1.
b.- dikleri 2254/23
bina’ en‘aleyh *Ar. zf.* Bundan dolayı,
bundan ötürü, bunun için, bunun

üzerine. -1.
b. 2246/31
binā *Ar. a.cem.* Yapı -3.
b. 2251/28
b.+ ları 3324/04
b.+ sı 2247/36
bint *Ar. Kız.* -1.
b. 3321/29
bir *sf.* Bir. -199.
B. 2247/21, 2248/09, 2248/19,
2249/03, 2249/19, 2249/31, 2250/24,
2250/32, 2250/35, 2250/37, 2251/11,
2251/23, 2252/02, 2252/07, 2252/13,
2252/28, 2252/37, 2252/38, 2252/40,
2254/02, 2254/14, 2254/32, 2254/33,
2254/34, 2254/36, 2254/37, 2255/02,
2255/25, 2255/27, 2255/36, 2255/38,
2255/39, 2256/04, 2256/10, 2256/16,
2256/18, 3320/24, 3321/27, 3321/36,
3321/37, 3322/24, 3322/25, 3322/31,
3323/22, 3323/40
adam b. 3321/39
anda b. 2252/35
andan b. 2251/05, 2256/12
aralığında b. 3322/35
‘arşada b. 2253/27
aşlā b. 2254/02
aşıp b. 2247/27
ayakını b. 3322/32
başka b. 2249/25, 2254/39
beyninde b. 2250/30, 2252/41,

2253/18, 2255/01
bilādında b. 2256/17
biri b. 2252/19
cānım b. 3323/32
cem´ b. 3322/16
cevāhir-i arzıyyeden b. 3320/30
da b. 2256/18
dağı b. 3322/14
devşirip b. 3322/14 2253/12
,2253/12, 2253/27 ,2253/27 2254/33
,2254/33 3320/41 ,3320/41,3323/35
,3323/35
‘Arapda b. 3323/17
‘Araplar b. 2247/38
Başka b. 2250/37
Bādiyede b. 2250/36
el-Ekse b. 2250/30
gavğa edip b. 2254/30
Geceler b. 3320/34
gibi b. 2247/41, 2255/14
harmanından b. 3323/04
ile b. 2250/19, 3321/28
insān b. 2254/30
ķabilede b. 2248/04
ķavlden b. 2247/07
ķayıtında olan b. 2247/40
ķazasında b. 2250/26
ķazāsında b. 2254/21, 2256/18
ķelb b. 2253/11, 2253/22
ķeleb b. 2253/35
ķezalik b. 3321/39

ķezzāb b. 2247/35
ķi b. 2246/15, 2248/30, 2253/17,
2253/26
ķimse b. 2249/04
ķōpekler b. 2254/29
ķulakına b. 3321/10
ķurayb b. 2249/24
ķuttet b. 3321/19
ķaḫşūş b. 2252/03, 3321/22
ķaşdar olur b. 2248/12
ķāverāünnehrde b. 2255/40
ķeczūru b. 2251/16
ķetelā b. 3323/05
ķevzi´de b. 2254/36
ķuḫaddiḫinden b. 2249/23
ķunḫazam olmuş b. 2253/12
ķurād b. 3321/21
ķūlūk-i Yemenden b. 2249/21
ķūşriḫ b. 2252/32
ķūte´addi b. 2247/03
ķāḫiyesinde b. 2255/04
ķesneden b. 3323/05
ķesneyi b. 2255/36
ķev´inden b. 2254/20
ķādişāḫıḫ b. 2253/40
ķāḫipiniḫ b. 2253/28
ķoḫra b. 2247/30
ķecer b. 2254/34
ķa´diye eder b. 2250/15
ķābi´inden b. 2249/23
ķekzib b. 2247/37

toķuzu b. 2251/16
türābında b. 2253/18, 2254/18
üzere b. 2253/14
vāķi' b. 3320/40
ve b. 2247/22, 2247/23, 2247/39,
2248/08, 2248/16, 2248/32, 2248/33,
2249/04, 2249/40, 2251/12, 2252/21,
2252/32, 2253/24, 2253/35, 2253/38,
2254/36, 2254/39, 2254/40, 2255/27,
2255/28, 3320/25, 3321/08, 3321/09,
3321/10, 3321/38, 3322/05, 3323/05,
3323/06, 3323/07
ve bilā-fāşıla b. 3322/28
vezninde b. 2256/22
ya'nî b. 2246/31
yāhūd b. 2247/40, 2250/35,
2256/17
Yemāmede b. 2254/35
Yemende b. 2252/35
yukālu b. 2247/22, 2255/30
b.+ i 2247/26, 2250/03, 2252/02,
2254/10, 2254/29
B.+ i 2247/03
b.+ i 2252/19
b.+ ine 2248/09, 2248/37,
2251/02, 2253/17, 2254/30, 3322/14,
3322/16, 3322/28, 3323/14
b.+ ini 2254/30
b.+ iniş 2251/41, 2254/32
b.+ niş 3323/05
lā-ķavlin b. şutam 2254/19

birbiri *zm.* Biri öbürünü, diğerini. -2-
b.+ ne 2255/13, 3321/38
birden *Ansızın.* -2-
b. 3322/33, 3322/41
birî *zm.* Bilinmeyen bir kimse. -4-
b. 2248/09
b.+ si 2247/04, 2247/25, 2250/03
biriktirmek *Biriktirmek.* -1-
B. 3322/37
birinci *Bir dereceside olan ilk, evvel.* -1-
b. 2249/25
bocala- *Bocalamak.* -1-
b.- yaraķ 2252/12
bodur *sf.* Pek kısa boylu, boylu uzun
olmayan. -5-
b. 2252/14, 2255/41, 2256/01,
3321/26
B. 3323/41
boğum *a.* Boğulmuş, sıkılmış yer. -4-
b. 2251/10
b.+ a 2251/10
b.+ una 2248/24
bostānî *Far. a.* Saray bahçesi ile ilgili.
-2-
b. 2249/33
B. 2249/35
boş *sf.* Boş. -1-
b. 2247/31
boylu. *a.* Boyu uzun olan. -1-
b. 3321/26

<p>boynuz a. Boynuz. -1. b.+ a 2252/17</p> <p>boynuzlu sf. Boynuzu olan. -1. b.+ dur 2254/11</p> <p>boyun a. Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi. -1. b.+ u 2256/11</p> <p>boz a. Açık toprak rengi. -2. b. 2256/20, 2256/21</p> <p>boza a. Darı hamurundan yapılmış ekşimsi bir içecek. -1. b. 2256/20</p> <p>böğürme- f. Bağırma. -2. b.- sinde 3321/03 b.- sine 3321/04</p> <p>böğürmek f. Bağırmak. -1. b. 3321/08</p> <p>böl- f. Bölmek. -1. b.- ük 2251/41</p> <p>böyle zf. Tam böyle, bu biçimde, en sonunda, böylelikle -2. b.+ ce 3323/34 b. oldum 3323/33</p> <p>bu zm. Bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılan bir söz. -87. b. 2246/17, 2246/24, 2246/40, 2247/34, 2248/11, 2248/14, 2248/30, 2248/34, 2249/05, 2249/36, 2250/02, 2250/07, 2250/14, 2251/06, 2251/07, 2251/19, 2251/29, 2252/15, 2253/12, 2253/25, 2253/28, 2253/29, 2253/33,</p>	<p>2254/31, 2256/04, 3321/27, 3321/33, 3322/41, 3323/01, 3323/23, 3323/30, 3323/32, 3323/37, 3323/39, 3323/40, 3324/06, 3324/08 ,2248/21, 2248/25, 2253/01, 2253/31, 2254/33, 2254/34, 2254/39, 2255/04, 2255/29, 2255/38, 3320/36, 3321/14, 3321/20, 3321/29, 3322/14, 3322/30</p> <p>beyne 'l-eṭṭbbā' b. 2254/34</p> <p>b.+ dur 3323/11</p> <p>b.+ na 2248/38</p> <p>b.+ nda 2247/03, 2247/15, 2249/16, 2249/25, 2255/31, 2256/09</p> <p>B.+ nda 3322/05</p> <p>b.+ ndan 2246/11, 2246/15, 2246/36, 2249/04, 2252/01</p> <p>b.+ nu 2248/26, 2253/09, 2255/21, 3322/41</p> <p>b.+ nuḡ 2246/30, 2247/05, 2248/15, 2248/27, 2251/06, 2254/12, 3321/30, 3323/13, 3323/14</p> <p>b.+ ḡa 2246/25</p> <p>B.+ ḡa 2254/27</p> <p>budaḡ a. Ağacın dal olacak sürgünü -1. b. 2248/18</p> <p>buḡday Buḡdayın başaktan ayrılıp öğütülmesiyle elde edilen tanesi. -1. B. 3323/04</p> <p>buḡur a. Deve aygır. -1. b. 2246/10</p>
---	--

Buḥārî Kişi ismi. -1.
B. 2249/24

buḡaḡa a. Köstek, zincir, pranga -1.
B. 2254/25

bulamac a. Un,yağ ve şeker ile pişirilen bir yemek. -1.
b. 3321/25

bulmaḡ Bulmak. -2.
b. 2247/21, 2253/35

bulun-Bulunmak. -2.
b.- *duḡu* 3322/02
B.- *duḡu* 3322/09

bunlar *zm.* Bu zamirinin çokluk biçimi. -12-
b. 2247/28, 2249/28, 2250/22, 2254/05, 3322/39, 3323/30, 3324/06
b.+ *a* 2251/05
b.+ *ı* 2247/20, 3323/29
b.+ *ıḡ* 3323/33
B.+ *ıḡ* 3324/05

buḡa Bu zamirinin yönelme durum eki almış biçimi. -1-
b. 2246/20

burada a. Bu yerde. -5-
b. 2249/02, 2251/09, 2255/22, 3323/29
B. 3321/23

buraya a. Bu yere. -1-
b. 2253/29

burç *Ar. a.* Kale hisar çıkıntısı. -1-
b.+*unuḡ* 2253/12

Burhān Kişi ismi. -1-
B. 2254/11

burun a. Burun. -1-
b.+ *larınıḡ* 2254/18

buruşmaḡ Buruşmak. -1-
b. 3323/07

buşrā* *Ar. a.* -1-
b. 2246/10,2247/18

bükmek *f.* Eğmek.-1-
b. 2248/13

bükül- Bükülmek. -2-
b.- *müş* 2251/35
b.- *ür* 2255/38

bülbül a. Nisan ve mayısta erkeği güzel bir sesle öten kuş. -1-
B. 3321/32

bülüg *Ar. a.* Ergenleşme. -2-
b.+ *u* 2246/27
Vaḡit-i b. + u 2252/27

bünye *Ar. a.* Vücut yapısı. -11-
b. 3323/27
b.-*i aḡirlerde* 3323/25
b.-*i taşḡir* 3323/13
b.-*i tazḡir* 3321/33
b.+ *si* 2247/25, 2248/38, 2250/21, 2252/02, 2252/41, 3322/03
b.+ *sindedir* 2249/16

büyük *sf.* Büyük. -3-
b. 2248/30, 2256/10

büzül- *f.* Çekilip toplanma. -1-
b.- *müş* 2249/41

- büzülmeğ** *f.* Çekilip toplanmak. -1.
b. 3323/07
- Ca'fer** * *Ar. a.* -11.
c. 2252/06, 2252/08, 2252/13,
 2252/14, 2255/18, 2255/23, 2256/02,
 2256/04, 2256/23, 2256/24, 3323/40
- canavar** *Far. a.* Hayvan. -1.
c. 2247/41
- cā** *Far. a.* Yer, mevki, mekan. -2.
c.-be-cā bez 2252/16
c.-be-cā ğasl 3323/38
- cāhiliyet** *Ar. a.* Cahiliyyet, bilgisizlik..-1.
C.+te 2252/04
- cā'iz** *Ar.* Din, yasa, töre vb. bakımdan işlenmesinde, yapılmasında sakınca olmayan, yapılip işlenmesine izin verilen. -5.
c. 3324/08
c.+ dir 2247/03, 2247/08, 2255/11, 3323/34
- cālis** *Ar.* Oturan, oturucu. -1.
c. olduĝda 2251/20
- cāme** *Far.* Evde giyilen bol elbise, çamaşır, libas. -1.
c. 3322/35
- cānbāz** *Far. (can+baz)* Can ile oynayan. -1.
c.+ larınıĝ 2254/24
- canım** Çok güzel, çok değer verilen. -1.
c. 3323/32
- cānib** *Ar.* Yan, taraf, cihet, yön. -1.
c. 2255/37
- cānver** *Far. sf.* Canlı, ruhlu. -2.
c.+ de 2253/04
c.+ e 2253/03
- cārī** *Ar.* Akan, akıcı, geçmekte olan. -3.
c. 3322/22
c. olan 2247/07
c. olmuştur 2246/37
- cāriye** *Ar. a.* Para ile satın alınmış hizmetçi kadın -2.
c.+ ler 2250/03
c.+ si 2250/02
- cebel** *Ar.* Dağ, yüksek tepe. -3.
c. 2250/35, 2252/26
c.+ den 3320/40
- cebr** *Ar. a.* Zor zorlama. -1.
ehl-i c. 2251/18
- Cebbār** Kişi ismi -1.
C. 2253/13
- Cebrā'il** *Ar. a.* Peygamberlere emre ve vahye vasita ve memur olan dört büyük melekten biri. -1.
C. 2249/12
- celb** *Ar. a.* Çekme, çekiş, kendine çekme. -1.
c. 2252/37
- cem'** *Ar.* Arapça'da (ve tesniye olmayan dillerde) ikiden çok olan şeylere delalet eden kelime. -19.
c. 2246/39, 2249/34, 2250/21,

2254/28, 3322/31 <i>ism-i c.</i> 2254/28 c. 3322/16 c.+ <i>dir</i> 3323/24 ,2255/06, 2255/16 c. <i>eylemek</i> 2250/09, 2250/14 c.+ <i>idir</i> 2249/10, 2251/06, 2253/01, 3324/03 C.+ <i>lerinde</i> 2254/13 <i>ism-i c. olacaktır</i> 2254/27	cereyān <i>Ar. a.</i> Bir yöne doğru akma. -1. c. <i>éder</i> 3320/36
cemā'at <i>Ar. a.</i> Bir yere toplanmış insanlar, grup, takım, bölük. -4. C.-i <i>insāniye</i> 2252/33 c.+ <i>inden</i> 2248/06 c.+ <i>iğ</i> 2249/23 c.- <i>kilāb ma'nāsına</i> 2254/27	cesāret <i>Ar. a.</i> Yiğitlik, cesurluk, cüret. -1. <i>meşel-i mezbūr-ı c.</i> 2246/28
cemī' (<i>Ar.</i>) Çokluk bildiren kelime, çoğul, cümle bütün, hep. -3. c.+ <i>lendiği</i> 2249/01 c.-i <i>endāmi</i> 3322/33, 3322/41	cevāb <i>Ar. a.</i> Bir soruya karşı söylenen söz, karşılık, soru karşıtı. -1. c.+ <i>ında</i> 2246/29
cem'ıyyet <i>Ar. a.</i> Topluluk, bir yere toplanma, bir araya gelme, perişanlık karşıtı. -1. c.-i <i>merkūme</i> 2248/41	cevāhir <i>Ar. a.</i> Mücevherler. -3. <i>ecnās-ı c.</i> 2252/36 c.-i <i>arziyyeden</i> 3320/30 c.-i <i>arziyyededir</i> 3320/33
cenk <i>Far. sf.</i> Savaş, mücadele, vuruşma. -1. c. 2255/09	cevārih <i>Ar. a.</i> Yırtıcı kuş veya hayvan. -1. c. 2250/31
cenāb <i>Ar. a.</i> Şeref, onur ve büyüklük terimi olarak kullanılır. -1. C. 2248/05	cevelān <i>Ar. a.</i> Atlı dolaşıcı. -1. c. <i>eden</i> 3321/04
cenūb <i>Ar. a.</i> Güney. -1. c.+ <i>isinde</i> 2253/13	cevher <i>Ar. a.</i> 1. Maya, öz 2. elmas, değerli taş. -4. c. 2250/04, 2252/18 c.+ <i>dir</i> 3320/30 c.+ <i>i</i> 2247/15
	cevr <i>Ar. a.</i> Haksızlık, eza, cefa. -1. <i>be-gāyet c.</i> 2252/38
	cezr <i>Ar. a.</i> Kök, asıl. -3. c. 2251/14, 2251/15 C. 2251/14 c.+e 2251/16
	cihād <i>Ar. a.</i> Din uğruna savaşma. -1. c. 2246/24

<p>cihet <i>Ar. a.</i> Taraf. -7. <i>c.</i> 3321/20 <i>c.-i uḥrāya</i> 3321/37, 3322/09 <i>c.+ lerine</i> 2246/18 <i>c.+ ten</i> 2253/25, 3321/37, 3322/09</p> <p>cim Arap elifbasının beşinci harfi. -2. <i>cubbu'l-kalb c.</i> 2255/04 <i>Kalbu'l-Carabbat c.+ iḥ</i> 2255/02</p> <p>cimri Pinti, tamahkar. -1. <i>c.</i> 2255/23</p> <p>cinān* <i>Ar. a.</i> -1. <i>c.</i> 2246/05</p> <p>cins <i>Ar.</i> Tür, çeşit. -4. <i>C.</i> 3320/29 <i>c.+ i</i> 2252/11 <i>mā-kāblīne c.+ i</i> 2247/14 <i>cem-i c.+ idir</i> 2251/06</p> <p>civār <i>Ar.a.</i> Çevre, yöre. -1. <i>c.+ ında</i> 3320/39</p> <p>cubub <i>Ar.a.</i> İşe yaramayan insan. -1. <i>c.-kalb cim</i> 2255/04</p> <p>cur'a <i>Ar. a.</i> Yudum. -1. <i>c.</i> 2251/12</p> <p>cur'at <i>Ar. a.</i> Yudumlar. -1. <i>c.</i> 3323/04</p> <p>cümle <i>Ar. a.</i> Bütün, hep. -6. <i>c.</i> 2247/08, 3324/06 <i>c.-i uḥrā</i> 2246/22 <i>c.-i umūr</i> 2246/30 <i>c.+ den</i> 3324/06 <i>c.+ sindendir</i> 2249/06</p>	<p>cüнді <i>Ar. sf.</i> Askeri süvari, sipahi, ata iyi binen binici. -1. <i>c.</i> 2252/22</p> <p>cüsse <i>Ar. a</i> Göde, ceset, beden, kalıp, çelim. -1. <i>C.+ si</i> 2255/41</p> <p>cüst Denk, uygun, mütenasip, yakışır. -1. <i>c.</i> 3322/04</p> <p>cüz' <i>Ar. a.</i> Kısım, parça. bölüm. -1. <i>c.-i evvele</i> 2249/27</p> <p>çağrıl- Çağırılmak durumunda olma. -1. <i>ç.- dıkda</i> 2247/23</p> <p>çal- Çarpmak, vurmak. -1. <i>ç.- dıkları olacaqtır</i> 2256/14</p> <p>çalı <i>a.</i> Ağaç ile ot arasında ve ekseri dikenli bir bitki. -1. <i>ç.</i> 2254/21</p> <p>çalış-f. Çalışmak. -2. <i>ç.- up</i> 2250/11, 2250/13</p> <p>çalmağ Çalkalayıp karıştırmak -2. <i>ç.</i> 2255/26, 3320/24</p> <p>çañta <i>a.</i> Meşin ve kumaş kaplı ve açılıp kapanan üst tarafı tutacaklı bir taşıma aracı. -1. <i>ç.</i> 3322/27</p> <p>çardağ <i>Far. a.</i> Tarla, bahçe vb. yerlerde ağaç dallarından örülmüş barınak. -1. <i>Ç.+ a</i> 2251/27</p>
---	--

çarh *Far. a.* Çark, tekerlek. -1.

ç. + *ında* 2253/09

çatla- *f.* Çatlamak. -1.

ç.- *yıp* 3320/41

çatmak Birbirine tutturmak -1.

ç. 2249/04

çār *Far.* Dört. -3.

ç.-*küşe kılmağ* 2251/23

ç.-*küşe* 2251/28,2251/41

çek- *f.* Çekmek. -2.

ç.- *erler* 2253/18

ç.- *ip* 2250/07

çekil- *f.* Çekilmek. -3.

ç.- *dikden* 2247/30

ç.- *ip* 3322/12

ç.- *miş olan* 2253/19

çelebi *a.* Efendi, ağa, bey. -1.

Ç. 2252/23

çelimsiz *sf.* Zayıf, endamsız, ufak

tefek yapılı. -1.

ç. 3321/11

çengel *a.* Bir şeyi asmaya yarayan büyük

kanca. -1.

ç. + *e* 2253/20

çeşme *Far.* Genellikle yol kenarlarında

herkesin yararlanması için yapılan,

borularla gelen suyun bir oluktan

veya musluktan aktığı, yalaklı su

hazinesi veya yapısı, pınar. -2.

ç. + *leriğ* 3320/37

ç. + *sine* 2252/31

çevir- *f.* Çevirmek. -1.

ç.- *ip* 3321/37

çık- *f.* İçeriden dışarıya varmak. -1.

ç.- *an* 2249/19

çıkarmağ *f.* Çıkarmak. -2.

ç. 2247/22, 2247/38

çıkma- *f.* Bitme, büyüme. Sesini

yükseltme. -1.

ç.- *dığı* 2246/11

çıkmağ *f.* Çıkmağ. -1.

ç. 2247/31

çift Birbirini tamamlayan iki tekten

oluşan. -1.

ç. 2255/12

çiftçi Tarım işi ile uğraşan kişi. -1.

ç. 2255/34

çingene *a.* Pek çok bölgeye yayılmış

göçebe bir kavim. -1.

ç. + *leriğ* 2256/14

çizme *a.* Konçu dize kadar veya dizden

yukarı çıkan bir tür ayakkabı. -1.

ç. + *lerin* 2254/24

çok *sf.* Sayı, nicelik, değer, güç, derece

vb. bakımından büyük ve aşırı olan,

az karşıtı -4.

ç. 2247/30, 3322/28, 3323/37

Ç. 3321/25

çökert- *f.* Çökertmek...1.

ç.- *irler* 2249/18

çubuk Uzun değnek..1-

ç. 3320/35

çuval Bezden yapılan içine un ve benzeri şeyler konulan bir tür torba.

.1-

Ç. 3324/01

çürümek f. Çürümek. .1-

ç. 2248/31

da bağ. .8-

d. 2250/20, 2252/38, 2253/24,

2256/15, 3320/30, 3322/39, 3322/41,
2256/18

dabbe Ar. Yürüyen mahluk. .1-

d.+ yi 2254/23

dadan- f. Alışmak. .1-

d.- ip 2254/07

dağarcık İçine tütün ya da çoban azığı konan koyun derisinden yapılmış torba. .2-

d.+ a 3322/27

d. 3322/30

dağı bağ. Başka, gayrı, diğer, özge. .56-

d. 2246/25, 2246/39, 2247/08,

2247/09, 2247/20, 2247/34, 2248/15,

2248/21, 2248/23, 2248/25, 2248/30,

2248/34, 2249/01, 2249/36, 2249/37,

2250/02, 2250/03, 2250/07, 2251/05,

2251/11, 2251/16, 2251/32, 2251/39,

2252/01, 2252/15, 2252/19, 2253/06,

2253/07, 2253/29, 2253/30, 2253/31,

2253/33, 2254/02, 2254/13, 2254/20,

2255/11, 2255/21, 2255/29, 2256/07,

3321/14, 3322/30, 3322/35, 3322/39,

3323/05, 3323/29, 3323/37, 3323/41,

3324/05, 3324/08, 3322/14, 2250/23,

2254/18, 2254/22

dahıl Ar. Bir işe karışmış olma, karışma. .1-

d. 2253/07

dâhiye Ar. a. Musibet, felaket. .1-

D.-i şedideye 2249/28

dahıraca Ar. a .5-

d. 2249/37, 2250/32, 2252/11,

2255/24, 3321/01

dâimā Ar. zf. Daima. .1-

D. 3322/08

dal Ağacın gövdesinden ayrılan

kollardan her biri. .1-

d.+ ları 2248/39

dala- f. Yakmak, acıtmak, kavurmak. .1-

d.- yıp 2253/03

darb Dövme. .7-

d. 2247/08, 2250/34, 2251/14

d. eylediğimizde 2251/17

d. eyledikde 2251/15

d. eylemekdir 2251/16

d. olunur 2246/28

davar Koyun veya keçi sürüsü. .1-

d. 2253/20

da'vā Ar. a. İnsanın haiz olmadığı

sıfat ve fazileti taşıdığını iddia etmesi.

-1-
d.+ sında 2247/41
davul *Ar. a.* Vurmalı bir müzik aleti.
-1-
d.+ a 2256/13
dā' imā *Ar. zf.* Her vakit. -3-
d. 2250/24, 2253/29
D. 2256/03
dāne *Far.* Bazı bitkilerin tohumu. -4-
d. 2251/05, 2251/24
d. olur 2251/02, 2253/20
dārū *a.* Darı. -2-
d. 3321/31
d.+ ya 2252/24
de *Dahi,* bağlama edatı. -10-
d. 2246/12, 2248/41, 2250/14,
2252/27, 2254/27, 3320/36, 3321/22,
3322/05, 3322/22, 3323/34
dé- *Demek.* -70-
d.- di 2246/30, 2246/35, 2247/07
d.- diği 3320/31
d.- diğimiz 2256/12
d.- dikleri 2246/27, 2248/16,
2248/17, 2249/34, 2251/05, 2252/08,
2252/24, 2252/28, 2253/09, 2254/23,
3320/31, 3321/31, 3323/40
d.- dikleridir 2253/11, 2254/33,
2254/40, 2255/38, 3320/33
d.- diklerini 2248/32
d.- diler 2249/13
d.- r 2246/07, 2246/25, 2248/41,

2249/12, 2249/26, 2250/21, 2251/01,
2251/26, 2251/37, 2252/18, 2253/26,
2253/39, 3321/27, 3322/21, 3324/03,
3324/05
d.- rler 2246/11, 2246/17, 2246/31,
2247/33, 2247/35, 2247/39, 2247/40,
2248/01, 2249/35, 2249/37, 2251/05,
2251/16, 2251/18, 2252/19, 2254/20,
2254/35, 3320/35, 3320/36, 3320/39,
3322/13, 3323/41
d.- yecek 2247/32, 2247/34,
2255/08
d.- yu 2246/26, 2247/37, 2248/01
deblek *Seramik* dümbelek. -1-
d. 2256/13
def' a *Ar.* Kez, kere. -1-
d. 2251/16
değil *Olumsuzluk* edatı, değil. -8-
d.+ dir 2253/12, 2256/04,
3321/24, 3323/01, 3324/08
d.+ midir 2246/24
d.+ miş 2253/31
değirmen *a.* Buğday vesaireyi
öğürtmeye yarayan alet. -2-
d. 2252/37, 2253/09
değirmice *sf.* Yuvarlakca. -1-
d. 2252/07
delālet *Ar. a. mec.* İz, işaret. -1-
d. eylediği 2246/33
deli *sf.* Deli. -1-
d.+ ce 2252/28

delik *a.* Dar, küçük açıklık. -1.

d.+ i 3322/27

delir- Delirmek. -1.

d.- ip 2254/37

dem Neşe, gönül hoşluğu, keyif. -2.

d.-beste éder 2248/11

d.-beste eylemek 2248/12

dembeste *Far. sf.* Nefesi bağlanmış, susmuş. -1.

d. eylemekdir 2248/33

dème- Söyleme. -1.

d.- leri 3323/33

démek Demek. -22.

d. 2247/04, 2247/33, 3324/08

Ka 'bu 'l-Aḥbār d. 2252/05

d. ola 2246/24

d. olur 2246/18, 2246/21, 2247/02,

2250/23, 2252/27

kıl d. olur 2255/09

d.+ tir 2247/06, 2247/25, 2246/31,
2246/35, 2246/36, 2249/10, 2249/19,

2252/02, 2255/03, 2255/07, 3321/23

demir *sf.* Demir. -9.

d. 2252/23, 2252/34, 2253/16

d.+ dir 2254/23

d.+ e 2253/10, 2253/32

d.+ i 2254/22

d.+ iḡ 2252/30, 2253/10

demirci *a.* Demir döven kişi. -1.

d. 2254/22

dèn- Söylenmek, sözü edilmek. -164-

d.- ür 2247/17, 2247/20, 2248/04,

2248/10, 2248/21, 2248/23, 2248/24,

2248/27, 2248/29, 2248/39, 2249/22,

2249/27, 2249/32, 2249/33, 2249/37,

2249/40, 2249/41, 2250/01, 2250/04,

2250/24, 2250/28, 2250/39, 2250/40,

2250/41, 2251/02, 2251/04, 2251/05,

2251/09, 2251/10, 2251/14, 2251/17,

2251/29, 2251/32, 2251/34, 2252/01,

2252/02, 2252/06, 2252/09, 2252/14,

2252/15, 2252/16, 2252/17, 2252/18,

2252/20, 2252/21, 2252/22, 2252/23,

2252/24, 2252/26, 2252/27, 2252/28,

2252/29, 2252/32, 2252/33, 2253/03,

2253/07, 2253/09, 2253/10, 2253/15,

2253/16, 2253/17, 2253/19, 2253/20,

2253/21, 2253/22, 2253/32, 2254/08,

2254/13, 2254/18, 2254/19, 2254/21,

2254/22, 2254/23, 2254/25, 2254/26,

2254/27, 2255/16, 2255/19, 2255/21,

2255/23, 2255/24, 2255/35, 2255/37,

2255/39, 2255/41, 2256/01, 2256/02,

2256/03, 2256/05, 2256/06, 2256/07,

2256/11, 2256/12, 2256/13, 2256/15,

2256/19, 2256/20, 2256/23, 2256/24,

3320/28, 3321/02, 3321/04,

3321/05, 3321/12, 3321/19, 3321/21,

3321/25, 3321/26, 3321/27, 3321/31,

3321/32, 3321/36, 3322/04, 3322/05,

3322/16, 3322/27, 3322/28, 3322/30,

3322/32, 3322/41, 3323/03, 3323/04, 3323/05, 3323/08, 3323/11, 3323/12, 3323/17, 3323/22, 3323/23, 3323/28, 3323/36, 3323/41, 3324/03	devāb <i>Ar. cem.</i> Binek hayvanları, hayvanlar. -1. <i>d. + uş 2255/33</i>
dênir Söylenir. -1. <i>d. 3321/03</i>	deve <i>a. hay. b. Deve.</i> -11. <i>d. 2255/33, 2256/21, 2256/22,</i> 3321/04 <i>D. 2254/31, 3321/07</i> <i>d. + ler 2248/20</i> <i>d. + lere 2249/18</i> <i>d. + niş 2256/21, 3321/03</i> <i>D. + niş 3321/01</i>
denmek <i>f.</i> Söylenmek. -1. <i>d. 2255/11</i>	devşür- <i>sf.</i> Toplama, bir araya getirme. -3. <i>d. - üler 2248/40</i> <i>d. - üp 2253/30, 3321/38 , 3322/01,</i> 3322/14,3322/25
dere <i>a.</i> Dere. -2. <i>d. + de 2253/08</i> <i>d. + lerede olan 2248/27</i>	devşürmek <i>sf.</i> Toplamak, bir araya getirmek. -1. <i>d. 2249/03</i>
dergāh <i>Far.a.</i> Tekke. -1. <i>d. 2249/12</i>	devşürül- <i>sf.</i> Bir araya getirilmek. -1. <i>d. - dükten 2248/39</i>
deri <i>a.</i> İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten. -1. <i>d. 3323/20</i>	deyyār <i>Ar. a.</i> Biri, bir kimse, bir fert. -1. <i>d. 2249/20</i>
dernek <i>a.</i> Dernek -1. <i>d. 3322/13</i>	deyyüt <i>Ar. sf.</i> Karısının namussuzluğuna göz yuman ve katlanan kimse. -1. <i>d. 2254/10</i>
derün <i>Far.</i> Gönül, yürek, ruh. -2. <i>D. + da 3323/19</i> <i>d. + u 2252/35</i>	dırāz <i>Far. sf.</i> Uzun. -1. <i>d. 2246/16</i>
deste <i>Far. a.</i> Deste, tutam. -2. <i>d. - seng olacaktır 2256/14</i> <i>d. -seng ile 2256/16</i>	diğer <i>Far. sf.</i> Başka, özge, öteki, büyük. -2.
destek <i>Far. a.</i> Bir şeyin yıkılmaması için ona vurulan deste, dayak. -1. <i>d. 2253/10</i>	
desti <i>Far. a.</i> Testi. -2. <i>d. + ye 2256/06, 2256/07</i>	

<i>d.</i> 2255/26	diyār <i>mec.</i> Bazı nitelik veya değerleri taşıyanların çok bulunduğu yer, yurt.
<i>d.+ den</i> 3323/04	
diken <i>a.</i> Diken. -3.	-2-
<i>‘alā-ḳavlin d.+ leri</i> 2255/39	<i>D.- Bekr</i> 2254/18
<i>d.+ lerine</i> 2255/17	<i>D.-ı Bekr</i> 3321/30
<i>d.+ lerini</i> 2254/31	dizgin <i>a.</i> Hayvanın ağzına geçirilen game bağlanan kayış. -2.
dikenli Diken bulunan. -3.	<i>d.</i> 2253/30, 3322/33
<i>d.</i> 2254/20, 2254/34, 3323/40	doğan <i>a.</i> Doğan (<i>Falco peregrinus</i>). -1.
dikenlik Dikenlerin bolca bulunduğu yer. -1.	<i>d.+ uş</i> 2255/16
<i>d.+ e</i> 2254/21	doldurmak <i>f.</i> Doldurmak. -2.
dikil- Dikme işi yapılmak. -2.	<i>d.</i> 2248/32, 3324/01
<i>d.- ecek</i> 2253/17	dökmek <i>f.</i> Dökmek. -1.
<i>d.- ir</i> 2254/20	<i>d.</i> 3322/37
dikiş <i>a.</i> Dikme işi. -2.	dökül- Dökme işi yapılmak veya dökme işine konu olmak -2.
<i>d.</i> 2253/18	<i>d.- müş</i> 2252/16
<i>d.+ leri</i> 3323/36	<i>d.- ür olan</i> 2256/03
dil <i>a.</i> Dil, lisan. -1.	dökülmek Dökme işi yapılmak veya dökme işine konu olmak. -1.
<i>d.</i> 2255/32	<i>D.</i> 3323/06
dip <i>a.</i> Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü. -1.	döndürmek Dönmeyi sağlamak. -1.
<i>d.+ lerinde</i> 2248/39	<i>d.</i> 3321/37
direk <i>a.</i> Bina yapımlarında kullanılan düz ve uzun ağaç. -1.	dönmek Geri gelmek. -3.
<i>d.+ iniş</i> 2249/21	<i>d.</i> 2249/30, 3322/05, 3322/06
dirhem <i>Ar. a.</i> Eski okkanın dört yüzde biri. -1.	dört Dört sayısının adı. -5.
<i>d.+ ini</i> 2249/33	<i>d.</i> 2247/17, 2251/24, 2251/41, 3320/32, 3322/32
diye <i>bağ.</i> diye. -1.	döv- <i>f.</i> Vurmak. -1.
<i>d.</i> 3321/03	<i>d.- üp</i> 2256/16

duhān *Ar. a.* Tütün. -2.
d. 3320/40
gāh-be-gāh d. 3320/39

dur- Durmak. -2.
d. 2246/16
d.- up 2254/02

Durre Bir eser adı. -1.
D.+ de 3324/07

duvar *a.* Duvar -1.
d.+ a 2253/10

düğme *a.* Düğme. -1.
d.+ ye 2249/21

dülger *Far.a.* Bina işleri ile meşgul
zanaatkar. -1.
d.+ lerij 2254/22

dün İçinde bulunulan günden önce ki
gün. -1.
d. ola 3321/15

dünyevî Dünya ile ilgili. -1.
d. 2246/17

dürtmek *f.* Dürtmek. -2.
d. 2253/23, 2254/23

dürügi *Far. sf.* Yalanla ilgili. -1.
d. 2247/17

dürül- *f.* Katlanmak, sarılmak. -1.
d.- üp 2251/35

dürüst *Far. sf.* Doğru, düzgün. -1.
d. 2255/27

dürüş *Far. sf.* Kaba, sert, katı, kalın. -1.
d. 2255/29

düş- Düşme eylemi. -2.
d.- en 2252/32
d.- üp 2253/34

düşman *Far. a.* Düşma.
-1.
d.+ ı 3320/26

düşmek Yer çekiminin etkisiyle
boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek. -1.
d. 2252/20

düşürmek Yukarıdan aşağıya
müdahale ile indirmek. -1.
d. 2250/06

düşvār *Far. sf.* Güç, zor. -1.
d. 2250/14

düzce *sf.* Sade, pürüzsüz. -1.
d. 2252/16

düzen *a.* Nizam, tertip. -1.
d.+ dir 2254/11

düzey Engebesiz olan yer, düzlük. -1.
d.+ e 2248/02

e‘amm *Ar. sf.* En umumi.
-2.
e.+ dir 2250/10
e. olur 3324/08

ebeveyn *Ar. a.* Ana, baba. -1.
e.+ ij 2250/03

eblağ *Ar. sf.* En fasih ve olgunluk
derecesine en yakın. -1.
e.+ dir 2249/16

ebter *Ar. a.* Artık kullanılmayan. -1.
ma ‘nā-yı e.+ dir 2251/39

- Ebū** *Ar. a.* Baba, ata. -6.
e. 2250/31
E. 2247/07, 2249/20, 2249/23,
2254/39, 3321/35
- Ebu'l Heydān Kellāb** Kişi ismi. -1.
E.- 2255/03
- ecnās** *Ar. a.* Cinsler, çeşitler. -1.
e.-i cevāhir 2252/36
- eczā** *Ar. a.* Parçalar, kısımlar. -4.
e. 3321/01
e.+ sı 3323/07
e.+ sın 3321/38, 3322/14
bend è.- erler 2248/30, 2248/31
mülā`abe è.- èrler 2251/04
è.- üp 2249/14
- ef`āl** *Ar. a.* İşler, ameller. -5.
e. 2249/34, 3322/22
e.-i muḳārebe 2249/06
e.+ den 3324/07
e.+ dendir 2250/16
- ef`ilet** Bir kalıp. -3.
e. 2248/40, 2249/01
- eflus** İflas. -2.
e. 2251/03, 2253/05
- efzā** *Far. sf.* Artıran, çoğaltan. -1.
E li . 3320/32
- eger (eğer)** *Far. bağ.* Eğer. -2.
e. 2246/23, 2254/01
- eğri** Düz olmayan. -2.
e. 2253/20, 2253/32
- eḫad** *Ar. sf.* Tek, bir, ilk sayı. -1.
e. 2249/19
- eḫādīt** *Ar. cem.* Hadisler. -1.
e.-i merḳume 2246/40
- ehl** *Ar.* Topluluk, cemaat. -9.
e.-i cebr 2251/18
E.-i ḫisāb 2251/13
muṣṭalaḫāt-ı e.-i ḫisāpdandır
2251/14
ḳible-i e.-i İslāmdır 2251/25
e.-i ḳalemi 2255/09
e.-i ḳaryeye 2252/38
e.-i lügat 2256/04
e.-i misāḫa 2251/17
e.-i sünnet 2246/07
- ehven** *Ar. sf.* En zararsız. -1.
e. 2246/40
- e'imme** *Ar. ç.a.* İmamlar. -1.
e.-i lügat 2251/01
- ekālib** *Ar. ç.a.* Memleketler, diyarlar. -1.
e. 2253/06
- ekfāt** *Ar. sf.* Denkler, eşitler. -1.
e. 3322/21
- ekin** Tahılın tarlaya atıldığı andan
harman oluncaya kadar aldığı durum.
-1.
e. 2248/19
- ekl** *Ar.* Yemek yeme, yemek. -8.
e. 3322/36
e.-i keṭir 2253/36
Keṭret-i e.+ den 2255/37

<i>e. eylemek</i> 2248/35, 2249/06, 2249/38, 2250/34	<i>e.+ ine</i> 2255/34
<i>e. eylesin</i> 2249/39	<i>e.+ leri</i> 2253/14
ekmek Ekmek..5.	elbette <i>Ar.zf.</i> Kat'î olarak, mutlaka. -3.
<i>e.</i> 2248/19,2248/36, 2249/09, 2256/16	<i>e.</i> 2251/20, 2253/24, 2254/01
<i>e.+ e</i> 3322/08	el'ân <i>Ar.zf.</i> Şimdi, şimdiki halde, henüz, hala, daha, bu ana kadar, şu anda. -1.
ekmekçi Ekmek pişiren veya satan kişi.	<i>e.</i> 3320/34
-2-	ele- <i>f.</i> Elek yardımıyla ayıklamak veya incesini kabasından ayırmak, elekten geçirme. -1.
<i>e.</i> 2249/09,2248/36	<i>e.- seler</i> 2254/02
eknâf <i>Ar.a.</i> Yanlar, taraflar, sığınacak yerler, evin ortaları. -1.	elif Arap alfabesinin ilk harfi. -2.
<i>e.+ mı</i> 3320/41	<i>e.+ i</i> 2248/40
ekter <i>Ar. sf.</i> En çok, daha ziyâde. -3.	<i>e.+ iñ</i> 2252/40
<i>e.+ i</i> 2249/15	elvân <i>Ar. cem.</i> Renkler. -2.
<i>e. olur</i> 2253/08	<i>e.+ dan</i> 2256/19
<i>e.+ e</i> 2252/23	<i>E.+ dan</i> 2250/01
ekteri <i>Ar.zf.</i> Eksere mensup, çok defa, çoğu. -3.	emek Bir işe sarf edilen çaba. -1.
<i>e.</i> 2248/26, 2250/28, 2251/28	<i>e.</i> 2250/07
ekteriyâ <i>Ar.zf.</i> Çok defa olarak, çok zaman, sık sık. -1.	emel <i>Ar. a.</i> Ümit, umma, arzu, hırs, tamah. -2.
<i>e.</i> 3320/40	<i>e.</i> 2246/16, 2246/26
ekvâb <i>Ar.a.</i> Küpler, büyük su kapları. -1.	emîr <i>Ar. a.</i> Buyruk, ferman.
<i>e.</i> 2256/07	-9-
ekyâs <i>Ar.a.</i> Para keseleri, torbalar. -2.	<i>e.</i> 2248/23, 2250/37, 2254/26, 2255/38, 3321/26, 3322/03, 3323/02, 3323/36 <i>e.+ dir</i> 2246/36
<i>e.</i> 3324/02, 3324/03	emkin <i>Ar. a.</i> Mahaller, mevkiler, yerler, haneler, evler. -1.
el <i>a.</i> El, uzuv, organ. -9.	<i>e.</i> 3320/36
<i>e.</i> 2249/21, 2249/24, 2255/09, 2255/12, 2255/29	
<i>e.+ i</i> 2255/33,2255/34	

emṭāl *Ar. a.* Kıssalar, hikayeler,
destanlar. -1.
e.+ i 2252/21

emti'a *Ar. a.* Kumaşlar. -1.
e. 3322/31

emzik *Emzik.* -1.
e.+ i 2256/07

endām *Far.* Vücut, beden, boy bos. -4.
e. 3322/12
e.+ ı 3322/12
cemi'-i e.+ ı 3322/33, 3322/41

endişe *Far. a.* Düşünce. -1.
e. eylemeyerek 2247/32

endūh *Far.* Keder, elem, gam, gussa,
kaygı, ızdırıp, üzüntü. -4.
e. 2249/14
e.+a 2248/21
e.-nāk olmak 2248/22
e. olan 3320/28

enva' *Ar. a.* Çeşitler, türler. -1.
e. 2250/22
e.+ı 2252/20

eṅ Sıfatların önüne gelerek
derecelerini yükselten kelime. -2.
e. 2250/39, 2251/27

eṅse *a.* Art, arka. -4.
e.+ den 2251/41
e.+ sinde olan 2253/20, 2253/31
e.+ sine 2248/01

er Erkek. -1.
e.+e 3321/12

erkek Erkek. -3.
e. 2247/27, 2247/30
E. 2250/27

ers *Far. a.* Gözyaşı. -1.
e. 2255/10

Es'ad Kişi ismi. -1.
E. 2249/21

esbāb *Ar. a.* Sebepler, vasıtalar. -1.
e. 3324/01

eşābi' *Ar. a.* Parmaklar. -1.
e. 3320/35

esāmi' *Ar. cem.* İsimler, adlar. -6.
e.-i ricaldendir 2250/29
e.+ dendir 2249/29, 2250/30,
2250/32, 2255/02, 2255/05

esās *Ar. a.* Asıl, temel, dip, kök. -6.
e. 2246/30
E. 3321/40
e.+ da 2248/01
E.+ da 2251/13
e.+ ina 3323/22
E.+ ıḡ 2254/13

esfār *Ar. ç.a.* Seferler. -1.
e.-ı telāte 2246/17

esmā *Ar. ç.a.* Adlar. -1.
e.-i ricaldendir 2250/27
e.+ sindandır 2250/26, 2250/27

esmer *Ar.sf.* Buğday renkli, karayağız.
-1.
E.+ den 2250/02

Esved Kişi ismi. -1-

E. 2247/26

Eş'ār *Ar. ç.a. ed.* Şiirler, manzum olarak kaleme alınmış eserler. -2-

E.-ı 'Arapdan 2246/28

e. + dır 2246/30

eşrāf *Ar.sf.* Şeref ve itibar sahibi kimseler. -1-

e. 2249/11

eşya *Ar.a.* Şeyler. -1-

e. + yı 3322/31

êt- {êt} **1.** Bir işi yapmak. **2.** İsimlerle beraber kullanılan yardımcı fiil. -69-

è. 2248/30, 2248/31, 2249/14,

2252/37, 2253/29, 3323/04, 3323/34

tekāsül è.- di 2246/31

'amel è.- emez 3322/22

cevelān è.- en 3321/04

neb' è.- en 2252/31

ta'lim è.- en 2254/25

te'tir è.- en 2248/21

cereyān è.- er 3320/36

dem-beste è.- er 2248/11

leme'ān è.- er 2252/36, 3320/34

naql è.- er 2253/26

peydā è.- er 2248/07

ta'alluḡ è.- er 2246/08

ta'diye è.- er 2246/12

toḡuz è.- er 2251/15

zuhūr è.- er 3320/39

ta'diye è.- er 2250/15

imsāk è.- er ola 3323/37

müdāhene è.- er olan 2255/18

rivāyet è.- erk 2246/38

3322/32 è.- èrler 3322/32

ıtlāḡ è.- èrler 3320/38 , 3320/38

irāde è.- èrler 2253/01

pāre è.- erler 3320/34

ta'bır è.- èrler 2252/25

taşarruf è.- erler 2246/12

ṭavāf è.- erler 2252/04

üstivār è.- èrler 2254/24

2253/18 è.- ip 2253/18

ḡafr è.- ip 3323/04

ta'bır è.- ip 2251/12

tefsir è.- ip 2251/09

ḡavḡa è.- ip 2254/30

2252/39 è.- ip olmuştur 2252/39

ḡat è.- üp 2248/29 *āḡz è.- er*

3323/04

mülā'abe è.- er 2253/29

è.- erek 2246/27

è.- erler 2246/32

bend è.- erler 2248/30, 2248/31

mülā'abe è.- èrler 2251/04

è.- üp 2249/14

ḡaksār è. 3320/41

ihtimām è. 2250/13

neb' è. 3320/37

zuhūr è. 3321/03

è. 2251/04

<i>ḥalṭ</i> <i>é.</i> 3321/01	<i>e.+ de</i> 3321/16
<i>hücüm</i> <i>é.</i> 3320/34	<i>ma 'nā-yı e.+ den</i> 2249/07
<i>pāre</i> <i>é.</i> 2254/01	<i>cüz' -i e.+ e</i> 2249/27
<i>şudur</i> <i>é.</i> 3320/41	<i>ma 'nā-yı e.+ e işbu</i> 2246/25
<i>zuhūr</i> <i>é.</i> 3321/02	<i>e.+ ine</i> 2253/09
<i>nehb e.- tikleri</i> 3322/31	<i>E.+ iñ</i> 2253/05
<i>ta 'bîr e.- tikleridir</i> 3320/32	evvelā <i>Ar. z.f.</i> Birinci olarak. -1-
<i>é.+ erler</i> 2252/37	<i>E.</i> 2249/16
<i>é.+ iñ</i> 3323/34	ey Seslenme ünlemi. -1-
eṭṭbbā <i>Ar. a.</i> Hekimler, doktorlar. -1-	<i>E.</i> 3323/32
<i>e.+ larınıñ</i> 2254/39	eyle- <i>f.</i> Etmek, yapmak. -66-
et <i>a.</i> Et. -1-	<i>ḥamle e.- di</i> 2247/33
<i>e. i</i> 3321/11	<i>hücüm e.- di</i> 2247/32
eṭṭrāf <i>Ar. a.</i> Taraflar, yanlar, kıyılar. -3-	<i>ṭebt e.- di</i> 3323/30
<i>e.</i> 3320/41	<i>tekzîb e.- di</i> 2248/02
<i>e.+ ı</i> 2254/40	<i>delālet e.- diğî</i> 2246/33
<i>e.+ ından</i> 2251/27	<i>ifnā e.- diğî</i> 3322/36
ettirmek Başkasının yapmasını	<i>ḳabz e.- diğî</i> 3322/36
sağlamak. -1-	<i>mübāşeret e.- diğî</i> 2247/38
<i>e.</i> 2250/19	<i>sū 'al e.- diğimde</i> 2253/27
eṭṭvāb <i>Ar. cem.</i> Giysiler, giyecekler. -3-	<i>ḳarb e.- diğimizde</i> 2251/17
<i>e.</i> 3323/09	<i>ḳarb e.- dikde</i> 2251/15
<i>e.+ da</i> 3323/18	<i>ilḳa e.- dikde</i> 2246/16
<i>e.+ ina</i> 2254/05	<i>i 'tibār e.- dikleri</i> 2248/40
evāḥîr <i>Ar. ç.a.</i> Sonlar, ayın son günleri.	<i>sedd e.- dikten</i> 3323/03
-1-	<i>beyān e.- diler</i> 2249/14
<i>e.+ inde</i> 2247/26	<i>ıṭlāḳ e.- diler</i> 3323/33
evren <i>a.</i> Kainat. -1-	<i>ḳırā 'at e.- diler</i> 2246/20
<i>e.</i> 2252/25	<i>sū 'al e.- diler</i> 2246/28
evvel <i>Ar. sf.</i> İlk, önceki, geçmiş. -9-	<i>taḥşîş e.- diler</i> 2250/12
<i>e.</i> 2247/15, 2251/27, 3323/34	<i>taşarruf e.- diler</i> 3323/32

tefsir e.- diler 2249/15, 2251/38
karār e.- mez 2254/02
3322/28 e.- mez ola 3322/28
kizb e.- miş olur 2246/24, 2248/03
2251/07 e.- mişdir 2251/07
ignā e.- mişdir 2247/10
sebt e.- mişdir 2247/20
teşviş e.- mişdir 2251/11
resim e.- mişken 3323/29
aḥz e.- mişlerdir 2249/15
ıtlāk e.- mişlerdir 2249/36
iddi `ā e.- mişlerdir 2247/26
zann e.- mişti 2246/35
zıkr e.- mişti 2255/21
beyān e.- miştir 2251/09
2254/29 e.- miştir 2254/29
3324/09 e.- miştir 3324/09
men ` e.- miştir 2252/05
neş `et e.- miştir 2251/39
resim e.- miştir 3322/41
taḥtī ` e.- miştir 2249/36
taḳyid e.- miştir 2253/09, 3323/39
taşaddi e.- miştir 3323/01
taşriḥ e.- miştir 2254/10
tebt e.- miştir 2254/28
tefaşşi e.- miştir 3322/21
tefsir e.- miştir 2254/10
tertib e.- miştir 2251/08
zıkr e.- miştir 2248/26
men ` e.- se 2247/40
ışkā e.- seler 2253/40

ekl e.- sin 2249/39
mezc e.- sin 2249/39
tenşit e.- sün 2246/18
tergip e.- sün 2246/18
teşvik e.- sün 2246/18
istidlāl e.- ye 2255/15
zuhūr e.- ye 2247/28
ıgrā e. 2255/13
taḥriş e. 2255/13
terk e. 2255/12
tesliḥ e. 2255/13
tekzib e.+ mişdir 2247/41

eyleme- Etmemek, yapmamak. .8-

kāzib e.- di 2247/33
taşriḥ e.- diği 3323/13
bed-du `ā e.- leri 2252/38
zāyi ` e.- yen 3322/30
endişe e.- yerek 2247/32
ikdām e.- yüp 2247/39
tereddüd e.- yüp 2247/34
teklif e. 2255/08

eylemek f. Etmek, yapmak, isimlere

birlikte kullanılan yardımcı fiil.⁴²

taḥdüt e.- e 2246/26
e. 2254/08
aḥz e. 2248/18, 3322/25
cem ` e. 2250/09, 2250/14
dem-beste e. 2248/12
ārāste e. 3324/02
ekl e. 2248/35, 2249/06, 2249/38,
2250/34

feryād e. 2253/37
haksār e. 3321/09
ihtirāz e. 2250/32
ilhāk e. 3321/39
inkār e. 2247/35
kazanç e. 2250/17
kesr e. 3320/26
men´ e. 3320/26
mühān e. 3320/27
müsābaka e. 3322/24
nadas e. 2248/25
naṭas e. 2248/15
pezevenklik e. 2253/33
redd e. 3320/27
rüsvā e. 3320/25
sür´at e. 2248/34
taḥyil e. 2246/31
tama´ e. 2253/35
tāsa-nāk 3321/09 e. 3321/09
vaşf e. 2247/37
ze´m e. 2248/08
zulm e. 2252/38
istifāde e.+ e 2250/11
taḥassur e.+ e 2256/11
kazanç e.+de 2250/10
ṭalep e.+de 2250/09
dembeste e.+ dir 2248/33
darb e.+ dir 2251/16
taẓmīn e.+ dir 2247/03
kazanç e.+dir 2250/06

ez- *f.* Bastırarak parçalara ayırma. -1.
e.- erler 2256/15
ez *Far. ed.* –den,-dan manasına gelir. -1.
E. 2247/08
ezmek *f.* bastırarak parçalara ayırmak. -1.
e. 2256/16
fā *Ar.* Arap elifbasının 16. harfidir. -2.
f.+ nuḡ 3321/36, 3322/31
Fā`ik Eser ismi. -2.
F.+ de 2246/32, 2247/09
fā`il *Ar. sf.* Eden, yapan, işleyen. -3.
ism-i.f. 2254/28
f.+ i 2246/33
ism-i.f.+dir 3320/28
fā`it* *Ar. a.*-1.
f. 2247/06
falan *Ar. zm.* Söylenmesi istenmeyen veya gerekli görülmeyen bir özel adın yerini tutan kelime. -1.
f. 2247/34
Fariḡayn Kişi ismi. -1.
F.+ iḡ 2251/39
fāris *Ar. sf.* Atlı. -1.
f. 2252/22
Fārisi *Far. +Ar.* Farsça. -5.
F. 2247/07
F.+ de 2249/35, 2250/39, 3320/32, 3323/11
fark *Ar. a.*Fark. -1.
F.+ ı 3323/10

farṭ *Ar. a.* Aşırı, aşırılık, aşkın, aşkınlık. -1.
f.-ı *miḥnet* 2253/01

fa‘ül* *Ar. a*1.
f. 2249/16

fāzil *Ar. sf.* Faziletli, fazilet sahibi, erdemli. -1.
nām-ı f.-ı mevsūktan 2246/38

ferc *Ar.* Dışı canlılarda üreme organının dış bölümü, vulva. -1.
f.+e 2252/06
f.+li 2252/06

ferd *a.* Birey. -1.
f. 2249/19

ferāḡat *Ar. a.* Vazgeçme, el çekme.-1.
f. 2247/39

feres *Ar. a.* At, beygir. -3.
f.+ iḡ 3323/17
f+ iniḡ 3322/27
f.+iḡ 2255/26

ferih *Ar. sf.* Sevinçli, neşeli. -1.
f.+at 2254/20

fersah *Ar. a.* Uzunluk ölçüsü. -1.
f. 3320/34

feryād *Far.* Haykırış, çığlık. -1.
f. eylemek 2253/37

fesl *Ar. a.* Daldırma (ziraatte) -1.
f. 2252/09

feṣān *Far. sf.* Saçan, saçıcı, serpen.-1.
şu‘le-f. 3320/41

feteḡāt *Ar. gr. cem.* Fethalar, Arapçadaki üstün işaretinin adı. -1.
f. 2249/21,2251/08,3322/01

feth *Ar. a. gr.* Arapçada bir harfin üstün (e,a) olarak okunması. -30.
f.+ i 2246/04, 2247/16, 2248/10, 2248/39, 2248/41, 2249/10, 2249/37, 2250/05, 2250/32, 2250/39, 2252/04, 2252/16, 2253/02, 2254/20, 2254/22, 2255/02, 2256/19, 3321/07, 3321/20, 3321/22, 3321/24, 3321/28, 3321/31, 3321/36, 3321/41, 3322/26, 3322/37, 3323/18, 3323/26

fethateyn *Ar. gr. tes.* Arapçada harfleri (e,a) diye okutan işaret, üstün, fetha. -6.
f. 2248/28, 2249/24, 2249/41, 2253/32, 2255/32, 2256/10

fevkiyye *Ar.* Üst, üst taraf, yüksek derece. -3.
f. 2255/18
tā-yı f. 2256/01
f.+ niḡ 2254/08

fevt *Ar. a.* Ölme, yok olma. -1.
F. olan 2256/11

fevz *Ar. a.* Zafer, üstünlük, selamet, kurtuluş. -1.
f. 2246/26

fey‘alān* *Ar. a.* -1.
f. 2247/13

fıkra *Ar.* Kanun maddelerinin kendi içlerinde satır başlarıyla ayrıldıkları ufak bölümlerden her biri. -2.
f.+ ları 2246/24
f.+ sı 2246/22

fııldamağ *f.* Sessizce kulağa söz söylemek. -2.
f. 3321/10, 3321/17

fi‘‘āl* *Ar. a.* -1.
f. 2247/36

fihr Destesenk dedikleri taş. -1.
f. 2256/14

fi‘il* *Ar. a.* -1.
f.+ iniğ 2246/33

fi‘l* *Ar. a.* İş, davranış, amel.9.
f. 2247/03
ism-i f. 2246/20
f.-asl maşdardır 2248/11
f.-asl tefa‘ulden 2247/11
f.-i maziidir 2246/13
ism-i f.+ dir 2246/33
f.+ inde 2247/01
f.+ ini 2247/03
f.+ leri 2247/04

filān *Ar. zm.* Falan -2.
f. 2247/32
f.+ iğ 2250/23

Frenk *Far. a.* Avrupalı. -1.
F. 2254/39

fu‘āl* *Ar. a.* -3.
f. 2248/40, 2249/01, 2249/02

fu‘ālet* *Ar. a.* -1.
f. 2249/02

fuletet * *Ar. a.* -2.
f. 3322/41

fuṭur *Ar. a.* Zehirli mantar.(Botanikte)
-1.
f. 2252/27

fu‘ul‘ul* *Ar. a.* -1.
f. 2247/14

fu‘ul‘ulān* *Ar. a.* -1.
f. 2247/16

fūrū *Ar. a.* Dal, budak. -1.
f.-māye kişiyeye 2252/09

fūtūr *Ar. a.* Bezginlik, gevşeklik, bıkkınlık. -1.
f. 2246/26

ğalaṭ *Ar. a.* Yanlış, yanlış, yanlışma, hata, şevh. -3.
Ġ. 2256/05
ğ.+ dır 2249/02
ğ.+ tır 2255/19

ğalebe *Ar. ç.a.* Galip gelme. -1.
ğ. 2247/08

ğaliz *Ar. sf. zf.* İri, kalın, kaba. -2.
ğ. 2255/41
ğ. olmak 2255/29

ğam *Ar.* Tasa, kaygı, üzüntü. -6.
ğ. 2249/08
Ġ. 2248/10
pür-ğ. 3320/28
ğ.-gîn ve 2248/23

<i>Ġ.-gìn ve</i> 2248/22	gāh <i>zf.</i> Bazen, bazı vakit, kimi vakit, ara sıra. -5. g. 2247/36, 2247/37 g.- <i>be-gāh duḥān</i> 3320/39
ġ.+ <i>u</i> 2248/12	
ġarā'ip <i>Ar. sf.</i> Şaşılabak şeyler, tuhaf. -1. Ġ.+ <i>dendir</i> 2251/09	gā'ib <i>Ar. zm. gr.</i> Üçüncü şahıs, o. -1. g. 2246/21
ġaribet <i>Ar.</i> Tuhaf, acayıp -1. ġ. 2249/28	ġālib <i>Ar.</i> Üstün gelen, ekser. -2. ġ. 2253/07 ġ. <i>olmuştur</i> 2253/04
ġarip <i>Ar. ünl.</i> Şaşılabak bir şey karşısında söylenen söz. -2. Ġ.+ <i>dir</i> 2248/05 ,2254/28	ġāliż <i>Ar. sf. zf.</i> İri, kalın, kaba. -1. ġ. <i>olmak</i> 2255/27
ġars <i>Ar. a.</i> Ağaç dikme, dikilme. -1. ġ. 2248/24	ġāyet <i>Ar. a.</i> Nihayet, uç, son. -1. <i>be- ġ.</i> 2253/41 ġ.+ <i>te</i> 2254/40
ġasl <i>Ar. a.</i> Ölüyü yıkama temizleme. -1. <i>cā-be-cā ġ.</i> 323/38	gebe <i>a.</i> Hamile kadın. -4. g. 2246/11, 2247/28, 2247/31
ġavġa <i>Far. a.</i> Kavga, dövüşme, vuruşma. -1. ġ. <i>édip</i> 2254/30	gebelik Gebe olma durumu.-1. g. 2246/11
ġayet <i>Ar. a.</i> Nihayet, uç, son. -1. ġ.+ <i>te</i> 2254/40	gece <i>a.</i> Gece. -4. g. 2252/32, 2253/41, 2254/01 Ġ.+ <i>ler</i> 3320/34
ġayr <i>Ar. sf.</i> Ayrı, başka. -4. ġ.+ <i>i</i> 3321/22 ġ.- <i>i munşarif olarak</i> 2249/25 ġ.- <i>i munşarif olarak</i> 2249/26 ġ.- <i>i nuḥk</i> 2247/08	gedik <i>a.</i> Bir düzey üstündeki yıkık, çatlak veya aralık, rahne. -1. g.+ <i>lerine</i> 2248/29
ġayz* <i>Ar. a.</i> -2. ġ. 3320/27, 3323/19	geç- <i>f.</i> Bir yerden başka bir yere gitmek. -2. g.- <i>en</i> 2253/34 g.- <i>tiğinden</i> 2247/05
ġayzu* <i>Ar. a.</i> -1. <i>şiddet-i ġ.</i> 3321/04	geçir- Geçirmek. -3. g.- <i>dikleri</i> 2249/21 g.- <i>ip</i> 2253/21,2251/41
ġābat <i>a.</i> Arslan yatağı olan sık orman. . 1- ġ. 2256/17	

geçiril- Geçirilmek. -1.
g.- *ir* 2253/17

geçirmek Etmek, yapmak -3.
g. 2254/02,2248/32, 2248/35

gel- Gelmek. -23.
g.- *diği* 2250/22
g.- *en* 2250/16, 2254/11
g.- *ip* 2253/29
g.- *ir* 2247/36, 2251/03, 2254/31
g.- *ur* 2247/36
g.- *üp* 2249/04
g.- *ür* 2247/37, 2248/01, 2248/11,
2248/15, 2248/40, 2251/02, 2251/03,
2251/06, 2253/05, 2253/06, 2256/07,
3321/32

gelme- Ulaşmamak, varmamak..-1.
g.- *diği* 2253/29

gelmek Ulaşmak, varmak. -2.
g. 2246/26, 2249/01

gelmemek Ulaşmamak, varmamak
durumu..-1.
g. 2254/04

genç *sf.* Yaşı ilerlememiş olan, ihtiyar
karşıtı..-1.
g. 3321/03

gerçi *Far. zf.* Her ne kadar ... ise de,
vakıa. -1.
g. 2251/12

gerçek *sf.* Gerçek. -1.
g.+ *den* 2247/33

gerek *a.* İster. -8.
g. 2249/39, 3321/19, 3321/37
g.+ *i* 2248/32, 2250/13

geri *sf.* Arka, geri. -2-
g. 2247/39, 2250/28

getir- Gelmesini sağlamak. -3.
g.- *ip* 2249/18, 3322/33
g.- *irim* 2253/30

gez- Bir yerde dolaşmak, yürümek. -1-
g.- *dikten* 2246/11

gülāl *Ar. a.* Tahıllar, mahsüller. -1-
ğ. 3323/04

gülazatlan- *Ar.* Kalınlaşmak,
yoğunlaşmak. -1-
ğ.- *ip* 2255/33

ğınā *Ar. a.* Zenginlik, bolluk. -1-
ğ.+ *ya* 2255/27

gibi *e.* ...-e benzer. -63-
g. 2246/18, 2246/32, 2246/39,
2247/04, 2247/09, 2247/36, 2247/37,
2248/21, 2248/25, 2248/28, 2248/31,
2248/32, 2249/02, 2249/13, 2249/20,
2249/41, 2250/06, 2250/13, 2250/38,
2251/03, 2251/27, 2251/30, 2252/09,
2252/12, 2252/16, 2252/17, 2252/18,
2252/19, 2252/36, 2253/02, 2253/04,
2253/05, 2253/06, 2253/07, 2253/25,
2253/27, 2253/31, 2253/37, 2253/39,
2254/08, 2254/24, 2254/32, 2254/38,
2255/09, 2255/14, 2255/34, 2255/37,
2256/05, 2256/07, 2256/15, 3320/29,

3320/34, 3320/39, 3321/33, 3322/33, 3323/15, 3323/34 <i>enfu's-şifā' g.</i> 2253/36 <i>g.</i> 2247/41, 2255/14	2249/02, 2251/10, 2251/34, 2252/39, 2254/13, 2254/27, 2255/06, 2255/11, 2255/12, 3324/08 <i>g+.</i> <i>dir</i> 2247/18
git- Yok olmak, kaybolmak. -2. <i>g.- tiler</i> 2252/20 <i>g.- erken</i> 2248/01	göster- Görün, benze. -2. <i>g.- dikden</i> 2247/28, 2247/31
gitmek Bir yere doğru yönelmek. -2. <i>g.</i> 2252/11, 3321/33	göstermek <i>f.</i> Görünmek, benzemek. -1. <i>g.</i> 3323/35
giy- Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirme. -2. <i>g.- ip</i> 3322/35 <i>g.- miş ola</i> 3322/35	gövde <i>a.</i> İnsan bedeni. -2. <i>g.+ sinde</i> 3321/11 <i>g.+ sine</i> 3321/01
gizlemek <i>f.</i> Saklamak. -1. <i>g.</i> 3323/20	göz <i>anat. a.</i> Görme organı. -3. <i>g.</i> 2252/31 <i>g.+ e</i> 2252/20 <i>g.+ ü</i> 2252/08
gizlen- Saklan. -1. <i>g.- erek</i> 2250/33	ğufrān <i>Ar.a.</i> Affetme, yargılama. -2. <i>ğ.</i> 2246/10, 2247/19
gökçül <i>sf.</i> Beyaz benekli mavi ,maviye çalan çalar çil renginde. -2. <i>g.</i> 2256/20, 2256/21	ğulām <i>Ar.</i> Esir, hizmetçi, köle. -1. <i>ğ.-ı mürāhiķ</i> 2252/27
gön <i>a.</i> Dövülmüş deri. -1. <i>g.+ üj</i> 2253/17	ğurbet <i>Ar. a.</i> Gariplik, yabancılık. -1. <i>ğ.</i> 2248/21
göndermek <i>f.</i> Bir şeyi bir yerden başka bir yere yollamak. -1. <i>g.</i> 2255/09	ğurāb* <i>Ar.a.</i> -3. <i>ğ.</i> 2247/19, 2249/01, 2254/35
gör- Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. -1. <i>g.- düm</i> 2253/27	ğurfāt <i>Ar. a. cem.</i> ğurfa. -1. <i>ğ.</i> 2251/28
göre <i>zf.</i> Bir şeye uygun olarak, bir şey uyarınca, gereğince. -14. <i>g.</i> 2246/20, 2247/01, 2248/41,	ğüyā <i>Far.</i> Sanki. -10. <i>g.</i> 2247/04, 2247/41, 2248/02, 2253/01, 3323/32 ,2247/33, 2248/33, 2248/40 <i>G.</i> 2247/28, 3323/24

gül <i>Far.</i> Gül. -1. g.- <i>gūn</i> ve 3323/12	2252/18, 2252/33, 3321/32 h.+ <i>dan</i> 3324/05 h.+ <i>nıy</i> 2256/19
gülmek Gülmek. -2. g. 3321/15	ḥā <i>Ar.</i> Arap elifbasının altıncı harfi. -7. ḥ.-ı <i>mühmele</i> 3323/39 ḥ.-yı <i>mu'ceme</i> 2256/05, 3323/39 ḥ.-yı <i>mühmele</i> 2250/32, 2256/04 <i>Ka'bu'l-Hibr</i> ḥ.+ <i>nıy</i> 2252/04 ḥ.+ <i>yı</i> 2252/26
gümültü Bostan ve ormanda daldan yapılan bekçi ve avcı kulübesi. -1. g.+ <i>ye</i> 3321/04	ḥabāb <i>Ar. a.</i> Su üzerinde olan hava kabarcıkları. -1. ḥ. 2252/09
gün a. Ortaliğin aydınlık olduğu zaman aralığı. -5. g. 2253/26, 2253/29 g.+ <i>e</i> 2252/01, 3322/13 g.+ <i>ü</i> 2253/02	ḥabeşi <i>Ar. sf.ve a.</i> Habeşistan halkından olan kimse. -1. ḥ. 2250/02
günāh <i>Far. a.</i> Allah'ın emirlerine aykırı olarak görülen iş, dini suç. -1. g. 2246/08	ḥabibet <i>Ar. sf.</i> Sevgililer. -1. ḥ. 3323/22
güneş a. Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi. -1. g. 2249/06	ḥac <i>Ar. a.</i> İslam'ın beş şartından biri olan ve muayyen zamanda Mekke'deki Kabe-i Şerife'yi ziyaret etmek üzere yola çıkma farızası. -8. ḥ. 2246/23, 2246/34, 2246/36 ḥ.-ı <i>zāhir</i> 2246/21 ḥ.+ <i>ıy</i> 2247/05 ḥ.+ <i>un</i> 2246/21, 2246/22 <i>al-ḥ+u</i> 2246/19
gürüh <i>Far. a.</i> Cemaat, bölük, takım. -2. g.+ <i>u</i> 2252/26 g.+ <i>una</i> 2254/27	ḥacer <i>Ar. a. cem.</i> Taş. -1. ḥ.-i <i>ma'rūf</i> 3320/29
gürültü a. Gürüldeyen şeyin sesi, büyük ses. -1. g.+ <i>süne</i> 2255/24	ḥacil <i>Ar. sf.</i> Utanmış, utancından yüzü kızarmış. -1. ḥ. 3320/25
güvez Güve. -1. g. 3323/10	
ḥā <i>Ar.</i> Arap elifbasının yirmi yedinci harfi. -12. h. 2246/04, 2247/12, 2247/16, 2247/19, 2247/24, 2248/29, 2252/08,	

ḥadid Ar. sf. Öfkeli, hiddetli, şiddetli, titiz. -1. ḥ. 2252/30	<i>ḥ. eder</i> 3320/41 <i>ḥ. eylemek</i> 3321/09
ḥādīm sf. Hizmet eden, yarayan. -1. ḥ. 2246/23	ḥāl Ar. Durum, vaziyet, keyfiyet. -3. ḥ. 2246/23 <i>ḥ+i.</i> 2255/07 <i>ḥ.+ de</i> 2249/27
ḥādīt Ar. Sonradan ortaya çıkan, değişen. -1. ḥ. 2253/41,2246/36	ḥālde Durumda. -1. ḥ. 3320/36
ḥādīte Ar. a. cem. Vakıa, yeni bir şey, ilk defa çıkan, macera olan bir nitelik ve durum. -1.	ḥālen Şimdiki zamanda, hali hazırda. -3. ḥ. 2254/39, 2255/40, 2256/12
ḥadīt Ar. a. Peygamberimizin söz, fiil ve onaylamaları. -2. ḥ. 3322/29 <i>ḥ.+ i</i> 2246/38 <i>ḥ.-i merkūmda</i> 2246/19	ḥālet Ar. a. cem. Hal suret keyfiyet nitelik. -1. ḥ. 2250/14
ḥafif Ar. Etkisi az olan. -1. ḥ. 2254/03	ḥālīş Ar. sf. Katkısız. -1. ḥ. <i>olmayan</i> 3323/08
ḥafr Ar. a. Kazma, kazılma.(toprak)-1. ḥ. <i>édip</i> 3323/04	ḥalk Ar. a. Aynı ülkede yaşayan, aynı kültür özelliklerine sahip olan, aynı uyruktaki insan topluluğu, folk. -2. <i>ḥ.+ a</i> 2252/17 <i>ḥ. olana</i> 3322/13
ḥāher Far. a. kız kardeş, hemşire. -1. <i>ḥ.+ idir</i> 3321/30	ḥalt Ar. a. Karıştırma. -1. <i>ḥ. édip</i> 3321/01
ḥaḳīḳat Gerçek. -1. <i>ḥ.+ ı</i> 2247/05	ḥām Far.sf. Pişmemiş, olmamış. çiğ. -1. ḥ. 2253/15
ḥaḳīḳat Ar. a. Bir şeyin aslı ve esası, mahiyeti, doğru. -1. <i>ḥ.-ü lügatiyye</i> 2253/05	ḥamele Ar. a. Taşıyanlar, kaldıranlar. -1. <i>ḥ.-i 'arş</i> 2249/13
ḥaḳḳ Ar. zf. İlgili olarak, üzerine. -1. <i>ḥ.+ ı</i> 2254/04	ḥamle Ar. a. Atılış, atılma, saldırı, saldırma. -3. ḥ. 2247/32 <i>ḥ. eyledi</i> 2247/33 <i>ḥ.+ sini</i> 2247/33
ḥak-sār Far. sf. Toz toprak içinde kalmış, hali perişan. -2.	

ḥamr *Ar. a.* Şarap. -2.
ḥ. 3321/03
Ḥ. 3323/20

ḥamur *a.* Unun su ile karıştırılması sonucu oluşan karışım. -1.
ḥ. 2248/23

Ḥamza Kişi ismi. -1.
Ḥ. 2255/03

ḥamz *Ar. a.* Ekşilik, kekrelik. -2.
ḥ. 2250/26, 2251/25

ḥāne *Far.a* Ev. -3.
ḥ. 2252/03, 2253/28
ḥ.+ ye 2251/28

Ḥanīfe Kişi ismi. -1.
Ḥ. 2247/25

ḥarām *Ar. sf.* Helal olmayan. -1.
Ḥ.- zādeye 2250/27

Ḥarāmeyn* *Ar. a.* -1.
Ḥ. 2250/02

ḥarāret *Ar. a.* Sıcaklık. -1.
ṣiddet-i ḥ.+ e 2252/22

ḥarekāt *Ar. a.* Hareketler. -3.
ḥ. 2251/06, 2252/03, 2254/35

ḥareket *Ar. a.* Kımıldanma, deprenme, oynama. -1.
ḥ.+ iḡizden 2247/06

ḥarf *Ar. a.* Alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri. -1.
ḥ.-i isti 'lā 2247/03

ḥāriç *Ar.a.* Dış, dışarı. -1.
ḥ.+ i 2252/36

Ḥarīf *Ar. a.* sonbahar, güz. -1.
Ḥ. 3323/34

Ḥariri Kişi ismi. -1.
Ḥ. 3324/06

ḥarman *Far.* Harman. -1.
ḥ.+ indan 3323/04

ḥarr *Ar. a. cem.* Sıcaklık, hararet, sıcak. -1.
aşl-ı ḥ. 3320/38

ḥarre *Ar. sf.* Hararetli, kızgın. -1.
'uyun-ı ḥ. olduğu 3320/36

ḥāṣṣa *Ar. a.* Bir kimseye, ya da bir şeye özel olan nitelik. -1.
şıfat-ı ḥ. olmuşlardır 2247/28

ḥāṣṣaten *Ar.zf.* Husûsî olarak, özellikle, ayrıca, yalnız. -1.
ḥ. 2256/22

ḥaseb *Ar.* Asalet, şan, haysiyet, şeref. -1.
ḥ.+ i 2251/24

ḥāşıl *Ar. a.* Husule gelen, husul bulan, peyda olan, olan, çıkan, üreyen, türeyen, biten. -4.

ḥaşin Sert, kırıcı. -1.
ḥ. 3323/39

ḥaşyet *Ar. a.* Korku, korkma. -1.
ḥ.+ ler' olan 2249/15

ḥaṭā *Ar.* Yanlış. -2.
ḥ. 2246/07
ḥ.+ dan 2256/05

ḥatt *Ar. a.* Çizgi. -2.
ḥ. 2246/28, 2246/34

ḥattā Ar. *zf.* Üstelik, ayrıca. -1.
ḥ. 3320/39
ḥ. 2253/19

ḥatva Ar. *a. cem.* Adım. -1.
ḥ. 2251/39

ḥātūn Far. *a.* Kadın <T. *ḡatun*> -4.
ḥ.+ *a* 2248/03, 2250/01, 2252/06
ḥ.+ *uḡ* 2252/32

havā Ar. Hava. -1.
h. 2253/02

ḥavf Ar. *a.* Korku; korkma. -3.
ḥ. 2247/32, 2250/32
ḡiddet-i ḥ. 2249/15

ḥavzelā* Ar. *a.* -1.
ḥ. 2252/40

ḥaydar Ar. *a.* Arslan. -1.
ḥ. 2250/29

ḥayl Ar. *a. cem.* At . -2.
ḥ. 2252/26, 3323/13

ḥayme Ar. *a. cem* Çadır. -2.
Ḥ. 2249/21
ḥ.+ *leriḡ* 2249/18

ḥayr Ar. İyilik, karşılık beklemeden yapılan yardım. -3.
ḥ.+ *a* 2250/11
ḥ.+ *da* 2250/14
ḥ.+ *ı* 2253/28

ḥayvān Ar. Hayvan. -9.
ḥ. 2248/38, 3322/01
Ḥ. 3322/26
ḥ.+ *a* 2255/37, 3322/04, 3323/28

ḥ.+ *a vurup* 2253/23

ḥ.+ *ı* 2253/03, 2254/24

ḥayyāl Ar. *sf.* At yetiştiren at terbiyecisi.

-1-

ḥ.+ *ine* 2252/22

Ḥazret Ar. Yüce kabul edilen

kimselerin adlarının başına saygı,

övme, yüceltme amacıyla getirilen

unvan. -1-

Ḥ.-i 2249/15 2249/14

ḥ.+ *yi* 2247/40

ḥ. *ola* 2251/14

ḥ. *olan* 2251/16

ḥ. *olur* 2251/15, 2251/17

heftat Far. *sf.* Yetmiş. -1-

h. 3322/35

helāk Ar. *a.* Mahvolma, ölme. -1-

h. *olur* 2254/03

hemān Far. *zf.* Hemen, derhal, o anda,

çarçabuk. -3-

h. 2249/04, 2250/11, 2254/03

hemezət Ar. *a.* Vesveseler, kuruntular. -1-

h. 2247/15

hemze Ar. Arapçada gırtlaktan çıkarılan

ve ırlak dediğimiz gırtlak kapağının

birden bire kapanmasıyla meydana

gelerek bir çarpış etkisini veya sesin

ansızın kesilmesi etkisini yapan ses.

-10-

h.+ *niḡ* 2246/09, 2247/18, 2247/21,

2248/31, 2250/18, 2251/36, 2255/28,

3321/17, 3321/33, 3323/24
h.+ si 2247/21
hengām *Far.* Zaman, vakit. -2-
h.+ ina 2253/36
h.+ inda 3321/04
henüz *Far.* Yeni. -1-
h. 2253/08
hep Bütün. -1-
h. 2254/05
her *Far. e.* Hep, bütün. -12-
h. 2249/27, 2250/13, 2250/39,
2251/02, 2251/28, 2252/19, 3322/22,
3323/05, 3323/14
H. 2251/02, 2253/03, 2254/10
herkes Tüm kişiler. -3-
h.+ e 2255/08
h.+ i 2255/07
H.+ i 2255/12
hılķ *Ar. a.* Boğaz balgamı. -1-
h. 2253/19
hırılđaş- Karşılıklı hır sesi çıkarmak. -1-
h.- ip 2254/29
hırş *Ar. a.* Öfke, kızgınlık. -1-
h. 2253/35
hışm *Far.* Öfke, kızgınlık. -1-
h.-nāk adamıñ 3321/04
hıtta *Ar. a. cem.* Memleket, diyar ülke. -1-
h.+ ya 2252/23
Ħicāz *Ar.* Arap Yarımadası'nda
günümüz Suudi Arabistan'ının

batısında bir bölgedir. Hicaz kelimesi
Arapçada “engel, bariyer” anlamına
gelir. Kızıldeniz boyunca kuzeydeki
Ürdün'den güneydeki Asir bölgesine
doğru uzanır. -1-
Ħ.+ dadır 2252/40
ĥiddet *Ar.* Öfke, kızgınlık. -2-
h. 2253/36, 3320/40
ĥikāye *Ar.* Bir olayın sözlü veya yazılı
olarak anlatılması. -1-
h.+ dir 3321/24
ĥilāf *Ar. a.* Karşı, zıt. -1-
h. 2248/07
ĥilāsiy *Ar. sf.* Beyaz ile zenci melezi. -1-
h. 2250/04
ĥilāsiyyet Melez olma durumu. -1-
h. 2250/01
ĥilķat *Ar. a.* Yaratılma, yaratılış. -1-
h.+ tendir 2250/01
ĥimmet *Ar. a. cem.* Çalışma çabalama,
gayret, emek. -3-
h. 2246/27
h.+ i 2250/15, 2250/19
Ħimyeri *Ar. sf.* Himyerli. -1-
Ħ.+ dir 2249/21
ĥin *Ar. a.* An, zaman, vakit, sıra. -1-
h.+ de 2246/11, 2251/20
ĥindi *Ar. a.* Güzel sanatlarda kullanılan
bir kağıt cinsi. -1-
ķušt-ı h. 3321/31

<p>ẖisāb <i>Ar.a.cem.</i> Hesap, sayma, aritmetik. -1- <i>Ehl-i ẖ.</i> 2251/13 <i>muşṭalahāt-ı ehl-i ẖ.+ dandır</i> 2251/14</p> <p>ẖiṣār <i>Ar. a.</i> Kuşatma etrafına alma. -1- <i>ẖ.</i> 2252/35</p> <p>ẖiṣṣe <i>Ar.a.cem.</i> Pay, nasip. -1- <i>ẖ.+ ye</i> 3323/04</p> <p>ẖiṭāp <i>Ar.a.</i> Bir veya birçok kimselere ağızdan veya yazıyla söyleme.-1- <i>ẖ.</i> 3323/34</p> <p>ẖıza <i>Ar.a.</i> Sıra, düzlük. -1- <i>ẖ.+ sinda</i> 2253/28</p> <p>ẖoca <i>Far. a.</i> Hocaefendi. -1- <i>ẖ.+ sını</i> 2253/27</p> <p>ẖortum <i>Ar.a.cem.</i> Hortum. -1- <i>ẖ.+ u</i> 2256/07</p> <p>ẖoş <i>Far. sf.</i> Güzel, iyi. -2- <i>ẖ.-bū nebāt</i> 2249/31 <i>ẖ.+ ça</i> 2254/04</p> <p>Hubeyre bin ‘Abdullāh bin ‘Abdulmenāf bin ‘Ureyn el-‘Areni Kişi ismi. -2- <i>H.</i> 2255/25, 2255/26</p> <p>hudhud <i>Ar.a.</i> İbibik kuşu. -1- <i>h.</i> 3321/21</p> <p>ẖulāsa <i>Ar. a.</i> Öz. -1- <i>ẖ.-i beyānları</i> 2246/32</p> <p>ẖūlyā <i>Ar. a.</i> Kuruntu, boş hayal. -1- <i>ẖ.+ lara</i> 2246/16</p>	<p>humezet* <i>Ar. a.</i> -2- <i>h.</i> 3322/32, 3322/40</p> <p>Ḥummā <i>Ar.</i> Ateşli hastalık, sıtma nöbeti. -1- <i>H.</i> 2255/13</p> <p>ḥumret <i>Ar. a.</i> Kırmızılık, kızılık. -1- <i>ẖ.</i> 3323/14</p> <p>ḥurd <i>Far. sf.</i> Küçük, ufak. -1- <i>ẖ.</i> 2256/16</p> <p>ḥurde <i>Far. a.</i> Ufak değersiz şey, kırıntı. -1- <i>ẖ.</i> 3322/03</p> <p>Ḥüre* <i>Ar. a.</i> -1- <i>H.</i> 3323/15</p> <p>ḥurmā <i>Ar. a.</i> Hurma ağacının meyvesi. -13- <i>ẖ.</i> 2248/17, 2249/38, 2249/39 <i>H.</i> 2248/28, 2248/39, 2249/02, 2255/41 <i>ẖ.-i ṭuruluḡtur</i> 3323/18 <i>ẖ.+ ya</i> 2249/37 <i>ẖ.+ yı</i> 3323/09, 3323/11, 3323/23, 3323/25</p> <p>ḥuṣūl <i>Ar. a.</i> Üreme, türeme, çıkma. -1- <i>ẖ.+ una</i> 2246/30</p> <p>ḥusūmet <i>Ar. a.</i> Hasımlık, düşmanlık. -1- <i>ẖ.</i> 2254/30</p> <p>ḥuṣūṣ <i>Ar. a.</i> Konu. -1- <i>ẖ.+ a</i> 2246/23 <i>ẖ.+ unda</i> 2246/07</p>
--	--

hüşunetli *Ar. a. İnatçı. -1.*

h. 2254/05

Huvār Kişi ismi. -1.

H. 2250/29

hücüm *Ar. a. Saldırış, saldırma. -2.*

h. edip 3320/34

h. eyledi 2247/32

hüküm *Ar. a. cem. Hüküm, emir, komuta. -1.*

h.+ ünde 2247/06

hüzün Hüzün. -1.

h. 2249/14

ılca *a. Tabii sıcak su kaynağı. -1.*

ı. 3320/37

ırmak İrmak. -1.

ı. 2255/01

Işfahān İran'da bir şehir. -1.

I. 2256/18

ısın- Isı alma durumu. -1.

ı.- ip 2249/19

ışır- Dişleri arasına alıp sıkamak -2.

ı.- ip 2253/03

ı.- miş 2253/37

ıslaḥ *Ar. a. İyi bir hale koyma*

iyileştirme, düzeltme. -1.

ı. olmuş 2248/24

Iştılāḥ *Ar. a. ed. Kinaye ve istiare*

yoluyla esas anlamın dışında

terimleşmiş söz. -1.

I.+ ımızda 2250/02

iştılāḥāt *Ar. a. ed. Kinaye ve istiare*

yoluyla esas anlamın dışında

terimleşmiş sözler. -1.

ı.-ı keḥḥāliyyesi 2252/21

ıtlāk *Ar. a. Salıverme, koyuverme -46.*

ı. 2246/32, 2248/38, 2249/11,

2249/18, 2252/21, 2252/25, 2252/29,

2253/15, 2253/36

ı. edêrler 3320/38

ı. eylediler 3323/33

ı. eylemişlerdir 2249/36

ı.+ ı 2253/07

ı. olundu 3322/36

ı. olunur 2247/25, 2247/27,

2248/03, 2248/20, 2248/37, 2249/28,

2250/22, 2250/26, 2250/28, 2250/31,

2251/11, 2251/12, 2251/23, 2251/27,

2251/28, 2251/35, 2251/36, 2252/22,

2252/30, 2255/04, 2255/16, 2255/17,

3320/30, 3321/12, 3321/20, 3322/08,

3322/26, 3323/15

nār-pistān ı. olunur 2251/22

ı. olur 2252/31

ı.+ tır 3322/08

i- Cevheri fiil. -11.

i+ di 2252/03, 2252/04, 2252/35,

2252/36, 2252/37, 2252/40, 2254/39,

2255/22, 3322/31, 3322/32

i'āde *Ar. a. Geri gönderilme, gönderme,*
geri çevirme. -1.

i.+ si 2255/22

ibdidā' iyyet *Ar. a.cem.* Başlangıçta

olanlara öğretilen bilgiler. -1-

i. 2255/09

'ibāret *Ar. a.* ...dan meydana gelmiş;

bir şeyin aynı; başkası, başka bir şey
değil. -8-

'.+ *i* 2247/05, 2248/02, 2251/13,
2251/38, 2252/10, 2255/20

'.+ *tir* 2247/08

ibrik *Ar. a.cem.* Toprak veya madenden

yapılmış kulplu veya emzikli su kabı.

-1-

i. 2256/07

ibtidā **1.** Başlama. **2.** *zf.* İlkın, en önce,

başta. -1-

i. 3321/03

ibtidā' **en** *Ar. zf.* Başlangıç olarak, en

önceden. -1-

i. 2253/08

ictihād *Ar. a.* Gücü kuvveti yettiği kadar

çalışma. -2-

i. 2250/08, 2250/12

iç İç, dahil. -6-

i.+ *inden* 3320/41

i.+ *ine* 2249/39, 2251/41, 3322/27,

3322/30

i.+ *ini* 3324/01

içeri *a.* İç, iç yüzey -3-

i.+ *den* 2249/19

i.+ *si* 2255/30, 3322/05

içmek Bir sıvıyı ağza alıp yutmak -3-

i. 2256/08

İ. 3323/02

i. *olur* 2256/10

içre *zf.* İçinde. -1-

i. 2255/36

içün *e.* İçin. -19-

i. 2246/33, 2247/14, 2248/14,

2248/24, 2248/25, 2250/10, 2250/11,

2251/26, 2252/25, 2253/25, 2254/24,

2254/25, 3322/02, 3322/36

fe-feşā'iden i. 2254/31

i.+ *dür* 2247/21, 3323/14

iddi'ā *Ar. a.* Savunulan düşünce, tez. -3-

i. *eylemişlerdir* 2247/26

i.+ *sında* 2248/03

i.+ *sını* 2248/02

ifnā *Ar. a.* Yok etme, tüketme. -1-

i. *eylediği* 3322/36

ifrāz *Ar. a. cem.* bir bütünden bir parça

ayırma. -1-

i. 2252/23

ifti'āl* *Ar. a.* -7-

i. 2248/22, 2250/18, 2256/09,

3321/17, 3322/24, 3323/01, 3323/35

iğnā *Ar. a.* Zengin etme, edilme. -1-

i. *eylemişdir* 2247/10

iğrā Teşvik etmek. -4-

i. 2246/15, 2246/28

i.+ *dır* 2246/34

i. *eyle* 2255/13

ihbār <i>Ar. a.</i> Haber verme, bildirme, anlatma. -1. i. 2246/18	3322/35 İ. 2247/25, 2251/05, 2251/10, 2252/02 i.+ si 2251/38, 2252/27 İ.+ si 3321/22
ihmirār <i>Ar. a.</i> Kızarma, kızılılık. -2. i. 3323/24, 3323/25	
ihtilāf <i>Ar.</i> Ayrılık, anlaşmazlık, aykırılık, uyuşmazlık. -1. İ.-ı <i>mezḳūr</i> 2255/35	ikinci Birinciden hemen sonra gelme. -1. i. 2249/25
ihtimām <i>Ar. a.</i> Dikkatle, gayretle çalışma, özenle iş görme. -2. i. 2246/34 i. <i>éder</i> 2250/13	iklāb <i>Ar. a.</i> Tersine çevirme, çevrilme, aksine döndürme. -1. al- i. 2254/14
ihtirāz <i>Ar. a.</i> Sakınma, çekinme. -1. i. <i>eylemek</i> 2250/32	ikmāt* <i>Ar. a.</i> -1. i. 3323/24
ikdām <i>Ar. a.</i> Gayret ve sebatla çalışma, devamlı çalışma. -2. i.+ a 2246/27, 2246/28	ikmitāt* <i>Ar. a.</i> -2. al- i. 3323/24, 3323/25
ik'āb* <i>Ar. a.</i> -2. i. 2251/37 al- i. 2251/36	iknāb* <i>Ar. a.</i> -1. al- i. 2255/28
ik'āt* <i>Ar. a.</i> -1. al- i. 3321/33	ikrāb* <i>Ar. a.</i> -1. al- i. 2248/31
iken <i>zf.</i> Esasında, ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman. -3. i. 2248/36, 2249/09, 3321/02	iksāb* <i>Ar. a.</i> -1. al- i. 2250/18
iki <i>a.</i> Birden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam. -24. i. 2246/12, 2247/03, 2247/04, 2247/15, 2248/29, 2249/33, 2250/15, 2251/01, 2251/02, 2251/24, 2253/18, 2253/20, 2253/40, 2254/01, 2254/18,	iksir <i>Ar. a.</i> Tesirli, yararlı şurup. -1. i.-i <i>zehebe</i> 3320/38
	iktāt <i>Ar. a.</i> Kulağa fısıldama. -1. al- i. 3321/17
	iktibāt* <i>Ar. a.</i> -1. İ.+ <i>tan</i> 3320/28
	iktifāt* <i>Ar. a.</i> -1. al- i. 3322/24
	iktilāt* <i>Ar. a.</i> -1. al- i. 3323/01

iktināb* *Ar. a. -1.*

al- i. 3323/35

iktirāb *Ar. a. Korkulu, gamlı, kederli bulunma. -1.*

al- i. 2248/22

iktisāb *Ar. a. Kazanma, edinme. -6.*

i. 2250/07, 2250/11

al- i. 2250/18

i. + da 2250/12

i. + ı 2250/11

iktitāt* *Ar. a. -2.*

i. 3321/18

al- i. 3321/17

iktiyāb* *Ar. a. -1.*

al- i. 2256/09

ikzāb* *Ar. a. -1.*

al- i. 2247/20

ilāhî *Ar. sf. Allah'a mensub. -1.*

i. olan 2249/12

ile *bağ.* Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir söz. -310-

i. 2246/03, 2246/04, 2246/07,

2246/08, 2246/16, 2246/17, 2246/19,

2246/22, 2246/23, 2246/26, 2246/27,

2246/31, 2246/36, 2247/01, 2247/02,

2247/03, 2247/05, 2247/07, 2247/11,

2247/12, 2247/13, 2247/14, 2247/15,

2247/16, 2247/18, 2247/19, 2247/21,

2247/24, 2247/25, 2247/37, 2247/39,

2247/41, 2248/02, 2248/06, 2248/07,

2248/10, 2248/11, 2248/12, 2248/27,

2248/28, 2248/29, 2248/31, 2248/33,

2248/39, 2248/41, 2249/01, 2249/04,

2249/10, 2249/14, 2249/15, 2249/18,

2249/19, 2249/21, 2249/24, 2249/27,

2249/31, 2249/32, 2249/33, 2249/34,

2249/35, 2249/37, 2249/38, 2249/40,

2249/41, 2250/01, 2250/05, 2250/06,

2250/08, 2250/09, 2250/13, 2250/15,

2250/17, 2250/18, 2250/19, 2250/21,

2250/28, 2250/29, 2250/32, 2250/33,

2250/34, 2250/37, 2250/39, 2250/41,

2251/03, 2251/04, 2251/05, 2251/07,

2251/09, 2251/23, 2251/24, 2251/27,

2251/29, 2251/30, 2251/35, 2251/36,

2251/37, 2251/38, 2252/02, 2252/04,

2252/05, 2252/06, 2252/08, 2252/10,

2252/11, 2252/14, 2252/16, 2252/17,

2252/18, 2252/26, 2252/33, 2252/35,

2252/36, 2252/38, 2252/40, 2252/41,

2253/02, 2253/03, 2253/05, 2253/07,

2253/13, 2253/15, 2253/21, 2253/22,

2253/24, 2253/29, 2253/30, 2253/32,

2253/34, 2253/38, 2253/40, 2254/02,

2254/04, 2254/07, 2254/08, 2254/10,

2254/19, 2254/20, 2254/22, 2254/23,

2254/24, 2254/26, 2254/29, 2254/34,

2254/36, 2254/37, 2255/01, 2255/02,

2255/04, 2255/05, 2255/07, 2255/10,

2255/11, 2255/12, 2255/14, 2255/15,

2255/16, 2255/18, 2255/19, 2255/20,
2255/22, 2255/23, 2255/26, 2255/28,
2255/29, 2255/31, 2255/32, 2255/40,
2256/01, 2256/03, 2256/04, 2256/05,
2256/06, 2256/08, 2256/10, 2256/12,
2256/15, 2256/17, 2256/19, 3320/27,
3320/29, 3320/36, 3320/37, 3320/39,
3320/40, 3321/01, 3321/06, 3321/07,
3321/16, 3321/17, 3321/19, 3321/20,
3321/22, 3321/23, 3321/24, 3321/26,
3321/29, 3321/30, 3321/32, 3321/33,
3321/34, 3321/36, 3321/41, 3322/01,
3322/02, 3322/05, 3322/07, 3322/11,
3322/15, 3322/21, 3322/26, 3322/27,
3322/30, 3322/31, 3322/32, 3322/33,
3322/36, 3322/37, 3322/40, 3322/41,
3323/02, 3323/03, 3323/10, 3323/13,
3323/18, 3323/21, 3323/23, 3323/24,
3323/26, 3323/28, 3323/29, 3323/33,
3323/34, 3323/36, 3323/39, 3324/04,
3324/05, 3324/06, 2254/10, 2256/16,
2251/09, 2250/19, 3321/28, 2246/09,
2249/25, 2249/26, 2250/22, 2251/27,
3321/31, 2254/15, 3323/38

ilḥāk *Ar. a. cem.* Katma, katılma,
karışma, karıştırma. -2-

i. eylemek 3321/39

iliş- Takılıp kalma durumu. -1-

i.- ir 2254/05

ilişmek *f.* Takılmak, takılıp kalmak. -1-

i. 2253/34

ilqa *Ar. a.* Bırakma, bırakılma, terk. -1-
i. eyledikde 2246/16

illet *Ar. a.* Hastalık; sakatlık. -6-

‘ 3321/23

‘-i *mezbûre* 2253/41

‘-i *mezbûreye* 2253/40

‘+ *e* 2254/01

‘+ *iniş* 2255/13

‘+ *ten* 2254/15

ilm *Ar. a.* Bilme, bilgi; bir şeyin
doğrusunu bilme. -1-

‘-i *kelâmda* 2249/29

i‘māl *Ar. a.* -1-

i.+ i 2246/18

imām *Ar. a.* Namazda, kendisine uyulan
kimse. -1-

İ. 2249/24

imsāk *Ar. a.* Bir şeyden el çekme. -1-

i. eder ola 3323/37

in Yukarıdan aşağıya yönelme durumu.
-1-

i.+ inş 3323/03

inanma- Bir şeyi doğru olarak
benimseme. -1-

i.- yup 2247/35

ince *sf.* Kalınlığı az olan, kalın karşıtı.
-3-

i. 2254/19, 2256/11

i. olur 2256/14

incik *sf.* Hafif surette vurulmuş veya

kırılmış. (uzuv) .-1-

i. 2250/41

incizāb *Ar. a.* Çekme, çekilme. .-1-

i. + ı 2250/13

‘ind *Ar. e.* Göre, düşüncesine göre. .-6-

‘. al- ba ‘z 2246/14, 2246/34

‘. + inde 2246/07, 2251/01,

2256/04, 3320/30

‘inda’l ba ‘z Bazı, birkaç. .-2-

infi ‘āl *Ar. a.* Gücenme, darılma. .-2-

i. 3322/09, 3323/06

inkār *Ar. a.* Yaptığını saklama, gizleme.

.-1-

i. eylemek 2247/35

inķibāz *Ar. a.* Büzülüp toplanma,

çekilme. .-1-

i. 3322/11

inkifāt* *Ar. a.* .-1-

al- i. 3322/08

inkilāt* *Ar. a.* .-1-

al- i. 3323/06

insān İnsan. .-12-

i. 2251/20, 2253/03, 2255/37,

3322/01, 3322/04, 3323/28

İ. 2253/37, 2254/30

i. + a 3320/34

İ. + da 2250/31

i. + u 2255/32, 2255/33

insāniye *Ar. a.* İnsanlar. .-3-

Cemā ‘at- i. 2252/33

Nefs- i. 2247/24

nefs- i. + yi 2248/11

inşiraf *Ar. a. gr.* İsimlerin kaideye göre

çekilebilmesi. .-1-

i. + a 3321/23

inşā *Ar. a.* Yapma, meydana getirme. .

1-

i. olur 2246/19

intehā *Ar. a.* Son, sona erme, sonu

gelme. .-5-

İ. 2249/01, 2249/17, 2250/14,

2253/31, 2254/03

intifā’ *Ar. a.* Ortadan yok olma, aradan

çıkma. .-1-

i. 2247/09

ip *a.* Dokuma maddelerinin bükülmüş

liflerinden yapılan bağ. .-6-

i. 2248/17, 2248/38, 2255/38

i. + e 2248/30

i. + i 2248/16

i. olup 2248/30

i ‘rāb *Ar. a. gr.* Arapça kelimelerin

sonlarındaki harf veya harekenin

değişmesi. .-2-

fī- zātihā müsteħakk-ı i. 3324/06

i. + ı 3321/23

irād *Ar. a.* Söyleme. .-1-

İ. olunur 2255/08, 2255/1 3

irāde *Ar. a.* Bir şeyi yapıp yapmamaya

karar verme gücü. .-1-

i. edêrler 2253/01

- İrān** Asya'da bir ülke.-1.
i.+ da 2250/29
- iri** sf. Olağandan daha hacimli, olağanı aşan büyüklüğü olan, ince karşıtı. -2.
i. 3323/03
İ. 2252/06
- isāre** Ar. a. Tozu havaya kaldırma. -1.
i.-i arz 2248/11
- ise** Olunca, olursa, olsa da. -8.
i. 2246/24, 2248/29, 2250/14, 2253/24, 2254/01, 2255/15
i. fi-zātihā 3324/06
i.+ ler 3322/22
- isim** Ar. a. İsim, ad. -3.
i. 2254/34
i.+ leridir 2249/23
i. olarak 2247/12
- isķā** Ar. a. Sulama, su verme. -1.
i. eyleseler 2253/40
- isķorpit** Bir balık.-1.
i. 3323/40
- İslām** Ar. Müslümanlık, İslamiyet. -1.
ķible-i ehl-i İ.+ dır 2251/25
- ism** Ar. Ad, isim. -33.
i. 2246/12, 2250/22
i.-i cem' olacaķtır 2254/27
i.-i cem' 2254/28
i.-i fā'il 2254/28
i.-i fā'ildir 3320/28
i.-i fi'l 2246/20
- i.-i fi'ldir 2246/33
i.-i mavzi' olduğu 3322/21
i.-i mef'ul 2252/17
İ.-i mekān 2250/23
i.+ dir 2248/21, 2251/29
i.+ i 2248/05, 2249/21
i.+ idir 2249/25, 2249/32, 2250/35, 2250/36, 2252/32, 2252/38, 2252/41, 2253/18, 2254/33, 2254/35, 2255/25, 3320/29, 3322/27, 3322/31, 3322/36, 3323/17
Beytu'l-ķarām i.+ idir 2251/25
İ.+ lerdir 2247/19
- İsrāfil** Ar. a. Melek adı. -1.
İ. 2249/12
- istidlā*** Ar. a. -1.
i. 2253/25
- istidlāl*** Ar. a. -1.
i. eyleye 2255/15
- isti'āre*** Ar. a. -1.
i.-i tebe'iyeye 2247/01
- istifāde*** Ar. a. -1.
i. eylemeke 2250/11
- istiklāb*** Ar. a. -1.
al- i. 2255/14
- istikrār** Ar. a. Durumunu koruma sabit kalma. -1.
i. 3322/33
- istilā** Ar. a. Yayılma, kaplama -1.
i. 2247/40

isti‘lā* Ar. a. -1.

ḥarf-i i. 2247/03

isti‘māl Ar. a. Kullanma. -26-

i. 2247/01, 2247/31, 2247/35,
2248/33, 2248/34, 2249/08, 2249/34,
2250/10, 2250/25, 2251/18, 2254/30,
2254/32, 2255/30, 3322/06, 3323/38

i.+ den 2247/08

Keṭret-i i.+ den 2255/32

i.+ i 2246/40, 2250/22, 2255/31

i. olunur 2246/13, 2247/24,
2254/06, 2255/30, 2255/32, 3322/23

iş Bir değer yaratan emek. -7-

i. 3321/27, 3323/39

i.+ i 2247/34, 2247/35, 2248/33,
2249/04, 2255/08

işbu *sf.* Bu, özellikle bu, uşbu. -3-

i. 2246/12, 2246/29

ma‘nā-yı evvele i. 2246/25

işilmek *f.* Eli işe yatışmak. -1-

i. 2249/05

işit- Duymak. -2-

i.- ip 2255/15

i.- tiklerinde 2253/24

işitmek Duymak. -1-

i. 3321/18

işle- Bir şeye emek vererek onu daha elverişli bir duruma getirmek.

-1-

i.- di 2247/34

İtalya Avrupa’da bir devlet.-1-

İ. 3320/39

itbā’ Ar. a. Tabi kılma, arkasına, ardına bakma. -2-

i. 3323/01

i. olunur 3322/39

i‘tibār Ar. a. Bir şeyin hakiki değil, kararlaştırılan değeri. -7-

i. 2249/26

i. eyledikleri 2248/40

i.+ i 2250/22, 3323/29

i. olunmak 2246/22

i. olunur 2246/20, 2246/21

ittifāḳ Ar. a. Birleşme, uyuşma, sözleşme. -1-

i.- kerdesidir 2253/40

ittisā’ Ar. a. Bollaşma, genişleme. -1-

i. 2247/08

iyi *a.* Güzel, hoş. -1-

i.+ si 3320/35

izā Ar. a. Hiza, sıra. -1-

i. ḥaddettahā 2246/25

izāfet Ar. Bir şeyi bir kimseye veya bir şeye nisbet etme. -1-

İ. 2249/25

izmār Ar. a. Kalpte gizleme, saklama, belli etmeme. -1-

i. 2246/33

ka‘abāt* Ar. a. -1-

al- K. 2252/03

<p>ka‘at* Ar. a. -1. al- k. 3323/40</p> <p>ka‘b* Ar. a. -25. k. 2251/01, 2251/04, 2251/05, 2251/08, 2251/09, 2251/10, 2251/11, 2251/13, 2251/14, 2251/16, 2251/17, 2251/18, 2251/20, 2251/24, 2251/30, 2252/06 K. 2252/02, 2252/03 al- k. 2250/38 k. + ı 2248/32, 2251/20 k. + ıy 2251/08, 2251/40 k. + i 2251/09</p> <p>ķab a. İçi gaz, sıvı veya katı herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne. -1. ķ. + ı 2251/21</p> <p>ķabarcık Kabarcık. -1. ķ. + a 2252/09</p> <p>ķabarmak f. Ağırlığı artmadan hacmi büyümek. -1. ķ. 2250/38</p> <p>ka‘bāni Ar. a. -1. al- K. 2252/02</p> <p>Ka‘be Ar. a. Kabe. -1. k. + niy 2251/06</p> <p>ka‘beteyn Ar. a. Mekke’deki Kabe ile Kudüs’deki Mescid-i Aksa -1. k. 2251/05</p> <p>ķabile Ar. a. İptidāi ve göçebe insanlarda, aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy -7.</p>	<p>ķ. 2253/22 ķ. + de 2248/04 ķ. + dir 2254/33 ķ. + si 2256/17 ķ. + sinden 2247/25, 2247/26 ķ. + sine 2252/03</p> <p>ķabir Ar. a. Mezar -1. ķ. + e 3322/07</p> <p>kabratat Ar. a. -1. al- k. 3320/41</p> <p>kabt Ar. a. -1. al- k. 3320/24</p> <p>ka‘bu Ar. a. -5. k. 2251/19 K.-Aķbār dēmek 2252/05 K.-Aķbār dēmekten 2252/05 K.-Ĥibr ķāniy 2252/04</p> <p>ķabż Ar. a. Dışkılama sıklığının azalması veya zor ve ağırlı dışkılama, peksizlik, kabızlık -4. ķ. 3322/02 ķ. eylediği 3322/36 ķ. + ıy 2255/31 ķ. olmaķ 2255/30</p> <p>ķabza Ar. a. Tutacak, tutamak yeri, sap. - 2- ķ. + sına 2253/21 ķ. + sında olan 2253/16</p> <p>ka‘dab Ar. a. -1. al- k. 2252/08</p>
--	---

ka‘dabat Ar. a -1. al- k. 2252/08	3323/23, 3323/26 ,2255/21 K.+ ıı 2256/19 ,2249/09, 2249/39, 2256/12
ķadar Ar. e. Dek -5. ķ. 2248/21, 2250/13, 2253/19, 3320/33 ķ. olur 2254/34	k.+ larıı 3321/21, 3321/24, 3323/18
ķadim Ar. sf. Kademden, ayak basan varan ulaşan. -1. Türki-i ķ.+ de 2256/15	kāfi Ar. sf. Yeterli. -1. k. 2246/24
ka‘āb* Ar. a -1. al- k. 2251/31	kāfit* Ar. a -1. al- k. 3322/26
ka‘ānib* Ar. a -1. al- k. 2252/15	kāfit* Ar. a...-1. al- K. 3322/30
ķaç Görünmeden gitmek, savuşmak, sıvışmak. -2. ķ. 3320/34 ķ.- ıı 2252/11	kāffāt* Ar. a -1. al- k. 3322/25
kāf Arap elifbasının on sekizinci harfidir. -61. k. 2248/26, 3323/29, 3323/30 k.+ ıı 2246/04, 2246/09, 2247/11, 2247/13, 2247/15, 2247/16, 2248/10, 2248/39, 2248/41, 2249/31, 2249/37, 2250/05, 2250/28, 2250/32, 2250/39, 2251/03, 2251/23, 2251/28, 2251/30, 2252/15, 2253/02, 2254/20, 2254/21, 2255/05, 2256/03, 2256/06, 2256/17, 2256/19, 3320/29, 3321/07, 3321/19, 3321/30, 3321/31, 3321/32, 3321/36, 3321/41, 3322/05, 3322/15, 3322/26, 3322/30, 3322/32, 3322/37, 3322/40,	kāft* Ar. a -1. al- k. 3321/36
	kahab* Ar. a -1. al- k. 2256/22
	kāhb* Ar. a -1. al- k. 2256/18
	kāhdab* Ar. a -1. al- k. 2256/23
	kāhkab* Ar. a -1. al- k. 2256/24
	ķahķaha Ar. a. Yüksek sesle çok gülme. -1. ķ.+ dan 3321/15
	kā‘ib* Ar. a. -2. k. 2251/32 al- k. 2251/32

ķā'im *Ar. sf.* Ayakta bulunan, ayakta duran. -1.

ķ. olduğu 2251/20

ķal- Kalmak. -9.

ķ.- an 2248/39, 2250/28

ķ.- ana 2253/31

ķ.- dı 2246/40, 3324/06

ķ.- dı 2246/19, 2255/09

ķ.- mıştır 2252/39

ķ.- ur 2253/34

ķal'a* *Ar. a.* -1.

ķ. 2252/32

ķalab* *Ar. a.* -1.

al- k. 2253/32

ķalabāt* *Ar. a.* -1.

al- K. 2254/35

ķalaṭib* *Ar. a.* -1.

al- k. 2255/23

ķalb Kalp. -4.

K. 2254/32, 2255/01

al- k. 2253/02

lisān- k. 2254/38

ķalbat* *Ar. a.* -3.

k. 2255/13

K. 2254/32

al- k. 2254/20

ķalbatān* *Ar. a.* -1.

al- k. 2254/21

ķalbur *Ar.* Tahıl ve başka iri taneli maddeleri elemek için kullanılan

büyük delikli veya seyrek telli elek. -1.

ķ. 2254/02

ķaldır-Yukarı doğru hareket ettirmek. -4.

ķ.- araķ 2247/27

ķ.- ip 2246/11, 2256/10

ķ.- up 2247/31

ķalāb* *Ar. a.* -2.

al- k. 2253/31, 2254/36

ķalālib* *Ar. a.* -1.

al- k. 2255/16

ķala Kalça. -1.

ķ.+ sı 2253/14

ķalem *Ar.* Yazma, izme vb. işlerde

kullanılan çeşitli biçimlerde araç. -1.

ehl-i ķ.+ i 2255/09

ķalḥabat* *Ar. a.* -1.

al- k. 2255/23

ķalın *sf.* Kalın. -1.

ķ. 2248/28

ķalib* *Ar. a.* -1.

al- k. 2254/12

ķālib* *Ar. a.* -2.

al- k. 2254/26, 2255/03

ķalib* *Ar. a.* -1.

al- k. 2254/26

ķalıt *Ar. a.* -1.

al- k. 3323/02

ķallāb* *Ar. a.* -2.

k. 2255/02

al- k. 2255/03

kallüb* *Ar. a. -1.*
al- k. 2254/22

qalmaq *Kalmak. -2.*
q. 2253/24, 2255/14

kalt* *Ar. a. -1.*
al- k. 3322/37

kaltab* *Ar. a. -1.*
al- k. 2255/18

kaltab* *Ar. a. -1.*
al- k. 2255/22

kaltabān* *Ar. a. -2.*
al- k. 2254/08, 2255/20

qamara *Gemilerde oda. -1.*
q. + sınıq 2253/13

kamātat* *Ar. a. -1.*
al- k. 3323/18

kamātiyy* *Ar. a. -1.*
al- k. 3323/22

qāme *Meram, arzu, maksat. -2.*
q. 2252/14
Qasir al- q. 2256/01

qamiş *Kamiş. -2.*
q. + iş 2248/24, 2251/08

kāmil *Ar. sf. Bütün , tam, noksansız,
eksiksiz. -1.*
k. 3321/28

kamitat* *Ar. a. -1.*
al- k. 3323/22

kamt * *Ar. a. -1.*
al- k. 3323/18

kamtat* *Ar. a. -1.*
al- k. 3323/18

qan *a. Kan. -1.*
q. + ını 2253/40

qan- *Bir gereksinimini, bir isteğini
yeteri kadar karşılamiş olmak,
doymak. -1.*
q. - up 2254/04

kanab* *Ar. a. -1.*
al- k. 2255/32

ka' nab* *Ar. a. -1.*
al- k. 2252/13

kanat* *Ar. a. -1.*
al- k. 3323/37

qanat *a. Kuşlarda ve böceklerde
uçmayı sağlayan organ. -2.*
q. + larını 3322/01
q. 2251/19

kanb* *Ar. a. -1.*
al- k. 2255/35

qancık *Dişi (hayvanlarda). -1.*
Q. 2250/26

ka' neb* *Ar. a. -1.*
k. 2252/14

kanı *sf. Hangi. -1.*
k. 2246/29

kanhabat* *Ar. a. -1.*
al- k. 2256/05

kanib* *Ar. a. -1.*
al- k. 2255/37

kanib* <i>Ar. a..1.</i> <i>al- k. 2255/38</i>	karabat* <i>Ar. a..1.</i> <i>al- k. 2249/21</i>
kānib* <i>Ar. a..1.</i> <i>al- k. 2255/37</i>	karañlık Işığı olmayan. -1. <i>ķ. 2253/02</i>
kanit* <i>Ar. a..1.</i> <i>al- k. 3323/36</i>	karb* <i>Ar. a..1.</i> <i>al- k. 2248/10</i>
kant* <i>Ar. a..1.</i> <i>al- k. 3323/26</i>	ķarār <i>Ar. a. Durma. -1.</i> <i>ķ. eylemez 2254/02</i>
kantab* <i>Ar. a..1.</i> <i>al- k. 2256/01</i>	ķarđı Gōvdesi 5-6 m yōkseklige erişebilen ok yıllık bir bitki, kamış, saz. -2. <i>ķ. + nun 2248/24</i> <i>ķ. + niğ 2251/08</i>
ķapak <i>a. Haraketli ve kapandıklarında gōzō koruyan ōzel deri kıvrımları. -1.</i> <i>ķ. + ma 3321/36</i>	ķarın <i>a. Dōlyatađı, rahim.-1.</i> <i>ķ. + ı 3322/12</i>
ķapı <i>a. Kapı. -2.</i> <i>ķ. + ları 2249/18</i> <i>ķ. + yı 2253/30</i>	ķarınca <i>a. Karınca. -1.</i> <i>ķ. + lar olur 3320/33</i>
ķaplan Yırtıcı, yabani bir hayvan. -1. <i>ķ. 2253/04</i> <i>ķ. + da 2254/18</i>	ķariř- <i>f. Karışmak. -1.</i> <i>ķ. - mış ola 3323/09</i>
kār <i>a. Kazanç. -2.</i> <i>k. 2250/24</i> <i>k. + ı 2255/08</i>	karib* <i>Ar. a..3.</i> <i>k. 2248/37</i> <i>K. 2249/20</i> <i>al- k. 2248/22</i>
ķaramtıķ <i>a. Hōzōnlō bir kimsenin yōzō gibi olan şey. -4.</i> <i>ķ. 2256/20, 3323/08, 3323/09, 3323/15</i>	ķārōre <i>Ar. a cem. Gōzōn siyahı, gōz bebeği. -1.</i> <i>ķ. 3321/36</i>
karab* <i>Ar. a..3.</i> <i>k. 2248/25</i> <i>K. 2249/24</i> <i>al- k. 2248/28</i>	ķāsib <i>Ar. sf. Kazanan. kazanmak iin alışan. -2.</i> <i>ķ. 2250/31</i>
	karibat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2249/28</i>

karit* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 3321/26</i>	kasābi <i>Ar. sf. Kamışsı, kamışimsı. -1.</i> <i>k. 2250/25</i>
karnab* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2249/31</i>	kaşir <i>Ar. sf. Kısa, boysuz. -3.</i> <i>Ḳ. al- kāmē</i> <i>2256/01,2252/14,3321/31</i>
karnabat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2249/37</i>	kaşr <i>Ar. a. Kısa kesme, kısaltma. -3.</i> <i>Ḳ.-ı mezbūr 2252/36</i> <i>Ḳ.-ı pādīşāh 2252/35</i> <i>Ḳ. + ı 2252/40</i>
karnib* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2249/37</i>	kassāb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2250/23</i>
karrāb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2249/19</i>	kassüb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2250/24</i>
karşılık Bir davranışın karşı tarafta uyandırdığı, gerektirdiği başka davranış. -1. <i>Ḳ. + lı 2253/20</i>	kaşten Bilerek. -1. <i>Ḳ. 2248/07</i>
karṭabān Karısı ile namahrem kimseyi gördüğü halde aldırış etmeyen. -3. <i>Ḳ. 2254/11</i> <i>Ḳ. + ı 2254/10</i>	kasüb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2250/23</i>
karūbiyyūn* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2249/09</i>	kaşf* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2250/33</i>
kaşye <i>Ar. a Köy. -8.</i> <i>Ḳ. 2250/26, 2250/30, 2252/38</i> <i>Ḳ.-i mezbūre 2252/39</i> <i>Ḳ. + dir 2256/18</i> <i>Ḳ. + si 2250/29</i> <i>ehl-i Ḳ. + ye 2252/38</i>	ka't* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 3321/31</i>
ka'sabat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2252/11</i>	kaş Üst üste konulmuş şeylerden her biri, tabaka. -1. <i>Ḳ. edüp 2248/29</i>
kasb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2250/05</i>	kaş' <i>Ar. f. Kesme, biçme. -1.</i> <i>Ḳ. 2252/37</i>
	ka'tab* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2252/05</i>
	kaş'ā <i>Ar. Hiçbir vakit,asla. -2.</i> <i>Ḳ. 2247/32, 3322/27</i>

katı Sıvı veya gaz olmayan cisim. -2.

k. 2256/02

k. + *lık* 2254/16

katık Ekmekle karın doyurmak
gerektiğinde, ekmeğe katılan peynir,
zeytin, helva gibi yiyecek. -1.

K. + *sız* 3322/07

katır Katır.-1.

k. 2255/33

katif* *Ar. a.*-1.

k. 2246/03

katit* *Ar. a.*-1.

al- k. 3321/02

katitat* *Ar. a.*-1.

al- k. 3321/25

katkat * *Ar. a.*-1.

al- k. 3321/24

katkatat* *Ar. a.*-1.

al- k. 3321/13

katkāt * *Ar. a.*-1.

al- k. 3321/24

katre *Ar. a.* Damla.-2.

k. 2253/40

k. + *lerine* 2252/32

kattat* *Ar. a.*-1.

al- k. 3321/20

katāt *Ar. sf.* Çok katleden, çok
öldürücü. -1.

k. + *dir* 2252/28

kavab* *Ar. a.* -1.

al- k. 2256/10

kavb* *Ar. a.* -1.

al- k. 2256/08

kavbat* *Ar. a.*-1.

al- k. 2256/11

kavākib* *Ar. a.*-1.

al- k. 2252/41

kavāsib* *Ar. a.*-1.

al- k. 2250/30

qavī *Ar. sf.* Dağlayan, yakan, yakıcı. -1.

k. 2248/38

qaviyy *Ar. sf.* Güçlü, sağlam. -1.

K. 3323/28

kavkabat* *Ar. a.*-1.

al- k. 2252/33

kavkabiyyat* *Ar. a.*-1.

al- K. 2252/37

qavl *Ar. a.* Lakırtı, söz.-11.

k.-i mezbūre 3323/33

k. + *den* 2247/07

k. + *i* 2247/02, 3324/08

k. + *idir* 2251/01

k. + *in* 2256/13, 2255/33, 2256/20

k. + *inden* 2246/15

k. + *ine* 3323/35

qavm *Ar. a.* İnsan topluluğu. -2.

k.-i mezbūru 2255/13

k. + *iş* 2252/21

qavra- Elle sıkıca tutmak. -1.

k.- yıp 2250/34

qavraşmaq Tartışmak. -1.

k. 2254/29

<p>ķavvād <i>Ar. a.</i> Pezevenk. -2. <i>ķ.</i> 2254/09, 2255/21</p> <p>ķavzab* <i>Ar. a.</i> -1. <i>al- k.</i> 2250/04</p> <p>ķayıř Baęlamak, tutmak veya sıkmak amacıyla kullanılan, dar ve uzun kösele dilimi. -2. <i>ķ.+ a</i> 2253/21, 2254/19</p> <p>ķayıt <i>Ar. a.</i> Sınırlamak -1. <i>ķ.+ ında</i> 2247/40</p> <p>ķayna- Kaynamak. -1. <i>ķ.- yan</i> 3321/03</p> <p>ķaynamaķ Bir sıvı, sıcaklığı belli bir dereceyi bulunca, buhar durumuna geçerek fokurdamak. -1. <i>ķ.</i> 3321/10</p> <p>ķaynar Kaynamış durumda olan. -1- <i>ķ.</i> 3321/02</p> <p>ķayzabān* <i>Ar. a.</i> -1. <i>al- k.</i> 2247/13</p> <p>ķayzūbān <i>Ar. a.</i> -1. <i>al- k.</i> 2247/13</p> <p>ķaza <i>Ar. a.</i> Olacağı önceden Allah tarafından bilinen şeylerin zamanı gelince ortaya çıkması. -1- <i>ķ.+ sında</i> 2250/26</p> <p>ķazab* <i>Ar. a.</i> -1. <i>al- k.</i> 2249/41</p> <p>ķazan- Kazanç sağlama durumu. -1- <i>ķ.- mış olur</i> 2250/16</p>	<p>ķazandıрмаķ Kazanmıř duruma getirmek. -1- <i>k.</i> 2250/15</p> <p>ķazanç <i>a.</i> Satılan bir mal, kār. -5- <i>ķ.</i> 2250/19 <i>ķ.+ a</i> 2250/22 <i>ķ. eylemek</i> 2250/17 <i>ķ. eylemekde</i> 2250/10 <i>k. eylemektir</i> 2250/06</p> <p>ķazanmaķ Kazanç sağlamak. -2- <i>ķ.</i> 2250/06, 2250/07</p> <p>ķazbā* <i>Ar. a.</i> -1. <i>k.</i> 2246/10</p> <p>ķazbān* <i>Ar. a.</i> -1. <i>al- k.</i> 2247/13</p> <p>ķazib* <i>Ar. a.</i> -1. <i>al- k.</i> 2246/03</p> <p>ķazīb* <i>Ar. a.</i> -5- <i>k.</i> 2247/37 <i>al- k.</i> 2247/10, 2247/27 <i>k. eylemedi</i> 2247/33 <i>k. oldu</i> 2246/35</p> <p>ķazibat* <i>Ar. a.</i> -2- <i>k.</i> 2246/09 <i>al- k.</i> 2247/19</p> <p>ķazūb* <i>Ar. a.</i> -1- <i>al- k.</i> 2247/12</p> <p>ķazūb* <i>Ar. a.</i> -1- <i>al- k.</i> 2247/24</p> <p>ķazūbat* <i>Ar. a.</i> -2- <i>al- k.</i> 2247/12, 2247/24</p>
---	---

- kazzāb*** *Ar. a.* -2-
al- k. 2247/10, 2248/03
- kazzābāni*** *Ar. a.* -1-
al- k. 2247/25
- kebir** *Ar. sf.* Büyük, ulu. -1-
k. 3323/28
- keci** *a.* Kedi, pisik. -1-
k.+ niş 2254/17
- keçi** *a. zool.* Keçi -3-
k. 3320/33, 3321/20
k.+ niş 3321/19
- kefetān*** *Ar. a.* -1-
k. 3321/41
- kefit*** *Ar. a.* -4-
k. 3321/41, 3322/03, 3322/26,
3322/27
- keft*** *Ar. a.* -5-
k. 3321/41, 3322/03, 3322/05,
3322/06, 3322/07
- keḥḥāliyye** *Ar. a.* Göz hekimleri. -1-
iştilāḥāt-ı k. 2252/21
- kelb** *Ar.* Köpek, it. -22-
k. 2253/06, 2253/08, 2253/09,
2253/11, 2253/12, 2253/14, 2253/15,
2253/17, 2253/18, 2253/20, 2253/22,
2253/31, 2254/34, 2255/14
K. 2248/05, 2253/11, 2253/22
kaff- k. 2254/33
k.+ i 2254/01
K.+ leri 2255/06
- kelāl** *Ar. a.* Yorgunluk; bıkkınlık. -1-
k. 2246/26
- kelām** *Ar. a.* Söz, lâkırdı. -5-
k.-ı 'Arapda 2246/37
'ilm-i k.+ da 2249/29
k.+ ı 2247/04, 2247/37
k.+ ıy 2256/05
- keleb** Büyük iplik çilesi. -6-
k. 2253/33, 2254/03, 2254/08,
2253/35, 2254/09, 2255/21
- kelem** Lahana. -1-
k. 2249/35
- kelḥabet*** *Ar. a.* -2-
k. 2255/24, 2255/26
- kelib*** *Ar. a.* -3-
k. 2253/06, 2254/13, 2254/28
- kelibet** *Ar. a.* -1-
k. 2254/20
- kelime** *Ar. a.* Kelime.
-19-
k.+ leri 2246/18
k.+ lerine 3323/24
k.+ si 2246/12, 2246/19, 2246/32,
2246/37, 2246/39, 2249/20, 2255/09,
2255/10, 3321/27, 3324/07
k.+ sinde 2246/21
k.+ sine 3322/39, 3322/41
k.+ sini 3323/39
k.+ siniş 2249/01, 2249/10,
2255/16

kellüb Kerpeten. -2-

k. 2253/22, 2255/16

kemāl *Ar. a.1.* Bilgi, fazîlet. **2.**Olgunluk.

-2-

k.-i meyl 2246/34

k.-i şiddet 3320/40

kemik (kemig) Kemik. -7.

k.+ e 2250/41, 2251/04

k.+ in 2249/41

k.+ iniş 2250/41

k.+ iñ 2251/02

k.+ leriniş 2250/39

k.+ tir 2250/41

kemter *Far.* Tam olmayan, eksik. -3-

k. 3321/19, 3321/20

ken'ad Balık kılçığı. -1-

k. 3323/40

kendi *zm.* Kendi, dönüşlülük zamiri.

-19-

k. 2246/24, 2250/10, 2250/11,

2250/15, 2251/14, 2251/15, 2255/07,

2255/12

K. 2250/18

k.+ niş 2253/24

k.+ si 2248/02, 2253/21

k.+ sine 2246/15, 2246/34,

3321/39, 3322/15

k.+ sini 2247/23, 2247/27, 2247/31

kendir Kenevir.-1-

k. 2255/38

kenevir Kenevir. -1-

k. 2255/38

kenhab* *Ar. a.* -1-

al- k. 2256/04

kerb *Ar. a.cem.* Tasa, kaygı, gam, keder.

-9-

k. 2248/12, 2248/13, 2248/15,

2248/19, 2248/21, 2248/25, 2248/31

k.+ den 2249/14

kerde Sebze fideliği. -1-

k+sidir. 2253/40

kerāmet *Ar. a.cem.* Ermiş kimselerin

gösterdiklerine inanılan, doğüstü,

şaşkınlık uyandırıcı durum olağanüstü

durum. -1-

k. 3323/18

kerib *Ar. a.cem.* Kova bağladıkları ip.

-7-

k. 2248/16, 2248/17, 2248/29,

2248/32, 2248/35, 2249/26

kerebe *Ar. a.* Suyun aktığı yer. -1-

k. 2249/16

kerit* *Ar. a.* -1-

k. 3321/27

kerneb* *Ar. a.* -1-

k. 2249/35

kernib* *Ar. a.* -1-

k. 2249/38

kere *Ar. a.cem.* Defa, kez. -2-

k. 2251/15, 2251/16

kesb *Ar. a.* Çalışıp kazanma. -10-
k. 2250/09, 2250/11, 2250/14,
2250/15, 2250/18, 2250/20, 2250/24
‘alā-ḳavlin k. 2250/07
ālāt-ı k. 2250/31
lafz-ı k. + *iğ* 2250/10

keşābet* *Ar. a.*-1-
al- k. 2250/32

kesil- *f.* Kesilmek. -3-
k.- *dikten* 2248/28
k.- *mez olan* 3322/28
k.- *miş* 2253/15

kesilmek *f.* Kesme işi yapılmak. -1-
k. 2248/17

keskin Çok kesici. -1-
k. 2254/40

kesr *Ar. a.gr.* Bir harfin esre okunması.
-29-
k. 2250/25, 3324/04
k. *eylemek* 3320/26
k. + *i* 2246/04, 2246/09, 2247/11,
2247/21, 2248/31, 2249/34, 2249/37,
2250/05, 2250/18, 2251/03, 2251/36,
2252/04, 2255/05, 2255/29, 2256/03,
3320/29, 3321/17, 3321/32, 3321/33,
3321/41, 3322/05, 3322/15, 3322/30,
3322/31, 3323/24

kessüb* *Ar. a.* -1-
k. 2250/24

keşşāf *Ar. sf.* Çok keşfeden, keşfedici. -1-
K. + *a* 3322/21

ket* *Ar. a.* -1-
k. 2250/36

ketif *Ar. a cem.* Omuz. -4-
k. 2254/12, 2255/37, 3320/40
al-Yamānī k. 2249/20

keṭir *Ar. sf.* Çok çok olan, bol. -3-
k. 2252/28
ekl-i k. 2253/36
k. + *dir* 2254/34

ketit *Ar. a* Deve avazı. -2-
k. 3321/05, 3321/07

ketketet* *Ar. a.* -1-
K. 3321/16

ketret *Ar. a.* Çokluk, bolluk, ziyâdelik.
-3-
k.-i *‘amelden* 2255/29
K.-i *eklden* 2255/37
K.-i *isti ‘mâlden* 2255/32

kettān *Ar. a.* Keten. -2-
k. 2255/02, 3322/25

kevb *Ar. a.* Yıldız. -1-
k. 2256/09

kevākib *Ar. a.* Yıldızlar. -3-
k. 2250/30
k. + *den* 2253/12
k. + *ler* 2253/02

kevkeb *Ar. a cem.* Yıldız. -11-
k. 2252/19, 2252/20, 2252/21,
2252/24, 2252/25, 2252/27, 2252/36,
2252/41, 2253/12

K. 2252/32

kevkebe *Ar. a.* Gökteki yıldız. -1.
k. 2253/14

kevkebet *Ar. a.* Gökteki yıldızlar. -4.
k. 2252/19, 2252/33, 2252/34
al- k. 2252/18

kevkev* *Ar. a.* -1.
al- k. 2252/18

keyseb* *Ar. a.* -1.
K. 2250/30

keysebet* *Ar. a.* -1.
k. 2250/32

keyte Şöyle. -2.
k. 3324/07

keyyis *Ar. a.* Kıyasetli, akıllı, anlayışlı.
-1-
k. 3324/03

keyzubān* *Ar. a.* -1.
K. 2248/06

Kezalik *Ar.zf.* Bunun gibi, böylece. -10-
k. 2249/27, 2255/33, 3322/01
K. 2246/37, 2251/11,
2252/22,2253/41, 2254/01, 3321/03
k. 3321/39

kezā *Ar. ed.* Böyle, böylece, bu da öyle.
-2-
k. 3324/04

kezzāb *Ar. a.* Yalancı, çok yalan söyleyen. -6-
k. 2247/35, 2248/04

K.-ı 2248/05 2248/04

K.-ı Beni 2248/05

K.+ dır 2248/05

k.+ lardır 2247/26

kıble *Ar. a.* Namaza başlarken yönelik taraf. -1-
ķ.-i ehl-i İslāmdır 2251/25

kıç *a.* Kuyruk sokumu bölgesi, kaba et, kaba but, popo, makat. -1-
ķ. 2253/13

kııl- Etmek, yapmak. -5-
ķ.- mıştır 2253/06
ziyāde ķ.- mıştır 2246/10
ķ.+ asız 2246/20
ķ. demek olur 2255/09
ķ.+ lara 2254/18

kılıç *a.* Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah. -6-
ķ. 2253/16, 2254/39, 2255/26
ķ.+ a 2252/22
ķ.+ ı 2254/38
ķ.+ ıj 2253/21

kıılın- Kılma işi yapılmak. -1-
ķ.- mışdır 2247/14

kıılmaķ Etmek, yapmak. -2-
ķ. 3323/21
ķār-kūşe ķ. 2251/23

kıırba *Ar. a.* Sakaların su taşıdıkları köseleden kap. -1-
ķ. 2254/19

ķırā‘at <i>Ar. a.</i> Okuma; devamlı ve düzgün okuma. -1. <i>ķ. eylediler</i> 2246/20	<i>ķ. + ina</i> 2249/36, 2256/21, 3321/20 <i>ķ. + indan</i> 2253/08 <i>ķ. olur</i> 3320/32
ķırāġū Su buġusunun soġuk havalarda, yerde, bitkiler, aġaçlar ve öteki nesnelere üzerinde donmasıyla oluşan ince su damlacıkları. -1. <i>ķ.</i> 2252/32	ķıŖŖa <i>Ar. a.</i> Fıkra, hikaye, rivayet. -1. <i>ķ.-i mübhemedden</i> 3324/04
ķırıl- Kırılma. -1. <i>k.- ip</i> 2255/39	ķıŖtır- SıkıŖtırmak. -1. <i>ķ.- ip</i> 2254/22
ķırķıncı Sıralamada kırk numarada olan. -1. <i>ķ.</i> 2253/41	ķıŖ <i>a.</i> KıŖ mevsimi. -2. <i>ķ.</i> 2254/06 <i>ķ. + uŖ</i> 2253/36
ķırmızı <i>a.</i> Al. -7. <i>ķ.</i> 2253/17, 3320/32, 3320/33, 3323/08, 3323/15 <i>ķ. olur</i> 3323/09 <i>ķ. olursa</i> 3323/12	ķıŖķırt- <i>f.</i> KıŖķırtmak. -1. <i>ķ.- ip</i> 2255/07
ķırmızılıķ Al renkte olma durumu. -1. <i>ķ. + ina</i> 3323/08	ķıvrıl- Eğrilip bükülmek. -1. <i>ķ.- mıŖ ola</i> 2252/17
ķıŖ- Sesi azaltmak. -1. <i>ķ.- ip</i> 3322/01	ķıyādet <i>Ar. a.</i> Kumandanlık, kumanda. -1. <i>ķ.</i> 2253/33
ķısa <i>sf.</i> Boyu, uzunluġu az olan. -1. <i>ķ.</i> 3321/26	ķıyās <i>Ar. a.</i> KarŖılaŖtırma. -1. <i>ķ. olunur Mütercim</i> 2246/25
ķıŖaç Demirci ocaġındaki kızgın demiri tutmaya ya da iletmeye yarayan uzun kollu kerpeten. -1. <i>ķ. + ina</i> 2254/22	ķız DiŖi çocuk. -6. <i>ķ. + a</i> 2251/22, 2251/32 <i>ķ. + uŖ</i> 2251/21, 2251/24, 2251/29, 2251/30
ķısım <i>Ar. a.</i> Bölük, parça, takım. -9. <i>ķ. + ı</i> 3320/36, 3322/01, 3322/11, 3323/25	ķızġım Sinirli. -1. <i>ķ.</i> 2254/22
	ķi <i>Far. baġ.</i> Ki, baġlaç. -204. <i>k.</i> 2246/07, 2246/09, 2246/10, 2246/12, 2246/19, 2246/20, 2246/21, 2246/25, 2246/27, 2246/28, 2246/35, 2246/36, 2246/39, 2246/40, 2247/02, 2247/04, 2247/06, 2247/07, 2247/08,

2247/11, 2247/14, 2247/16, 2247/17,
2247/21, 2247/25, 2247/27, 2247/28,
2247/33, 2247/34, 2247/35, 2247/36,
2248/02, 2248/05, 2248/10, 2248/21,
2248/29, 2248/33, 2248/39, 2248/40,
2248/41, 2249/04, 2249/05, 2249/07,
2249/08, 2249/10, 2249/12, 2249/18,
2249/22, 2249/24, 2249/26, 2249/30,
2249/34, 2249/35, 2249/37, 2249/40,
2249/41, 2250/01, 2250/06, 2250/14,
2250/15, 2250/21, 2250/22, 2250/28,
2250/41, 2251/01, 2251/04, 2251/09,
2251/10, 2251/14, 2251/21, 2251/22,
2251/25, 2251/26, 2251/35, 2251/36,
2251/37, 2251/38, 2251/40, 2252/02,
2252/05, 2252/16, 2252/17, 2252/18,
2252/24, 2252/28, 2252/33, 2252/35,
2252/37, 2252/38, 2252/40, 2253/01,
2253/03, 2253/04, 2253/10, 2253/11,
2253/16, 2253/19, 2253/20, 2253/26,
2253/27, 2253/34, 2253/39, 2253/40,
2254/05, 2254/09, 2254/11, 2254/15,
2254/19, 2254/21, 2254/22, 2254/23,
2254/33, 2255/06, 2255/08, 2255/09,
2255/10, 2255/15, 2255/16, 2255/19,
2255/21, 2255/38, 2255/40, 2256/03,
2256/12, 2256/13, 2256/14, 2256/19,
2256/20, 2256/21, 3320/29, 3320/30,
3320/31, 3320/32, 3320/33, 3320/35,
3320/38, 3321/01, 3321/02, 3321/15,
3321/21, 3321/23, 3321/25, 3321/27,

3321/28, 3321/29, 3321/30, 3321/32,
3322/02, 3322/05, 3322/10, 3322/12,
3322/15, 3322/16, 3322/21, 3322/26,
3322/27, 3322/28, 3322/31, 3322/32,
3322/35, 3322/39, 3322/40, 3323/03,
3323/08, 3323/09, 3323/11, 3323/12,
3323/17, 3323/24, 3323/30, 3323/32,
3323/34, 3323/36, 3323/37, 3324/03,
3324/04, 3324/05, 3324/06, 2246/15,
2248/30, 2253/17, 2253/26, 2247/41

kibrit *Ar. a.* Kibrit. -6-

k. 3320/30, 3320/31, 3320/39

k.-i aḥmer 3320/38

k.+ e 3320/38

k. olur 3320/36

kibrît * *Ar. a.* -1-

al- k. 3320/29

ki'āb* *Ar. a.* -5-

k. 2251/03, 2251/06, 2251/07,
2251/08

al- k. 2251/29

kifāt* *Ar. a.* -4-

k. 3321/41, 3322/16, 3322/23

al- k. 3322/15

kift* *Ar. a.* -1-

al- k. 3322/30

kilāb* *Ar. a.* -8-

k. 2253/05, 2255/03, 2255/06,
2255/09, 2255/12

K. 2252/02, 2254/32

al- k. 2255/05

kilābāt* *Ar. a. -1.*

k. 2253/06

killit* *Ar. a. -1.*

al- k. 3323/02

kimse *zm.* Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi. -43-

k. 2247/23, 2247/38, 2248/09, 2249/04, 2249/19, 2253/24, 2253/37, 2255/27

k.+ den 2250/32

k.+ dir 3322/35

k.+ lere 3324/03

k.+ niş 2246/15, 2247/22, 2248/16, 2254/14, 2255/01, 2255/30, 3321/10

k.+ ye 2247/39, 2252/14, 2253/40, 2254/13, 2254/26, 2255/19, 2255/41, 2256/01, 3321/25, 3322/24

ñā-trāş k.+ ye 2256/23

k.+ yi 2247/21, 2247/22, 2247/37, 2247/40, 2248/08, 2248/12, 2253/38, 2253/41, 2254/37, 3320/24, 3320/25, 3321/08, 3321/09, 3321/37

kimyāger *Ar. a.* Kimya alimi. -1-

k. 3320/38

kīn *Far.* Birine karşı duyulan öç alma

isteği, garaz. -2-

k. 3320/27

k.+ e 3323/19

kināb* *Ar. a. -1.*

al- k. 2255/41

kināye *Ar. a. cem.* Maksatı kapalı

bir şekilde ve dolayısıyla anlatan söz .

3-

k.+ dir 3324/05, 3324/07

k. olup 3324/06

kinṭāb* *Ar. a. -1.*

al- k. 2256/03

kirāb* *Ar. a. -5.*

k. 2248/15, 2248/27, 2255/09, 2255/11

al- k. 2248/24

kirām *Ar. sf.* Soydan gelenler, soyu temizler. -1-

k.+ uş 2249/11

kirşabb *Ar. a. -1.*

al- k. 2249/30

kisb* *Ar. a. -1.*

al- k. 2250/05

kisbat* *Ar. a. -1.*

al- k. 2250/20

kisvat *Ar.* Elbise, özel kıyafet. -1-

k. 2250/20

kişi *a.* Kadın veya erkeğe verilen genel ad, şahıs, zat, nefer. -8-

k.+ ye 2248/23, 2250/24, 2254/25, 3320/28, 3321/26, 3323/41

fürū-māye k.+ ye 2252/09

Ḳaşirü 'l-ḳame k.+ ye 3321/31

kitāb *Ar. a.* Kitap. -4-

k. 2246/04, 2248/25, 2251/30, 2255/41

kitābat *Ar. a.* Yazı yazma, bir maddeyi kaidelerine uygun şekilde kaleme alma. -1.
k. 2250/06

kizb *Ar. a.* Yalan söyleme, yalan. -8.
k. 2246/07, 2246/08, 2246/12, 2246/41
al- k. 2246/04
k. + e 2246/08
k. eylemiş olur 2246/24, 2248/03

kizbat* *Ar. a.* -2.
al- k. 2246/04

kizāb* *Ar. a.* -1.
al- k. 2246/04

kizzāb* *Ar. a.* -3.
k. 2246/09, 2247/36
al- k. 2246/05

koca *sf.* Yaşlı, ihtiyar, pir. -1.
K. 2256/19

koğa *Kova.* -5.
k. 2248/29
k. + sından 2248/16
k. + ya 2248/15, 2248/31, 2248/35

kon- *Konmak.* -2.
k. - an 3322/27, 3322/30

kopuz *a.* Ozanların çaldığı telli Türk çalgısı. -1.
k. 2256/15

koşmak *f.* Koşmak. -1.
k. + ta 3322/24

koy- Kendisini olduğu halde değil başka bir halde göstermek. -1.
şüretine k. - up 2247/23

koynu *sf.* Koyu. -2.
k. 2251/12
k. olursa 3323/10

kök *a.* Bitkileri toprağa bağlayan ve onların, topraktaki besin maddelerini emmesine yarayan klorofilsiz bölüm. -1.
k. + ünüj 2249/33

köpek *a.* Köpek. -29.
k. 2250/26, 2250/27, 2253/03, 2253/04, 2253/07, 2253/08, 2253/11, 2253/25, 2253/27, 2253/30, 2253/36, 2253/37, 2253/38, 2253/39, 2254/02, 2254/07, 2254/15, 2254/32, 2254/33, 2254/37, 2255/14
K. 2254/27
k. + e 2254/12
k. + ij 2254/17
k. + ler 2253/29
K. + ler 2254/29
k. + leri 2253/24, 2255/15

ku'ayt* *Ar. a.* -1.
al- k. 3321/32

küb* *Ar. a.* -1.
al- k. 2256/06

ku'b* *Ar. a.* -1.
al- k. 2251/23

kubat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2256/12</i>	kuḥbet* <i>Ar. a. -1.</i> <i>ḳ. 2256/19</i>
kuʿbat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2251/28</i>	kuḥūb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2256/21</i>
kūbān* <i>Ar. a. -1.</i> <i>K. 2256/17</i>	kuʿkubbat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2251/40</i>
kūbet* <i>Ar. a. -1.</i> <i>k. 2256/13</i>	kuʿkubbet* <i>Ar. a. -2.</i> <i>k. 2252/01</i>
Kūbinān* <i>Ar. a. -1.</i> <i>K. 2256/18</i>	kuʿkubiyyet* <i>Ar. a. -1.</i> <i>k. 2252/01</i>
kuʿdubat <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2252/09</i>	ḳulaḳ (ḳulaḡ) Başın her iki yanında bulunan işitme organı 2. <i>ḳ.+ a 3321/17</i> <i>ḳ.+ ina 3321/10</i>
ḳudur- Kudurmak. -2. <i>ḳ.- duḡu 2254/15</i> <i>ḳ.- up 2253/37</i>	ḳulatat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 3322/40</i>
ḳudurmaḳ Kudurmak. -2. <i>ḳ. 2253/39, 2254/14</i>	ḳulbat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2254/16</i>
ḳuduz <i>a. tıp</i> Kuduz, hastalık adı. -8. <i>ḳ. 2253/36, 2253/37, 2253/38,</i> <i>2253/40, 2254/12, 2254/13, 2254/15,</i> <i>2254/37</i>	ḳulbet* <i>Ar. a. -2.</i> <i>k. 2254/17, 2254/18</i>
kuʿānib* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2252/15</i>	ḳulāb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>K. 2254/35</i>
kufat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 3322/32</i>	ḳullan- Kullanmak..1. <i>ḳ.- ırlar 2254/22</i>
kufatat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 3322/32</i>	ḳullat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 3322/39</i>
kufetet* <i>Ar. a. -1.</i> <i>K. 3322/40</i>	ḳullāb* <i>Ar. a. -3.</i> <i>K. 2255/05</i> <i>al- k. 2254/23</i>
kuḥbat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2256/19</i>	

Ꞑulp *a.* Kazan, tencere, fincan, dolap,
altın vb.nin tutulacak yeri. -1-

Ꞑ.+ *u* 2256/06

kultat* *Ar. a.* -1-

al- *k.* 3323/04

kultub* *Ar. a.* -1-

al- *k.* 2255/18

Ꞑumaş *Ar. a.* Pamuk, yün, ipek vb.den
makine ile dokunmuş her türlü
dokuma. -1-

Ꞑ.+ *a* 2251/34

kumayt* *Ar. a.* -1-

al- *k.* 3323/08

kumeyt *a.* Koyu, doru at. -9-

k. 3323/11, 3323/14, 3323/17,
3323/21

K. 3323/16, 3323/17

k. olmak 3323/19

Kūmis *a.* Kıımız. -1-

K. 2253/18

ꞐumluꞐ Kum bulunan alan. -1-

Ꞑ.+ *a* 2256/03

kumt* *Ar. a.* -1-

k. 3323/23

kumtat* *Ar. a.* -1-

al- *k.* 3323/17

Ꞑund *sf.* Sivri, keskin ve ince olmayan;
kalın. -2-

Ꞑ. 2248/37, 2248/38

Ꞑunduz *Ar. a.* Postundan kürk yapılan
bir hayvan.-1-

Ꞑ. 2253/11

kunātib* *Ar. a.* -2-

al- *k.* 2256/01, 2256/02

Ꞑunfuz* *Ar. a.* -4-

Ꞑ. 2249/31, 2255/18, 2256/01,
2256/02

Ꞑunfuzet* *Ar. a.* -1-

Ꞑ. 2252/09

kuntiyy* *Ar. a.* -2-

k. 3323/28

al- *k.* 3323/27

kuntıyy* *Ar. a.* -1-

k. 3323/33

kuntu* *Ar. a.* -1-

k. 3323/32

kuntub* *Ar. a.* -1-

al- *k.* 2255/41

kunꞐub* *Ar. a.* -1-

al- *k.* 2256/02

kuntuniyy* *Ar. a.* -2-

k. 3323/33

al- *k.* 3323/28

Ꞑunū'* *Ar. a.* -1-

Ꞑ. 3323/08

kunub* *Ar. a.* -1-

k. 2255/39

kunūb* *Ar. a.* -1-

al- *k.* 2255/26

kurābet* *Ar. a.* -3-

k. 2249/03, 2249/06

al- k. 2248/39

kurayb* *Ar. a.* -3-

k. 2249/23

K. 2249/23

K. 2249/24

ķurb *Ar.* Yakınlık, mesafe olarak yakın olmak. -3-

ķ. 2249/10, 2249/15

ķ.+ün de 2252/36

ķurbat *Ar. a.* -2-

k. 2249/22

al- k. 2248/21

ķurt *a.* Kurt. (*Canis lupus*). -1-

ķ.+ a 2250/26

ķureyb* *Ar. a.* -1-

K. 2249/24

ķurkub* *Ar. a.* -1-

al- k. 2249/31

ķurnub* *Ar. a.* -1-

al- k. 2249/31

ķurt *a.* Kurt. -2-

ķ. 2253/04

ķ.+ un 2250/31

ķurumuş *sf.* Suyu nemi olmayan -1-

ķ. 2255/38

ķurūb * *Ar. a.* -4-

k. 2248/11, 2249/06

al- k. 2249/03

k.+ a 2249/10

ķurum *Ar. a.* Değerli insanlar. -1-

ķ.+ u 2248/38

ķurumsaķ Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse. -1-

ķ.+ tır 2254/11

ķurutul- Kurutulmak. -1-

ķ.- muş 2249/33

ķusb* *Ar. a.* -2-

k. 2249/40

al- k. 2250/28

ķust* *Ar. a.* -1-

al- k. 3321/30

ķuş *a.* Kuş. -2-

ķ. 3322/01

ķ.+ una 3321/32

ķ.+ unuş 3321/24

ķu'tat* *Ar. a.* -1-

al- k. 3321/36

ķūtiyy* *Ar. a.* -2-

K. 3323/41

al- k. 3323/41

ķutkut *a.* Serçegillerden, kurşuni renkli bir kuş, hüthüt kuşu. -1-

k. 3321/21

ķuttat* *Ar. a.* -1-

al- k. 3321/19

ķuttet* *Ar. a.* -1-

k. 3321/19

ķu'ub* *Ar. a.* -2-

k. 2251/07

ku' ūb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2251/29</i>	kuzbān* <i>Ar. a. -2.</i> <i>k. 2246/10</i> <i>al- k. 2247/19</i>
ku' ūbat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2251/30</i>	kuzāb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2247/19</i>
ķu' ūd* <i>Ar. a. -4.</i> <i>ķ. 2249/03, 2251/29, 2255/26,</i> <i>2256/21</i>	ķuzey <i>a. Kuzey, yön adı. -1.</i> <i>ķ. + e 2256/06</i>
Kuvaykib* <i>Ar. a. -1.</i> <i>K. 2252/40</i>	kuzūb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2250/37</i>
Kuvākib* <i>Ar. a. -1.</i> <i>K. 2252/37</i>	kuzubzub* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2247/13</i>
ķuvvet <i>Ar. a. Güç, takat, kudret. -1.</i> <i>ķ. 2249/13</i>	kuzubzubān* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2247/16</i>
ķuyruķ(ķuyrığ) <i>a. Pek çok</i> <i>hayvanın etten veya uzun killardan</i> <i>oluşan kıçı -6.</i> <i>ķ. + ı 3323/10, 3323/12</i> <i>ķ. + ina 2253/19</i> <i>ķ. + ını 2247/27, 2247/31</i> <i>ķ. + unu 2246/11</i>	kuzzubzub* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2247/14</i>
ķuyu <i>a. Kazılmış, delik, çukur, hufre.</i> <i>-2-</i> <i>ķ. + larda 2248/29</i> <i>ķ. + nuķ 2252/31</i>	küçük <i>sf. Küçük. -6.</i> <i>k. 2249/41, 2253/10, 2253/28,</i> <i>2256/13</i> <i>K. 3322/05</i> <i>k. + çe 2254/34</i>
kuzabat* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2247/15</i>	kühbet* <i>Ar. a. -1.</i> <i>k. 2256/20</i>
kuzb* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2249/39</i>	kükürd <i>a. Kükürt, element adı. -6.</i> <i>k. 3320/32, 3320/37, 3321/01</i> <i>k. + ü 3320/35, 3320/36</i> <i>k. + üķ 3320/35</i>
kuzba* <i>Ar. a. -1.</i> <i>al- k. 2247/18</i>	kül <i>a. Kül. -1.</i> <i>k. 2254/02</i>
	külfet <i>a. Zorluk. -1.</i> <i>K. 2250/17</i>

külte *a.* Külçe. -2.

k. 3323/05, 3323/06

küme Tümsek biçimindeki yığın. -1.

k. 3323/05

künye *Ar.* Bir kimsenin adı, soyadı,

ülkesi, doğumu, mesleği vb.

bilgilerini gösteren kayıt. -5.

k.+ sidir 2249/21, 2249/24,

2250/31, 2255/14, 3321/36

küp *a.* Su, pekmez, yağ vb. sıvıları

veya un, buğday gibi tahılları

saklamaya yarayan, geniş karınlı, dibi

dar toprak kap. -2.

K. 2256/08

k.+ ü 2256/10

kürk *a.* Kürk. -1.

k.+ ü 3322/01

küsūf *Ar.* Güneş tutulması. -1.

k. 2253/02

lafz *Ar.* Söz, kelime. -14.

l.-i kesbiş 2250/10

l.+ ı 2246/20, 2246/35, 2255/14

l.+ ina 2246/21

l.+ inda 3321/30

l.+ indan 3323/24

l.+ ını 2246/10, 2250/11, 2253/06,
2254/28

l.+ ınış 2252/41, 3324/03

lahana *a.* Lahana. -1.

l. 2249/35

laḳab *Ar.* Takma ad. -8.

l.+ ı 2255/40

l.+ ıdır 2248/04, 2248/07,

2249/22, 2252/04, 2255/01, 2255/26,
3323/41

lākin *Ar. e.* Ama, fakat, ancak. -18.

l. 2246/35, 2247/10, 2250/14,

2251/12, 2253/07, 2253/28, 2254/29,
2256/04, 3322/28, 3322/41, 3323/39,
3324/08

L. 2247/20, 2249/15, 2250/11,
2252/10, 2254/10, 2254/27

lām *Ar.* Arap elifbasının yirmi üçüncü

harfî. -5.

l.+ ış 2253/02, 3322/37,

3323/02, 2248/26, 2255/21

lāvta *a.* Mızrapla çalınan, gövdesi uddan

küçük bir çalgı. -1.

l. 2256/15

lāzım *Ar. a.* Gerek. -2.

l. 2246/41

l.+ ıdır 2251/40

leme‘ān Işıldama. -2.

l. eder 2252/36, 3320/34

leṭā‘if Latif duygular. -1.

l.+ den 2253/26

levn Renk -13.

l.-i matbu‘dur 2250/03

l.-i mezbūr 2256/21, 2256/22

l.+ dir 2250/02

l.+ e 2256/20

l. + i 2250/03, 2252/24, 2254/38
l. + idir 2256/21
L. + inde 3323/14
l. + ine 2252/24, 2253/19
l. olur 2250/02
lezzetli *sf.* Tadı güzel. -1-
l. 2249/32
lif *Ar.* Her türlü maddeyi oluşturan çok
ince ve uzun parça. -1-
l. + e 2254/19
lisān *Ar. a.* Dil. -6-
l. - kalb 2254/38
l. + ı 2246/23
l. + umızda 2247/33, 3323/05
L. + umızda 3323/09, 3324/05
lu‘be *Oyuncu.* -1-
l. 3321/22
lu‘bet *Oyuncak.* -1-
l. 3321/23
lüğat *Ar.* Sözlük, kamus. -8-
l. 2248/41, 2249/25
ehl-i l. 2256/04
e‘imme-i l. 2251/01
l. + tır 3324/04, 3321/30
l. + tir 3322/05, 3322/39
lüzūm *Ar. a.* Lâzım olma, gereklik. -2-
-2-
l. 2246/41, 2247/01
ma‘āş *Aylık.* -2-
medār-ı m. + a 3322/28
m. olacaktır 3322/29

mā_beyn *Ar. a.* Ara. -5-
m. + inde
2250/01, 2250/41, 2251/09, 2251/09
mādde *Ar. a.* Madde. -21-
ber-muktezā-yı m. 2251/12
mükteza-yı m. 3323/39
m. -i mezkūreden 2251/21
m. + si 2246/12, 2249/16
m. + sinde 2247/07, 2247/08,
2248/26, 2252/01, 2252/05, 2255/04,
2255/21, 3322/40, 3322/41, 3323/29,
3323/30
m. + sinden 2249/16, 2251/24,
2252/06
m. + sine 3323/32, 3323/34
ma‘den jeol. Maden. -1-
m. + i 3320/31
Ma‘dī *Ar. a.* -2-
M. 2249/24
yā-yı M. 2249/27
Ma‘diyy *Ar. a.* -1-
M. 2249/27
maḫşal *a. anat.* Eklem. -2-
m. + ı 2250/41
m. + ina 2250/39
mağara *a.* Mağara. -1-
m. + nuḡ 3322/31
mağfiret *a.* Bağışlama. -1-
m. 2250/20
mağmūm *Gamlı, kederli.* -2-
m. 2248/33, 3321/08

- maḥal** *Ar. Zaman, yer. -4.*
m. + de 2254/02
m. + dēdir 3320/31
m. + inde 2246/28
m. + iḡ 3322/36
- maḥalle** *Ar. a. Mahalle. -1.*
M. 2256/13
- maḥlaṣ** *Ar. a. Takma ad. -1.*
m. +ı 2248/05
- mahmuz** *Ar. a. Çizmenin, potinin arkasına takılan ve binek hayvanlarını dürtüp hızlandırmaya yarayan demir veya çelik parça. -1.*
m. 2254/23
- Maḥmūd** *Kişi adı. -1.*
M. 2249/22
- maḥmūl** *Ar. Yüklenilmiş, üzerine alınmış. -1.*
m. + dūr 3323/24
- maḥşūş** *Ar. sf. Özgü. -9.*
m. 2253/31, 2254/15, 2252/03, 3321/22
m. + dur 2249/20, 2250/11, 2250/25, 2256/21
m. + tur 2255/34
- maḥzūf** *Ar. sf. Hazfolunmuş, silinmiş, kaldırılmış. -1.*
m. olmuş olur 2246/22
- maḥzūn** *Ar. sf. Hüzünlü. -1.*
m. 2248/23
- ma'ışet** *Ar. a. Geçim, geçinme. -1.*
m. + e 3322/08
- mā'il** *Ar. sf. Eğilimi olan. -1.*
m. olur 3320/37
- maḡara** *Ar. a. Makara. -1.*
m. + niḡ 2253/33
- Maḡdisi*** *Ar. a. -1.*
al- M. 2249/01
- maḡām** *Ar. Mevki, yer. -4.*
m. -ı nefy-i 'āmma 2249/20
m. -ı nefye 2250/25
m. + da 2246/17
m. + ında 2255/13
- maklabat*** *Ar. a. -1.*
al- m. 2254/07
- maḡlūbe** *Ters çevrilmiş, devrilmiş. -2.*
m. + dir 3324/03, 3324/05
- makrūb*** *Ar. a. -1.*
al- m. 2248/22
- maksab*** *Ar. a. -1.*
al- m. 2250/19
- maksib*** *Ar. a. -1.*
al- m. 2250/20
- maksibat*** *Ar. a. -1.*
al- m. 2250/20
- maḡsūt** *Ar. sf. Kasdolunan, istenilen şey, istek. -1.*
m. + a 2246/26
- maḡūle** *Ar. a. Takım, çeşit, soy. -15.*
m. + si 2247/09, 2250/34, 2252/34, 2253/21, 2254/19, 2255/33, 3323/04

m. + sinde 3323/09
m. + sine 2248/38, 2251/34,
3322/27, 3322/30
m. + sini 2254/25, 3323/21
m. + siniş 3324/01
makzabat* *Ar. a. -2-*
m. 2246/09
al- m. 2247/19
makzabān* *Ar. a. -1-*
al- m. 2247/15
makzabānat* *Ar. a. -1-*
al- m. 2247/16
makzūb* *Ar. a. -2-*
m. 2246/09
al- m. 2247/18
makzūbat* *Ar. a. -1-*
al- m. 2250/01
makzūbat* *Ar. a. -3-*
m. 2246/09
al- m. 2247/18, 2248/03
mal *Mal. -1-*
M. + iş 3321/19
mālik *Kişi ismi. -1-*
M. 2249/21
ma'lūm *Ar. sf. Bilinen, belli. -3-*
M. 2251/13
M. ola 2249/34, 3320/31
manda *a. Geviş getirenlerden, derisinin
rengi siyaha yakın, uzun seyrek kıllı
bir hayvan, su sığırı, camız, kömüş.*

-1-

M. + niş 2254/15

ma'nā *Ar. a. Anlam -210-*
m. 2246/23, 2246/19, 2246/35
m.-yı 2246/25, 2249/07, 2250/14,
2251/39
m. + da 2246/36, 3323/35
m. + dan 2246/40
m. + dandır 2253/01
m. + larda 2247/09
m. + larınadır 2248/10, 2254/17
m. + larında 2247/09
m. + sina 2246/13, 2246/37,
2246/39, 2247/23, 2247/35, 2247/39,
2247/41, 2248/13, 2248/32, 2248/34,
2249/19, 2250/09, 2250/21, 2250/25,
2250/26, 2250/31, 2251/18, 2251/21,
2251/23, 2251/28, 2252/23, 2252/26,
2252/27, 2252/34, 2253/01, 2253/15,
2253/23, 2254/06, 2254/09, 2254/32,
2255/21, 2255/26, 2255/29, 2255/30,
2255/32, 2256/13, 3321/06, 3321/12,
3321/34, 3322/06, 3322/23, 3323/20
m. + sina 2249/10, 2249/13,
2249/14, 2254/27
m. + sina 2246/41
m. + sinadır 2246/05, 2247/21,
2247/22, 2247/23, 2247/30, 2247/38,
2248/07, 2248/08, 2248/13, 2248/14,
2248/15, 2248/16, 2248/17, 2248/18,
2248/19, 2248/22, 2248/25, 2248/32,

2248/35, 2248/36, 2249/03, 2249/04,
2249/05, 2249/06, 2249/07, 2249/08,
2249/09, 2249/30, 2249/38, 2250/06,
2250/14, 2250/15, 2250/17, 2250/18,
2250/19, 2250/33, 2250/34, 2250/36,
2250/38, 2251/22, 2251/24, 2251/25,
2251/30, 2251/36, 2251/38, 2251/40,
2252/07, 2252/12, 2253/04, 2253/25,
2253/32, 2253/33, 2253/34, 2253/35,
2253/36, 2253/37, 2253/39, 2254/03,
2254/04, 2254/05, 2254/07, 2254/08,
2254/09, 2254/15, 2254/16, 2254/30,
2254/32, 2254/37, 2255/14, 2255/27,
2255/28, 2255/29, 2255/33, 2255/36,
2256/08, 2256/09, 2256/14, 2256/16,
2256/22, 3320/24, 3320/25, 3320/26,
3320/27, 3321/01, 3321/08, 3321/09,
3321/10, 3321/14, 3321/15, 3321/17,
3321/18, 3321/28, 3321/34, 3321/35,
3321/37, 3321/39, 3322/02, 3322/05,
3322/09, 3322/10, 3322/11, 3322/12,
3322/13, 3322/15, 3322/24, 3322/25,
3322/37, 3322/38, 3322/40, 3323/02,
3323/06, 3323/07, 3323/19, 3323/21,
3323/25, 3323/27, 3323/28, 3323/35,
3323/38, 3324/01, 3324/02, 3324/04
m. + sında 2246/24, 2246/40,
2247/01, 2247/31
m. + sında 2247/08
m. + sindan 2248/11, 2249/08,
2249/15

m. + ya 3322/41

m. + yadır 2250/07, 2253/33,
3323/37

m. + yı 2249/05, 3321/16, 3322/02

ma'nevî *Ar. sf.* Görülmeyen, duyularla
sezilebilen, soyut, ruhani, tinsel,
maddi karşıtı. -1-

m. 3321/37

ma'nidâr *Ar. sf.* Manâlı, bir şeye delâlet
eden, bir şey demek isteyen. -1-

m. olan 2246/29

manşüb *Ar. sf.* Nasbolunmuş, konmuş.

-1-

m. olması 2255/10

mantar *Rum. a. bit. b.* Mantar (*Fungi*).

-2-

m. 2252/28

ma'rif *Ar. a.* -1-

m. + e 2249/26

ma'riż *Ar. sf.* Hastalıklı, hasta olan. -2-

m. + dedir 3324/06

m. + inde 2255/12

ma'rûf *Ar. sf.* Herkesce bilinen,
tanınan, belli, sanlı. -9-

m. 2249/29, 2254/35

M. 3323/16

hacer-i m. 3320/29

m. + dur 2249/25, 2254/34

m. + tur 2254/36

mütekellim-i m. + tur 2255/05

Tâbi'ıyy-i m. + tur 2252/05

maşdar Ar. a. gr. Fiillerin şahıs ve zaman göstermeyen, fakat müspet (olumlu) ve menfî (olumsuz) halleri bulunabilen ismi şekli, isim-fiil. -20-
m. 2247/12, 2247/20, 2251/20, 3321/05

m. + *dır* 2247/11, 2248/25, 2255/19

M. + *dır* 3322/15, 3322/26

fi'l-asl m. + *dır* 2248/11

m. + *ı* 2248/15, 2255/20

m. + *lardır* 2250/20

m. *olarak* 2246/08, 2253/09

m. *olur* 2248/12

m. *olur* 2253/22, 3321/12

M. *olur* 2252/34, 2255/26

maşlahat Ar. a. İş, önemli iş, mesele. -1-
m. + *ı* 2255/18

maşūr sf. argo Mastor. -1-
m. + *dur* 3323/30

maṭara Ar. a. Yolculukta ve askerlikte kullanılan, boyna veya bele asılı olarak taşınan, genellikle aba, deri veya metalden yapılmış su kabı. -1-
m. 2253/21

matbu Ar. sf. Basılı, basılmış (kâğıt, kitap vb.). -1-
levn-i m. + *dur* 2250/03

maṭrūḥ Çıkarılmış. -1-
m. 2248/40

maṭūh Ar. sf. esk. Bunamış, bunak. -1-
m. 3323/34

Māverāünnehr Orta Asya'da, Ceyhun (Amu Derya) ve Seyhun (Siri Derya) nehirleri arasında kalan tarihi bölge.

-1-

M. + *de* 2255/40

mavzi Ar. a.1. Yer, mahal. 2. Bir askerî birliğin yeri veya bu birlik tarafından ele geçirilen bölge. -1-

ism-i m. *olduğu* 3322/21

2251/08

mebnî Ar. sf. 1. bina olunmuş, yapılmış, kurulmuş. 2. ...den dolayı, den ötürü. -9-

m. 2251/27

m. + *dir* 2248/41, 2251/26,

2253/08, 2255/22, 2255/31, 3323/13

m. *olarak* 2250/25

m. *oldular* 3324/06

mecd Ar. a. Büyüklük, ululuk. -2-
m. 2251/26

M. 2251/18

mecāz Ar. a. ed. Kendi öz manâsıyla kullanılmayıp, benzerlikle, benzetme yolu ile başka bir mânâda kullanılan.

-3-

m. 2247/02, 2247/07

m. + *dır* 2254/05

meci Ar. a. Geliş, gelme. -1-

m. 2249/37

meclis Ar. Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için bir araya gelmiş

- kimseler topluluğu. -1.
m. 2250/20
- mecmū'** *Ar. sf.* Cem' olunmuş,
toplanmış, bir araya getirilmiş şey,
top, tüm, toptan, hepsi. -2.
m. olan 3322/28
m. + u 2247/17
- mecrā** *Ar. a.* Bir işin gidiş, oluş yolu. -1.
m. + sına 2246/37
- meczūbet** *Ar. a.* Birine doğru gönül
kaymak. -1.
m. 2248/03
- meczūr** Kökaltı. -2.
m. 2251/16
m. + u 2251/16
- medār** Dayanak, yardımcı. -3.
m. 3322/29
m.-i ma'āşa 3322/28
m. + dır 2246/30
- medfūn** *Ar. sf.* Defnolunmuş,
gömülmüş. -1.
m. + u 3322/36
- Medīne** Yer adı. Arabistan'da bir şehir. -
2-
M. 2252/41
Maḳbere-i M. ola Bāḳi'ul-ḡarḳat
3322/35
- me'āyib** *Ar. a.* Kusurlar, ayıplar. -1.
m.-i 2250/01 2249/41
- mef'alān** *Ar. a.* -1.
m. 2247/16
- mefāşil** *Ar. cem.* Mafsallar, eklemler. -2.
m.-i a'zā 2248/38
m.-i a'zādan 2248/37
- mefhūm** *Ar.* Anlaşılan, ifade, mana. -1-
m. + u 2250/10
- mef'ūl** *Ar. a* Yapılmış, işlenmiş. -2-
ism-i m. 2252/17
m. + e 2246/12
- me'hūz** *Ar. a.* Ahz olunmuş, alınmış;
çıkarılmış, tutulmuş. -14-
m. 2255/22
m. + dur 2246/15, 2248/12,
2249/08, 2250/12, 2251/19, 2251/20,
2251/21, 2251/24, 2252/06, 2254/09,
3322/02
m. + lardır 3323/30
- mekān** *Ar. a.* Yer, mahal. -1-
İsm-i m. 2250/23
- Mekke** Yer adı. Arabistan'da bir şehir..-1-
sāḫa-i M.-i 2251/27 2251/26
- meklebet** *Ar. a.* -3-
m. 2253/33
m. + den 2255/21
m. + ten 2254/09
- mektep** *Ar. a.* Okul. -3-
m. 2253/27
m. + e 2253/28, 2253/30
- melā'ike** *Ar. ç. a.* Melekler. -5-
m. 2249/11, 2249/15
m.-i 'azāb 2249/14

- m. + dir* 2249/12
m. + ye 2249/13
- melāset** *Ar. a.* Yumuşaklık. -1.
m. + li 2254/40
- melik** *Ar. a.* Padişah, hükümdar. -1.
m. + in 2249/21
- meme** *a.* Bicik, emcek, emcik. -6.
m. + si 2251/22, 2251/24, 2251/30, 2251/32
m. + ye 2251/23, 2251/32
- men** *Ar. a.* Yasak etme, bırakmama, durdurma; esirgeme, vermeme, önleme. -3.
m. eylemek 3320/26
m. eylemiştir 2252/05
m. eylese 2247/40
- menba** *Ar.* Kaynak, pınar. -2.
m. + ina 2252/31
m. + inda 3320/37
- mendil** *a.* Mendil. -1.
m. 2251/34
- menkūş** *Ar. sf.* Tersine çevrilmiş. -1.
m. 2251/35
- mensūp** *Ar. sf.* Bir kimseye, bir şeye nisbeti olan, bir şeyle ilgisi olan. -6.
m. 2249/10
m. + dur 2246/35, 2252/23, 3323/23, 3323/32
m. olur 3323/35
- menzil** *Ar.* Derece, mertebe. -1.
m. + inde olmuştur 2253/05
- merām** *Ar. a.* İstek, maksad, niyet. -1.
m. + ina 2246/26
- merāret** *Ar. a.* Acılık. -1.
m. + inden 2249/35
- merāretli** Acılı olan. -1.
m. olur 2249/33
- merfū** *Ar. sf.* Refolunmuş, kaldırılmış, yükseltilmiş. -3.
m. 2246/35
m. olmağ 2246/19
m. olur 2255/10
- merhūm** *Ar. sf.* Ölmüş Müslüman (erkek), rahmetli, rahmetlik. -1.
m. + uş 3324/07
- merkūm** *Ar. a. s.* Yazılmış, adı geçmiş. -3.
hadī-i m. + da 2246/19
cem iyyet-i m. + e ol 2248/41
eḥādī-i m. 2246/40
- mersūm** *Ar. sf.* Bahsi geçmiş, adı geçmiş. -6.
m. 2251/07, 2252/26
m. + dur 2248/02, 2251/37, 2252/10
m. olmağ 2255/19
- meretebe** *Ar. a.* Derece, basamak. -1.
m. 2246/41
- meretebet** *Ar. a.* Derece, basamak.

-1-

m. 2254/08

Merv Bir zamanlar Büyük Selçuklu Devleti'nin başkenti Merv kenti Türkmenistan sınırları içinde tarihi İpek yolu güzergahı üzerinde kurulmuş bir vaha şehridir. -1-

M. 2256/18

mesbûk *Ar. sf.* Sebk etmiş, geçmiş. -1-

m. olan 2246/23

mescid *Ar.* Genellikle minaresiz, küçük cami. -1-

m.-i nebevî 2252/41

mesāfe *Ara.* -1-

m.+ den 3320/34

meşûk Döğülerek toz haline getirilmiş. -1-

m.+ undan 2249/33

mestür Örtülü, kapalı, gizli. -1-

m. 2251/20

meşe *Far.* Meşe ağacı (*Quercus.*) -2-

m. 2255/39

M. 2254/20

meşhûd *Ar. sf.* Gözle görülmüş, görülen.

-1-

m.+ umuz olmuştur 2254/15

meşk *Ar. a.* Bir öğretmen, aynısını yazmaları için öğrencilerine verdiği yazı örneği. -1-

m+e. 3323/36

meşreb *Huy.* -1-

m. 2250/19

meşrûh *Ar. sf.* Şerh olunmuş, açıklanmış.-1-

m.+ dur 2246/39

meţālib *Ar. ç.a.* Arzulananlar, istenenler.

-1-

m.-i ba'îdeleri 2246/16

meţel (mesel) *Ar. a. esk.* Arasözü. -8-

m. 2246/37

M.-i mezbûr 2255/07

m.+ ā 2255/09, 3323/34

m.+ ā 3323/05

m.+ i 2246/25, 2252/19, 2252/39

meţelā *Ar. çf.* Mesela. -2-

m. 2253/19

M. 2251/15

metin *Ar. sf.* Metanetli, sağlam, dayanıklı. . -4-

m. 2249/40, 2253/22, 3323/27

m. olmak 3323/36

mevcûd *Ar. sf.* Var olan, bulunan. -1-

m. olan 3320/34

me'vā *Ar. a.* Yurt, mesken, yer, makam.

-1-

m.-yî luşûş 3322/31

mevķi' *Ar. a.* Yer. -2-

m.+ de 2247/34

m.+ inden 2250/22

mevsûk *Ar. sf. esk.* Belgeye dayanan, doğru, doğruluğuna güvenilen,

sāğlam. -1.	<i>meşel-i m.-i cesāret</i> 2246/28
<i>nām-ı fāzıl-ı m.+ tan</i> 2246/38	<i>m.+ dan</i> 2249/05
mevzi Ar. a. Yer. -14.	<i>ķarye-i m.+ e</i> 2252/39
<i>m.</i> 2250/35, 2252/40, 2253/18,	<i>ķavl-i m.+ e</i> 3323/33
2254/18, 2254/21, 2254/36, 2255/39,	<i>ķavm-i m.+u</i> 2255/13
2256/17	mezbūre Ar. sf. Yukarıda adı
<i>m.-i diğerden</i> 3323/04	zikredilen, anılan. -2.
<i>m.+ de</i> 2254/36	<i>'illet-i m.</i> 2253/41
<i>m.+ dir</i> 2249/24, 2255/02, 2255/04	<i>'illet-i m.+ ye</i> 2253/40
<i>m.+ e</i> 3322/16	mezc Katma. karıştırma. -3.
mevzū Ar. a. Konu. -2.	<i>m.</i> 2249/34, 2253/40
<i>m.+ dur</i> 3321/33	<i>m. eylesin</i> 2249/39
<i>m. olup</i> 2250/09	mezkūr Ar. sf. Zikrolunmuş, adı
mey Şarap. -1.	geçmiş, anılmış. -4.
<i>M.-gedeye</i> 2254/17	<i>İhtilāf-ı m.</i> 2255/35
meydan Ar. a. Ortaya çıkarmak. -1.	<i>vech-i m.</i> 2246/19
<i>m.+ a</i> 2247/22	<i>m.+ dan</i> 3322/02
Meydani Kişi adı. -1.	<i>m. olursa</i> 3323/11
<i>M.+ niş</i> 2255/11	mezkūre Ar. sf. Zikrolunmuş, adı
meyl Ar. a. Eğilme, eğiklik. -2.	geçmiş, anılmış. -1.
<i>be-ğāyet m.</i> 2250/13	<i>mādde-i m.+ den</i> 2251/21
<i>kemāl-i m.</i> 2246/34	Mışır Ar.a.Afrika □ da bir ülke. -1.
meysūr Kolaylanmış,	<i>M.+ da</i> 2254/34
kolaylaştırılmış şeyler. -1.	miħa Yaş değnek. -1.
<i>m.</i> 2247/18	<i>m.</i> 2253/16
mezbūr Ar. sf. Yukarıda adı zikredilen,	mihār Kuvvet. azab. ukubet. -1.
anılan. -10.	<i>m.+ dir</i> 2248/20
<i>m.</i> 2253/31	mihmān Ar. a. Konuk. -2.
<i>Kaşr-ı m.</i> 2252/36	<i>m.</i> 2253/22
<i>levn-i m.</i> 2256/21, 2256/22	<i>M.+ a</i> 2249/38
<i>Meşel-i m.</i> 2255/07	

mihmāz *Ar. a.* Mahmuz. -3.
m. + a 2254/23, 2255/16
m. + ları 2254/24

miḥnet *Ar. a.* Gam, musibet, keder,
sıkıntı, dert. -2.
m. 2246/31
fart-ı m. 2253/01

miknab* *Ar. a.* -1.
al- m. 2255/35

miḫtār *Ar. a.* Bütünün parçası, bir
bölüm. -5.
m. + ı 2251/12, 2254/40
m. 3323/05
m. + ca 3321/21
m. + ina 2248/19

mildem *a.* Çekirdek dövdükleri taş. -1.
m. 2255/14

mim Arap elifbasının yirmi dördüncü
harfi. -1.
m. + iḡ 2247/16

minber *Ar. a.* mim. Camilerde hutbe
okunan merdivenli, yüksekçe yer. -1.
m. 2255/35

minhu *Ar.* Ondan. -1.
m. 3322/16, 3322/29

Miṣbāḥ *Ar. a.* Eser adı. -3.
M. 2251/11, 2254/09
M. + da 2246/07

misāḥa *Ar. a.* Ölçme. -1.
m. + 2251/17

mismār Ensiz çivi. -1.
m. 2252/23

miṭāl *Ar. a.* Örnek. -1.
M. + imizde 2251/16

mor Bir renk. -1.
m. 3323/10

mu‘amma *Ar. a.* Belirsizlik. -1.
zāl-ı m. 2246/03

mu‘arreb *Ar.* Araplaştırılmış,
Araplaşmış. -1.
m. *olduğuna* 2254/12

Mu‘aydiyy *Ar. a.* Kişi adı. -1.
M. 2249/27

mu‘azzam *Ar. a.* Çok büyük, çok iri,
Kocaman. -4.
m. 2251/32, 2251/34, 2252/28,
2254/25

mu‘ceme *Ar. sf.* Nokta konmuş,
noktalanmış. -6.
m. 2250/33, 2252/26
ḥā-yı m. 2256/05, 3323/39
zā-yı m. 2250/37
zā-yı m. + niḡ 2249/40

mudahhanat* *Ar. a.* -1.
m. 2255/19

mufa‘‘al* *Ar. a.* -1.
m. 2247/37

mufaṣṣal *Ar. sf.* Tafsilatlı, uzun uzadıya
anlatılan. -1.
Şerḥ-i M. + da 2251/37

- mufā'ilet*** *Ar. a.* .3.
m. 2248/09, 2254/29, 3322/23
- muğaylān** *Ar.* Çölde yetişen bir nevi dikenli çalı, deve dikenini. -1.
m. 2255/17
- muḥaddit** *Ar. sf.* Hadîs ilmi ile meşgul olan kimse. .3.
m. 2247/27, 2251/31, 2254/25
- muḥadditîn** *Ar. cem.* Hadis ilmi ile uğraşan eskiden gelmiş büyük ve kamil zatlar. .3.
m. 2246/20
m. + den 2249/23
m. + dendir 2249/23
- Muḥammed** Kişi adı. -1.
M. 2249/24
- muḥālif** *Ar. sf.* Birinin düşüncesine zıt düşüncede bulunan. -2.
m. ola 2252/24
m. olur 2253/19
- muḥārib** *Ar. a.* Savaşçı. -1.
M. 2248/06
- muḥkem** *Ar. sf.* Sağlam, sağlamlaştırılmış. -2.
m. 2251/35
m. olacak 2253/22
- muḥsin** *Ar.* İyilikte, bağışta bulunan, ihsan eden. .3.
m. 2255/34, 3321/35, 3322/34
- muḥtelit** *Ar. sf.* Karışık, karma -1.
m. olmasına 2256/05
- muḥtemel** *Ar. sf.* Beklenen, olası, mümkün. -1.
m. 2253/05
- muka'ab*** *Ar. a.* .4.
m. 2251/17, 2251/32, 2251/34, 2251/35
- muka'anab*** *Ar. a.* -1.
al- m. 2252/17
- muḥā'ar*** *Ar. a.* -1.
m. 2254/40
- muḥabele** *Ar. a.* Karşılık verme, karşılama, karşılık. -1.
m. 2251/18
- muḥadder** *Ar. sf. esk.* Yazgıda var olan. -1.
m. 2255/10
- muka'ib*** *Ar. a.* -2.
m. 2251/32
al- m. 2251/31
- mukallab*** *Ar. a.* -1.
al- m. 2254/25
- mukallib*** *Ar. a.* -1.
al- m. 2254/25
- mukarrabāt*** *Ar. a.* -1.
al- m. 2249/17
- muḥarreb** *Ar. sf.* Yaklaşmış, yakın olan. -1.
m. 2249/12
- mukazzib*** *Ar. a.* -1.
al- m. 2247/26

mukābil *Ar. z.f.* Karşılık olarak. -1-

m. + inde 2246/30

mukāfatat* *Ar. a.* -1-

m. 3322/23

mukāfetet* *Ar. a.* -1-

m. 3322/23

mukālabat* *Ar. a.* -1-

al- m. 2254/29

mukālebet* *Ar. a.* -1-

m. 2254/31

mukārabat* *Ar. a.* -1-

al- m. 2249/17

mukārebe *Ar. a.* Yakınlık, akrabalık .

1-

ef'āl-i m. 2249/06

mukārebet *Ar. a.* Yakınlık, akrabalık. -1-

m. 2249/17

mukārib *Ar. sf.* Birbirine yakın olan. -1-

m. olan 2248/20

mukāzabat* *Ar. a.* -1-

al- m. 2248/09

mukfehirr* *Ar. a.* -1-

m. 2255/40

mukfit* *Ar. a.* -1-

al- m. 3322/34

mukna'ibb* *Ar. a.* -1-

al- m. 2255/40

muknib* *Ar. a.* -1-

al- m. 2255/34

mukrab* *Ar. a.* -1-

al- m. 2248/37

mukrem Bir kavmin ulusu, seyyidi. -1-

m. 2248/37

muktabit* *Ar. a.* -1-

al- m. 3320/28

munşarif *Ar. sf. gr.* Arap gramerinde her

türlü hareke alabilen. -6-

m. olarak 3321/22

m. olarak 2249/25,2249/26

m. olmak 3322/09, 3322/10

muntaşam *Ar. sf.* Düzenli, intizamlı. -1-

m. olmuş 2253/12

murabba' *Ar. sf.* Dört şeyden oluşan,

dörtlü. -4-

m. 2251/18, 2251/26

m. al- nakş 2251/34

m. al- şekl 2251/28

muraşşa' *Ar. sf.* Değerli taşlarla

bezenmiş. -1-

m. 2252/35

murād *Ar. a.* 1. Arzu, istek, dilek. 2.

Maksat, meram. -14-

m. 2246/15, 2246/34, 2246/36,

2247/11, 2247/38, 2249/12, 2250/06,

2254/39, 2255/11, 2255/12, 3322/28,

3321/21

m. + ı olacaktır 2253/15

muşaggar* *Ar. a.* -1-

m. 2252/41

musalliḡ Birine musallat eden. -1-

m. olacak 2247/41

muşaykāl Cilalı,perdahlı. -1.
m. 2252/34

muştalahāt Ar. a. cem. İstilah haline getirilmiş kelimeler. -1.
m.-i ehl-i hisāpdandır 2251/14

mutazammın Ar. İçine alan. -1.
m. 2247/04

muṭāvi‘ Ar. İtaat eden, itaatli. -1.
m. 3322/10

mu‘teber Ar. Geçerli. -1.
m.+ dir 3323/25

muṭlaḳ Ar. sf. Kayıtsız, şartsız. -1.
m.+ a 2248/37

muṭlaḳā Ar. sf. Kayıtsız, şartsız. -1.
m. 2253/21

muṭlaḳan Ar. Ne olursa olsun, her halde. -3.
m. 2256/02, 3321/20, 3321/27

muṭṭarid Ar. sf. Muntazam devam eden. -1.
m.+e 2249/28

muvāfiḳ Ar. sf. Uygun, yerinde, denk. -1.
m.+ tır 2246/25

mużāf Tamlanan. -1.
m.+ tır 3321/30

Muzhir İzhar edici, gösterici. -1.
M.+ de 2254/28

mübālaḡa Ar. a. Pek fazla, çok aşırı. -3.
m. 2247/14, 2249/16
M.+ lardır 2250/24

mübālaḡat Ar. a. Mübalaḡalar. -3.
m. 2247/11, 2249/11, 2249/16

mübāşeret Ar. a. Bir işe başlama, girişme. -1.
m. eylediḡi 2247/38

mübeyyen Ar. sf. Açıkça söylenmiş, açıklanmış. -1.
m.+ dir 2249/35

mübheme Ar. sf. Belirsiz. -1.
kışsa-i m.+ den 3324/04

mübtelā Ar. sf. Baḡımlı. -1.
m. olur 2254/01

mücellā Ar. sf. Parlak. -2.
m. 2252/34
M. 2252/30

mücerreb Tecrübe olunmuş. -1.
m.+ dir 2249/34

müctemi‘ Ar. Toplu, topluca, bir araya gelmiş. -1.
m. olanına 2252/29

müddet Ar. a. Zaman, vakit. -1.
m. 2247/30

müdāhene Dalkavukluk. -1.
m. eder olan 2255/18

müdāvemet Devamlılık. -1.
m. 2246/20

mü‘ellif Ar. sf. Te'lif eden, kitap yazan, eser sahibi. -21.
m. 2246/08, 2247/20, 2251/06,
2251/09, 2251/12, 2254/10, 2254/27,
3324/08

<p><i>M.</i> 2248/26, 2252/01, 2252/05, 2253/06, 2255/21, 3322/41, 3323/13, 3323/29 <i>m. + iy</i> 2246/32, 2249/36, 2253/15, 3321/23 <i>M. + iy</i> 2250/08</p> <p>mü'enneṭ <i>Ar. Dişî, müzekkerin mukabili. -3.</i> <i>m.</i> 2249/26 <i>m. + i</i> 3323/14 <i>M. + sinde</i> 3321/31</p> <p>müfesser <i>Ar. sf. Tefsir edilmiş. -4.</i> <i>m. + dir</i> 2249/35, 2252/11 <i>m. olduğundan</i> 2246/21 <i>m. olup</i> 2247/05</p> <p>müfredât <i>Ar. a. Toptan bilinen şeylerin ayrıntıları. -3.</i> <i>m.-ı</i> 2247/05 <i>m. + ta</i> 2249/34 <i>m. + ta</i> 2252/25</p> <p>müfret <i>Ar. sf. gr. Tekil. -3.</i> <i>m.</i> 2252/10 <i>m. + i</i> 2248/27, 2248/29</p> <p>müfriz <i>Ayıran. -1.</i> <i>m. olduğu</i> 2252/24</p> <p>mühān <i>Kendine ihanet olunmuş. -1.</i> <i>m. eylemek</i> 3320/27</p> <p>mühimmât <i>Savaş gereçleri. -1.</i> <i>m. + ını</i> 3324/02</p> <p>mühmele <i>Ar. a. Alfabede noktasız harf.</i></p>	<p><i>-5.</i> <i>m.</i> 2255/23, 3321/26 <i>ḥā-ı m.</i> 3323/39 <i>ḥā-yı m.</i> 2250/32, 2256/04</p> <p>mühre <i>Her tür yuvarlak şey, küçük top.</i></p> <p><i>-1.</i> <i>m. + ye</i> 2251/05</p> <p>mükerreme <i>Ar. sf. Muhterem, aziz, sayın. -1.</i> <i>m. + de</i> 2251/27</p> <p>müḳtezā <i>Gerekli. -1.</i> <i>m.-yı mādde</i> 3323/39</p> <p>mülaḳḳab <i>Lakaplanmış. -1.</i> <i>m. + dır</i> 2255/40</p> <p>mülā'abe <i>Ar. a. Oynaşma. -2.</i> <i>m. eder</i> 2253/29 <i>m. edêrler</i> 2251/04</p> <p>mülāḥaḫa <i>Ar. a. Düşünce. -2.</i> <i>m. + sı</i> 2251/27, 3322/07</p> <p>mülāyim <i>Ar. sf. Uygun. -1.</i> <i>m. + dir</i> 2252/27</p> <p>mülāzemet <i>Ar. a. Bir işle devamlı meşgul olma. -1.</i> <i>m.</i> 2246/20</p> <p>mülezzezül <i>Bir yere biriktirilip toplanmış. -1.</i> <i>m.</i> 3322/13</p> <p>mülük <i>Ar. Ev, dükkân, arazi vb. taşınmaz mal. -1.</i> <i>m.-i Yemenden</i> 2249/21</p>
---	--

mümâsîl Benzeyen. -1.
m. 2248/19

mümezzağ Ar. sf. Yırtılmış. -1.
m. 2247/37

mümkîn Muhtemel, olabilir, olası. -1.
m. *olmaya* 3322/34

mümtelî Ar. sf. Mîde dolgunluğuna uğramış. -1.
m. *olan* 2255/37

münâkaşa Ar. a. Tartışma. -1.
m. + *dan* 3322/21

münâsebet Ar. İlişik, ilişki, ilinti, iki şey arasındaki uygunluk. -1.
m. 2255/04

münkabız Büzölmüş, toplanmış. -1.
m. 2255/31

münker Ar. Allah'ın (C.C.) razı olmadığı şey. -1.
m. + *dir* 2251/01

münteşîre Ar. sf. Yayılmış, açılmış. -1.
uşbe-i m. 2254/33

münzevî Ar. sf. Çekilip bir köşede oturan. -1.
m. *olur* 2251/20

mürâdif Ar. Eş anlamlı. -7.
m. + *dir* 3321/17
m. + *idir* 2249/17, 2249/30, 2249/40, 2256/19, 3321/25
m. + *idirki* 3324/02

mürâhiğ Ar Bülüğ yaşına yaklaşmış erkek çocuk. -1.
ğulām-ı m. 2252/27

mürtefi' Ar Yükselen, yüksek bir yere çıkmış olan. -1.
m. 2254/02

müsâbaka Ar Karşılıklı yarışma. -1.
m. *eylemek* 3322/24

müsâvî Ar.sf. Eşit. -1.
m. + *dir* 2246/07

müsemmâ Ar. Ad verilmiş, adı olan. -1.
m. + *dır* 3321/29

Müseylime Kişi adı. -1.
M. 2247/26

müstağnî Ar. Elinde olanla yetinen, doygun. -1.
m. 2255/28

müsta'mel Ar. sf. Kullanılmış. -7.
m. + *dir* 2249/19, 3323/05
m. + *dir.keyseb* 2250/29
m. *olduğı* 2247/09
m. *olur* 2246/24, 2247/34
m. *olurVe* 2247/09

müstefâd Ar. sf. Anlaşılmış. -1.
m. *olduğı* 2250/09

müsteħağ Ar.Hak eden, hak etmiş. -1.
fi-zâtihâ m.-ı i'râb 3324/06

müstevlî Bir yeri istila eden, yönetimi altına alan. -1.
m. *olduğuna* 2255/31

müşeddede *Ar. sf. Şiddetlendirilmiş. -3.*
m. 2252/02
yā-yı m. 2252/38
bā-yı m.+ niḥ 2255/02
müş'ir *Ar. sf. Mareşal. -1.*
m.+ dir 2251/13
müşrif *Etrafi gören, etrafa bakan. -1.*
m. 2252/32
müştaḳ *Ar. Arzu ve iştihak gösteren,*
fazla istekli. -1.
m. 3322/22
müşted *Ar. Şiddetlenen, azan. -1.*
m. olmak 2254/06
müştehā *İştihā veren, iştihā getiren. -1.*
m.+ sı 2250/13
müştehir *İştihar eden, şöhret bulan,*
meşhur. -1.
m.+ dir 2255/40
müştemil *Ar. sf. Kavrayan, saran, içine*
alan. -1.
m.+ dir 2246/41
müte'addi *Ar. sf. Zulmeden, saldıran. -*
1-
m. 2247/03
müte'affin *Ar. Kokan, çürüyüp*
bozulan, taaffün eden. -1.
m. 3323/38
mütēbbet *Ar. sf. Tespit edilmiş. -1.*
m. olmak 2255/20
mütēdāvil *Ar. sf. Tedavülde bulunan,*
elden ele gezen. -2.

m. 2253/07
m.+ dir 2248/27
müteḥalḥil *Ar. sf. Açılıp parçalara*
ayrılmış olan -1.
m. olan 2253/10
müteḥayyile *Ar. sf. Tahayyül eden,*
hayâle dalan, hayal kuran. -1.
m.+ ḥizde 2246/17
müteḳarrib *Ar. sf. Tekarüb eden,*
yaklaşan, yakın. -1.
m. olan 2252/27
mütēkellim *Ar. sf. Söyleyen, konuşan.*
-2-
m.-i ma'rūftur 2255/05
m.-i Mekkîdir 2249/29
mütelleṭe *Ar. sf. Üçleştirilen, üçlü, üç. -3.*
m. 2255/22
tā-yı m. 2252/06, 2256/01
Mütercim *Ar. sf. Tercüme eden, bir*
dilden başka bir dile çeviren. -5.
M. 2251/37, 2253/26, 3322/20,
3324/05
ḳiyās olunur M. 2246/25
mütevellid *Ar. sf. Doğan dünyaya*
gelen. -1.
m. olan 2250/03
müttefaḳun *Ar. sf. Üzerine ittifak*
edilmiş. -1.
m.-'aleyh 2256/04
müzeyyen *Ar. sf. Süslenmiş, bezenmiş.*

- 1-
m. 2252/36
- naql** *Ar.* Anlatma, söyleme, hikâye etme. -1-
n. eder 2253/26
- naqş** *Ar. a.* İşleme, el işi, ince iş. -3-
N. 2251/34
murabba' al- *n.* 2251/34
n.+ ı 2251/35
- naşır** *Ar. a.* Kalınlaşma ve sertleşmeyle oluşmuş deri. -1-
n.- lanmış 2255/35
- naşip** *Ar. a.* Birinin payına düşen şey. -1-
n.+ ine 3323/05
- naşas** Tarlayı sürerek dinlenmeye bırakma. -3-
n. 2255/11
n. eylemek 2248/15, 2248/25
- nâfi'** *Ar. sf.* Yararlı. -1-
n.+ dir 2254/02
- nâhiye** *Ar. a.* Bucak. -1-
n.+ sinde 2255/04
- nâ'il** *Ar. sf.* Erişmiş, ulaşmış. -1-
n. 2255/27
- nâ'im** *Ar. a.* -1-
n. 2247/23
- nâqa** *Ar. a.* Dişi deve, maya. -3-
n. 2246/10, 2247/30
n.+ ya 2247/27
- nâkes** Hasis olan. -4-
n. 2252/08
n.+ e 2250/04, 2255/23, 3321/05
- nâm** *Far. a.* İsim, ad. -10-
n. 2247/26, 2248/05, 2248/06, 2250/29, 2254/21, 2255/01, 2255/26, 3322/36
er-Ra'lâ' n. 3323/41
n.-ı fâzil-ı mevsûktan 2246/38
- nâr** *Ar.* Ateş, cehennem. -1-
n.-pistân ıtlâk olunur 2251/22
- nasırlanmak** Vücutta nasır oluşması durumu. -1-
n. 2255/29
- nâşi** *Ar. zf.* Ötürü, dolayı, sebebiyle. -5-
n. 2246/21, 2247/06, 2253/02, 2256/05
n. olur 2254/15
- nâtiq** *Ar.* Söyleyen, konuşan. -1-
n. olsun 3321/19
- ne** *zm.* Her şey. -2-
n. 2250/13, 3322/22
- nebât** *Ar. a.* Toprakta biten. -10-
n. 2250/24, 2254/33, 2254/39, 2255/38, 2256/04
hoş-bû n. 2249/31
n.+ a 2252/21, 2252/28
- nebevî** *Ar. sf.* Nebî'ye, peygambere ait, onunla ilgili. -2-
mescid-i n. 2252/41
şecere-i neseb-i n. 2246/38

- nebiz** Hurma şarabı. -1.
n.+ *iş* 3321/03
- necm (nefs)** Yıldız. -13.
n. 2252/18
- nefis** Ar. a. Benlik, kendilik. -14.
n.+ *lerine* 2249/16
n. 2246/41
N.-i *insāniye* 2247/24
n.-i *insāniyeyi* 2248/11
n.+ *i* 2246/15, 2250/10, 2250/11
n.+ *ine* 2246/31, 2249/11,
2251/14, 2251/15
n.+ *iş* 2250/13
n.+ *işe* 2246/25
- nefret** Ar. a. Ürküp kaçma. -1.
n. 2247/41
- nefy** Ar. a. gr. Olumsuzluk. -1.
maḳām-ı n.-i 'amma 2249/20
- nehb** Yağma, yağmacılık, çapul. -1.
n. *ettikleri* 3322/31
- neml** Karınca. -1.
vādi-i N. 3320/31
- nerd** Far. a. Tavla oyunu. -2.
n. 2251/04
N. 2256/12
- neseb** Ar. a. Nesil. -1.
şecere-i n.-i nebevî 2246/38
- nesne** a. Varlık. -27.
n. 2249/03, 2250/24, 2252/07,
2253/21, 2253/35, 2255/27, 2256/15,
2256/22, 3322/16
- n.+ *den* 3320/25
n.+ *den* 3323/05
n.+ *niş* 2246/31, 2248/19,
2252/28, 3321/38, 3322/05, 3322/14,
3323/07
n.+ *ye* 2253/35
n.+ *yi* 2250/34, 2251/23, 2256/16,
3321/39, 3322/25, 3322/30
n.+ *yi* 2255/36
- neş'et** Ar. a. Çıkma, ileri gelme. -1.
n. *eylemiştir* 2251/39
- nev'** Ar. a. Çeşit, türlü. -11.
n. 2252/02, 2253/11, 3320/30,
3321/22, 3323/40
n.+ *a* 2254/33
n.+ *dir* 2251/05, 2256/12
n.+ *idir* 3320/33
n.+ *inden* 2254/20
n.+ *ine* 2249/32
- nevbet** Nöbet. -1.
n. 2256/11
- neyl** Ar. a. Merama erişme, isteğine ulaşma. -1.
n. 2246/27
- niçe** sf. Birçok. -5.
n. 2248/04, 2253/12, 2254/35,
2254/39, 3323/17
- Nihāye** Eser adı. -3.
N.-i *İbn* 3323/30
N.+ *de* 2246/32, 2252/10

- nihāyet** *Ar. a.* Sonuç. -4.
n. 2246/08, 2256/09
N. 2254/28, 3323/01
- nisbet** *Ar.* Münasebet, yakınlık, bağıllık, ölçü. -6.
n. 2249/11, 2249/17, 2249/27, 3323/33
n.+ inde 2249/27
n.+ leri 3323/34
- nisvān** Kadınlar. -1.
n.+ inda 2250/02
- nite ki** Sonuç olarak, nitekim. -16.
n. 2247/25, 2247/34, 3320/38, 3322/15, 3322/26, 3322/39, 3323/30, 2246/36, 2247/20, 2248/04, 2250/07, 2250/18, 2251/13, 2252/33, 2255/2, 3323/37
- niyāz** *Far. a.* Yalvarma, yakarma. -1.
n. olmak 2255/28
- nizāʿ** *Ar. a.* Çekişme, bozuşma, kavga. -1.
n.+ la 2254/30
- noқта** *Ar. a.* Konu, konu ile ilgili önemli bölüm. -1.
n.+ ya 2252/20
- nufāḥāt** *Ar. a.* Su üzerindeki kabarcık. -1.
n. 2252/10
- Nūḥ** *Ar.* Kişi adı. :Hz. Nuh (A.S.) .-1.
sefine-i n.+ un 2253/13
- nūn** Arap elifbasının yirmi beşinci harfi. -10.
n. 2249/31, 2252/01, 2252/14, 2255/26, 3323/28, 3323/29, 3323/30, 3323/33
n.+ u 2252/14
n.+ uḡ 3323/26
- Nūreddīn** Kişi ismi. -1.
N. 2246/38
- nuṭuḡ** *Ar. a.* Söz, lâkırdı, konuşma. -1.
ğayr-i n. 2247/08
- nübüvvet** *Ar. a.* Nebîlik, peygamberlik, tanrı haberciliği. -1.
n. 2247/26
- nümāyān** *Far. a.* Görünen. -1.
n. olmuştur 2253/02
- nüşa** *Ar. a.* Kopya .-7.
n.+ da 2251/07, 2252/26
n.+ sında 2246/38
N.+ larda 2252/10 ,2255/19
n.+ ları 2249/02
n.+ yı 2251/07
- ḡā** *Far.* Olumsuzluk ön eki. -1.
ḡ.-tırāş kimseye 2256/23
- O** *sf.* Uzakta olan, hakkında konuşulan kimse veya şeyi belirten bir söz. -19.
o. 2250/16, 2251/15, 2251/17, 2253/11, 2253/41, 2254/01, 2254/02, 2254/36, 3321/29, 3322/13, 3323/10
O. 2250/04, 2251/17, 2251/22, 2252/01, 2253/29
- oba** *a.* Göçebelerin konak yeri. -1.
o.+ lar 2255/15

oğlan a. Erkek çocuk. -1.
o.+ a 2252/27

oğul a. Erkek çocuk. -1.
o.+ u 2253/28

ođ a.Ok. -1.
o. 2253/34

oğlağu a.Oklava. -3.
o.+ ya 2248/23
o.+ yı 2248/36, 2249/09

ol- Meydana gelmek, varlık kazanmak,
vuku bulmak, gerekleşmek veya
yapılmak. -256.
dėmek o.- a 2246/24
dėn o.- a 3321/15
2251/14 o.- a 2251/14
3322/28 eylemez o.- a 3322/28
giymiş o.- a 3322/35
đāřıl o.- a 2251/14
imsāk eder o.- a 3323/37
đarıřmıř o.- a 3323/09
kıvrılmış o.- a 2252/17
mahfūt o.- a 2248/31
Ma'lūm o.- a 2249/34, 3320/31
muđālif o.- a 2252/24
torđop o.- a 2251/36
đamm olunur o.- a 3322/16
Mağbere-i Medine o.- a Bāđi'ul-
đarđat 3322/35
muğkem o.- acağ 2253/22
musallif o.- acağ 2247/41
ortası o.- acağ 2250/41

balık o.- acağtır 3323/40
bu o.- acağtır 2246/28
dārū o.- acađtır 3321/31
deste- seng o.- acağtır 2256/14
2256/21 o.- acağtır 2256/21
đaldıkları o.- acağtır 2256/14
ism-i cem' o.- acağtır 2254/27
Kerib o.- acağtır 2254/39
đunduz o.- acağtır 2253/11
ma'āř o.- acağtır 3322/29
murādi o.- acağtır 2253/15
otluç o.- acağtır 3321/21
toru o.- acağtır 3323/11
yūrūmek o.- acađtır 2251/40
rāđat o.- alar 2249/19
'alev- ğir o.- an 2255/24
altında o.- an 2253/23
aralığında o.- an 2251/10
arđasında o.- an 2250/40
bağlı o.- an 2248/30
bağnında o.- an 2253/14
bārid o.- an 2249/18
beşeresinde o.- an 2252/16
cārì o.- an 2247/07
derelerde o.- an 2248/27
dėkūlūr o.- an 2256/03
2248/19 o.- an 2248/19
2252/15 o.- an 2252/15
3323/15 o.- an 3323/15
'ārız o.- an 2252/20
'ārì o.- an 2254/21

Bāniyesi o.- an 3321/29
çekilmiş o.- an 2253/19
eşsesinde o.- an 2253/20,
2253/31
Fevt o.- an 2256/11
haşyetler' o.- an 2249/15
hāşıl o.- an 2251/16
hızasında o.- an 2253/28
ilāhî o.- an 2249/12
kabzasında o.- an 2253/16
kādî-i Belh o.- an 2249/22
ke'ānib o.- an 2252/14
kesilmez o.- an 3322/28
kund o.- an 2248/37
ma'nāsına o.- an 2249/10,
2249/13, 2249/14
ma'nāsında o.- an 2247/08
ma'nidār o.- an 2246/29
mā- beyninde o.- an 2250/41
mecmū' o.- an 3322/28
mesbūk o.- an 2246/23
mevcūd o.- an 3320/34
mukārib o.- an 2248/20
müdāhene eder o.- an 2255/18
mütehalhil o.- an 2253/10
mütekarrib o.- an 2252/27
mütevellid o.- an 2250/03
nigāra o.- an 2251/34
şevāb o.- an 2249/02, 2255/19
şedid o.- an 2248/38, 3323/28
tarafında o.- an 2251/02

tepesinde o.- an 2253/10
ufanmış o.- an 2255/39
Uzun o.- an 2252/21
üzere o.- an 2250/24
üzümünden o.- an 3323/15
vārit o.- an 3322/21
Yerde o.- an 3321/20
yüzünde o.- an 2252/09
zāhib o.- an 2255/22
zāhir o.- an 3321/03
zā'id o.- an 2248/40
zebūn o.- an 2248/03
ķayıtında o.- an 2247/40
müte'addi o.- an 2247/03
aķçıl o.- ana 3320/35
halk o.- ana 3322/13
aķreb o.- andır 2249/13
şarı o.- andır 3320/35
menķūş o.- anına 2251/35
müctemi' o.- anına 2252/29
'alem o.- araķ 3321/20
ķār-ķūşe o.- araķ 2251/41
ķayr-i munşarifo.- araķ 2249/25
ķayr-i munşarifo.- araķ 2249/26
isim o.- araķ 2247/12
maşdar o.- araķ 2246/08,
2253/09
mebnî o.- araķ 2250/25
munşarifo.- araķ 3321/22
munşarifo.- araķ 2249/26
vaşfo.- araķ 2247/12

ve pür-ğazab o.- araķ 3321/35
hükümünde o.- dı 2247/06
kāzib o.- dı 2246/35
2248/11 o.- duğı 2248/11
‘ālì o.- duğı 2251/27
müsta ‘mel o.- duğı 2247/09
al- şekl o.- duğu 2251/26
ism-i mavzi ‘ o.- duğu 3322/21
ķā ‘im o.- duğu 2251/20
müfriz o.- duğu 2252/24
müstefād o.- duğu 2250/09
sālik o.- duğu 3321/37
‘uyun-ı harre o.- duğu 3320/36
2253/08 o.- duğuna 2253/08
me ‘hūz o.- duđuna 2255/22
mu ‘arreb o.- duğuna 2254/12
müstevlì o.- duğuna 2255/31
müfesser o.- duğundan 2246/21
şenlik o.- duğunu 2253/25
cālis o.- duķda 2251/20
mebnì o.- dular 3324/06
böyle o.- dum 3323/33
ma ‘nā o.- dun 3323/35
2254/01 o.- maz 2254/01
‘āmil o.- mazlar 3322/22
islah o.- muş 2248/24
muntaşam o.- muş 2253/12
maħzūf o.- muş olur 2246/22
şıfat-ı hāşşa o.- muşlardır
2247/28
şöyle o.- muştum 3323/32

cārì o.- muştur 2246/37
2252/39 edip o.- muştur 2252/39
ğālib o.- muştur 2253/04
menziline o.- muştur 2253/05
meşhūdumuz o.- muştur 2254/15
nümayāñ o.- muştur 2253/02
sākit o.- muştur 2252/01
şāyi ‘ o.- muştur 2250/10,
2250/22
vaķi ‘ o.- muştur 2253/13
vārit o.- muştur 2246/37
zāhhid o.- muştur 2254/12
3321/38 o.- sun 3321/38
nāñıķ o.- sun 3321/19
zıkr o.- undı 2248/04
darb o.- unur 2246/28
taşvır o.- unur 2247/01
kıyās o.- unur Mütercim 2246/25
2247/07 o.- up 2247/07
2256/11 o.- up 2256/11
‘ālì o.- up 2251/20
ip o.- up 2248/30
kināye o.- up 3324/06
ma ‘nāsına o.- up 2246/41
mevzū ‘ o.- up 2250/09
müfesser o.- up 2247/05
siyāh o.- up 2250/03
tārumār o.- up 2252/20
aķ o.- ur 2252/28
berrì o.- ur 2249/33
bi- mertebeteyn o.- ur 2247/07

bi-nev'ayn o. - ur 2247/02
dağı o. - ur 2250/23, 2254/18,
2254/22
dāne o. - ur 2251/02, 2253/20
demek o. - ur 2246/18, 2246/21,
2247/02, 2250/23, 2252/27
2247/34 o. - ur 2247/34
2250/03 o. - ur 2250/03
2251/21 o. - ur 2251/21
2251/33 o. - ur 2251/33
2253/38 o. - ur 2253/38
2255/01 o. - ur 2255/01
3321/06 o. - ur 3321/06
3321/28 o. - ur 3321/28
ā'id o. - ur 3323/05
Beml'de o. - ur 3320/33
çār-kūşe o. - ur 2251/28
e'amm o. - ur 3324/08
ekter o. - ur 2253/08
hāşıl o. - ur 2251/15, 2251/17
helāk o. - ur 2254/03
ıtlāk o. - ur 2252/31
içmek o. - ur 2256/10
ile o. - ur 2254/15
ince o. - ur 2256/14
inşā o. - ur 2246/19
kadar o. - ur 2254/34
karıncalar o. - ur 3320/33
kazanmış o. - ur 2250/16
keltebet o. - ur 2255/20
kıl demek o. - ur 2255/09

kırmızı o. - ur 3323/09
kısım o. - ur 3320/32
kibrit o. - ur 3320/36
kizb eylemiş o. - ur 2246/24,
2248/03
levn o. - ur 2250/02
maḥzūf olmuş o. - ur 2246/22
maşdar o. - ur 2253/22, 3321/12
Maşdar o. - ur 2252/34, 2255/26
mā'il o. - ur 3320/37
māni' o. - ur 2246/26
mensūp o. - ur 3323/35
merāretli o. - ur 2249/33
merfū' o. - ur 2255/10
muḥālif o. - ur 2253/19
mübtelā o. - ur 2254/01
müdār-ı tenşit o. - ur 2246/27
münzevî o. - ur 2251/20
müsta'mel o. - ur 2246/24,
2247/34
nāşî o. - ur 2254/15
nev'î o. - ur 2249/35
öküzü o. - ur 2255/12
paralayıcı o. - ur 2253/03
şahîh o. - ur 2249/01
sebkinde o. - ur 2246/23, 2255/10
siyāh o. - ur 2253/20, 3320/32,
3323/10
üzerinde o. - ur 2253/16
vārit o. - ur 2246/39
yerlerde o. - ur 2256/03

yumru o.- ur 2250/39
yürüyemez o.- ur 2252/16
zıdd o.- ur 3321/34
maşdar o.- ur 2248/12
açık o.- ursa 3323/11
kırmızı o.- ursa 3323/12
koşu o.- ursa 3323/10
mezkür o.- ursa 3323/11

olan Meydana gelen. -13.

o. 2249/13, 2250/41, 2254/18,
2255/23, 3321/11, 3321/27, 3323/15
Be-ğāyet teng-meşreb o. 2250/04
endüh o. 3320/28
mā-beyninde o. 2250/01
mümteli o. 2255/37
şedid o. 2255/41, 2256/02

olma- Olma. -7.

o.- diğı 2255/08
mümkün o.- ya 3322/34
o.- yan 2256/06, 2256/07
hālîş o.- yan 3323/08
o.- yup 3322/28
o.- z 3322/10

olmak Olmak. -69.

o. 2246/11, 2246/33, 2247/01,
2247/02, 2247/20, 2248/08, 2248/41,
2249/03, 2249/05, 2249/07, 2249/14,
2250/13, 2251/05, 2251/07, 2251/08,
2251/24, 2251/27, 2252/07, 2252/26,
2252/36, 2253/02, 2253/05, 2253/07,
2253/26, 2253/37, 2254/03, 2254/04,

2254/05, 2254/07, 2254/09, 2254/24,
2254/28, 2256/22, 3320/37, 3320/39,
3321/30, 3321/34, 3321/35, 3322/13,
3322/33, 3322/36, 3323/25, 3323/27,
3323/34, 3323/38, 3323/40

bî-hüş o. 2254/37

2255/28 o. 2255/28

2256/10 o. 2256/10

endüh-nāk o. 2248/22

ğalîz o. 2255/29

ğālîz o. 2255/27

qabz o. 2255/30

kumeyt o. 3323/19

merfû' o. 2246/19

mersüm o. 2255/19

metin o. 3323/36

munşarîf o. 3322/09, 3322/10

müşted o. 2254/06

mütebbet o. 2255/20

nevi' o. 2247/07

niyāz o. 2255/28

sākit o. 2247/23

vaq'ā o. 2254/36

zāmîr o. 3322/12

o.+ a 2256/11

o.+ dır 2247/04, 2249/02

olmamak Olmamak. -2.

o. 3322/27, 3324/06

olmaz Olmaz. -1.

o.+ sın 2246/26

olun- Meydana gelinmek, vücut bulunmak. -126-

o.- an 2249/32, 2249/41, 2251/04, 2251/06, 2253/04, 2254/19

ta`bîr o.- an 2256/15, 3320/37, 2256/20

zîkr o.- an 2246/17, 2248/32, 2255/14, 3323/23

Zîkr o.- an 3323/17

zîkr o.- dî 2247/20, 2247/25

o.- du 2250/18, 2254/31

ı̄lāk o.- du 3322/36

tā`vîl o.- du 2246/19

zîkr o.- du 2249/31, 2252/33, 2255/05, 2255/06, 3322/16, 3322/26, 3322/40

o.- muş 2251/28, 2252/24, 2254/26

o.- muşdur 2247/11

o.- muştur 2246/33, 2247/01, 2249/11, 2249/17

o.- up 3323/38

o.- ur 2247/31, 2247/33, 2247/35, 2248/33, 2248/34, 2248/39, 2249/04, 2249/08, 2249/11, 2249/18, 2249/22, 2249/27, 2249/36, 2250/02, 2250/10, 2250/25, 2251/02, 2251/10, 2251/19, 2251/22, 2252/25, 2252/26, 2252/29, 2252/33, 2253/11, 2253/36, 2254/21, 2254/32, 2254/33, 2255/30

3322/07 o.- ur 3322/07

ı̄lāk o.- ur 2247/25, 2247/27,

2248/03, 2248/20, 2248/37, 2249/28, 2250/22, 2250/26, 2250/28, 2250/31, 2251/11, 2251/12, 2251/23, 2251/27, 2251/28, 2251/35, 2251/36, 2252/22, 2252/30, 2255/04, 2255/16, 2255/17, 3320/30, 3321/12, 3321/20, 3322/08, 3322/26, 3323/15

irād o.- ur 2255/13

irād o.- ur 2255/08

isti`māl o.- ur 2246/13, 2247/24, 2254/06, 2255/30, 2255/32, 3322/23

itbā` o.- ur 3322/39

i`tibār o.- ur 2246/20, 2246/21

nār-pistān ı̄lāk o.- ur 2251/22

sedd o.- ur 3323/03

ta`bîr o.- ur 2247/17, 2256/13, 3320/35, 3321/16, 3322/06, 3322/12, 3323/06, 3323/09, 3323/10, 3323/12, 3323/18, 3324/05

teferru` o.- ur 3323/01

żarb o.- ur 2255/12

żamm o.- ur ola 3322/16

olunmağ Olma işine konu olmak. -3-

taşarruf o. 2246/40

i`tibār o. 2246/22

żamm o. 3322/07

olunmamak Olma işine konu olmamak.

-1-

o. 3323/38

omça *a. anat.* Kalça kemiğinin bir bölümü. -2.
o. 2248/28
o.+ sı 2248/18

omuz *a. anat.* Omuz. -1.
o. 2248/28

orada Sözü edilen yerde. -1.
o. 3322/31

orta Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer. -2.
o.+ larına 2248/30
o.+ sı olacağı 2250/41

‘**Osmān** Kişi ismi. -1.
‘. 2249/29

ot *a. bit. b.* Ot. -1.
o.+ un 3323/05

otlamak Hayvanı veya sürüyü otlayabileceği bir yere götürmek. -1.
o. 2254/31

otluç *a.* Hayvan otlarının bulunduğu yer, samanlık. -3.
o. 3323/06
o.+ lar 2252/32
o. olacağıdır 3321/21

oturmak Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek. -1.
o. 3321/34

oynaç Yerinde sağlam durmayan, hareketli. -1.
o. 2250/39

oynamaç Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak. -1.
o. 3322/38

oyuğ Oyulmuş, içi boş ve çukur olan yer. -1.
o.+ un 2253/16

oyun Vakit geçirmeye yarayan, belli kuralları olan eğlence. -5.
o. 2251/04, 3321/22
o.+ una 2256/12, 2256/13
o.+ unda 2251/04

ozān *a.* Ozan. -1.
o. 3321/25

öğrenmek Bilgi edinmek. -1.
ö. 2254/07

ökçe Ayakkabı altının topuğa rastlayan yüksek bölümü. -1.
ö.+ lerine 2254/24

öküz *a.* İğdiş edilmiş erkek sığır. -2.
ö.+ ü 2255/13
ö.+ ü olur 2255/12

ölmek Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek. -2.
ö. 3322/23
Ö. 3322/06

‘**Ömer** Kişi adı. -1.
‘. 2246/13

- öñ** *a.* Bir şeyin esas tutulan yüzü. -2.
ö.+ ünde 2253/14
ö.+ üne 2249/18
- ör-** İplik, yün, vb.ürünleri birbirine dolayarak işleme veya dokuma. -1.
ö.- dükten 2251/41
- ötme-** Ötmek işi. -1.
ö.- sinden 3321/24
- öyle** *sf.* Onun gibi olan, ona benzer. -1.
ö.+ cedir 2250/04
- pādişāh** Osmanlı İmparatorluğunda devlet başkanı.-2.
kaşr-ı p. 2252/35
p.+ iñ 2253/40
- pāk** Temiz. -1.
p.+ tır 2250/23
- paralayıcı** Paralama işini yapan kimse. -1.
p. olur 2253/03
- pāre** Parça. -3.
p. 3320/34
p. ederler 3320/34
p. edip 2254/01
- parıl-da-** Parıldamak işi. -1.
p.- yıp 2252/30
- parıldamağ** Parlamak. -1.
p. 2252/34
- parmağ** Parmak. -1.
p.+ larıñ 2250/41
- pāyandān** Destek. -1.
p. 2253/10
- pazı** Ispanakgillerden bir bitki. -1.
p. 2249/34
- pek** *zf.* Gereken, beklenen veya alışılmış olandan çok. -9.
p. 2246/29, 2246/30, 2248/04, 2248/14, 2249/03, 2253/02, 2253/14, 2253/35
'alā-ķavlin p. 2249/32
- pençe** Pençe. -1.
p.+ lerine 2255/16
- perde** Perde. -1.
p. 2252/21
- perākende** Malların teker teker veya birkaç parça durumunda azar azar satılmasına dayanan. -1.
p. 2252/19
- perāzvāne** *Far. a.* Kalemtraş. -1.
p.+ niñ 2253/16
- pes** İmdi , o halde, öyle ise, iken, öyle olunca, binaenaleyh. -8.
p. 2246/17, 2246/40
P. 2250/22, 2251/15, 2252/11, 2253/30, 2255/06, 3324/07
- peydā** *sf.* Belli. -1.
p. eder 2248/07
- peyderpey** *Far. zf.* Azar azar, bölüm bölüm, yavaş yavaş. -1.
p. 3322/33
- peyvend** Ulaşma, varma, vasıl olma. -1.
p.-gāh 2250/40 2250/39

pezevenk *erm.* Gizli ve yasal olmayan cinsel ilişki öncesinde aracılık eden kimse. -4.
p. 2254/10, 2254/11
p.+ e 2254/08
P.+ e 2255/21

pezevenklik Pezevenk olma durumu. -3.
p. 2254/08, 2254/09
p. eylemek 2253/33

pîr Yaşlı. -2.
p. 3323/32, 3323/33

poşa a. Suyu alınmış her tür yiyecek maddesinin artığı. -3.
p.+ sıdır 2250/28
p.+ sina 2249/40
p.+ sinda 2250/29

pul Para. -1.
p.+ u 2252/25

pülād Çelik. -2.
p. 2252/34
p.+ ıy 2252/30

pür *Far. sf.* Dolu. -3.
p.- ğam 3320/28
p.-ğazab olarak 3321/35
p.-zib ü 2252/37

rā *Ar.* Arap elifbasının onuncu harfi.
-1-
r. 2252/05
r.+ nın 2255/02
r.+ nıy 2248/10, 2249/10

rāci *Ar. sf.* Geri dönen. -1.
r. 2246/21

rağbet *Ar. a.* İstek, arzu. -1.
r. 2246/34

raḥim *Ar. sf.* Merhametli, acıyan, acıyıp esirgeyen. -1.
r. 2246/18

Rāğıp Kişi adı. -2.
R.+ da 2247/05
R. 3322/19

rāhat *Ar.* Huzur. -1.
r. olalar 2249/19

rākib *Ar. s.* Her hangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. -1.
r. 2253/22

ravza *Ar. a.* Çimeni, ağacı bol olan yer, bahçe. -1.
r. 2252/29

raziy *allāhu ‘anhumā* Allah her ikisinden hoşnut olsun. -2.
r. 2246/13, 2246/18

Rebi’a Kişi adı. -2.
R.+ dır 2252/03

redd *Ar. a.* Kabul etmeme, kabul edilmeme. -2.
r. 2247/40
r. eylemek 3320/27

ref’i *Ar. a.* Yüksek, yüce. -1.
r.+ dir 2249/25

- renk** *Far. a.* Renk. -3.
r. + i 3323/09, 3323/11
r. + ine 3323/17
- resim** Resim. -6.
r. 2254/28
r. + e 2249/36, 2253/29, 3323/30
r. eylemişken 3323/29
r. eylemiştir 3322/41
- Rey** İran'da bir şehir. -2.
R. 2250/29, 2253/18
- re'y** *Ar.* Düşünce, görüş, fikir. -1.
r. + in 2256/2
- rızā** Rızā olma, isteme, istek. -1.
r. 3323/35
- rızķ** Yiyecek, içecek şey, azık. -1.
r. 2250/09
- rical** *Ar. cem.* Erkekler, adamlar. -2.
Esāmî-i r. + dendir 2250/29
esmā-i r. + dendir 2250/27
- rif'at** *Ar.* Yükseklik, yücelik,
büyüklük. -1.
r. 2251/26
- rivāyet** *Ar. a.* Söylenti, bir haber, söz
veya hâdisenin hikâyesi. -4.
r. êderk 2246/38
r. + ine 2255/06, 2255/11, 2255/12
- rūmiyye** *Ar. sf.* Rumi'nin müennesi. -1.
r. 3323/41
- rummān** Nar. -2.
r. 2254/23, 2255/05
- rüsvā** Rezil. -1.
r. eylemek 3320/25
- rüşť** *Ar.* Erginlik. -1.
be-ğāyet r. 3324/03
- sā** *a.* Se harfinin adı. -1.
s. - yaci`u 2246/12
- şā`b** Bir acı otun suyu. -1.
ş. 2250/14
- şabūr** *Ar. a.* -2.
ş. 2247/12, 2250/23
- sādāt** Seyyidler. Hazret-i Peygamber
Aleyhissalatü Vesselam'ın soyundan
gelenler ve onun izinden gidenler. -1.
s. + larına 2249/11
- sādece** Yalnızca. -1.
s. 2249/39
- şadr** Her şeyin evveli ve başlangıcının
en iyisi. -1.
ş. + ında 3321/04
- sa`ādet** Mutluluk, ongunluk. -1.
zamān-ı s. 2247/26
- şaç** *a.* Saç. -3.
ş. + a 2252/01
ş. + ı 2251/41, 2256/05
- sağir** *Ar. sf.* Küçük, ufak. -1.
tabl-ı s. 2256/13
- şahih** *Ar. sf.* Gerçek, doğru. -1.
ş. olur 2249/01
- şahip** *Ar. a.* Herhangi bir şey üstünde
mülkiyeti olan. -6.
ş. -i teşānifdir 2249/29

ş.+ <i>i</i> 2251/11, 2254/09, 2254/11, 3324/03	salkım <i>a.</i> Salkım. -1. <i>s.</i> + <i>ına</i> 2255/41
ş.+ <i>iniş</i> 2253/28	şāmit Ünsüz. -1. <i>ş.</i> 3321/19
sahtiyān <i>Far. a.</i> Sepilenerek boyanmış ve cilalanmış deri. -1. <i>s.</i> + <i>ıy</i> 2253/17	şan‘at <i>Ar. a.</i> Yetenek. -4. <i>ş.</i> 3323/21 <i>ş.</i> + <i>ı</i> 2255/07, 2255/12 <i>Ş.</i> + <i>ından</i> 2255/08
sā‘ir Başka. -8. <i>s.</i> 2248/38, 2250/10, 2252/36, 2254/26, 3322/01 <i>ümmehāt-ı s.</i> 2254/29 <i>s.</i> + <i>den</i> 2255/28 <i>s.</i> + <i>e</i> 2253/05	Şan‘ā Yemen diyarında bir şehrin adı. -1. <i>Ş.</i> 2252/36
sā‘ire Seyreden, hareket eden, yürüyen. -1. <i>ümmehāt-ı s.</i> + <i>de</i> 2255/20	sānī <i>Ar.</i> İkinci. -1. <i>s.</i> 2246/33
sāķ Uyanık. -1. <i>s.</i> 2251/19	sanmaķ Zannetmek. -1. <i>s.</i> 2248/08
sākin Hareket etmeyen. -1. <i>s.</i> + <i>edir</i> 2249/27	şar- Çevresini çevirmek. -1. <i>ş.</i> - <i>dıkları</i> 2253/21
sākit Susmuş. -2. <i>s.</i> <i>olmaķ</i> 2247/23 <i>s.</i> <i>olmuştur</i> 2252/01	şarf <i>Ar. a.</i> Değişme. -1. <i>ş.</i> 3320/25
şalābet Katılık. -1. <i>ş.</i> + <i>li</i> 2249/40	sarhoş Sarhoş, esrik. -1. <i>s.</i> 2252/12
şalıver Bırakmak. -1. <i>ş.</i> 2255/07	şarı <i>sf.</i> Renk adı, sarı. -2. <i>ş.</i> 3320/32 <i>ş.</i> <i>olandır</i> 3320/35
sālib Titreten. -1. <i>s.</i> 2254/26	şarıl- Bir şeyin üzerine bir veya birkaç kez dolanmak. -1. <i>ş.</i> - <i>ıp</i> 2253/21
sālik Bir yola giren, bir yolda giden. -1. <i>s.</i> <i>olduğu</i> 3321/37	saţranc Satranç. -1. <i>s.</i> 2256/13
	şavb Taraf, cihet, yön. -1. <i>ş.</i> 2256/08

<p>şavt <i>Ar. Ses, bağırma.</i> -4. ş. + <i>ına</i> 3321/02, 3321/03 ş. + <i>ını</i> 2253/24</p> <p>sa'y <i>Ar. a. Geçinmek için iş işleme.</i> -8. s. 2246/27, 2250/06, 2250/07, 2250/09, 2250/13, 2250/15, 2250/18 s. + <i>ine</i> 2246/26</p> <p>Şayd <i>Avlanma av işi yapma.</i> -1. Ş. 2255/01</p> <p>Şaymağ <i>Saymak.</i> -1. Ş. 3321/12</p> <p>Şayyād <i>Kişi adı.</i> -1. Ş. 3323/03</p> <p>sāz <i>Genellikle su kıyılarında, bataklık yerlerde yetişen ince kamyş.</i> -1. s. + <i>a</i> 2256/15</p> <p>sebeb <i>Ar. Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.</i> -3. s. + <i>i</i> 2248/11, 2248/12 S. + <i>inden</i> 2253/27</p> <p>sebk <i>Ar. İleri geçme, ilerleme, öne geçme.</i> -4. s. + <i>inde</i> 2247/02, 2247/06 s. + <i>inde olur</i> 2246/23, 2255/10</p> <p>sebt <i>Ar. Yazma, kaydetme.</i> -2. s. 3320/24 s. <i>eylemiştir</i> 2247/20</p> <p>sebükser <i>Hafif düşünceli.</i> -1. s. 2254/03</p>	<p>sebze <i>Far. a. Yeşillik.</i> -3. s. 2249/35, 2254/38 s. + <i>niş</i> 2249/32</p> <p>sebzevāt <i>Sebzeler.</i> -1. s. + <i>tan</i> 2256/24</p> <p>sedd <i>Tıkamak.</i> -2. s. <i>eyledikten</i> 3323/03 s. <i>olunur</i> 3323/03</p> <p>Sedusi <i>Kişi adı.</i> -1. S. 3322/26</p> <p>sefih <i>Zevk ve eğlenceye düşkün.</i> -1. s. 2254/03</p> <p>sefine <i>Ar. a. Gemi.</i> -1. s. - <i>nūhun</i> 2253/13</p> <p>segirtme- <i>Koşma.</i> -1. s. - <i>siniş</i> 2248/02</p> <p>segirtmek <i>Koşmak.</i> -2. s. 2248/02, 3322/02</p> <p>seḥāb <i>Ar. Bulut.</i> -3. s. 2251/31, 2253/31, 2254/36</p> <p>sekrān <i>Sarhoş.</i> -1. s. 2247/13</p> <p>selām <i>Selam vermek.</i> -2. s. 2249/13, 2252/41</p> <p>selb <i>Değilleme.</i> -1. s. 2247/09</p> <p>selef <i>Ar. a. Bir yerde, bir işte, bir vazifede başka birinden önce bulunmuş olan kimse.</i> -3. S. + <i>de</i> 2249/22</p>
--	--

s.+ *te* 3322/31
S.+ *te* 2252/35
semend Çevik ve güzel at. -1.
s. 2249/32
semer *Rum.* Semer. -2.
s.+ *iniş* 2253/20
s.+ *iş* 2253/31
semizlik *sf.* Şişmanlık.-1.
s.+ *ten* 2250/38
sen *a.* Teklik ikinci kişiyi gösteren söz.
-2-
s. 2246/25, 3323/34
sene *Ar. a.* Yıl. -1.
s.-*i tāmme*ye 3321/27
seng Taş. -1.
deste- s. *olacaktır* 2256/14
seratān Yengeç. -1.
S. 2253/12
serdār Başkomutan. -1.
s.+ *ina* 2252/21
sert Sert. -2.
s. 2254/05
s.+ *çe* 2250/34
seslendir- Acı acı bağırma, haykırma
durumu. -1.
s.- *erek* 2250/34
şevāb Hayır. Hayırlı iş. -2.
ş. *olan* 2249/02, 2255/19
sevāhil Sahiller. -1.
S.-*i şāmda* 2255/01

sevāt *Ar.* Karaltı, karartı, yazı
karalama, ekseri insanlar, şehir, köy.
-1-
s. 3323/14
seyyid *Ar.* Efendi, temiz ve fazilet
sahibi müslüman zat, Hz.
Muhammed'in soyundan olan. -1.
s. 2252/21
şibğ *Ar. a.* İçine kumaş vesaire batırılan
boya. -1.
ş. 3323/21
şibyān *Ar. a.* Çocuklar. -2.
ş. 2251/04
ş.+ *ı* 3321/22
şidk *Ar. a.* Doğruluk. -3.
ş. 2246/07, 2246/39, 2247/34
şıçra- Fırta, zıpla. -3.
ş.- *yan* 3322/41
ş.- *yıp* 2254/32, 3322/33
şifat *Ar.* Sifat. -3.
ş.-*i hāşşa olmuştur* 2247/28
ş.+ *dir* 2249/11
ş.+ *tır* 2247/17
şıgır Boynuzlu büyükbaş evcil
hayvanların genel adı. -2.
ş. 2252/08
s.+ *ina* 2256/19
şık *sf.* Seyrek karşıtı, aralığı az. -9.
ş. 2251/37, 2251/39, 2251/40,
3321/06, 3321/14, 3323/36

şıkıntı Ruhsal yorgunluk. -1. ş. + <i>sina</i> 2250/28	silah-puş Silah kuşanmak. -1. S. 2252/25
şıkıştır- Bir şeyi dar bir yere zorla sığdırma durumu. -1. ş.- <i>arağ</i> 2254/30	silğ Ar. a. İplik. -2. s. 2249/32, 2249/34
şıkıştırmağ Bir şeyi dar bir yere zorla sığdırmak, tıkmak. -1. ş. 2248/14	şim Far. a. Gümüş. -1. s. 2252/36
şırım a. Bazı işlerde sicim yerine kullanılan, ince,uzun ve esnek deri parçası. -2. ş. 2254/19 ş.+ <i>a</i> 2253/17	şin Arap elifbasının on ikinci harfi. -4. s. 2252/11 s.+ <i>in</i> 2249/34, 2250/05, 2250/28
şirtlan a. Sirtlan, yeledi kurt. -1. ş.+ <i>ıj</i> 3323/03	şin- Sinmek. -1. s.- <i>üp</i> 2250/33
şibā Esir etmek. -1. s. 3320/34	şināvlozā Bir bitki. -1. s. 2254/40
Sicilya Yer adı, Sicilya. -1. S.+ <i>nin</i> 3320/40	şinir Sinir. -1. s.+ <i>leri</i> 2248/37
sicim Keten, kenevir vb. bitkilerin liflerinden yapılan ince ip, kınnap. -1. s. 2255/38	şinirli Rahatsız edici, hastalık derecesine varan özellik. -1. s. 2254/40
şığa Ar. Fiilin tasrifinden (çekiminden) meydana gelen çeşitli şekillerden her biri. -3. ş.+ <i>sı</i> 2252/10 ş.+ <i>ya</i> 2248/41 s.+ <i>larına</i> 2247/17	şipāh Asker.-1. s. 2252/26
sikkın Ar. a. Bıçak.-1. s. 3323/02	şivri Ucu keskin ve batıcı olan. -1. s. 2254/23
	şiyāh Far. sf. Kara. -9. s. 2250/01, 3323/13 s.+ <i>a</i> 3320/37 s.+ <i>ça</i> 2250/02 s.+ <i>lık</i> 3323/08 s. <i>olup</i> 2250/03 s. <i>olur</i> 2253/20, 3320/32, 3323/10
	şiz zm. Çokluk ikinci kişi zamiri. -5. s.+ <i>e</i> 2246/23

s. + <i>ij</i> 2246/23, 2246/34, 2247/05	3320/37
s. + <i>leri</i> 2246/18	ş. + <i>ya</i> 2248/30, 2252/23, 2254/04
şoğuk <i>sf.</i> Soğuk.	ş. + <i>yu</i> 3322/11, 3323/36
-1-	ş. + <i>yuş</i> 2253/08, 2254/36
ş. + <i>uş</i> 2254/19	Ş. + <i>yuş</i> 2252/09
somağ Sumak. -1-	su'âl <i>Ar. a.</i> Soru. -2-
s. 2256/15	s. <i>eylediğim</i> de 2253/27
sonra <i>zf.</i> Daha ileri bir zamanda. -9-	s. <i>eylediler</i> 2246/28
s. 2247/28, 2247/31, 2248/28,	şudür <i>Ar. a.</i> Meydana çıkma. -1-
2248/39, 2251/41, 3323/03, 2246/10,	ş. <i>édip</i> 3320/41
2246/11	şulb <i>Ar. sf.</i> Taş gibi. -1-
söylemek Düşündüğünü veya bildiğini	ş. 2256/02
sözle anlatmak. -4-	şurad <i>Ar. a.</i> Yüz. -1-
s. 2247/30, 2248/07, 2248/09	ş. 3322/32, 3322/39
<i>yalan</i> s. 2246/05	şüret <i>Ar. a.</i> Biçim. -7-
söylen- Söylemek işi yapılmak. -1-	ş. + <i>de</i> 2246/24, 3322/22
s. - <i>en</i> 2246/08	ş. + <i>idir</i> 2253/12
söyleşmek Karşılıklı söz söylemek. -1-	ş. + <i>inde</i> 2247/31
s. 2248/10	ş. - <i>i t̄ālitede</i> 2249/26
söyletmek Söylemesine yol açmak. -1-	ş. + <i>inde</i> 2247/28
s. 2247/22	ş. + <i>ine koyup</i> 2247/23
söz Bir düşünceyi eksiksiz olarak	şusamağ Su içme gereksinimi duymak.
anlatan kelime dizisi, lakırdı, kelim,	-1-
laf, kavi. -6-	Ş. 2253/32
s. 2246/07, 2247/22, 2248/09,	Suveyd Kişi adı. -1-
3321/10	S. 2252/04
s. + <i>ler</i> 2248/07	Suyūfi Kişi adı. -1-
s. + <i>e</i> 2247/20	S. 2254/28
şu a. Su. -16-	sükün <i>Ar. a. gr.</i> Hareketsizlik. -12-
ş. 2248/27, 2252/20, 2252/31,	s. 2250/05
2253/40, 2256/08, 2256/17, 2256/19,	s. + <i>u</i> 2248/10, 2249/40, 2250/28,

- 2250/39, 2251/29, 2253/03, 2256/19,
3321/31, 3321/36, 3322/37, 3323/26
- Süleymān** Kişi adı. -1.
S.+ *in* 2249/22
- sünnet** Ar. a.Hz. Muhammed'in
sözleri, işleri ve tasvipleri. -1.
ehl-i s. 2246/07
- sür-** Önüne katıp götürmek. -3.
s.- *erler* 3321/01
s.- *üp* 2248/14, 2248/25
- sür'at** Hızlılık. -7.
s. 2251/37, 3321/33, 3322/01,
3322/02
S. 2251/36
'alā-kavlin s. 2252/11
s. *eylemek* 2248/34
- sürh** Kırmızı, kızıl. -1.
s. 3323/13
- sürmek** Yönetip yürütmek, sevk etmek.
-1.
s. 3321/01
- sürül-** Sürme işine konu olma. -1.
s.- *üp* 2248/24
- süssüz** Süsü olmayan, sade. -1.
s. 3321/20
- Süt** a. Süt. -4.
s. 2249/38
S. 2249/37, 3323/37
s.+ *e* 2251/12
- süvār** Ata binmiş,binici. -1.
s. 3321/35
- süvārī** Far. a. Atlı asker. -1.
s. 2252/26
- şāh** Padişah. -1.
ş.+ *lardan* 2254/21
ş.+ *ları* 2248/28
- şāhīn** Far. a. Doğan. -1.
ş.+ *iş* 2255/16
- şā'ir** Ar. a.Şâir. -8.
ş. 3321/36
ş.+ *dir* 2248/05, 2250/30
ş.+ *iş* 2248/04, 2248/06, 2255/25,
3323/41
ş.+ *lerdir* 2255/03
- şākirt** Far. a. Talebe. -1.
ş.+ *imdir* 2253/28
- Şām** Yer adı. Bölge adı. 1.
Sevāhīl-i Ş. + *da* 2255/01
- şān** Ün, san, şöhret. -1.
ş. 2251/18
- şarāp** Ar. Şarap. -1.
ş. 2249/33
- Şāriḥ** Ar. sf. Bir kitabı şerh eden, bir
kitaba açıklama yazan kimse. Zebîdî.
-16-
ş. 2251/07 ,2250/21, 3321/27,
3323/39, 3324/03
Ş. 2247/36, 2248/41, 2249/12,
2249/26, 2249/36, 2251/01, 2251/26,
2251/34,2252/18, 2253/39
Ş.+ *iş* 2252/39

<p>şāyi Yaygın, yayılmış (söz veya haber). -2- ş. <i>olmuştur</i> 2250/10, 2250/22</p> <p>şeb Gece. -1- ş. 2253/35</p> <p>şebih <i>Far. sf.</i> Benzeyen, benzeyici. -2- ş. 2254/40, 3321/04</p> <p>şecer <i>Ar. a.</i> Ağaç. -2- ş. 2254/34 ş. + <i>ij</i> 2249/40</p> <p>şecere <i>Ar. a.</i> Soy, nesep. -1- ş. -<i>i neseb-i nebevî</i> 2246/38</p> <p>şeddāt Şiddetli. -3- ş. 2247/10, 2248/04, 2249/19, 2250/23, 2255/03</p> <p>şedde <i>Ar. a. gr.</i> Arapçada ve Farsçada iki defa okunması icap eden bir harfin üzerine konulan işaret. -2- ş. + <i>si</i> 2246/09, 3323/02</p> <p>şedid <i>Ar. sf.</i> Şiddetli, sert, katı, sıkı. -4- ş. <i>olan</i> 2248/38, 2255/41, 2256/02, 3323/28</p> <p>şedide <i>Ar. sf.</i> Şiddetli, sert, katı, sıkı. -1- <i>Dāhiye-i</i> ş. + <i>ye</i> 2249/28</p> <p>şehir <i>Far.</i> Şehir, kent. -5- ş. 2250/26 Ş. 2256/18 ş. + <i>dir</i> 2252/05 ş. + <i>i</i> 2250/29 ş. + <i>lerde</i> 2248/31</p>	<p>şekl <i>Ar. a.</i> Şekil, biçim, kılık. -2- <i>murabba' al-</i> ş. 2251/28 <i>al-</i> ş. <i>olduğu</i> 2251/26</p> <p>şeml <i>Ar. a.</i> Topluluk, insan yığını. -1- ş. 2246/39</p> <p>şenlik Şen olma durumu, şetaret. -3- ş. 2253/24 ş. + <i>e</i> 2255/15 ş. <i>olduğunu</i> 2253/25</p> <p>şer <i>Far. sf.</i> Asi, karşı gelen. -1- ş. -<i>gür olma</i> 2254/30</p> <p>şeref <i>Ar.</i> Başkasının, birine gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur. -2- ş. 2251/18 ş. + <i>ine</i> 2251/26</p> <p>şerh <i>Ar. a.</i> Bir kitabın ibaresini kelime kelime açıp îzah ederek yazılan kitap. -3- Ş. -<i>i Mufaşşalda</i> 2251/37 ş. + <i>inde</i> 2246/39, 3324/08</p> <p>şerife <i>Ar. sf.</i> Şerefli. -1- ş. 2246/36</p> <p>şerr <i>Ar.</i> Kötülük, fenalık -2- ş. 2250/13 ş. + <i>e</i> 2250/12</p> <p>şetî <i>Ar. a.</i> Nebat ismi -1- ş. 3321/02</p> <p>şey' <i>Ar.</i> Madde, eşya, söz, olay, iş, durum vb.nin yerine kullanılan, belirsiz anlamda bir söz. -10-</p>
---	--

- ş. 2250/24, 2251/18
kevkevb al- ş. 2252/28
 ş. + *e* 2248/20, 2253/22, 2256/02,
 2256/11, 3323/05
 ş. + *i* 3322/27
 ş. + *iğ* 3323/22
- Şeyh** *Ar.* Arap kabile ve aşiret başkanı
 -2-
 Ş. 2246/37
 ş. + *idir* 2249/24
- şırlıgān** Susam yağı. -2-
 ş. 2249/40, 2250/29
- Şi‘a** Şiilik. -1-
 Ş. 2251/01
- şiddet** *Ar. a.* Sertlik. -14-
 ş. 2249/13, 2250/34, 2253/35,
 2254/16, 3323/25
kemāl-i ş. 3320/40
 ş.-*i* *ğayzu* 3321/04
 ş.-*i* *harārete* 2252/22
 ş.-*i* *havf* 2249/15
 ş. + *den* 2253/01
 ş. + *i* 2248/11, 2248/12, 2253/36
 ş. + *ine* 2254/19
- şifā** Bedensel veya ruhsal bir hastalığın
 son bulması, hastalıktan kurtulma. -1-
 ş. + *dir* 2253/41
- Şihāb** Kişi adı. -2-
 Ş. 3324/08
 Ş. + *iğ* 2247/01
- şikār** *Av.* -1-
 Ş. 2254/25
- şimdi** Şu anda, içinde bulunduğumuz
 zamanda. -2-
 ş. 3323/33, 3323/34
- şin** *Ar.* Arap elifbasının on üçüncü
 harfi. -1-
 ş. + *i* 2250/33
- şi‘r** *Ar.* Anlama, idrak. -1-
 ş. + *dir* 2246/29
- şıṭā‘** *Ar. a.* Kış. -1-
 ş. 2253/36
- şitāb** *Far. a.* Acele. -2-
 ş. 2248/34
 Ş. 3321/33
- şol** Şu, o. -14-
 ş. 2248/29, 2251/14, 2252/23,
 2253/17
 Ş. 2247/27, 2249/18, 2252/17,
 3322/16, 3322/27, 3322/32, 3322/35,
 3323/03, 3323/08, 3323/36
- şöhret** Ün. -1-
 ş. + *ine* 3323/13
- şöyle** *zf.* Şunun gibi. -5-
 ş. 2253/04, 3323/34
 ş. + *ce* 3324/05
 ş. *olmuştum* 3323/32
- şu** Şu. -1-
 ş. 2248/20
- şu‘arā** *Ar. cem.* Şairler. -1-
 ş. + *dandır* 3323/17

şu'le *Ar. a. Ateş. -2.*
ş. 3320/39
ş.- *feşān* 3320/41
şüre *Far. a. Çorak, verimsiz toprak. -1.*
ş. 3322/36
şüride *Far. a. Karışık, perişan. -1.*
ş. 2256/05
şücā' *Ar. a. Cesur yiğit. -1.*
Ş. 2253/13
şükūfe *Far. Çiçek. -2.*
ş.+ *dir* 2252/08
merg-zārūş ş.+ *sine* 2252/29
tā *Ar. Arap elifbasının üçüncü harfidir.*
-12-
t. 2249/18, 2253/41, 2255/15
t.-yī *fevkiyye* 2256/01
t.+ *nuş* 2247/10, 3321/07, 3321/28
t.+ *yī* 2254/08, 2255/18, 3321/21,
3321/30, 3324/05
tā *Ar. Arap elifbasının on altıncı harfi.*
-3-
t.-yī *mütellete* 2252/06, 2256/01
t.+ *yī* 2255/22
ta'ab *Yorgunluk, sıkıntı, zahmet,
bezginlik, eziyet. -1.*
t. 2256/22
ta'alluḡ *Ar. a. İlişgi, ilgisi olma -1.*
t. *eder* 2246/08
ṭaban *a. Ayağın alt yüzü. -1.*
t.+ *ınış* 2250/40

ṭabb *Adet. -1.*
t. 3320/36
Ṭaberiyye *Bir yer adı. -1.*
Ṭ. 2252/32
ṭābiḡa *Ar. a. Öğle sıcağı. -1.*
Ṭ. 2248/05
ta'bir *Ar. a. İfade. -40.*
t. 2247/33, 2249/04, 2249/22,
2249/32, 2249/36, 2249/41, 2250/02,
2251/02, 2251/04, 2251/10, 2251/22,
2252/25, 2252/33, 2253/04, 2253/11,
2254/19, 2254/33, 3323/32
t. *ederler* 2252/25
t. *edip* 2251/12
t. *ettikleridir* 3320/32
t.+ *i* 3321/23
t. *olunan* 2256/15, 2256/20,
3320/37
t. *olunur* 2247/17, 2256/13,
3320/35, 3321/16, 3322/06, 3322/12,
3323/06, 3323/09, 3323/10, 3323/12,
3323/18, 3324/05
ta'birāt *Tabirler. -1.*
t.-ı *meḡume* 3322/21
Tābi'in *Ar. sf. Hz. Muhammed'i
görmüş olanları görüp kendilerinden
hadis dinlemiş olanlar. -1.*
T.+ *den* 2249/23
Tābi'iyye *Ar. a. Tabiat bilgisi. -1.*
T.-i *ma'rūftur* 2252/05

tabl Ar. a. Davul. -1.
t.-i *sağır* 2256/13

ta‘diye Ar. a. gr. Bir fiili geçişli hâle koyma. -2.
t. *éder* 2250/15
t. *éder* 2246/12

ta‘ālā “Namı büyük” mealinde olup. Cenab-ı Hakk'ın (C.C.) kudsiyet ve büyüklüğü için hürmeten söylenir. -1.
t. 2250/12

tağ Dağ. -6.
t. 2250/37, 2252/37
t.+ a 2252/26
t.+ *ıy* 2250/36, 2250/37, 2253/18

taḥaḫḫuḫ Ar. a. Hakikat olarak meydana çıkma, gerçekliği anlaşılma. -1.
t. 2246/41

taḥassur Eli böğüre koymak. -1.
t. *eylemeke* 2256/11

taḥdīt Ar. a. Söyleme, anlatma, rivayet etme. -2.
t. 2246/27
t. *eylemeke* 2246/26

taḥfif Hafifletme, yükünü azaltma. -1.
t.+ i 2249/10

taḥḫik Ar. Doğru olup olmadığını araştırmak. -2.
t. 2246/17
t.+ i 2246/32

taḥliḫ Karıştırma. -1.
t. 2251/06

taḥliye Boşaltma. -1.
t. 2255/07

taḥriḫ Ar. Bir şeyin aslını bozma, kalem oynatma, değiştirme. -2.
t. 2249/32, 2254/23

taḥriş Ar. Hırslandırma. -1.
t. *eyle* 2255/13

taḥşil Öğrenim. -1.
t.+ *ine* 2250/13

taḥşiş Ar. a. Bir şeyi birine veya bir yere mahsus kılma, ayırma. -2.
t. *eylediler* 2250/12
t.+ i 2253/07

taḥyil Ar. a. Akla, fikre getirme, getirilme. -4.
t. 2246/16, 2246/27
t.-i *ümniyye* 2246/41
t. *eylemek* 2246/31

takartub* Ar. a. -1.
al- t. 2249/30

takassub* Ar. a. -1.
al- t. 2250/17

takatkut* Ar. a. -1.
t. 3321/16

taka‘tub* Ar. a. -1.
al- t. 2252/07

takazzub* Ar. a. -1.
al- t. 2248/07

taqdim Ar. a. Öne geçirme, geçirilme, öne alma. -1. t.+ i 2254/08	-1. t. 2256/16
taqdir Ar. a. Değer biçme, değer verme. -1. t.+ indedir 2246/34	taqyid Daraltım. -3. t. eylemiştir 2253/09, 3323/39 t. 3323/41
takalub* Ar. a. -1. al- t. 2254/32	takzib Kesmek. -1. al- t. 2247/29
takfit* Ar. a. -1. t. 3322/14	taala- Kaplama. -2. t.- miş 2253/40, 2254/13
taqirdatmak Takırdamasına yol açmak. -1. t. 2248/36	ta' labe Öğrenci. -1. t. 3323/16
tak'ib* Ar. a. -1. al- t. 2251/23	taalama Kaplama, bürüme. -1. t.+ sı 2254/15
taqil Ar. a. Ağır. -1. t. 2256/23	talamaq Kaplamak, bürümek. -2. t. 2253/38, 2254/37
takkarrub* Ar. a. -1. al- t. 2249/02	talep Ar. a. İsteme. -2. t. eylemekde 2250/09 t.+ inde 2246/31
taqlil Azaltma. -1. t. 3322/11	ta' lim Ar. a. Öğrenme, öğretme, öğretim, öğretilme. -1. t. eden 2254/25
takmit* Ar. a. -1. al- t. 3323/20	talq Ar. a. Deri hastalıklarında kullanılan beyaz bir toz. -1. t. 2252/24
takrib Yaklaştırma. -2. al- t. 2248/34 t.+ i 2251/40	tam Ar. Bütün. -1. t. 3321/27
takrit Kulağına küpe takmak. -1. t. 3321/28	tama' Ar. a. Doymazlık, çok isteme. -1. t. eylemek 2253/35
takşib Kıvırcık yapmak. -1. t. 2250/35	ta' mim Ar. a. Genelge. -1. t.+ de 2253/07
takvib Bir şeyi yerinden çekip koparma.	

tāmm *Ar. sf.cem.*Bütün. -1.

t. 3321/28

tāmme *Ar. a.* Büyük kıyamet. -1.

sene-i t. 3321/27

tan Güneş doğmadan önceki alaca

karanlık, fecir. -2.

t. 2251/19

tānîn *Ar. a.* Tınlama, çınlama. -1.

t.+ iğ 2253/06

tāniye *Ar. a .cem.* Dakikanın altmışta

biri. -2.

t.+ de 2246/41

t.+ niğ 3321/22

tanẓif Temizlenmek, temizlemek. -1.

t. 3323/38

taraf *Ar. a.* Yan, yön. -6.

t.+ a 2252/19

t.+ unda 2253/13, 2254/18

t.+ unda olan 2251/02

t.+ undan 2246/34

t.+ tan 3320/41

tarafli Taraf olan. -1.

t. 2253/18

tarak Tarak. -2.

t.+ a 2252/02

t.+ lık 2250/41

taraklık Tarak konulan yer. -1.

t. 2249/41

tarāvet Tazelik. -1.

t.+ i 2254/04

tarılmağ Darılmak. -1.

t. 2254/03

tarik *Ar. a.* Yol. -2.

t.+ i 2250/16, 2255/16

tarla *a.* Tarıma elverişi olan sınırlı ve

belirli toprak parçası. -5.

t.+ ya 2248/19, 2248/24

t.+ yıl 2248/14, 2248/25, 2255/11

tārumār Dağınık. -1.

t. olup 2252/20

t.-nāk 3321/09 eylemek 3321/08

T.+ lı 2248/23

tarz *Ar. a.* Şekil, kılık. -1.

t.+ unda 2254/18

tasa *a.* Keder. -4.

t. 2248/12, 2249/08

t.+ ya 2248/10

taşaddi Bir işe başlamak. -1.

t. eylemiştir 3323/01

tasalluğ *Ar. a.* Musallat olma. -2.

t. 2247/39

t.+ u 2247/41

taşarruf *Ar. a.* Sâhip olma. -4.

t. 2250/12

t. ederler 2246/12

t. eylediler 3323/32

t. olunmağ 2246/40

taşgîr *Ar. a.* Küçültme. -2.

bünye-i t. 3323/13

t.+ inde 2249/27

taşrih *Ar. a.* Açık açık söyleme,
söylenme, açıktan açığa bildirme. -2-
t. eylemediği 3323/13
t. eylemiştir 2254/10

taşvib *Ar. a.* Doğru bulma. -1-
t. 2251/07

taşvir *Ar. a.* Resmini yapma. -2-
t. 2246/17

taş *a.* Taş. -2-
t.+ a 3323/03
t.+ ı 2252/37

taşra *a.* Taşra, dışarlık. -2-
t.+ sina 3322/05
t.+ ya 2253/30

tavar *a.* Koyun veya keçi sürüsü. -2-
t.+ a 2249/08
t.+ ı 2254/14

tavāf etmek *Ar.* Bir şeyin çevresini
dolaşmak. -1-
t. è. + erler 2252/04

tavla *At ahır.* -2-
t. 2251/04, 2256/12

tavşiyet *Tavsiy.* -1-
t. 2247/37

taşak *Bir insanı veya bir hayvanı*
dövme işi, sopa, patak, kötek. -1-
t.+ a 2253/10

ta'yin *Ar. a.* Ayırma, belli etme. -2-
t. 2252/24, 2252/25

taze *Far. sf.* Bozulmamış,
bayatlamamış olan. -1-
t. 2251/21

tazi *Far.* Çok çevik bir köpek türü.
-1-
t. 2254/25

tazmîn *Zararı ödeme.* -1-
t. eylemekdir 2247/03

tazyik *Ar. a.* Sıkıştırma, darlaştırma. -1-
t. 2248/33

tā'vil *Ar. sf.* Uzun, çok süren. -1-
t. olundu 2246/19

tāze *Far. sf.* Bozulmamış,
bayatlamamış olan. -2-
t. 2254/38
t.+ sine 2249/33

tebt *Yazma, deftere geçirme, bir yere*
kaydetme. -2-
t. eyledi 3323/30
t. eylemiştir 2254/28

Tebük *Kuzeybatı Arap*
Yarımadası'nda Suudi Arabistan'ın
Tebük Bölgesi'nin bir ana şehridir. -1-
T. 2252/41

tedaḥruc *Yuvarlanma.* -2-
t. 2249/30, 2252/07

tedy *Ar. a. cem.* Meme. -1-
t. 2251/23

te'enni *Ar. a.* Yavaş gitme, yavaş hareket
etme. -1-
t. 3321/06

te'essüf Acınma. -1.

t. 2256/11

tefa''ul* Ar.a. -3.

t. 2248/07, 2249/02, 2250/17

tefā'ul* Ar.a. -1.

t. 2254/32

tefāvüt Ayırıcı özellik, farklılık. -1.

t.+ leri 2247/17

tef'il* Ar.a. -4.

t. 2256/16, 3323/41

t.+ den 2246/08

t.+ dir 3321/30

tef'il* Ar.a. -8.

t. 2247/29, 2247/36, 2248/34,
2250/35, 2251/23, 3322/14, 3323/20

tef'ilet* Ar.a. -1.

t. 2247/36

tefriḳ Ar. a. Ayırma, seçme, ayırt etme.

-1-

t. 2246/39

tefsir Ar. a. Yorum. -4.

t. edip 2251/09

t. eylediler 2249/15, 2251/38

t. eylemiştir 2254/10

tefviz Ar. a. Dağıtım. -1.

t. 2255/08

tehyic Ar. a. Heyecanlandırma,

çoşurma. -1.

t. 2246/27

teḳalu* Ar. a. -1.

t. 2256/05

tekāsül Ar. a. Üşenme, tembellik;

ilgisizlik. -1.

t. etdi 2246/31

tekellüf Ar. a. Külfetli, zahmetli iş

görme. -2.

t. 2256/09

T. 2248/07

tekerlek Teker. -2.

t. 2253/34

teklif Ar. Yapması için birinden bir iş

isteme, öneri, önerme. -2.

t. 2255/08

t. eyleme 2255/08

tekzib Ar. a. Yalanlama. -4.

t. 2247/35

t. 2247/37

t. eyledi 2248/02

t. eylemiştir 2247/41

telāte Üç. -2.

t. 3321/24

esfār-ı t. 2246/17

Temim Ar. a. Kişi ismi. -1.

T. 2256/17

temkîn Bir işin sonunu düşünerek

ölçülü, tedbirli davranma. -1.

t. 2254/04

tencere Tencere. -3.

t. 3321/10

T. 3321/02

t.+ ye 3322/05

teng Dar, sıkıntılı. -1.
t. 2250/04

tenhâ Far. Issız, boş, kimsesiz yer. -2.
t. 2253/24, 2255/14

tennûr Ar. Tandır, fırın. -2.
t. 2250/24, 2254/22

tenşîṭ Ar. a. Şenlendirme. -2.
t. eylesün 2246/18
t. olur 2246/27

tepe Bir şeyin en üstteki bölümü,
yamaçları yatık yer biçimi. -4.
t. 2251/27
t.+ niḡ 2253/16
t.+ sinde olan 2253/10
t.+ sini 2249/21

tereddüd Ar. a. Kararsızlık,
duraksama. -1.
t. eylemeyüp 2247/34

terḡîp Ar. a. Arzu ettirme. -2.
t.+ dir 2246/15
t. eylesün 2246/18

terk Ar. Bırakma.
-2.
t. 2255/07
t. eyle 2255/12

terḡîp Ar. Birleşim, birleştirme, bir
araya getirme. -1.
t.+ den 3323/01

ters Aşağısı ve yukarısı aşağı dönmüş,
alt üst olmuş. -1.
t.+ ine 3322/06

tertib Ar. a. Dizme, sıralama,
hazırlama, düzene koyma. -1.
t. eylemiştir 2251/08

tervîc Ar. a. Kıymet ve itibârını artırma.
-2.
t. 2246/27
T. 2255/18

teşânif Eserler. -1.
şâhip-i t.+ dir 2249/29

teslîṭ Havale etmek. -1.
t. eyle 2255/13

tesniye Ar. Arapçada bir kelimenin iki
şeye delalet etmesi hali. -2.
t. 2247/25, 2252/02

teşbih Ar. Benzetme. -1.
t. 2255/16

teşdid Ar. a. gr. Şedde. -3.
t.-i zal 2247/11
t.+ i 2247/14,3321/07

teşvîḡ Ar. a. Şevke ve gayrete getirme,
şevklendirme, isteklendirme. -1.
t. eylesün 2246/18

teşviş Ar. a. Karıştırma, karmakarışık
etme. -1.
t. eylemiştir 2251/11

te'tîr Ar. a. Alâmet, nişan bırakma. -2.
'ale'l-fevr t. 2252/38
t. eden 2248/21

tevaḡḡuf Ar. a. Durma. -1.
t. 2247/34

tevb *Ar. a.cem.Bez.* -2.
t. 3323/20
t.+e 2251/35
tevessü'ât *Ar. a.cem.Genişlemeler,*
yayımlar. -1.
t.+ı 2246/41
te'vil *Ar. a. Sözü çevirme.* -1.
t.+i 3321/23
te'yid *Ar. a.cem. Kuvvetlendirme,*
sağlamlaştırma. -1.
t. 3324/08
tezelzul Sallanma. -1.
t. 3321/16
tezlil Birisini tahkir etme, aşağılatma.
Zelil ve hakir bulma. -1.
t. 3321/09
tıķlet Sıkıntı. -1.
t.+i 2255/31
tifi' al* *Ar. a.* -2.
t. 2247/11, 2247/12
tikizzāb* *Ar. a.* -1.
al- t. 2247/10
tirşe Yeşil ile mavi arası renk. -1.
t.+ye 2253/17
tiz Tez, çabuk. -6.
t. 2251/40, 3321/06, 3321/14
toĝru Gerçek, yalan olmayan. -1.
t. 2256/03
toķun- Dokunmak. -1.
t.- an 2254/05

toķunmaķ Temas etmek. -1.
t. 2248/31
toķuz Sekizden sonra gelen sayının adı.
-6-
t. 2251/15
t.+ a 2251/18
t.+ a 2251/16, 2251/18
t. eder 2251/15
t.+ u 2251/16
toķ- Dolu duruma gelme. -1.
t.- up 2250/38
toķdurmaķ Dolmasını sağlamak, dolu
duruma getirmek. -1.
t. 2251/21
toķĝun Dolarak biçimi yuvarlaklaşmış.
-1-
t. 2248/37
toķlu İçi boş olmayan, dolmuş, meşbu,
boş karşıtı. -1-
t. 2253/30
toķ *sf.* Yuvarlak biçimde olan, toparlak.
-1-
t. 3322/33
topaç *a.* Toparlak sepet veya küçük
küfe. -1-
t. 2255/41
topaķ *a.* Bir kütle ve yığının içinde toz
veya küçük parça durumundaki şey.
-1-
t. 2251/11

- topuk** Topuk. -1.
t. 2251/02
- torba** Torba. -1.
t. 2253/20
- torçtop** *sf.* Bütünyle top biçiminde olan.
-3-
t. 2249/41, 2252/07
t. ola 2251/36
- toru** Gövdesi kızıl, ayakları ve yelesi koyu renkli olan (at). -6-
t. 2253/19, 3323/09, 3323/12, 3323/23, 3323/25
t. olacaktır 3323/11
- toy** Gençliği sebebiyle görgüsüz ve beceriksiz olan, çaylak. -1-
T. 3321/24
- Tubba** ^c *Ar. a. cem.* Eski çağlarda Yemen kıtasında saltanat süren eski Arap hükümdarlarının ünvanı. -2-
T.+ dan 2254/39
T.+ ı 2254/38
- tül** *Ar. a. Uzunluk.* -1-
t.+ ünde 2254/38
- tulum** *a.* Bazı yiyecek ve içecekler için koruyucu kap olarak kullanılan, önü yarılmadan bütün olarak yüzülen hayvan derisi -3-
t. 2250/38, 2255/37
t.+ u 3323/37
- tumāmet*** *Ar. a.* -1-
t. 2249/02
- tur-** Hareketsiz durumda olma. -3-
t.- dukda 2248/01
t.- sa 2247/39
t.- uyor 2253/27
- turuluğ** Duru olma durumu. -1-
hur mā-i t.+ tur 3323/18
- tutam** Avuç içi veya parmak uçlarıyla tutulabilen miktarda olan. -1-
t. 2254/19
- tutmağ** Elde bulundurmak, ele almak. -1-
t.+ ta 2248/33
- tutulmağ** Tutma işi yapılmak veya tutma işine konu olmak. -1-
t. 2255/32
- türāb** Toprak, toz. -4-
t.+ ı 3322/36
t.+ ında 3320/39
t.+ ında bir 2253/18, 2254/18
- Türk** Türk, kavim adı. -1-
t. 2256/23
- Türki** *sf.* Türk ulusuna veya diline mensup ve ilişkin. -10-
T.-i kadimde 2256/15
T.+ de 2249/22, 2249/34, 2249/36, 2252/25, 2254/33, 2256/07, 3320/32, 3323/12
- tütün** Tütün, bitki adı. -1-
t.+ ler 2249/19
- uç** Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası. -2-

u. + u 2248/30
u. + una 2253/16
uçmak Uçmak. -1.
u. 3322/01
uçur- Uçma durumuna getirme. -1.
u.- um 2256/03
ufan- Ufanma durumunda olma. -1.
u.- miş olan 2255/39
uğramak Bir işi başarmaya çalışmak, iş edinmek. -1.
u. 2253/30
uğraş- Uğraşma durumunda olmak. -1.
u.- ip 2253/29
uğrā *Ar. sf.* Öteki, başka, diğer. -3.
cümle-i u. 2246/22
cihet-i u. + ya 3321/37, 3322/09
uğrevi *Ar. sf.* Āhirete ait, āhiretle ilgili..-1.
u. 2246/17
‘uğde Düğüm, yumru. -2.
‘. + lere 2252/16
‘. + ye 2251/10
ukzūbat* *Ar. a* -2.
u. 2246/09
al- u. 2247/18
‘ulbet* *Ar. a* -1.
‘u. 2254/16
‘ulābiṭ* *Ar. a* -5.
‘u. 2252/15, 2252/37, 2255/23,
2256/01, 2256/02
ummu *Ar. a.* -3.
u. 2254/34, 2255/13, 2255/14

‘umre *Ar. a.* Hac mevsiminin dışında Kabe'yi ve Mekke-i Mükerrreme'nin mübarek yerlerini ziyaret etme. -1.
‘u. 2246/24
umūr *Ar. a.* İşler, hususlar, maddeler, şeyler. -1.
cümle-i u. 2246/30
unbūbet* *Ar. a.* -3.
u. 2251/10
u. + i 2251/09
u. + ini 2251/08
‘unvān *Ar. a.* Lâkab, san. -8.
‘u. + ı 2252/10, 2252/17, 2255/19,
3323/13
‘u. + ında 2251/07, 2252/26,
2255/19
‘u. + ından 2251/39
‘Ureyn Kişi adı. -1.
‘U. 2255/25
urğān Keten, kenevir gibi türlü dokuma maddelerinden yapılan ince halat. -1.
u. 2248/38
Useyli Kişi adı. -1.
U. 2246/38
ustura Tıraş için kullanılan, açılır kapanır, çok keskin bıçak.
-1.
u. 2252/16
‘uşb *Ar. a.* Taze ot. -1.
‘u.-i münteşire 2254/33

Uşrevsene Kişi adı. -1.
U. 2255/40

uyu- Uyuma durumunda olma. -1.
u.- r 2254/01

‘uyun Kaynaklar. -1.
‘.-ı *harre olduğu* 3320/36

uyutma- Uyuma durumuna getirme. -1.
u.- yalar 2253/41

uzun İki ucu arasında fazla uzaklık olan, kısa karşıtı. -4.
u. 2254/18, 2254/19, 3323/03
U. olan 2252/21

‘uzv Ar. a. cem. Organ, vücudun müstakil parçası. -1.
‘u. a 2255/35

ü Far. Bağlaç. -7.
ü. 2246/34, 2250/24, 2251/18, 3320/40
pür-zib ü. 2252/37

üçür Ar. a. cem. Ecirler, sevaplar. -1.
ü. 2246/17

üç a. İkidenden hemen sonra gelen sayının adı. -13.
ü. 2247/15, 2248/29, 2249/16, 2249/25, 2251/15, 2251/17
Ü. 2254/38
ü.+ e 2251/16, 2251/17, 2251/18
ü.+ ü 2251/15

ülfet Ar. Dostluk, ahbaplık, kaynaşma, sohbet. -1.
ü.+ inden 2255/08

ülke a. Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların tümü, diyar, memleket. -1.
ü.+ *siniğ* 3320/31

ümmehāt Ar. a. Temeller, esaslar. -3.
ü.-ı *sā’ir* 2254/29
ü.-ı *sā’irede* 2255/20
ü.+ *ıj* 2251/09

ümniyye Ar. Umut, ümid. -3.
ü. 2246/16
tahyil-i ü. 2246/41
ü.+ *sini* 2246/17

ürü- Ürüme durumunda olma. -2.
ü.- *rüm* 2253/29
ü.- *yüp* 2253/27

ürümek Havlamak. -4.
ü. 2253/24, 2253/25, 2255/14, 2255/15

üst Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, fevk, alt karşıtı. -1.
ü. 2253/13

üstüvār Kuvvetli, dayanıklı. -1.
ü. *édérler* 2254/24

üzere zf. Amacıyla. -36.
ü. 2246/11, 2246/19, 2246/32, 2246/33, 2247/06, 2247/15, 2247/20, 2247/32, 2248/08, 2248/40, 2249/01, 2249/05, 2249/06, 2250/09, 2250/16, 2250/25, 2251/08, 2252/32, 2253/26, 2254/04, 2254/10, 2254/28, 2255/07, 2255/09, 2255/31, 2255/35, 2256/15,

2256/22, 3321/33, 3322/22, 3323/13, 3324/04, 3324/07 ü. 2253/14 ü. olan 2250/24	var a. Var. -11- v. 2248/01, 2252/35, 2253/24 v. + <i>dır</i> 2247/15, 2247/17, 2249/16, 2249/25, 2252/20, 2252/21, 2253/14, 2253/28
üzeri a. Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı. -5- ü. + <i>nde</i> 3322/33 ü. + <i>nde olur</i> 2253/16 ü. + <i>nden</i> 2253/18 ü. + <i>ne</i> 2254/02, 2254/32	var- Erişilmek istenen yere ayak basma, ulaşma, vasıl olma. -1- v. - <i>ıp</i> 2254/11
üzüm a. bot. Üzüm. -1- ü. + <i>ünden olan</i> 3323/15	varağ Yaprak. -1- v. + <i>ı</i> 2254/40
vağşi Ar. sf. Yabani, insandan kaçan. -2- v. 2247/41 <i>bağar-ı</i> v. 2255/07	vaşf Ar. a. Nitelik. -5- v. 2247/11, 2251/32, 3321/27 v. <i>eylemek</i> 2247/37 v. <i>olarak</i> 2247/12
Va'il Kişi adı. -1- V. + <i>in</i> 3321/29	vav Ar. Arap elifbasının yirmi altıncı harfi. -2- v. 3323/29, 3323/30
vağ'ā Olay. -2- v. 2246/30 v. <i>olmağ</i> 2254/36	vaz' Ar. Koyma, konulma, belirtmek, belirtmek, bırakmak. -4- v. 2253/17, 2253/30, 2255/07 v. + <i>ı</i> 3323/13
vaği' Ar. sf. Vuku' bulan, olan, düşen; olagelen. -2- v. 2246/19 v. <i>olmuştur</i> 2253/13	vādi Ar. İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit, koyak. -2- V. 3320/33 v. - <i>i Neml</i> 3320/31
vağit Ar. a. Zaman. -5- v. 2247/27 v. + <i>e</i> 3323/32 v. + <i>i</i> 2247/05 v. + <i>lerde</i> 2249/18 v. + <i>te</i> 2253/09	vāhiden Ar. sf. Tek. -1- v. 2254/31
	vāği' Ar. sf. Vuku' bulan, olan, düşen; olagelen. -1- v. 3320/40

vārit *Ar. sf.* Gelen, vâsıl olan, erişen. -4-

v.+ *dir* 2247/12

v. *olan* 3322/21

v. *olmuştur* 2246/37

v. *olur* 2246/39

vâsıtâ *Ar. a.* Aracı, arada bulunan. -1-

v. 2246/08

ve *bağ.* Ve, bağlaç. -723-

v. 2246/04, 2246/06, 2246/07,

2246/09, 2246/10, 2246/11, 2246/12,

2246/13, 2246/14, 2246/15, 2246/16,

2246/17, 2246/18, 2246/19, 2246/20,

2246/21, 2246/22, 2246/24, 2246/26,

2246/27, 2246/28, 2246/30, 2246/31,

2246/32, 2246/33, 2246/34, 2246/35,

2246/36, 2246/37, 2246/39, 2246/40,

2246/41, 2247/01, 2247/03, 2247/04,

2247/05, 2247/07, 2247/08, 2247/09,

2247/10, 2247/11, 2247/12, 2247/13,

2247/14, 2247/15, 2247/16, 2247/18,

2247/19, 2247/24, 2247/26, 2247/30,

2247/32, 2247/34, 2247/35, 2247/36,

2247/37, 2247/38, 2247/40, 2247/41,

2248/01, 2248/03, 2248/04, 2248/05,

2248/06, 2248/10, 2248/11, 2248/12,

2248/13, 2248/14, 2248/15, 2248/17,

2248/18, 2248/19, 2248/21, 2248/22,

2248/23, 2248/24, 2248/26, 2248/27,

2248/29, 2248/33, 2248/34, 2248/35,

2248/36, 2248/37, 2248/38, 2248/39,

2249/01, 2249/05, 2249/06, 2249/07,

2249/08, 2249/09, 2249/10, 2249/11,

2249/12, 2249/13, 2249/14, 2249/16,

2249/17, 2249/19, 2249/23, 2249/25,

2249/26, 2249/27, 2249/28, 2249/30,

2249/31, 2249/33, 2249/34, 2249/35,

2249/36, 2249/37, 2249/38, 2249/39,

2249/40, 2249/41, 2250/03, 2250/04,

2250/05, 2250/06, 2250/07, 2250/08,

2250/09, 2250/10, 2250/11, 2250/12,

2250/13, 2250/14, 2250/15, 2250/16,

2250/19, 2250/20, 2250/22, 2250/23,

2250/24, 2250/25, 2250/26, 2250/27,

2250/28, 2250/29, 2250/31, 2250/32,

2250/35, 2250/39, 2251/01, 2251/03,

2251/04, 2251/05, 2251/06, 2251/07,

2251/08, 2251/10, 2251/11, 2251/13,

2251/14, 2251/16, 2251/17, 2251/18,

2251/19, 2251/20, 2251/21, 2251/24,

2251/26, 2251/27, 2251/28, 2251/29,

2251/30, 2251/31, 2251/32, 2251/33,

2251/34, 2251/35, 2251/38, 2252/01,

2252/02, 2252/04, 2252/06, 2252/08,

2252/09, 2252/14, 2252/18, 2252/19,

2252/20, 2252/21, 2252/22, 2252/23,

2252/24, 2252/25, 2252/27, 2252/28,

2252/29, 2252/30, 2252/31, 2252/32,

2252/33, 2252/34, 2252/36, 2252/37,

2252/38, 2253/01, 2253/02, 2253/03,

2253/04, 2253/05, 2253/06, 2253/07,

2253/08, 2253/09, 2253/10, 2253/11,

2253/12, 2253/13, 2253/14, 2253/15,

2253/16, 2253/17, 2253/18, 2253/19,
2253/20, 2253/21, 2253/22, 2253/33,
2253/35, 2253/36, 2253/37, 2253/40,
2254/01, 2254/02, 2254/03, 2254/04,
2254/05, 2254/06, 2254/07, 2254/09,
2254/10, 2254/11, 2254/12, 2254/15,
2254/17, 2254/18, 2254/19, 2254/21,
2254/23, 2254/25, 2254/26, 2254/28,
2254/30, 2254/31, 2254/32, 2254/34,
2254/35, 2254/38, 2254/39, 2254/40,
2255/02, 2255/03, 2255/06, 2255/07,
2255/08, 2255/09, 2255/10, 2255/12,
2255/13, 2255/16, 2255/17, 2255/18,
2255/21, 2255/22, 2255/23, 2255/24,
2255/25, 2255/26, 2255/27, 2255/29,
2255/32, 2255/33, 2255/37, 2255/38,
2255/41, 2256/01, 2256/02, 2256/05,
2256/11, 2256/13, 2256/14, 2256/15,
2256/19, 2256/21, 2256/22, 2256/23,
3320/25, 3320/26, 3320/27, 3320/28,
3320/30, 3320/32, 3320/34, 3320/35,
3320/36, 3320/37, 3320/38, 3320/39,
3320/40, 3320/41, 3321/03, 3321/04,
3321/05, 3321/07, 3321/08, 3321/09,
3321/10, 3321/11, 3321/12, 3321/13,
3321/15, 3321/17, 3321/18, 3321/19,
3321/20, 3321/21, 3321/22, 3321/23,
3321/28, 3321/29, 3321/30, 3321/31,
3321/33, 3321/34, 3321/36, 3321/37,
3321/39, 3321/41, 3322/01, 3322/02,
3322/03, 3322/04, 3322/05, 3322/06,

3322/07, 3322/10, 3322/11, 3322/12,
3322/13, 3322/16, 3322/17, 3322/19,
3322/22, 3322/23, 3322/26, 3322/27,
3322/28, 3322/29, 3322/31, 3322/32,
3322/33, 3322/36, 3322/37, 3322/38,
3323/01, 3323/02, 3323/03, 3323/05,
3323/07, 3323/10, 3323/12, 3323/13,
3323/14, 3323/16, 3323/17, 3323/18,
3323/19, 3323/20, 3323/21, 3323/22,
3323/23, 3323/24, 3323/25, 3323/26,
3323/27, 3323/28, 3323/30, 3323/33,
3323/34, 3323/36, 3323/38, 3323/40,
3323/41, 3324/01, 3324/02, 3324/03,
3324/04, 3324/05, 3324/06, 3324/07,
3324/08, 2248/05, 2251/03, 2248/23,
2248/22, 3323/12, 2254/03, 3323/38,
2252/41, 3322/28, 2247/22, 2247/23,
2247/39, 2248/08, 2248/16, 2248/32,
2248/33, 2249/04, 2249/40, 2251/12,
2252/21, 2252/32, 2253/24, 2253/35,
2253/38, 2254/36, 2254/39, 2254/40,
2255/27, 2255/28, 3320/25, 3321/08,
3321/09, 3321/10, 3321/38, 3322/05,
3323/05, 3323/06, 3323/07, 2246/23,
3321/35

veh Ar. a. Sebep, neden. -3-

v. 2247/03

v.-i *merūhdur* 2247/10

v.-i *mez̄kūr* 2246/19

vehm Ar. Manasız korku. -1-

v.+ i 2251/39

velet Ar. Oğul. -3-

v.-i *zināya* 2250/27

v.+ *e* 2250/04

v.+ *iḥ* 2250/03

verd Ar. a. Yabani hayvan ini. -2-

v. 3323/10, 3323/11

verā Ar. a. cem.Halk, mahluk. -1-

v.+ *sında* 3320/31

veril- Verme durumunda olma. -1-

şālū v.- *ir* 2251/41

vesah Ar. a. cem.Kir, pas, pislik,
mundarlık. -1-

v.-*naḥ* ve 3323/38

vezin (vezn) Ar. a. ed. Şiirin önemli
unsurlarından biri olan ölçü, ahenk
unsuru..-207-

v.+ *i* 2248/40, 2249/01, 2254/12,
3321/30

v.+ *inde* 2246/05, 2247/10,
2247/11, 2247/12, 2247/13, 2247/15,
2247/16, 2247/18, 2247/19, 2247/27,
2247/30, 2248/03, 2248/04, 2248/07,
2248/09, 2248/21, 2248/22, 2248/23,
2248/25, 2248/28, 2248/34, 2248/37,
2248/40, 2249/02, 2249/03, 2249/10,
2249/17, 2249/19, 2249/20, 2249/22,
2249/23, 2249/28, 2249/29, 2249/30,
2249/31, 2249/32, 2249/38, 2249/40,
2250/01, 2250/04, 2250/17, 2250/18,
2250/19, 2250/20, 2250/23, 2250/24,
2250/26, 2250/27, 2250/29, 2250/30,

2250/31, 2250/32, 2250/34, 2250/35,
2250/36, 2250/37, 2251/06, 2251/23,
2251/25, 2251/29, 2251/30, 2251/31,
2251/32, 2251/34, 2251/40, 2252/03,
2252/06, 2252/07, 2252/08, 2252/09,
2252/11, 2252/13, 2252/14, 2252/15,
2252/18, 2252/37, 2252/40, 2253/31,
2254/08, 2254/12, 2254/13, 2254/16,
2254/20, 2254/23, 2254/25, 2254/26,
2254/27, 2254/28, 2254/29, 2254/32,
2254/35, 2254/37, 2255/02, 2255/03,
2255/05, 2255/18, 2255/21, 2255/23,
2255/24, 2255/26, 2255/34, 2255/35,
2255/36, 2255/37, 2255/38, 2255/39,
2255/40, 2255/41, 2256/01, 2256/02,
2256/04, 2256/08, 2256/09, 2256/11,
2256/16, 2256/17, 2256/19, 2256/21,
2256/23, 2256/24, 3320/24, 3320/29,
3321/01, 3321/02, 3321/14, 3321/16,
3321/17, 3321/21, 3321/25, 3321/26,
3321/32, 3321/36, 3322/03, 3322/09,
3322/14, 3322/23, 3322/24, 3322/25,
3322/32, 3322/34, 3322/35, 3322/39,
3322/40, 3323/02, 3323/03, 3323/04,
3323/06, 3323/08, 3323/17, 3323/18,
3323/20, 3323/22, 3323/23, 3323/25,
3323/27, 3323/35, 3323/36, 3323/40,
3323/41, 3324/01, 3324/02, 3324/04

vicdān Ar. a. İnsanın içindeki iyi
ile kötüyü ayırdeden duygu. -2-

v. 2247/21
v.+ *ımda* 2246/30
virān Yıkık. -1.
v.+ *e* 2253/27
voyvoda Osmanlıların Eflak ve Boğdan beylerine verdikleri unvan. -1.
v.+ *sı* 2252/38
vur- Elini veya elinde tuttuğu bir şeyi bir yere hızla çarpma durumu. -2.
v.- *dukları* 2253/10
v.- *up* 2253/23
vücüb *Ar. a.* Vacip ve lüzumlu olma. -3.
v. 2246/40, 2247/01, 2250/37
yā *Ar.* Kuran alfabesinin en son harfidir, ebced değeri ondur. -5.
y. 2250/19, 3322/24
y.-*yı* 2252/02 2252/01
y.-*yı* *Ma'di* 2249/27
y.-*yı* *müşeddede* 2252/38
yabān İnsan yaşamayan ıssız yer. -1.
y. 2255/13
yādigār Bir kimseyi ya da bir olayı anımsatan nesne (ya da kişi). -1.
y.+ *dır* 2254/11
yağ Yağ. -3.
Y. 2250/28
y.+ *a* 2251/11
y.+ *ıj* 2250/28
yağızlık Esmer olma durumu. -1.
y.+ *a* 2256/20

yāhūd *Far.* Veya. -21.
y. 2246/23, 2248/02, 2248/19, 2248/21, 2251/26, 2251/35, 2252/12, 2254/26, 2255/09, 2256/16, 2256/20, 2256/22, 3322/14, 3322/36 ,2251/19, 3321/14
y. 2247/40, 2250/35, 2256/17
yağ- Yanmasına sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak. -1.
y.- *ar* 3320/30
yağa Yaka. -1.
y.+ *sını* 2253/30
yağın Az bir ara ile ayrılmış olan (zaman veya yer), uzak karşıtı. -2.
y. 2249/03, 2253/24
yākut Pembe veya erguvan tonları ile karışık koyu kırmızı renkte, saydam bir değerli taş. -2.
y. 2252/35
y.-*i aħmere* 3320/30
yalan *a.* Aldatmak amacıyla bilerek ve gerçeğe aykırı olarak söylenen söz, kıtır. -10.
y. 2246/06, 2247/19, 2247/22, 2247/30, 2248/07, 2248/09
y.+ *dır* 2247/37
y.+ *ını* 2247/22
y. *söylemek* 2246/05
yalancı *a.* Yalan söylemeyi huy edinmiş olan kimse. -6.

y. 2247/21, 2247/25, 2248/08	y.+ <i>ca</i> 3321/08
y.+ <i>ya</i> 2247/17, 2248/04	y.+ <i>ça</i> 3321/14
yalancılık Yalan söyleme durumu. -1.	yaprağ (yaprağ) Yaprak. -2.
y. 2247/37	y.+ <i>ına</i> 2254/40
yaldır- Parlama durumunda olma. -1.	y.+ <i>ları</i> 2254/05
y.- <i>masına</i> 2252/30	yaratanmak Bir davranışla birini
yalnız <i>zf.</i> Belli bir durumun, işin veya	memnun etmek. -1.
şartın dışına çıkılmaksızın, ancak, tek,	y. 3322/12
sırf, salt, sadece. -2.	yaşşı <i>sf.</i> Yayvan ve düz. -1.
y. 2251/38, 2253/31	y.+ <i>ca</i> 2251/41
yalpak Sokulgan, cana yakın. -1.	yaştık Yastık. -1.
y. 2255/18	y. 3324/01
yan- Birleşiminde karbon bulunan	yaşlı Yaşı ilerlemiş, kocamış, ihtiyar. -2.
maddelerin ısı ve ışık yayarak kül	y. 3323/28, 3323/32
durumuna geçip yok olması. -1.	yed <i>Ar. a.</i> Yabancı, el. -1.
y.- <i>ar</i> 3320/29	y. 2255/23
yanıştırmak Yanaşmasını sağlamak. -1.	yedi Altıdan hemen sonra gelen sayının
y. 3322/15	adı, 7 ve VII rakamlarının adı. -2.
ya'ni <i>Ar.</i> Demek, şu demek ki□	y. 2251/17
anlamlarında bir söz. -30.	y.+ <i>ye</i> 2251/17
y. 2246/06, 2246/25, 2246/34,	yedirmek Yemesini sağlamak. -1.
2248/07, 2248/08, 2248/20, 2249/21,	y. 2249/38
2249/32, 2250/01, 2250/10, 2250/17,	yele <i>Far. a.</i> At, aslan vb. hayvanların
2250/27, 2250/39, 2252/23, 2252/27,	ensesinde veya boynunda bulunan
2253/08, 2253/22, 2254/03, 2256/04,	uzun kıllar. -3.
2256/06, 2256/07, 2256/20, 3321/22,	y.+ <i>si</i> 3323/10, 3323/12
3323/08, 3323/15, 3323/28	y.+ <i>sinden</i> 2253/19
Y. 2250/40, 2252/19, 3323/31	yelmek Aceleyle, telaşla koşmak. -1.
y. 2246/31	y. 2252/12
yap Ortaya koyma, gerçekleştirme	yem Hayvan yiyeceği.-1.
durumunda olma. -3.	y.+ <i>i</i> 3322/11

Yemāme Arap Yarımadasının orta bölümünde yer alan ve geniş toprakları olan bir bölgedir. -2-
Y. 2253/18
Y.+ de 2254/35

Yemāni Kabe'nin Yemen tarafına düşen köşesi. -1-
Y.+ niḥ 2254/38

yemek Ağızda çiğneyerek yutmak. -1-
y.+ ten 2253/37

Yemen Arap Yarımadasının batı-güney tarafını teşkil eden bölge. -2-
Y.+ de 2252/35
mülük-i Y.+ den 2249/21

yemyeşil Çok yeşil. -1-
y. 2254/38

yer a. Mekan, mahal -12-
y.+ de 2247/33, 2247/34, 2254/02, 2255/08
Y.+ de 3321/20
y.+ e 3320/24, 3322/32
y.+ inde 2248/28
y.+ ine 2248/31, 2250/39
y.+ lerde 2253/24
y.+ lerde 2256/03

yeşillik Yeşil bitkileri çok olan yer. -1-
y.+ e 3321/21

yığın a. Bir şeyin yığılmasıyla oluşturulan küme, tepe. -1-
y. 3323/05

yıldırım Yıldırım. -1-
y. 2254/24

yıldız Yıldız. -2-
Y.+ a 2252/18, 2252/33

yırtıcı Beslenmek için başka hayvanları parçalayarak yiyen (hayvan). -1-
y. 2253/03

yırtık Yırtılmış olan. -1-
y.+ ı 3322/27

yine zf. Yeniden, bir daha, tekrar, gene. -3-
y. 2246/34, 2247/07, 2249/23

yirmi On dokuzdan hemen sonra gelen sayının adı. -2-
y. 2251/17

yoğrul- Yoğurma işi yapılmış durumu. -1-
y.- muş 2249/37

yoğurt Maya katılarak koyulaştırılmış beyaz, kıvamlı bir süt ürünü. -1-
y. 2251/12

yok sf. Yok, bulunmayan. -4-
y.+ dur 2246/08, 2247/12
y.+ tur 2250/14, 2253/29

yol Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık, tarik. -1-
y. 3324/01

yumru Yuvarlak, şişkin şey. -6-
y. 2250/41, 2251/02, 2251/10, 2252/06

y.+ <i>ca</i> 2250/40	-5-
y. <i>olur</i> 2250/39	y. 2248/20, 2248/21
yumrulanmak Yumru durumuna	y.+ <i>e</i> 2248/21
gelmek, yumru gibi olmak. -1-	y.+ <i>ü</i> 2253/02
y. 2251/22	y.+ <i>ünde olan</i> 2252/09
yuvarlak Top veya küre biçiminde olan.	zā Ar. Arap elifbasının on birinci harfi.
-1-	-1-
y. 2252/07	z.- <i>yl</i> 2249/40
yük a. Araba, hayvan vb.nin taşıdığı	zā Ar. Arap elifbasının on yedinci
şeylerin hepsi. -1-	harfi. -1-
y. 2249/08	z.- <i>yl</i> 2250/37
yüksek <i>sf.</i> Altı ile üstü arasındaki	zabı Elinden alım. -1-
uzaklık çok olan. -1-	z. 3322/33
y. 2253/15	zāde <i>Far. a.</i> Oğul, evlat. -1-
yületmek Balta, keser, çapa gibi	<i>Harām-</i> z.+ <i>ye</i> 2250/27
araçların ağzını düzelttirmek. -1-	zafer <i>Ar. a</i> -2-
y. 2249/08	z. 2246/26, 2254/29
yürümek Adım atarak ilerlemek. -10-	zağar Bir cins çoban köpeği. -1-
y. 2250/33, 2251/36, 2251/38,	z. 2254/25
2252/11, 2252/12, 3321/06, 3321/14	zağarcı Osmanlı İmparatorluğu'nda
y. <i>olacaktır</i> 2251/40	padişahın av köpeklerine bakan
y.+ <i>te</i> 2248/33	görevli. -1-
yürüt- Yürür durumda olmasını sağla.-1-	z. <i>başıya</i> 2255/04
y.- <i>ürler</i> 2254/24	zāhib Ar. Bir zanna kapılan. -1-
yürüyemez- Yürür durumda olamama.-1-	z. <i>olan</i> 2255/22
y. <i>olur</i> 2252/16	zāhid zühd sahibi, şüpheli şeyleri bile
yürüyüş a. Yürüme işi. -1-	terkederek günahattan kaçan, allah
y.+ <i>ü</i> 2252/12	korkusuyla dünya nimetlerinden el
yüz a. 1. Başta alın, göz, burun, ağız,	çeken (kimse) muttaki. -1-
yanak ve çenenin bulunduğu ön	z. <i>olmuştur</i> 2254/12
bölüm, sima, çehre, surat. 2. Yüzey.	zāhir Ar. Açık, belli.

-4-

ḥacc-ı z. 2246/21

z.+ *i* 3321/37, 3323/29

z. *olan* 3321/03

zāhiren Ar. Görünüşe göre. -1-

z. 2253/07

zā'id Ar. İlave olunan, fazlalık. -2-

z. *olan* 2248/40

z.+ *i* 2247/17

zā'ide Ar. Artan. -2-

z. 3321/30

z.+ *dir* 2252/14

zahmet Sıkıntı, güçlük, yorgunluk,

eziyet, meşakkat. -1-

z.+ *siz* 2250/07

za'if Ar. Cılız, sıska. -1-

z. 2248/03

zāl Ar. a. "Zel" harfinin adı. -8-

z.-*ı* *mu'ama* 2246/03

z.-*ı* *ülāniy* 2247/14

z.+ *ın* 2247/13

z.+ *ıy* 2246/09, 2247/16, 2248/06

z.+ *larıy* 2247/13

zamān Ar. Süre. -1-

z.-*ı* *sa'adet* 2247/26

zamime Ar. a. cem. Ek, artırma, katma,

ekleme, ilave. -1-

z. 3322/28

zamir Ar. a. gr. Bir ismin yerini tutan

kelime. -2-

z. 2246/21

z.+ *de* 2246/41

zamm Ar. Arap harfli metinlerde bir

ünsüzün o, ö, u, ü seslerinden biriyle okunacağını gösteren işaret, hareke.

-32-

z. 3321/38, 3321/39, 3322/02,

3322/31

z.+ *eteyn* 2251/07

z.+ *ı* 2246/09, 2247/13, 2247/14,

2247/15, 2247/16, 2247/18, 2248/06,

2248/39, 2249/31, 2249/40, 2250/28,

2251/23, 2251/28, 2251/30, 2256/06,

2256/12, 2256/17, 2256/19, 3321/19,

3321/21, 3321/30, 3322/32, 3322/40,

3323/23

z. *olunmağ* 3322/07

z. *olunması* 3322/08

z. *olunur ola* 3322/16

zameteyn Ar. a. İki zamme. -1-

z. 2251/07

zann Ar. a. Sanma. -3-

z. *eylemişt* 2246/35

z.+ *ı* 2246/35, 2253/30

zār İnce ve yumuşak yaprak

biçimindeki organlar veya organ

bölgeleri, çeper. -1-

z. 2251/05

zarb Ar. a. Vurma, döğme. -2-

z. 2255/36

z. *olunur* 2255/12

<p>zarf Kap. -1. z. 2255/36</p> <p>zāmir İç yüz. -1. z. <i>olmak</i> 3322/12</p> <p>zāt a. Kimse, kişi. -2. z. 3321/27 z. + <i>ıj</i> 2249/23</p> <p>zāyi Ar. a. Kaybolma, yitme. -1. z. <i>eylemeyen</i> 3322/30</p> <p>zebūn Güçsüz. -1. z. <i>olan</i> 2248/03</p> <p>zehebe Ar. sf. Altına ait, altınla ilgili. -1. z. <i>iksir-i z.</i> 3320/38</p> <p>zelil Ar. a. Hor görülen. -1. z. 3320/27</p> <p>zelzelet Depremler. -1. z. 3321/14</p> <p>ze'm Bir kimseyi kötüleme. -1. z. <i>eylemek</i> 2248/08</p> <p>Zemaḥşeri Kişi adı. -2. Z. 2247/09 Z. + <i>niḥ</i> 2246/32</p> <p>zer Altın.1. z. 2252/36</p> <p>Zeyd Kişi adı. -1. Z. 3323/17</p> <p>zidd Ar. sf. Karşıt, ters. -1. z. <i>olur</i> 3321/34</p> <p>zımn Ar. a.. İç taraf. -1. z. + <i>ında</i> 2255/18</p>	<p>zırh Far. Savaşlarda ok, kılıç, süngü vb. silahlardan korunmak için giyilen, demir ve tel levhalardan yapılmış giysi. -1. z. 3322/35</p> <p>zıvana İki ucu açık küçük boru. -1. z. 2253/09</p> <p>zi' b Ar. a Süs.1. z. 2250/26</p> <p>zıbaḳ Ar. a. Civa. -1. z. +a 3320/38</p> <p>zıkr Ar. Anmak, hatırlamak, anılmak, anma, söyleme, sözünü etme. -18. z. 2251/05 z. <i>eylemişti</i> 2255/21 z. <i>eylemiştir</i> 2248/26 z. <i>olunan</i> 2246/17, 2248/32, 2255/14, 3323/23 Z. <i>olunan</i> 3323/17 z. <i>olundu</i> 2247/20, 2247/25, 2248/04 z. <i>olundu</i> 2249/31, 2252/33, 2255/05, 2255/06, 3322/16, 3322/26, 3322/40</p> <p>zincir Far. a. Birbirine geçmiş bir sıra metal halkadan oluşan bağ. -1. z. 2248/31</p> <p>zindan Far. a. Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer. -1. z. + a 2252/23</p>
--	--

zinā *Ar. a.* Aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki. -1-

velet-i z.+ ya 2250/27

zîrā *Ar.* Çünkü. -15-

z. 2246/07, 2246/35, 2246/41, 2247/11, 2248/26, 2248/40, 2251/15, 2251/20, 2253/08, 2254/11, 2254/34, 2254/38, 3322/21, 3322/22
Z. 2250/12

zîrā‘at *Ar. a.* Ekincilik.

-3-

z. 2248/14, 2248/24, 2248/25

zîver *Far.* Süs, bezek. -1-

z. 2252/37

ziyāde *Ar. a.* Artma. -11-

z. 2247/09, 2247/14, 2247/15, 2253/06
z. kılmıştır 2246/10
z.+ si 2249/18, 2252/02, 3323/28, 3323/33
Z.+ si 2251/35

zor Sıkıntı. -1-

z. 2256/10

zubeyr *Ar. a.* Yazılı küçük şey. -7-

z. 2249/23, 2250/27, 2255/39, 3321/32, 3323/08
Āl-i Z. 2252/40

Zu‘l Kalb ‘Amr Kişi adı. -1-

Z.- 2255/01

Zū‘l Ka‘b Nu‘aym Kişi adı. -1-

Z.- 2252/04

zufer *Ar. a.* -1-

z. 2249/29

zuhūr *Ar. a.* Görünme, meydana çıkma, başgösterme, türeme. -5-

z. 3320/40

z. eden 3321/02

z. eder 3320/39, 3321/03

z. eyleye 2247/28

Zūl Ke‘abāt Rebi‘a Kişi adı. -1-

Z.- 2252/03

zulüm *Ar. a.* Eziyet. -1-

z. eylemek 2252/38

zumret *Ar. a.* Topluluk. -1-

z. 2249/22

zünüb *Ar.ç. a.* Günahlar. -1-

z.+ uşuzu 2246/23

XV. KAYNAKÇA

- AKSAN, Doğan, *Her Yönuyle Dil*, TDK yay. Ankara 2007.
- AKSAN, Doğan; Türklerde Sözlükçülük, Bugün Türkiye’de Sözlük, *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırma Dergisi-1*, sayı: 6, s. 115, Ankara 1998
- AKSOY, Ömer Asım; *Mütercim Asım*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1962.
- AYAN, Hüseyin; “Mütercim Asım Efendi”, Osmanlı Döneminde Gaziantep Sempozyumu 22 Ekim 1999, Gaziantep 2000, s. 23-28.
- AYVERDİ, İlhan; *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Yayınevi, İstanbul 2011.
- BİNGÖL, Zekeriya; Sözlük Ve Sözlükçülük Üzerine Bir Araştırma, Muğla Üniversitesi, *Akademik Bakış Dergisi*, sayı:9, Muğla 2006.
- CAFEROĞLU, Ahmet; *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1993
- CLAUSON, Sir Gerard; *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford 1972.
- ÇAĞBAYIR, Yaşar; *Ötüken Türkçe Sözlük*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 2007.
- DAĞLIOĞLU, Hikmet Turhan; “Asım, Mütercim Seyyid Ahmed Asım”, *İslam-Türk Ansiklopedisi*, İstanbul 1360/1940, s. 564-581.
- DEVELLİOĞLU, Ferit; *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat (Eski Ve Yeni Harflerle)*, Yayına Hazırlayan: Aydın Sami Güneyçal, 17. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara 2000.
- DİLÇİN, Cem; *Yeni Tarama Sözlüğü*, 2. Baskı, TDK yay., Ankara 2009.
- DOĞAN, Mehmet; *Büyük Türkçe Sözlük*, Pınar Yayınları, İstanbul 2001

- EBU'L-ULÂMARDİN; “Antepli Seyyit Ahmed Asım Efendi”, *Huzur Dersleri*; İstanbul 1966, C. II, III, s. 207-212, 876-903.
- ELMASOĞLU, İsmail; *Arap Dilinde Cemiler*, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2006.
- MARCEL, Erdal; *Old Turkic Word Formation, A Functional Approach to the Lexicon, Vol. 1-2.*, Otto Harrassowitz, Wiesbaden 1991.
- EREN, Ali Cüneyt; “Arapça Alfabetik Sözlüklerin Tanıtımı”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, IX (2009), S. 1, s. 129- 151.
- EREN, Hasan; “Türk Dilinin Étymologique Sözlüğüne Katkılar”, *Ömer Asım Aksoy Armağanı* [87-89]. Ankara 1978.
- EREN, Hasan; *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara 1998.
- ESENTÜRK, Emel; *Türkçe Sözlük ve Kâmûs-ı Türkî’de Bulunan Deyimlerin Karşılaştırılması*, Kocaeli Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli 2000.
- FÎRÛZÂBÂDÎ; *Al-Kâmûsu 'l-Muhît*, Beyrut, 1406/1986.Erdal
- FURAT, Ahmet Suphi; *Al-Firûzâbâdî'nin As-Sihâh'ı Tenkidi*, İstanbul 1978, s. 46-61.
- GÖÇER, Ali; “Türk Dili ile İlgili Sözlüklere Genel Bir Bakış ve Günümüz İlköğretim Sözlükleri”, Türk Dilini İstanbul 2001
- GÜREL, Zeki; “Âsım”, *Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi*, Ankara 2002 c.I, S.470.
- HEKİMOĞLU, İsmail- YEĞİN, Abdullah- BADILLI Abdülkadir- ÇALIM, İlham; *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat*, İstanbul 2006.
- KAÇALİN, Mustafa S.; Niyâzî – Nevâyî'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar – El-Lugatu'n-Nevâiyye ve'l İstihşâdâtu'l-Çağatâiyye- Giriş-metin-dizinler-tpkibaskı, TDK yay., Ankara 2011.

- KAÇALIN, Mustafa S. ; *Kazan Bey Oğuz-namesi*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2006
- KARSLI, İlyas; *Mütercim Ahmed Asım Efendi ve Arap Lügatçılığındaki Yeri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, 2000.
- KIRIŞÇIOĞLU, Mehmet Fatih; *Mütercim Asım Efendi'nin Kamus Tercümesi'ndeki Uzun İsimleri*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya 1988.
- KOÇ, Mustafa; *El-Okyanusu'l-Basit Fi Tercemeti'l-Kamusu'l-Muhit Kamusu'l-Muhit Tercümesi*, Pasifik Ofset yay, İstanbul 2013.
- NIŞANYAN, Sevan; *Sözlerin Soyağacı Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü*, Everest Yayınları, İstanbul 2009.
- ÖLMEZ, Mehmet; *Tarihi Türk Dillerinin Sözlükler*; Kebikeç Yayınları, Ankara 1998
- ÖZÖN, Mustafa Nihat; *Osmanlıca Türkçe Sözlük*, İnkılap Yayınevi, İstanbul 2008.
- PARLATIR, İsmail; *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınları, 3. Bs., Ankara 2011.
- REDHOUSE, Sir James W.; *A Turkish and English Lexicon / Kitâb-ı Ma'ânî-i Lehçe*, Costantinople 1890.
- ŞEMSETTİN Sami; *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2010.
- TDK; *Türkçe Sözlük*, TDK yay., Ankara 2012.
- TDK; *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*: Ankara 1963, I (A), 31-178-189 s.; 1968, III (C-Ç), 1078 s.; 1969, IV (D), 1456-1519-1637 s.; 1975, VIII (K), 2651 s.; 1977, IX (L-R), 3406-3484 s.; 1978, X (S-T), 3937-3940-4001-4007 s.; 1979, XI (U-Z), 4027-4470-4192-4238 s. Türk Dil Kurumu Yayınları- Sayı: 211 [1]-12
- Yazım Kılavuzu*, TDK yay., Ankara 2012.

- TIETZE, Andreas; *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı*, 1. Baskı, Simurg, İstanbul 2002.
- TOPALOĞLU, Ahmet; *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1989
- TOPALOĞLU, Bekir- Karaman, Hayreddin; *Arapça-Türkçe Yeni Kâmus- El-Kâmusü 'l-Cedîd*, Nesil Yayınları, İstanbul 1989.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul - Ankara 1996 -2014.
- YAZICI, Numan; *Dünya Çapında Dil Âlimi Antepi Mütercim Âsım Efendi*, İstanbul Mayıs 2001.
- YAZICI, Numan; *Mütercim Asım Ve Kamus Tercümesi (Hadis İlimleri Yönünden Değerlendirme)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 1999.
- YAZIR, Elmalılı Hamdi; *Kur'ân-ı Kerîm ve Meâl-i Şerîfi*, Acar Matbaacılık, İstanbul 2002.

XVI. EK-TIPKIBASIM

246

۲۴۶

چالار قان اثريله كشيورديرل كوييا كه قان كو ملكه طو قئمغله آثار و اعراضى كوملك او سئنده نقش كبي كورينور ايدي
 2 كذب لفظى بونده ذكر اولسان كذب ظفردن مأخوذدر (المكذوبة) محبوه و زنده شول دلبر خاتونه دينور كه
 بدنى سيم صافى كبي خالص بياض اوله يقال امرأه مكذوبة اى النقية البياض (الكذب) ذال مجبه ايله كتف وزنده
 4 و (الكذب) كافك كسريه و (الكذب) كافك فتحى و آخرده هايه و (الكذب) كافك كسريه و (الكذب) كتاب
 وزنده و (الكذاب) جنان وزنده يلان سويلك معناسنه در يقال كذب الرجل كذبا وكذبا وكذبة وكذبة وكذابا
 6 وكذابا من الباب الشاقى اذا اخبر بخلاف ما هو ويقال كذب الرجل على بناء المجهول اذا اخبر بالكذب يعنى يلان
 سوزايه آدانلدقده * مصباحده دير كه كذب خصوصنده عمد و خطا مساويدر زيرا اهل سنت عندنده صدق ايله
 8 كذب بيننده واسطه يوقدر نهايت كناه عمدايله سويلنان كذبه تعلق ايدر * مؤلف بصأرده تفعلين مصدر اوله رق
 كذاب كه كافك كسرى و ذالك شده سيله در واكذوبه كه همزه مك ضميله در واكذبه و مكذوب و مكذوبه و مكذبه
 10 وكذبا كه غفران وزنده در وكذبي لفظى كه بشرى وزنده در زياده قيشدر و عربلر ناهه يفور آشدقدنصكره
 كه لك علامتى اولمق اوزره قويريغنى قالدروب كز دكدنصكره كه جيتمديغى حينده كذبت الناقه ديرلر و بوندن
 12 اسم تصرف ايدرلر كاسيحي و اشبو كذب ماده سى ايبي معوله ده تعديه ايدر يقال كذبه الحديث وكذب كله سى كه
 فعل ماضيدر بعضا و جب معناسنه استعمال اولنور و منه حديث عمر رضى الله عنه * كذب عليكم الحج
 14 كذب عليكم العمرة كذب عليكم الجهاد ثلثة اسفار كذبن عليكم * قيل ان معناه و جب عليكم و عند البعض
 بوندن مراد بعث و اغرا و ترغيدر عربلر كذبه نفسه قولندن مأخوذدر كه بر كسه نك نفسى كنديسنه آمال
 16 عميقه و مطالب بعيده لرى تخيل و تمنيه ايله دور و دراز امل و امنيه ايله خولياره القا ايلدكده عربلر كذبه نفسه
 ديرلر پس بومقامده دنوى و اخروى آمال و اجور امنيه سنى متخيله كزده تصوير و تحقيق ايله ذكر اولنسان اسفار
 18 ثلاثه سزلى اعمالى جهتلر بنه تشويق و ترغيب و تنشيط ايلسون ديمك اولور رضى و رحم كهلر كبي اخبار
 يعنى انشا اولور و قالدبيكه حديث مر قومه واقع الحج كله سى مرفوع اولغله وجه مذكور اوزره تأويل اولدى
 20 و بعض محدثين منصوبا قراءت ايلدديلر بو كه كوره عليكم لفظى اسم فعل اعتبار اولنور كه ملازمت و مداومت قبله سز
 ديمك اولور و كذب كله سنده حج لفظنه راجع ضمير غائب اعتبار اولنور كه حج ظاهر مفسر اولدبغندن ناشى
 22 محذوف اولمش اولور و عليكم الحج فقره سى جمله اخرى اعتبار اولغله كذب الحج اى و جب الحج و عليكم الحج اى
 لازمه سبكنده اولور ياخود معنا حج اكر سزه لسان حاله بن سزك مسبووق اولان ذنوبكزى هادم و اول خصوصه
 24 كافي دكلم ديرايسه كذب انش اولور ديمك اوله بوضورتده كذب كندى معناسنده مستعمل اولور عمره و جهاد فقره لرى
 دخی بو كا قياس اولنور * مترجم دير كه معنای اوله اشبو * ا كذب النفس اذا حدثتها * مثلى مواقددر يعنى نفسكه سن
 26 امل و مرامكه ظفر ياب اوله مز سن ديو تحديث ايله كه فتور و كلال كلكه سعيكه مانع اولور بلكه مقصوده فوز
 و نيل و بلوغى ترويج ايدرك تحديث و تخيل و تهيج ايله كه سعى و اقدامه مدار تنشيط اولور كه همت ديدكارى
 28 بو اوله جقدر مثل مز بور جسارت و اقدامه حث و اغرا مجملنده ضرب اولنور و بشاردن سؤال ايلدديلر كه اشعار عربدن
 يك معنيدار اولان قنغى شعر در جوا بنده لبيدك اشبو * و ا كذب النفس اذا حدثتها * ان صدق النفس بزى بالامل *
 30 بيتى وجداننده يك اشعر در ديدى واقعا جمله امور و آمالك حصولنه اساس و مدار در و بونك مقابلنده عربلر صدقته
 نفسه ديرلر يعنى بر نسنه نك طلبنده نفسى محنت و عجز تخيل ايلككه تباطى و تكامل ايدى ديمكدر بناء عليه نفسه كذوب
 32 اطلاق ايدرلر و زخمشيريك فائده و ابن اثيرك نهايه ده خلاصه بيانلرى اوزره مؤلفك تحقيقى كبي الحج كله سى
 كذب فعلنك فاعلى اولمق اوزره اضممار اولمشدر ثانى دلالت ايلديكيچون و عليكم اسم فعلدر و جب الحج و عليكم
 34 الحج تقدير نده در و عند البعض مرادينه حث و اغرا در يعنى حج سزك طرفدن كنديسنه كال ميل و رغبت و اهتمام
 ظن ايشيدى لكن ظنى كذب اولدى ديمكدر و اخفش ديدى كه الحج لفظى صورتا مرفوع و بالمعنى منصوبدر زورا
 36 مراد حج ايله امر در ته كه امكنك الصيد درلر كه مراد ار مه ديمكدر و بوندن ماعدا احاديث شريفة عديده ده كذب
 كله سى عليكم معناسنه وارد اولمشدر كذلك كلام عربده كثيردر و مثل مجراسنه جارى اولمشدر و على القارى شيخ
 38 نور الدين العسيلي نام فاضل موثوقدن روايت ايدر كه شجرة نسب نوى نمنه سنده * كذب النساءون * حديثى
 شرحنده مشرو حدركه كذب صدق معناسنه دخی وارد اولور شمل كله سى كبي كه جمع و تفريق معناسنه اضداد دندر
 40 پس احاديث مر قومه بومعادن تصرف اولمق اهورن و اقريدر و قالدبيكه كذبك و جب معناسنده استعمالى
 توسعاتى مشملدر زيرا مرتبه نايده ده كذب نفس و ضميرده تخيل امنيه معناسنه اولوب و عاداتا تحقق و لزوم اكالازم
 41

(اولغله)

۱
۳
۵
۷
۹
۱۱
۱۳
۱۵
۱۷
۱۹
۲۱
۲۳
۲۵
۲۷
۲۹
۳۱
۳۳
۳۵
۳۷
۳۹
۴۱

اولغه و جوب و زوم معناسنده استعمال اولمشدر و فعلنده استعاره تبعیه ايله تصوير اولنور و شهابك بيانته كوره
كذب عليكم الحجج قولى ليكذبك سبكنده اولغه لينشطك و يعثك على اتيان الحجج ديمك اولور كه مجاز بنوعين اولور
و بونده ايكي وجه جاؤدر بري كذب فعلنى حرف استعمال ايله متعدى اولان بر فعل ايله تضمين ايلكدر و جب و نرم
فعالري كبي و بريسى ايكي كلامي متضمن اولقندر كويا كه كذب اى و جب الحجج ليرغبك الحجج هو واجب عليك ديمك
اولور و مفردات راغبده و جب عليكم عبارتيله معسر اولوب و بونك حقيقى چك و قتي كيجكديكندن و سزك بطائت
اوزره حركتكزدن ناشى فائت حكمنده اولدى ديمكدر كه كذب عليكم الحجج كاذب يكذب اى يفوت الحجج سبكنده
اولوب بنه مجاز بر تبتين اولور و ابو على الفارسي ديديكه كذب قولدن بر نوع اولغه قول ماده سنده جارى اولان
اتساع كه غير لفظ معناسنده اولان استعمالدن عبارتدر كذب ماده سنده دخى جاؤدر از جمله قول ضرب و غلبه
معنارنده مستعمل اولديغي كبي كذب دخى سلب و انتفاء مقوله سى معنارده مستعمل اولور و ز محشرى فائتده زياده
بسط و اغنا ليشدر لكن خلاصه سى وجه مشر و حدر (الكاذب) و (الكذاب) شداد و زنده و (الكذاب) تانك
و كافك كسرى و تشديد ذاللة تفعلال و ز ننده كه فى الاصل تفعلدن مصدر در مبالغة وصف مراد اولمشدر ز را
تفعلال و صف اوله رق بو قدر بلكه مصدر و اسم اوله رق و ارددر و (الكذوب) صبور و زنده و (الكذوبة) هايه
و (الكذبان) سكران و زنده و (الكيدبان) فيعلان و زنده و (الكيدبان) ذالك ضميله و (الكذب) كافك و ذالرك
ضميله و (الكذب) ذال اولانك تشديد ايله كه فعلعل و زنده در عينك ماقبلنه جنسى زياده قلتمشدر مبالغه ايجون
واو لكندنه ايكي زياده و بونده جوهرى اوزره او بجز زياده و اردرو (الكذبة) كافك ضميله همزه و زنده و (الكذبان)
ميك و ذالك فتحيله كه مفعلان و زنده در و (الكذبان) هايه و (الكذبان) كافك و ذالك ضميله كه فعلعلان
و زنده در درت ز ائدى و اردر بونلر مجموعى صفتدر يلاجي به ديور كه دروغى تعبير اولنور و تفالو تلى صيفه لرينه
كوره در (الكذوبة) همزه نك ضميله و (الكذبي) بشرى و زنده و (الكذوب) ميسور و زنده و (الكذوبه) آخرده
هايه و (الكذبة) مشر به و زنده و (الكاذبة) و (الكذبان) غفران و زنده و (الكذاب) غراب و زنده ائمدر در يلان
سوزه ديور * لكن مؤلف بصائرده بونلرى دخى مصدر اولق اوزره ثبت ايشدر ته كه ذكر اولدى (الكذاب)
همزه نك كسريه بر كسه يى يلاجي بولق معناسنده در كه همزه سى و جدان ايجوندر يقال كاذب فلانا اذا الفاه كاذبا
و بر كسه يى يلان سوز سونلك معناسنده در يقال كاذبه اذا جله على الكذب و بر كسه نك يلاننى ميدانه چيقارمق
معناسنده در يقال كاذبه اذا بين كذبه و بر كسه چاغر لدرقه كنديسى نائم صورتنه قوبوب ساكت اولق معناسنه
استعمال اولنور و يقال كاذب الرجل اذا صبح به وهو ساكت برى انه نائم (الكذوب) و (الكذوبة) هايه نفس انسانى به
اطلاق اولنور ته كه ذكر اولدى (الكذبان) تنه بنه سيله ايكي يلاجي ديمكدر كه بريسى بنو حنيفه قيله سندن
مسئله و برى بنو عبس قيله سندن اسود نام كذا بلدر در زمان سعادت او اخرنده نبوت ادعا ايشلدر (الكذب)
محدث و ز ننده و (الكاذب) شول ناقه به اطلاق اولنور كه اركك آشوب بروقت قور يغبى قالدريه رق كنديسى
كبه صورتنده كوسترد كندى كره كبه ظهور ايليه كويا كه بونلر اكا صفت خاصه اولمشدر در يقال ناقه مكذب
و كاذب وهى التى يضر بها الفحل فتشول ثم ترجع حائلا وقد كذبت تكذبا و كذبت كذبا (الكذب) تفعليل
و ز ننده چوق يلان سونلك معناسنده در يقال كذب تكذبا بمعنى كذب و ناقه اركك چكلا كندى كره بر مدت
قور يغبى قالدريه كبه صورتنده كوسترد كندى كره بوش چيهيق معناسنده استعمال اولنور يقال
كذبت الناقه و كذبت كذا ذكر و عربلر فلان اوزره قطعاً خوف و انديشه ايليه رك جله و هجوم ايلدى ديه جك
رده جل عليه فاما كذب ديرلر كه لسائزده كر چكندن جله ايلدى تعبير اولنور كويا كه جله سنى كاذب ائلى ديمك
اولور ته كه صدق دخى بوموقعه مستعمل اولور و اصلا توقف و تردد ايلوب فلان ايشى ايشلدى ديه جك يرده
ما كذب ان فعل كذا ديرلر و تكذيب و كذاب بر ايشى اينامجوب انكار ائلك معناسنه استعمال اولنور يقال كذب
بالامر تكذبا و كذا اذا انكره * شارح دير كه تفعليل بانك بناسى كاه تفعليل و كاه فعال كلور كذاب كبي و كاه تفعله كلور
توصيه كبي و كاه مفعل كلور بمزق كبي و تكذيب بر كسه يى كلامي يلاندر ديو يلاجيله و صف ائلك و كاذب
چيقارمق معناسنده در يقال كذب فلانا اذا جعله كاذبا بان و صفة بالكذب و عربلر بر كسه مراد و مباشرت ايلديكي
عله اقدام ايلوب آندن فراغته كير و طور سه كذب عن امر قداراده ديرلر اجم معناسنه و بر كسه به تسلط
و استيلا قيدنده اولان بر حادثه يى يا خود بر آخر كسه يى آندن رتد و منع ايلسه كذب عن فلان ديرلر رتد عنسه
معناسنه كويا كه اول مسلط اوله جق تسلطى دعواسنده تكذيب ايشدر و آهو كبي بروحشى جانور نقرتله

القبول

قاجوب کیدر کن کلور واری دیو اکسه سنه باقوب طور دقده کذب الوحشی دیروز واساسده جری الوحشی
 ثم کذب عبارتیله مر سومدر کویا که بر دوزه به سکرتمسنگ ادعاسنی تکذیب ایلدی یاخود کندیبسی سکرتمک
 ادعاسنده کذب ایلش اولور (المکذوبه) مجذوبه ووزنده ضعیفوز بون اولان خاتونه اطلاق اولنور (الکذاب)
 شداد ووزنده بک یلاجبی به دینور ته که ذکر اولندی وکذاب بر قاج قبيله ده بر نیجه شاعرک لقبیدر کذاب
 بنی کلب جناب بن منقذدر وکذاب بنی طابحه کلب نام شاعر در غر بیدر که اسمی کلب و مخلصی کذابدر
 وکذاب بنی الحرماز عبدالله بن الاعوردر (کیدبان) ذالک ضعیله بنو محارب جاعتندن عدی بن نصر نام شاعرک
 لقبیدر (التکذب) تفعل ووزنده تکلفله یعنی قصدا خلاف سوزر پیدا ایلدیه بلان سونلک معناسنه در بقال تکذب
 الرجل اذا تکلف الکذب و برکسه بی یلاجبی اولمق اوزره زعم ایلک یعنی یلاجبی صامق معناسنه در بقال تکذب فلانا
 اذا زعم انه کاذب (المکاذبه) مفاعله ووزنده و (الکذاب) قتال ووزنده برکسه به بلان سوز سونلک و بری برینه بلان
 سونلک معناسنه در بقول کاذبه مکاذبه وکذاب (الکرب) کافک فتحی ورائک سکونیله غم و ناسه به دنور که عارض
 اولدیغی نفس انسانی بی شدتی سببیه دمبسته ایدر جچی کروب کلور و بونی الاصل مصدر در اثاره ارض معناسندن
 مأخوذدر بقال اخذه الکرب و هو الخبز یاخذ بالنفس و کرب مصدر اولور برکسه بی غم و ناسه شدتی سببیه دمبسته
 ایلک معناسنه بقال کره الیم کر با من الباب الاول اذا اخذ نفسه و کرب بوکک معناسنه در بقال کرب الخیل اذا قتله
 و بوقاغوی یاغیه ک صیقه شدر مق معناسنه در بقال کرب القید علی المقید اذا صیقه و زراعت ایچون ترلانی سوروب
 نطس ایلک معناسنه در بقال کرب الارض اذا اثارها للزرع بونک مصدری کراب دخی کلور کور کور کور کور کور کور
 کرب دیدکلری ایبی باغلیق معناسنه در بقال کرب الدلو اذا جعل بها الکرب و برکسه نک قوغه سندن کرب دیدکلری
 ایب کسملک معناسنه در بقال کرب الرجل کر با من الباب الرابع اذا انقطع کرب دلوه و خرما انا جندن کرب دیدکلری
 بوداق او میچه سی اخذ ایلک معناسنه در بقال کرب الرجل کر با من الباب الاول اذا اخذ الکرب من النخل و کرب
 اولان ترلایه اکین ایلک معناسنه در بقال کرب الارض اذا زرع فی الکرب و کرب بر نسنه نک مقدار نسه بمائل و یاخود
 مقارب اولان شیئه اطلاق اولنور بقال هذه ابل مائة او کر بها ای نحوها و قرابها یعنی شو دهر بوز مهادر
 یاخود بوز قدر و بوزه اقر بدر (الکربة) غر به ووزنده بو دخی قلبه تأثیر ایلدیه ناسه و اندوهه دنور که اسمدر کرب کبی
 (الاکتراب) افتعال ووزنده غمکین و اندوهناک اولمق معناسنه در بقال کر به الیم فاکتراب (المکروب) و (الکرب)
 امیر ووزنده ناسه لو غمکین و محزون کشی به دنور و کرب خیر اچد قلی او قلاغویه دنور شو بقی دخی دنور
 و غرس و زراعت ایچون سور بیلوب اصلاح اولمش ترلایه دنور و قامشک و قارغینک بغومنه دنور (الکرب)
 کتاب ووزنده بو دخی کرب کبی مصدر در زراعت ایچون ترلانی سوروب نطس ایلک معناسنه در بقال کرب الارض
 کر با و کر با اذا اثارها للزرع و منه المثل * الکرب علی البقر * مؤلف بونی کلب ماده سنده ذکر ایلشدر زبرا کوی
 الکلاب علی البقر عنوانیه متداولدر و کراب دره درده اولان صو آقندیلر نسه دنور بونک مفردی کر به در جره
 ووزنده (الکرب) فتحینله خرما انا جنتک قالین شاخدری کسلد کد نصرکه اموز باشی کبی برنده قلان او میچه
 کتوکلر نسه دنور مفردی کر به در هایلوه و کرب شول ایبه دنور که ایبی او یچ قات ایدوب قوبیلر ده قوغه انا جنتک
 او رته لر نسه بند ایدر لکه بر اوجی دخی بیوک ایبه باغلو اولور تا که صویه و اصل اولان بویب اولوب بیوک صویه
 طوقما غله چور بکندن محفوظ اوله شهر لر ده ایلک بر نسه زنجیر بند ایدر لر (الاکراب) همزه نک کسریله کرب کبی قوغه به
 ذکر اولنان کرب دیدکلری بیچور مک معناسنه در بقال اکرب الدلو یعنی کر بها و بر قانی کرکی کبی طولدر مق معناسنه
 استعمال اولنور کویا که تضییقه معنوم و دمبسته ایلکدر بقال اکرب السقاء اذا ملاء و یور بکده و برایشی طومقده
 شتاب و سرعت ایلک معناسنه استعمال اولنور بقال اکرب الرجل اذا اسرع (التکریب) تفعل ووزنده بو دخی
 قوغه به کرب بیچور مک معناسنه در بقال کرب الدلو تکریبا یعنی کر بها و کر باه اکل ایلک معناسنه در بقال کرب
 الرجل اذا اکل الکراية و اتمکچی اتمک آچار کن او قلاغوی طاقدر تمق معناسنه در بقال کرب الخباز اذا طقق
 الکرب (المکرب) مکرم ووزنده سکیر لری طولغون و قوند اولان مفاصل اعضادن بر نسه اطلاق اولنور و مطلقا
 قورومی و بنیه سی قوند قوی و شدید اولان ایبو اورغان و بناو مفاصل اعضا و آت و سار حیوان مقوله سنه اطلاق
 اولنور (الکراية) کافک ضمی و فتحیه خرما دوشور لد کد نصرکه دالارک دیلر نسه قلان بشاخه دنور که بشاخیلر
 دوشور لر جچی کر به کلور افعله ووزنده کویا که زاندا اولان فی مطروح اعتبار ایلدی لر زبرا فعال و زنی افعله اوزره
 جمعلنز * شارح در بر که علی القاری بیانه کوره کافک فتحیه ده لغت اولغله جمعیت مر قومه اول صیغه به مبیدر

(وغراب)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42

و غراب کله سنک جعی اضر به کله فعال و زنی دخی افعاله او زره جملند یکی صحیح اولور انتهى علی المقدسی بیانته
 کوره بوراده فعال نه خه لری غلطدر صواب اولان فعاله اولمقدر تمامه کبی (التکرب) تفعل و زنده خر ما انا جندن
 کراهه دیو شور مک معناسنه در یقال تکرب الکرابه اذا التقطها (الکروب) قعود و زنده بر نسنه یک یقین اولمق
 معناسنه در که بوندن کلوب چاقمق ایله تعبیر اولنور یقال کرب الامر کروب ما من الباب الاول اذا دنا و بر کسه برایشی همان
 ایشک او زره اولمق معناسنه در که معنای مز بوردن مأخوذ در یقال کرب الکرابه ان یفعل کذا ای کاد ان یفعل کذا و بو
 افعال مقار به جله سندن و کروب کراهه اکل انک معناسنه در یقال کرب الکرابه و کونش با تمق او زره
 اولمق معناسنه در که معنای اولدن مأخوذ در یقال کرب الشمس اذا دنت للغیب و یقال کربت حیاة النار اذا قرب
 انطفاؤ و هوا طوره آخر بولک بو کتمک معناسنه استعمال اولنور که غم و تاسه معناسندن مأخوذ در یقال کرب الناقه اذا و قرها
 و اتمکبجی اتمک آچار کن او قلاغونی طقد راتمی معناسنه در یقال کرب الخباز اذا ططق الکریب (الکروبیون) کافک
 قحقی و ر انک تخفیفیه صبور یون و زنده کروی کله سنک جعی در که کروب به منسوب دبعکدر قرب معناسنه اولان کربدن
 صفتدر مبالغه نفسنه نسبت اولمشدر ملائکه کرامک اشراف و ساداتلر بنه اطلاق اولنور و منه * و من الملائکه
 الکرویون * و هم سادة الملائکه * شارح در که مراد مقرب درگاه الهی اولان ملائکه در جبرائیل و میکائیل و اسرافیل
 علیهم السلام کبی و بعضنر جمله عرش اولان ملائکه به اقرب اولاندر در بدیلر و بعضنر شدت و قوت معناسنه اولان
 کربدن مأخوذ اولمغه ملائکه عذاب ایله بیان ایلدیلر و بعضنر حزن و اندوه معناسنه اولان کربدن اخذ ادب حضرت
 خدادن شدت خوف و خشیتلری اولان ملائکه ایله تفسیر ایلدیلر لکن اکثری قرب معناسندن اخذ انشدر در
 و بونده اوج مبالغه و اردر اول کرک ماده سی قرب ماده سندن ابلقدر ثانیاً فاعول بنیه سنده در ثالثاً مبالغه نفسلر بنه
 نسبت اولمشدر انتهى (المکاربة) مقار به و زنده و مراد فیدر یقال کار به ای قار به (المکربات) معطیات و زنده
 شول دونه اطلاق اولنور که زیاده سیله بارد اولان و قتلده خیمه لک قبولری او کنه کنوروب چو کر در لر تا که
 ایچریدن چیقان تو تو نر ایله اصنوب راحت اوله لر (الکرباب) شداد و زنده بر کسه دمکدر احدوفر معناسنه مستملدر
 دیار کله سی کبی مقام نقی عامه مخصوص صدر یقال ما بالدار کرباب ای احد (ابو کرب الیمانی) کتف و زنده تباعده دن
 یعنی ملوک بندن بر ملک کنیه سیدر اسمی اسعد بن مالک الجهمی در (الکرابه) فتحاته خیمه در کنک تیه سنی چکور دکاری
 کنه به دنور که ترکیده آخر شوق تعبیر اولنور (کرابه) زمره و زنده سلفده قاضی بلخ اولان محمود بن سلیمانک لقبدر که
 محدثیندر (کریب) زبیر و زنده تباعیدن بر ذاتک و محدثیندر بر جاعتک اسمیلدر (ابو کریب) بنه زبیر و زنده
 محمد بن العلاء بن کربب کنیه سیدر که امام بخاری شیخدر (ذو کریب) بر موضعدر (معدی کرب) فتحیتله رجل
 معروفدر و بشقه بر آدمک اسمیدر و بونده اوج لغت و اردر (۱) بانک رفعیدر غیر منصرف اوله ررق (۲) اضافتله در
 منصرف اوله ررق (۳) اضافتله در غیر منصرف اوله ررق * شارح در که صورت ثانیته ده کرب مؤنث و معرفه اعتبار
 اولنور و هر حالده یای معدی ساکنه در و نسبتنده جزؤ اوله نسبتله معدی دنور کذلک تصغیرنده معدی دنور
 و بونر مطرده دندر (الکرابه) غریبه و زنده داهیه شدید به اطلاق اولنور یقال رماه الله بالکرابه ای الداهیه
 الشدیدة (کرب) زفرو زنده اسامیدندر عمرو بن عثمان بن کرب معروف متکلم مکی در علم کلامده صاحب تصانیقدر
 (التکرب) تدر حرج و زنده دوتیمک معناسنه در یقال تکرب علینا ای تقلب (الکرب) قرشب و زنده و مراد فیدر که
 ذکر اولندی (الکرب) کافک ضمیمه کر کم و زنده بر خوشبو نبات آدیدر (الکرب) نوله قنقدوز ننده و (الکرب) (الکرب)
 سمند و زنده سلق اسمیدر علی قول یک لذتلو نوعنه دنور علی قول قنیبط یعنی تحریفله قرنیبط تعبیر اولنور سبره نک
 تازه سنه دنور بستانی و بری اولور بری نوعی مرار تلو اولور قوریدلمش کوکنک معصوفندن ایکی در همی شرابه
 مزج و استعمال افعی لدغه تریاق مجربدر * معلوم اوله که جمیع مفرداته سلق سینک کسریله ترکیده بازی دیدکری
 سبره ایله مفرددر و کرب لاهنه ایله مبین در که فارسیده کلم در لر بستانی و بری و بحری نوعی اولور که مرارندن بحری
 اطلاق انشدر در و بری قسمنه ترکیده آله باش تعبیر اولنور * شارح دخی مؤلفه بور سمه بیانی نخطه انشدر
 (الکرب) کافک قحقی و کسریله سود ایله بوغزلمش خر مایه دنور که اطعمه دندر جمیع دخی در لر (الکرب) در حجه
 و زنده مهمانه کربیدر مک معناسنه در یقال کرب فلان اذا اطعمه للضيف و سود ایله خر ما اکل انک معناسنه در
 کرک ایچنده خر ما مزج ایلسون و کرک ساده جه اکل ایلسون یقال کرب الرجل اذا اکل التمر مع الین (الکرب) کافک
 ضمی و زای معجه نک سکونیه کسب و زنده و مراد فیدر که شیر لغان پوصه سنه دنور و برمتین و صلابتلو شمیرک آدیدر
 (الکرب) فتحیتله ایاقده طرافلق تعبیر اولنور کیکک کوچک و بوغزلمش کبی طور طوب اولسنه دنور که معایب

2
4
6
8
10
12
14
16
18
20
22
24
26
28
30
32
34
36
38
40
41

1
3
5
7
9
11
13
15
17
19
21
23
25
27
29
31
33
35
37
39
41

القاصدین

خلقتند (المكزوبه) محبوبه و زنده الواندن خلاسه یعنی بشره سی یا ضله سیاه مابیننده اولان خاتونه دینور که
 بعض عرب جاریه سی لو نیدر حر مین نسو اننده دخی بولون اولور اصطلاح زده حبشی تعبیر اولور اسمردن سیا هجه
 اولور عرب جاریه زنده لون مطبو و عدرو ابونیک بری بیاض و بریسی سیاه اولوب انلردن متولد اولان ولدک دخی لونی
 اولیجه در اول و لده خلاسی دینور (الکوزب) جر هر روز زنده بغایت تنک مشرب اولان بخیل و ناکسه دینور یقال
 ر جل کوزب ای بخیل ضیق الخلق (الکسب) کافک قحی و سینک سکونیه و (الکسب) کافک کسریله قزانجه
 دور شک معناسنه در که مراد سعی و عمل ایله قزانج ایله کدر کتابتله اچمه قزانق کبی یقال کسب الرزق کسبا و کسبا من الباب
 الثانی اذا طلبه ته که اکتساب دخی بو معنایه در علی قول کسب عمل و ز جتسز قزانق و اکتساب امک چکوب سعی
 و اجتهاد ایله قزانقدر یقال کسب الرجل المال اذا اصابه و یقال اکتساب اذا تصرف و اجتهاد * مؤلفک بصا رده
 بیاندن مستفاد اولدیغی اوزره کسب جمع ائیک معناسنه موضوع اولوب بعده سعی و عمل ایله رزق طلب ائیکده
 شایع اولمشدر و لفظ کسبک مفهومی اعمدر یعنی کندی نفسی ایچون و سائر ایچون قزانج ائیکده استعمال اولور
 لکن اکتساب همان کندی نفسیچون چالشوب استفاده ائیکده مخصوص صدر و بعضلر کسب لفظنی خیره و اکتسابی
 شره تخصیص ایلدیلر قال الله تعالی ﴿لها ما کسبت و علیها ما کتسبت﴾ زیرا اکتسابده تصرف و اجتهاد ملحوظدر
 و شرفسک مشتاسی و اکا بغایت میل و انجذاب اولمغه تحصیلنه کرکی کبی چالشوب سعی و اهتمام ایدر هر تقدیر
 صعب و دشوار ایسه ده لکن خیرده بو حالت یوقدر انتهى و کسب جمع ائیک معناسنه در که معنای اصلیسیدر یقال
 کسب المال اذا جمعه و کسب ایکی مفعوله تعدیه ایدر بر آخر آمده مال قزاندر مق معناسنه در که کندی سعی و همیله
 اول آدم قزانمش اولور یقال کسب فلانا ما لا ای اکتسبه ایاه فکسبه هوو بو فعلته ففعل طریق اوزره کلان افعال دندر
 (التکسب) تفعل و زنده کفعله قزانج ائیک معناسنه در یقال تکسب الرجل اذا طلب الرزق یعنی تکلف فیله
 (الاکتساب) افعال و زنده کسب معناسنه در ته که آنفا بیان اولندی (الاکتساب) همزه ن کسریله کندی سعی
 و همیله یا ارا ئیله بر آخر آمده قزانج ایدر مک معناسنه در یقال اکتسبه ایاه فکسبه هو (المکسب) مشرب و زنده
 و (المکسب) مجلس و زنده و (المکسبه) مغفره و زنده و (الکسبه) کسوه و زنده بونلرده مصدر لدر کسب
 معناسنه یقال فلان طیب المکسب و المکسب و المکسبه و الکسبه ای طیب الکسب * شارح دیر که جمع بنیه سیله
 مکسب کندیکی انواع اعتباریله در و بونلر اسم موقعنده استعمالی شایع اولمشدر که قزانجه اطلاق اولور پس طیب
 المکسب فلانک قزانجی یا کدر دیمک اولور اسم مکان دخی اولور (الکسوب) صبور و زنده و (الکساب) شداد و زنده
 مبالغه لدر در داما کسب و کار اوزره اولان کشی به دینور (الکسوب) تور و زنده بر نبات آیدر و کسوب شیء و نسنه
 معناسنه استعمال اولور و مقام نفیه مخصوص صدر یقال ماله کسوب ای شیء (کساب) کسرا و زره مینی اوله رقی قطام
 و زنده قورده اطلاق اولور ذئب معناسنه (کسبه) جزه و زنده قانجق کوبک اسما سندن در و شهر نسف قضا سنده بر قر به
 آیدر (کسب) زیرو زنده ارکک کوبک اسما سندن در و اسماء جالدندر (ابن الکسب) حرامز اده یعنی ولد زایه
 اطلاق اولور (الکسب) کافک ضمی و سینک سکونیه یاغ صیقتد یسنه دینور که یاغک کیر و قلان پوصه سیدر اکثری
 شیر لغان پوصه سنده مستعملدر (کیسب) حیدر و زنده اسامی ر جالدندر و ایرانده ری شهر یله خوار نام قر به سی
 یئنده بر قر به آیدر (الاکسب) اقرب و زنده اسامیدندر کیسب بن منیع الاکسب بر شاعر در (الکواسب) کواکب
 و زنده انسانده آلات کسب اولان اعضا به اطلاق اولور جو ارح معناسنه (ابو کاسب) قور دکنیه سیدر (کاسب)
 و (کیسبه) کافک قحیله اسامیدندر (انکسبه) حای مهمله ایله در حجه و زنده بر کسه دن خوف و احتراز ائیکله
 سینوب کز لهر لک بوریمک معناسنه در یقال میشی انکسبه ای میشی الخائف الخفی نفسه (الکشف) شین معجه ایله
 ضرب و زنده ات مقوله سی سر دجه نسنه بی شدتله قاور ایوب سس لندر بره ر ک اکل ائیک معناسنه در یقال کشب اللحم
 و نحوه کشب من الباب الثانی اذا اكله بشده و کشب بر موضع یا خود بر جبل اسمیدر (التکشب) تفعلیل و زنده کشب
 معناسنه در یقال کشب اللحم و نحوه بمعنی کسبه (کشی) جزی و زنده بادیه ده بر طاغک اسمیدر (کشب) کشب
 و زنده بر طاغ آیدر (کشب) امیر و زنده بشقه بر طاغک آیدر (الکظوب) ظای معجه ایله و جوب و زنده وجود
 سموز لکدن طولوم کبی طولوب قبار مق معناسنه در یقال کظب الرجل کظو با من الباب الاول اذا امتلا سنا (الکعب)
 کافک قحی و عینک سکونیه اعضا یککرنیک هر مفصلنه یعنی ال و اوائق برینه دینور که بو مرئی اولور فار سیده پیوندگاه
 دینور یقال هو موهن الکعب و هو کل مفصل للعظام و فوق القدم یعنی ایاق طبانک ارقه سنده اولان بو مریمجه
 کیکه دینور که انجک مفصلیه پر مقلک مابیننده اولان طرفلق یکینک اورته سی اوله جق بو مرئی کیکدر یقال

(ضرب)

ضرب کعبه وهو العظم الناشئ فوق القدم * شارح دربر که بوسیله قولیدر ائمه لغت عنده منکر در و کعب یاغک ابی
 طرفنده اولان ابی بومری کبکک هر برینه دنور که طویق تعبیر اولنور هر ایقده ابی دانه اولور جعی اکعب کاور
 افلس کنی و کعب کاور و کعب کاور کافک کسریله بقال غسل رجه الی الکعبین و هما العظمان الناشزان من جانها
 و کعب اشیق تعبیر اولان کیکه دنور که صبیان آنکه ملاعبه ایدر لر کنکک زدا او یوننده که طاوله تعبیر اولان او یون
 آندن بر نوعد زار دیند کبری مهره به دنور و بونله کعبه دخی دنور هایله ابی دانه اولغله کعبین دیرلر و کعب ذکر
 اولنان کعبه ننگ جمع جنسیدر و بونک جعی کعب کاور و کعبات کاور حرکات و زنده و بو کعبه ننگ جعیدر مؤلف تخلیط
 ایشدر و بعضی نسخده ضمیمه کعب و کعب عنوانده مرسوم اولغله شارح بو نسخه بی تصویر و ضمیمه کعب
 و فتحا له کعبات کعبه ننگ و کعب کعبک جعی اولق اوزره ترتیب ایشدر و کعب قارغینک و قامشک انوبینی مابینه
 دنور غر ایدندر که مؤلف انوبه بی کعب ایله تفسیر ایدوب بوراده کعبی مابین الانیوتین ایله بیان ایشدر جمع امهاتک
 بیانه کوره انوبه بو غومه دنور و کعب ابی بو غوم ار لغنده اولان بومری عقده به دنور که بو غوم باشی تعبیر اولنور
 کذلک صاحب مصباح دخی تشویب ایشدر و کعب بر طویق یاغه اطلاق اولنور بقال عنده کعب من السمن ای
 کنکله و بر جرحه مقداری سوده اطلاق اولنور کر چه مؤلف من الین تعبیر ایدوب لکن بر مقتضای ماده قویو بو غرد
 اولقدر ته که اساسده اذاکان جامدا عبارتی آتی مشعرد و کعب اهل حساب اصطلاحندن بر حساب ایدر * معلوم
 اوله که جذر و کعب مصطلحات اهل حساب دندر جذر شول عدده دنور که کندی نفسنه ضرب بدن عدد آخر حاصل اوله
 مثلا اوچی کندی نفسنه ضرب ایلد کده طقوز حاصل اولور زیرا اوج کره اوج طقوز ایدر پس اول اوج عدده جذر
 و طقوز ه مجذور دیرلر و کعب مجذوری بر دفعه دخی جذره ضرب ایلد کدر مثالزده حاصل اولان طقوزی بر کره دخی اوجه
 ضرب ایلد کیمزده بکری بدی حاصل اولور اول اوجه کعب و بکری بدی به مکعب دنور و اهل مساحه اول اوج
 عدده ضلع و طقوز مربع دیرلر و اهل جبر و مقابله اوجه شی و طقوز زمال دیرلر و کعب مجذور و شرفوشان معناسه استعمال
 اولنور بقال اعلی الله کعبه ای مجده و شرفه و بو کعب قناتدن مأخوذدر کابقال رفع الله اعلام مجده یاخو دکعب ساقندن
 مأخوذدر زیر انسان قائم اولدغی حینده کعبی البینه عالی اولوب و حالس اولدغه مستور و منزوی اولور و کعب مصدر
 اولور قایط اولدر مق معناسه که ماده مذکور دن مأخوذدر بقال کعب الانه کعبان الباب الثالث اذا ملاه و تازه قزلک
 همه سی نوموب بومری بلقی معناسه در که آخر شغلنقی تعبیر اولنور اول قزه نارستان اطلاق اولنور بقال کعب الندی اذا
 نهد (الکعب) کافک ضمیمه همه به اطلاق اولنور کعب معناسه (التکعب) تعیل و زنده بر نسته بی چار گوشه قفی
 معناسه در کعب ماده سندن مأخوذدر ابی ایقده درت دانه اولق حسبیه بقول کعبه تکعبیا ای رعبه و قزلک همه سی
 آخر شغلنقی معناسه در بقال کعب ندیا اذ انهد (الکعبه) جزء و زنده بیت الحرام اسمیدر که قبله اهل اسلامدر
 زاده الله تشریفا * شارح دربر که مربع الشكل اولدغی چون یاخو دمج و رفعت و شرفنه میندر یاخو دساحه مکة
 مکرمه ال اول مینی اولغله تیه کبی اطرافندن عالی اولدغی ملاحظه سبیلده در و کعبه چار داغه اطلاق اولنور
 غرفه معناسه اکثری چار گوشه اولور و هر مربع الشكل بنا اولمش خاه به اطلاق اولنور (الکعبه) کافک ضمی
 و عینک سکونیه قزلک بکار ته دنور بقال فضت کعبتها ای عذرتها و بو اسمدر (الکعب) قعود و زنده و (الکعب)
 کتاب و زنده و (الکعبه) کافک ضمیمه کعب کبی قزلک همه سی آخر شغلنقی معناسه در بقال کعب الندی کعبوا
 و کعبوا و کعبوا و کعبوا من الباب الثاني و الاول اذ انهد (الکعب) صحاب و زنده و (المکعب) محدث و زنده
 و (الکعب) همه سی آخر شغلنقی قزه دنور و مکعب و مکعب معظم و زنده و متعکب و کعب همه به دخی وصف
 اولور بقال جازیه کعب و مکعب و کعب ای فلک تدبیرا و بقال ندی مکعب و مکعب و متکعب و کعب ای ناهد
 و مکعب معظم و زنده نقش و تکاری اولان الاجه قاشه و بز و مندیبل مقوله سنه دنور * شارحک بیانه کوره مربع
 النش یاخو دکعب نقش سبیلده منقوش اولانته اطلاق اولنور و مکعب زیاده سبیلده محکم دور یلوب بو کلبش توبه
 اطلاق اولنور که طور طوب اوله (الکعب) همه ننگ کسریله سرعته بوریمک معناسه در بقال اکعب الرجل
 اذا اسرع یعنی فی مشیه * مترجم دربر که شرح مفصلده مرسومدر که اکعب آدمیری صیق صیق آثارق سرعته
 بوریمک معناسه در و بعضی بالکر مشی باسمراع عبارتیه و بعضی مشی علی بطو عبارتیه تفسیر ایلدیلر که ایکسی
 دخی معنای ایتدر فریقینک و همی اسرع و قارب الخطو عنوانندن نشأت ایشدر خلاصه سی آدمیری صیق
 صیق آثارق نیز بوریمک اوله جقدر که تقریب کعبک لازمیدر (الکعبه) طریقه و زنده توبه معناسه در که
 صاحبی درت بلوک اور دکذکره بری برنک ایچنه کچور و ب بصیحه چار گوشه اوله رق اکسه دن صالیو ریلور

2
4
6
8
10
12
14
16
18
20
22
24
26
28
30
32
34
36
38
40
41

1
3
5
7
9
11
13
15
17
19
21
23
25
27
29
31
33
35
37
39
41

القاصدین
القاصدین

اول کونه صاچه نونه و کهکبه دخی دینور * مؤلف تون ماده سنده بوندن ساکت اولمشدر و کهکبه و کهکبه یای
مشده زباده سیله بر نوع طراغه دینور (الکعبان) تنیه بنیه سیله ایکی کعب دیمکدر که بری کعب بن کلاب و بری
کعب بن ربیعہ در (الکعبات) حرکات و زنده علی قول ذو الکعبات ربیعہ قبیلہ سنه مخصوص بر خانه ابدی که
جاهلیتده آتی طواف ایدر لر ایدی (ذوالکعب) نعیم بن سوید الشیبانی لقبیدر (کعب الحبر) حائل فحیحی و کسریه
تابعی معروفدر که کعب الاحبار دیمکله شهریدر * مؤلف حبر ماده سنده کعب الاحبار دیمکدر منع التمشدر (الکعب) *
ثای مثلثه ایله جعفر و زنده ایری و یومری فرجه دینور کعب ماده سندن مأخوذدر و یومری فرجلی خاتونه دینور
(الکعب) تدحرج و زنده بر سنه طور طوب ذکر میجه بوالق اولق معناسنه در بقال تکعبت العرارة اذا تجمعت
واستدارت و عراره صغر کوزی دبدکاری شکوفه در (الکعب) جعفر و زنده و (الکعبه) هایلہ دنی و ناکس
و فر و مایه کئی به دینور فسل کئی (الکعبه) قنقه و زنده صوبک یوزنده اولان قبار جغه دینور حباب کئی
نسخه لره تفاحات الماء عنوانیه هر سومدر لکن نمسایه ده مفرد صیغه سیله تفاحه الماء اوبیت العنکبوت عبارتیه
مفسر در پس جمع جنسی هاسر اولور (الکعبه) سینله دحرجه و زنده قاجوب کیمک علی قول سرعته یوریمک
یاخود آهسته جه نیک یاخود سرخوش یوریشی کئی یوچالیه رق یوریمک معناسنه در بقال کعب ال رجل کعبه اذا
عدا و هرب او مشی سرعاً او عدا بطیثاً او مشی مشیه السكران (کعب) جعفر و زنده بر رجل آدیدر (الکعب) *
نوله جعفر و زنده قصیر القامه بودور کسه به دینور نونی زائده در و از سلانه دینور و کعب باشنده کعب اولان
آدمه دینور بقال رجل کعب ای ذوالکعب (الکعبان) علابط و زنده بودخی ارسلانه دینور (الکعبان) کافک
فحیحیه بعض باشک بشمره سنده اولان جابجا بزکی دو کولمش عقده لره دینور که او ستره دوزجه یور و به مز اولور
(المکعب) اسم مفعول عنوانیه شول بوینوزه دینور که حلقه کئی قیورلمش اوله بقال تیس مکعب القرن ای ملتوی
القرن کانه حلقه (الکوب) جوهر و زنده و (الکوبه) هایلہ بلندزه دینور نجم کئی * شارح دیر که بیاض و بیاضه
و مجوز و مجوزه کئی کوب و کوبه دخی دیر لر و فی المثل * ذهبوا تحت کل کوب * ای تفرقوا یعنی هر بری بر طرفه پراکنده
و نار مار اولوب کتدیلر و کوب بعض کوزه عارض اولان آق نقطه به دینور انواحی و اردر آق دوشمک و آق صو
و پرده امثالی اصطلاحات کحالیه سی و اردر و کوب اوزون اولان نیانه دینور و بر قوم سید و سردارینه اطلاق
اولنور بقال هو کوب القوم ای سیدهم کذلک فارس و جندی و خیالنه اطلاق اولنور و شدت حرارت ه دینور و فقیه
و صوبه و زنده دینور و دمور اکمره دینور مستار معناسنه کو اکی حلی * اکامنسو بدر و شول خطبه به یعنی افزاز
و تعیین اولنش ارضه دینور که لونی مفرز اولدیغی ارضک لونه مختلف اوله و کوب طلق دیکاری دار و به دینور
ترکیده اورن بولی تعبیر اولنور مفردانده تعیین ایچون کوب الارض تعبیر ایدر لر و کوب سلاحیوش آدمه اطلاق
اولنور و طاغنه دینور جبل معناسنه بعض نسخده ده نخای معجه ایله خیل عنواننده هر سوم اولمغه سواری سپاه کرو هی
دیمک اولور ایکسیده ملایمدر و کوب وقت بلوغی متقرب اولان اولان غلام دینور غلام مر اهل معناسنه و فطر یعنی
منشار اقسامندن دلوجه منشار دیکاری نیانه دینور که آق اولور قتالدر و کوب الشی * برسنه نیک کثیر و معظم
و مجتمع اولانه دینور و کوب الروضه بانجه نیک و مر غزارک شکوفه سنه اطلاق اولنور تقول ما ازهر کوب الروضه
ای نورها و کوب الخدیج لاولدک و دمورک پارلدا یوب یلدر امسنه اطلاق اولنور تقول اعجبنی کوب هذا الخدیج
ای ربقه و توفده و کوب البئر کوز فویلنک صوتع ایدن مشعنه و چشمه سنه اطلاق اولنور بقال غار کوب البئر ای عینها
و کوب طبره اوزره مشرف بر قلعه آدیدر و بر خاتونک اسمیدر و کجه اولقلر اوزره دوشن قر اغو قطره لرنه دینور
(الکوبه) هایلہ بلندزه دینور نه که ذکر اولندی و کوبه جماعت انسانی به دینور که الای تعبیر اولنور بقال جاء فی کوبه
عظیة ای جماعه و کوبه مصدر اولور و مجلا و مصیقل پولاد و دمور مقوله سی پارلدا مق معناسنه بقال کوب الخدیج کوبه
اذ ابرق و توقد (کوبان) عنده بر حصار آدیدر سلفده آنده بر قصر پادشاهی و از ایدی که درونی یا قوتله هر صع
و مزین اولمغه کوب کئی لمعان ایدر ایدی قصر مزین و شهر صنعاقر بنده ایدی و خار حج زور و سیم و سائر اجناس جواهر ایله
بر زیب و زبور ایدی (کوب) علابط و زنده بر طاغ آدیدر که آندن ذکر من طاشی قطع و جلب ایدر لر (الکوبه) *
یای مشده ایله بر قره اسمیدر که و بوده سی اهل قریه به بغایت جور و ظلم الملکه انلر دعا کابد دعا المظله علی الفور تأثیر
ایدوب هلاک اولمشدر بین العرب * دعوا دعوه کوبیه * مثلی آندن قالمشدر * شارحک بیاننه کوره قریه مزین بوره ارض
جسازده در که اهالیسی آل زبیر ایدی (کوب) الفک قصر یله حوزلی و زنده بر موضع آدیدر (کوب) *
مصغر بنیه سیله مدینه ایله تبولک بلنده بر مسجد نبوی اسمیدر علیه الصلاة والسلام (الکوب) کوب لفظنک

- 2 1
- 4 3
- 6 5
- 8 7
- 10 9
- 12 11
- 14 13
- 16 15
- 18 17
- 20 19
- 22 21
- 24 23
- 26 25
- 28 27
- 30 29
- 32 31
- 34 33
- 36 35
- 38 37
- 40 39
- 41 41

(جمیدر)

۱ جمیدر بومعنادند که عربلر بوم ذوکواکب درلر دوشداند معناسنی اراده ایدرلر کویا که فرط محنت و شدتدن
 ناشی هوا یوزی بک قرا کولوق اولمغله کسوف کونی کبی کوا کبلر نمایان اولمشدر (الکلب) کافک فتحی ولامک
 ۳ سکونیه هر برنجی جانوره دینور که انسان و حیوانی طلا یوب اصروب و پاره لیچی اولور کولک وارسلان
 و قیلان و قورد کبی سبع عقور معناسنه در بعده کولک تعبیر اولنان جانورده غالب اولمشدر شویله که لدی الاطلاق
 ۵ سائره محتمل اولمغله حقیقت لغویته منزلنده اولمشدر جچی اکلب کلور افلس کبی و کلاب کلور اولک جمع
 الجمعی اکلب و ثانیئک کلابات کلور * مؤلف بصارده کلب لفظنی دخی زیاده قلمشدر عبد و عبید کبی و کلب
 ۷ ارسلانه دینور لکن تعمیمده داخل اولمغله تخصیصی ظاهرا اکا دخی اطلاق کولک کبی غالب و متداول
 اولدیغنه مبنی در زیر ابادیه ده کولک قسمندن اکثر اولور و کلب درده صویک ابتداء یعنی هنوز آرمغله
 ۹ باشدلیغی و قنده اولنه دینور بعضلر بونی مصدر اوله رقی تقیید اولمشدر و کلب دکرم من چرخنده زیوانه دیدکاری
 دمورک تپه سنده اولان کوچک دموره دینور و منخل اولان دیواره اور دقبری طباغخه دینور که پایندان دستک
 ۱۱ تعبیر اولور و کلب بر نوع بالی آدیدر که کولک بالی دیدکلر بدر کلب الماء بشقه در که اول قندز اوله جقدر و کلب
 بر کولک آدیدر و بو کولک دکلدر بلکه نیچه کوا کبیدن منظم اولمش بر کلب صور تیدر سر طمان بر جنک
 ۱۳ جنوبیسنده شجاع ایله جبار اراسنده و سفینه نوحک قیچ قاره سنک اوست طرفنده واقع اولمشدر باشنده
 والری اوکنده و بطننده و فالجه سی اوزره بر کولک برآق واردر عربلر بطننده اولان بک برآق کولک کلب
 ۱۵ اطلاق ایلمله مؤلفک مرادی اولک کولک اوله جقدر و کلب خام کوندن کلمش قایشه دینور قدمعناسنه و بو کسک
 تپه نک و او بوک باشلر نک او جنه دینور و قلیج قبضه سنده اولان دمور میخه دینور که پراز و انه نک اوزرنده اولور علاقه
 ۱۷ آکا کچور بلور و کلب شول قمر می و ترشه به دینور که برینه دیکله جک سختیانک و کولک ار لغنه وضع
 ایدوب ایکی طرفلو اوزرندن دیکش چکرلر و کلب ری ایله قومس بینه بر موضع آیدر و مامه ترابنده بر طاغک امیدر
 ۱۹ و کلب الفرس آنک ارقه سنده بیلینندن قور ریغنه قدر چکلش اولان خلقی خطه دینور که لونه مخالف اولور مثلا طوری
 آتمه سیاه اولور و کلب طوار سمر نک اکسه سنده اولان اکری چنگله دینور که قرشولقی ایکی دانه اولور اکا طور به
 ۲۱ و مطهره مقوله سی نسنه بچروب آصارلر و قلیج قبضه سنه صار دقبری قایشه دینور و مطلقا کند بیسه صار بلوب
 و باغلوب متین و محکم اوله جق شیئه دینور و کلب بر قبیله آدیدر و کلب مصدر اولور کلوب ایله یعنی مهمان ایله راکب
 ۲۳ اتنده اولان حیوانه اوروب دور تک معناسنه یقال کلب اراکب الفرس کلبا من الباب الاول اذا ضرب به بالکلوب
 و برکسنه تنها باد به ده قالمغله یقین بر رده شتک و ارایسه البته کولک کبری کندینک صوتنی ایشندکلرنده آنزده اور مکله
 ۲۵ بو جهندن شتک اولدیغنی استدلال ایچون کولک کبی اور مک معناسنه در یقال کلب از جل کلبا من الباب الثاني اذا نبح
 لتسمعه الکلاب فتنبخ فیستدل بها علیه و ذلك اذا صار فی قعر * مترجم دیر که لظا بقدن اولوق اوزره جا حفظ نقل ایدر که بر کون
 ۲۷ برورانه عرصه ده بر مکتب خواهه سنی کوردم که بعینه کولک کبی اور یوب طوره بور سبیدن سوال ایلدیگنده
 بو عرصه نک حداسنده اولان خانه صاحبک بر کولک او غلو واردر بنم شاگردمدر لکن مکسبه چوقلق خیری
 ۲۹ بو قدر دائما کولک ایله او غراشوب ملاعبه ایدر بندخی مکتبه کلبی کون بور ایله کلوب بور سمه اورورم اولدیغنی
 کولک ظنیه طولو دیز کین قیوی آچوب طشره به او غرا مغله بندخی یقاسنی دیوشور و ب مکتبه کورورم پس وضع
 ۳۱ مزبور یا لکزی باده ده قلانه مخصوص دکل امش انتی (الکلاب) صحاب و زننده بودخی کلب کبی سمرک اکسه سنده اولان
 اکری دموره دینور (الکلب) قحتمینه صوصه مق عطش معناسنه در یقال کلب از جل کلبا من الباب الرابع اذا عطش
 ۳۳ و بزونکک ایلک قیادت معناسنه در مکله دخی بو معنا به در یقال کلب فلان کلبا و مکله اذا قادمه الکاتبان و کلب مقاره نک
 ایی تکر لکله اوق یکن اغاجک ار الغنه دوشوب ایشتمک معناسنه در که تکرلک دو نمکدن قالور یقال کلب ایل اذ اوقع
 ۳۵ بین العقو و البکره و کلب بر نسنه به بک حرص و طمع ایلک معناسنه در و بر نسنه شدت بولوق معناسنه در و بلاشع
 اکل کثیر معناسنه در و کلب الشاء قیشک حدت و شدتی هیکامنه اطلاق اولنور انب الشاء کبی و قودوز کولک
 ۳۷ اصرمش کسه کولک کبی فریاد ایلک معناسنه در و کولک قودوز و کولک قودوز اولوق معناسنه در انسان اتنی نمکدن عارض
 اولور یقال کلب الکلب کلبا من الباب الرابع اذا جرت و هو یعتری من اکل لحم الانسان و برکسه فی قودوز کولک ظلامله
 ۳۹ کولک کبی قودور مق معناسنه در یقال کلب از جل کلبا اذا اصابه الکلب من عص الکلب الکلب * شارح دیر که
 عربلرک اتفاقا فکر ده سیدر که قودوز طلا مش کسه به یادشاهک بر ایکی قطره قاننی صوابله مزج و اسقا ایلسر علت
 ۴۱ مزبوره به بغایت شغادر کذلک اول کسه فی قر قیچی کیجه تا بصباح اصلا او بو تمیذلر باذن خدا علت مزبور حدات

القلموس
القلموس

اولمز و اگر اول کججه او بور ایسه البته اول علتته مبتلا اولور کذلک اول کلجی ایکی پاره ایدوب اول آدمی ار الغندن
 ۲ پچور مک دخی نافعدر و اولکو پیک اصلا بریده قرار ایلز بر مرتفع محله طوروب قلوبور ایله اوزرینه کول الهسه لر
 همان هلاک اولور انتهی و کلب طارملق معناسنه در یقال کلب از جل اذا غضب و سفیه اولق یعنی سبکسر و خفیف
 ۴ و بی تمکین اولق معناسنه در یقال کلب الغلام اذاسفه و اغاج صو به خوشجه قانوب تاب و طراوتی حتی اوزره کلامکه
 پیراقری خشو تلو و سرد اولمغین طوقنان آدمک اثوابه ایلشور اولق معناسنه در که هپ بونلر مجازدر یقال کلب
 ۶ الشجر اذالم یجدر به فحشن و رقه فعلق من مرتبه و قیش مشتدا و لوق معناسنه استعمال اولور یقال کلب الشفاء اذا شدت
 و کوبک آدم اته دادانوب او کر نمکه اذاجمل اولق معناسنه در یقال کلب الکلب اذاضری و تعو داکل الناس (المکلبه)
 ۸ مرتبه و زنده کلب کجی بز و نکک ایلک معناسنه در (الکتبان) نای فوقیه نک تقدیمیه قلتبان و زنده بز و نکه دینور
 قواد معناسنه کلب و مکلبه دن مأخوذدر که بز و نکک معناسنه در * صاحب مصباح قرطبانک اصلی کلبان اولق
 ۱۰ اوزره تصریح ایلشدر * لکن مؤلف قرطبانی دیوت و بی ناموس ایله و کلبانی بز و نک ایله تفسیر ایلشدر هر بری بشقه
 یادکاردر زیر قرطبان بونیوز لودر که قور مساقدر و بز و نک و ارووب کن و آرادوز ندر و برهان صاحبی قرطبان
 ۱۲ و قلتبان کلبانیدن معرب اولدیغه ذاهب اولشدر و بونک و زنی فعتلان در (الکلب) کتف و زنده قودوز کوبکه
 دینور اسامک بیانیه کوره قودوز طلامش کسه به دخی کلب دینور جعلنده کلجی دینور عطشی و زنده یقال کلب کلب
 ۱۴ و کلاب کلجی و ر جل کلب و قوم کلجی و منه فی دماء الملوک شفاء لالکلبی (الاکلاب) برکسه نک طواری قودور مق
 معناسنه در که قودوز کوبک طلا مسیله اولور و مخصوص علتدن ناشی اولور مانند نک قودور دیغی مشهور دمن اولشدر
 ۱۶ یقال الکلب القوم اذا کلبت ابلهم (الکلبه) علیه و زنده قاتیلق شدت معناسنه در تقول نحن فی کلبه الشفاء ای فی شده
 و ضیق معاش و قحط و غلامناز بنه در و کلبه میکنده به دینور تقول رأته فی الکلبه ای خانوب الخمار و کوبک و کدینک
 ۱۸ بز و نرینک ایکی طرفنده بقی طرزنده اولان اوزون قیلره دینور قیلانده دخی اولور و کلبه دیار بکر تر اینه بر موضع آیدر
 و صوغو غک شده دینور و صرم تعبیر اولنان اینجه اوزون قایشه علی قول بر طو تام لیفه دینور که آنکله قر به مقوله سی
 ۲۰ دیکیلور (الکلبه) کافک فحیله همیشه اغاجی نوعندن بر دیکنلو اغاجک آیدر اکا کلبه دخی در لر فرجه و زنده
 و شاخردن عاری اولان دیکنلکه دینور که چالی تعبیر اولور و عمان نام بلده قضا سنده بر موضع آیدر (الکتبان) کافک
 ۲۲ فحیله دمور جی فصاجنه دینور که آنکله قزغین دموری قصدروب قوللانور لولکر لک دخی اولور (الکلب) تور
 و زنده (الکلاب) زمان و زنده مهمازه دینور که بحر یفله ماهه بر دیکر سیوری دمور در بندکاری دابه بی دور تمک
 ۲۴ ایچون جزمدلرک او کجدر بنه استوار ایدر لر آت جانبازلر بنک مهمازلری اولغله بیچاره حیوانی یلدنم کجی بور ایدر لر
 (المکلب) محذو و زنده شکار ایچون نازی و زغر مقوله سنی تعلیم ایدن کشی به دینور (المکلب) معظم و زنده بو قاغو
 ۲۶ ایله باخو دسائر باغله بند اولنمش کسه به دینور یقال اسپر مکلب ای مقید (الکلب) امیر و زنده و (الکلاب) سالب
 و زنده کوبک کرو هنه دینور جماعه الکلاب معناسنه بوکه کوره ایکیسیده اسم جمع اوله جقدر * لکن مؤلف بصارده
 ۲۸ کلب لفظنی جمع اولق اوزره ثبت ایلشدر و اسم فاعل و زنده اسم جمع غیر بیدر نهایت سیوطی مز هرده حاشن لفظنی رسم
 ایلشدر لکن امهات سائر ظفر یاب اولنماشدر (المکالبه) مفاعله و زنده کوبک بری بر یله خردل اشوب قاور اشقی
 ۳۰ معناسنه در بعده انسان بری برینی خصوصت و زاعله صیقشدر هر ق غوغا ایدوب بری برینه شرکیر اولمقده استعمال
 اولندی یقال کالبه مکالبه اذ اشاره و ضایقه و بو واحد و فصاعد ایچون کاور و مکالبه دوه اغاجک تیکنلرینی اولتلامق
 ۳۲ معناسنه در یقال کلبت الابل اذ اذاعت کلابب الشجر (التکالب) تفاعل و زنده بری برینک اوزرینه کوبک کجی
 صچر ابوب آتیلق معناسنه استعمال اولور یقال تکالبای تواتبا (بنوکلب) و (بنواکلب) و (بنوکلبه) و (بنوکلاب)
 ۳۴ بر قبیله در (کف الکلب) بر نوع عشبه منتشره اسمیدر بونبات بدسقان دیدکلر ایدر که ترکیده کوبک آیاسی تعبیر اولور
 (ام کلب) بر تیکنلو کوجکجه اغاجک آیدر بو شجر بر ذراع قدر اولور و مصرده کثیردر بین الاطباء بو اسمله معروفدر
 ۳۶ و مصر یبر اکایع در لر (الکلبات) حرکات و زنده بمامه ده بر نیچه معروف با لر لک اسمیدر (کلاب) غراب و زنده
 بر موضع و بر صوبک آیدر اول موضعده بین العرب بر وقعه اولغله بوم الکلاب یئنلرنده معروفدر (الکلاب) سحاب
 ۳۸ و زنده برکسه بی قودوز کوبک طلا مغله دلور و بیهوش اولق معناسنه در یقال کلب از جل کلابا علی بناء المجهول
 اذا ذهب عقله من الکلب (لسان الکلب) تبع بمانینک قلبی آیدر اوج ذراع طولنده و لونی تازه سبز کجی یم بشل
 ایدی و تبعدن مراد ابو کرب اوله جقدر و آندن بشقه بر نیچه قلیج آیدر و بر نبات آیدر بونبات حالافرنک اطبا برینک
 ۴۰ سنا و لوزا دیدکلر ایدر و رقی سکر لو پیراغنه شبیه و آندن اطول و بر مقدار مقعر و غایتده ملاستلی و اطراف کسکین
 ۴۱

(اولور)

۱ او لور (ذو الكلب) عمرو بن العجلان نام كسند نك لقبيدر (نهر الكلب) سواحل شامده بيروت ايله صيدا ايننده بر ارمق
 آديدر (كلب الجر تبة) جيمك و رانك و باي مشدده نك قحيله بر موضعدر (كلاب) كتان و زنده اساميدندر كلاب
 ۳ العقيلي و ابو الهيدام كلاب بن حزه شاعر ردر (الكالب) و (الكلاب) شداد و زنده صاحب الكلاب ديمكدر
 بو مناسبله زحرجي باشي به اطلاق اولنور (ذو الكلب) موصل ناحيه سنده بر موضعدر (جب الكلب) جب ماده سنده
 ۵ ذكر اولندي (كلاب) رمان و زنده اساميدندر عبدالله بن كلاب متكلم معروفدر (الكلاب) كافك كسريه كايك
 جمعيدر كه ذكر اولندي و منه المثل * الكلاب على البقر * و بوي * الكراب على البقر * پس كلاب و ايتنه كوره كابلري
 ۷ بقر و حشي اوزره قشقر دوق صالحور ديمكدر مثل مز بقر هر كسي كندى حالى و وضع و صنعتيله ترك و تخليه ايله
 ديه جك برده ايراد اولنور كه صنعتندن و الفتندن اولمديغي ايشي تكليف ايله هر كسه بيلديكي كاري تكليف و تقويض
 ۹ قيل ديمك او لور مثلا اهل قلى جنك و قتاله كوندر مك كي قالدبكه الكلاب ياخود الكراب كله سى ابتدايت اوزره
 مرفوع اولور كه الكلاب او الكراب مفوضه على البقر سبكنده اولور و مقدر ارسل كله سيله منصوب اولسي
 ۱۱ دخي جاژدر ميدانينك بيانته كوره الكراب على البقر و ايتنه كوره كراب ترلاقي نطس ايتكه ديمكله بقردن مراد
 چفت اكوزي اولور هر كسي كندى صنعتيله ترك ايله معروضه ضرب اولنور و الكلاب و ايتنه كوره بقردن مراد
 ۱۳ بيان اكوزي اولوب قوم مز بوري ري رينه اغرا و تخريش و تسليط ايله مقامنده ايراد اولنور (ام كلبه) حى علتك
 كنيه سيدر ام ملدم كي (الاستكلاب) ذكر اولنان كلب لفظي كي بر آدم ياديه ده تنها قالمغاه كوپك كي اورمك معنا سنده در
 ۱۵ تا كه او بهر قريب ايسه كوپك ري ايشيدوب اورمكه شلنكه استدلال ايله يقال استكلب از جل بمعنى كلب كا ذكر
 (الكلايب) كلوب كله سنك جمعيدر كه هممازه دينور و تشبيه طريقيه طوغانك و شاهينك پنجه لينه اطلاق اولنور
 ۱۷ يقال انشب البازي ايله كلاليه اي محالبه و كلاليب الشجر ميشسه و مغيلان اجاجل نك تيكنلرينه اطلاق اولنور
 (الكثب) ناي فوقيه ايله جعفر و زنده و (الكثب) قفقد و زنده ترويح مصلحتي ضممنده مداهنه ايدر اولان يلباق
 ۱۹ كسه به دينور نسخه رده المداهنه عنوانيله كه مصدر در مرسوم اولمغله غلطدر صواب اولان المداهن عنواننده
 اولمقدر تنه كه امهات سائرده بكتب في امره اي بداهن عبارتيه مثبت اولمغله مصدرى كتبه اولور (الكثبان)
 ۲۱ قلتبان و زنده بزوتكه دينور قواد معنا سنده * مؤلف بوني كلب ماده سنده دخي ذكر ايشيدي كه كلب و مكليه دن
 مأخوذ ايدى و بوراده اعادهمي كتبه دن مأخوذ اولديغنه ذاهب اولان قوله مبنى در (الكثب) ناي مثله ايله
 ۲۳ جعفر و زنده و (الكثاب) علابط و زنده بخيل و جري و متقبض اليد اولان تا كسه دينور (الكثبة) حاي مهمله ايله
 در حجه و زنده مشتعل و علوكير اولان آتشك كور لئيسنه دينور تقول سمعت كحبه النار اي صوتها و لهيها و كحبه
 ۲۵ بر شاعر ك هبيرة بن عبدالله بن عبد مناف بن عرين العرني لقبيدر و ديكر هبيرة بن الكحبه عراده نام فرسك
 فارسيدر و كحبه مصدر اولور قحيله چالمق معنا سنده يقال كحبه بالسيف اذا ضرب به (الكثوب) نوانه قعود و زنده
 ۲۷ بر نسنه درشت و غليظ اولمق معنا سنده در يقال كنب الشئ كنبوا من الباب الاول اذا غلظ و بر كسه غنايه نائل
 اولمغله سائر دن مستغنى و بى نياز اولمق معنا سنده در يقال كنب الرجل اذا استغنى يعنى بعد فقر (الاكتئاب) همزه نك
 ۲۹ كسريه بود دخي درشت و غليظ اولمق معنا سنده در يقال اكتب الشئ اذا غلظ و ال كثرث عملدن ناسور نفق معنا سنده
 استعمال اولنور يقال اكتبت يده اذا غلظت من العمل و بر كسه نك ايجروسى قبض اولمق معنا سنده استعمال اولنور
 ۳۱ يقال اكتب عليه بطنه اذا اشتد بونده على ايله استعمالى قبضك ثقلتي منقبض اوزره مستولى اولديغنه مبنى در
 ودل طوقلى معنا سنده استعمال اولنور يقال اكتب لسانه اذا احتبس (الكثب) فمختينه كثر استعمالدن انسانك
 ۳۳ اياغى و ال كذلك دوه و آت و قاطر مقوله سى دوايك اياغى غلظتلنوب ناسور باغلق معنا سنده در على قول انسانك
 انه مخصوص صدر جفججى الى كبي يقال كنبت يده كنب من الباب الرابع اذا غلظت من العمل (المكثب) محسن و زنده
 ۳۵ (والمكثب) منبر و زنده اختلاف مذكور اوزره ناسور لشم عضوه دينور يقال حافر مكثب و مكثب اي غليظ (الكثب)
 ضرب و زنده بر نسنه في بر ظرف ايجره آليقومق معنا سنده در يقال كنب الشئ في جراه كنب من الباب الثاني اذا كثره
 ۳۷ فيه و حبسه (الكثب) جانب و زنده كثر اكلدن طولوم كي ممثلى اولان انسان و حيوانه دينور (الكثب) كتف
 و زنده بر نبات آديدر بونياب كنور و كندر ديكردر كه آندن ايب و سجم بوكيلور (الكثيب) امير و زنده قور بمش
 ۳۹ اغاجه على قول تيكنلري قيريلوب او فامش اولان ميشه اغاجنه دينور (كثيب) زير و زنده بر موضع آديدر (كثب)
 جنب و زنده ماوراء النهرده بر بلده در كه اشر و سونه ايله ملقبدر حالا لقبيله مشردر (المكثب) مكفهتر و زنده
 ۴۱ جثه سى غليظ و شديد اولان طوياج بودور كسه به دينور (الكثاب) كتاب و زنده خرما ساقتمه دينور (الكثب)

القاصحون

تای فو قیه ایله قنفذ و زنده و (الکناثب) علابط و زنده قصیرا قامه بودور کسه به دینور (الکناثب) نای مثلثه ایله
 2 جعفر و زنده و (الکناثب) قنفذ و زنده و (الکناثب) علابط و زنده مطلقاتی و صلب و شدید اولان شیئه دینور
 (الکناثب) کافک کسریه دائماً اشغی طوغری آقوب دو کیلور اولان قوملغه دینور که بعضی او چورم پرلده اولور
 4 (الکناثب) حای مهمله ایله جعفر و زنده بر نبات آدیدر لکن بو ثابت یعنی اهل لغت عندنده متفق علیه دکدر
 (الکناثب) حای مهمله ایله غلط و خطادن ناشی کلامک عرب صاچی کبی شوریده و مختلط اولسنه دینور تقول
 6 ماهذه الکناثب تریدا الکلام المختلط من الخطاء (الکوب) کافک ضمیله قولی اولیان کوزه به یعنی دستی به دینور علی قول
 خرطومی یعنی ابریق کبی امزکی اولیان دستی به دینور ترکیده دخی کوب دینور جچی اکواب کلور یقال لایزال معه
 8 کوب الخرو هو کوز لاعروء له اول لا خرطوم له (الکوب) صوب و زنده کوبله صو ایچمک معناسنه در یقال کاب
 الرجل کوبیا من الباب الاول اذا شرب بالکوب (الاکتباب) افتعال و زنده کوب معناسنه در نهایت بونده تکلف
 10 اولمغه کوبی زور ایله باشنه قالدروب ایچمک اولور یقال اکتاب بمعنی کاب (الکوب) فتحینله بر آدمک باشی بیوک
 اولوب بیوتی اینجه اولمغه دینور (الکوبه) نوبه و زنده فوت اولان شیئه تأسف و تحسر ایلکه دینور تقول ماهذه
 12 الکوبه ای الحسرة علی مافات (الکوبه) کافک ضمیله زرد او یوننه دینور که حالا طاوله دیدیکمز آندن بر نوعدر
 علی قول شطرنج او یوننه دینور و کوبه کوجک طاوله دینور طبل صغیر معناسنه که دبلک تعبیر اولنور محله
 14 بکجیلرینک و چنکانه لک چالدقزی اوله جقدر که بلی اینجه اولور و کوبه فهر معناسنه در که دسته سنک اوله جقدر
 آنکله سماقی اوزره نسنه از لرر لاغوته و ترکی قدیمده قوپوز تعبیر اولنان سازه ده کوبه دینور بر بط کبی
 16 (الکوبی) تعبیل و زنده بر نسنه بی دسته سنک ایله دو کوب خر دایمک یاخود ازمک معناسنه در یقال کوب الشیء
 اذا دقه بالکوبه ای الفهر (کابه) غابه و زنده تمیم قبیله سی بلادنده بر موضع یاخود بر صو آدیدر (کوبان) کافک ضمیله
 18 شهر مرو قضا سنده بر قریه در (کوبانان) اصفهان قضا سنده بر قریه در (کوبانان) بر بلده معروفه در (الکهب)
 کافک قحی و هانک سکونیه قوجه صو صغیرنه دینور (الکهبه) کافک ضمیله قهبه و زنده و مراد فیدر که الواندن
 20 بوز تعبیر اولنان لونه دینور علی قول کهبه دهمه یعنی یاغز لغه یاخود قرامتیق بوزه دینور که مائی به قریب کوجکل
 اوله جقدر و علی رأی لون مزبور دوه قسمنه مخصوص صدر که کوجکل بوز دوه نلک لویدر (الکهب) قعود و زنده
 22 (والکهب) نعب و زنده بر نسنه یاخود خاصه دوه لون مزبور اوزره اولق معناسنه در یقال کهب و کهب کهبو با
 و کهبان من الباب الخامس والرابع وهو الکهب و کاهب (الکهدب) جعفر و زنده ثقیل و ترک و نتراش کسه به دینور
 24 (الکهدب) جعفر و زنده سبر و آندن باد نجانده دینور فصل اللام (الالباب) همزه نلک کسریه بر رده
 اکتوب مقیم اولق معناسنه در یقال لب بالمكان البابا اذا اقام * مؤلف بصائر دة ثلاثی فی تقدیم الیشدر و الباب طوارک
 26 کو کسنه لب یعنی سینه بند کچورمک معناسنه در تقول البیت الدابة ای جعلت لها لبیا و بر کسه به یا بر نسنه به
 صکره دن بر شی عارض اولق معناسنه استعمال اولنور یقال لب له الشیء اذا عرض (اللب) لامک قحی و بانک
 28 تشدیدله بودخی بر رده اکتوب مقیم اولق معناسنه در یقال لب بالمكان لبیا من الباب الاول اذا اقام و منه قولهم لبیک
 عدد اراده سیله تشبیه قلوب کاف خطابه مضاف قلمشدر و بونک معناسنه اقوال ار بعد و اردر اول ذکر اولنان
 30 اقامت معناسنه اولمغه انا مقیم علی طاعتک البایا بعد الباب و اجابة بعد اجابة سبکنده در که بن سنک امر و فرمانکه
 اطاعت و اجابت مرکزنده مره بعد اخری ثابت و پایدارم دیمکدر ته که حنایک کله سی رجه بعد رجه دیمکدر
 32 ثانی لب کله سی مواجهه معناسنه ده کلکله اول معنادن مثنی اولور کایقال داری تلب داره ای تواجهها بوکه کوره
 انجاهی و قصدی لک مره بعد اخری سبکنده اولور که بنم قصد و توجهم هر بار سنک طرفکه در دیمک اولور
 34 ثالث لب کله سی محبت معناسنه ده کلکله اول معنادن مأخوذ اولور ته که امرأة لبة در لرر محبة لزوجه معناسنه
 پس لبیک بنم دائماً محبت و انجذابم سکا در غیره دکدر دیمک اولور رابع خالص معناسنه اولان لب و لبایدن مأخوذ در
 36 کایقال لب الشیء و لبابه ای خالصه بوکه کوره اخلاصم یعنی صدق عبودیم همیشه سکا در دیمک اولور و بونک اصلی
 الب لبین لک ایدی فعلی حذف و نون تشبیه اسقاط اولندقدنصکره کافه مضاف قلندی و مذهب مختار بودر و تلبیه
 38 کله مر قومده دن اخذ اولندقدنصکره آندن فعل تصرف اولنمشدر تهلیل و تسبیح و تشهد کبی نهابه ده و منه حدیث
 علمته انه قال لاسود یا ابا عمرو قال لبیک قال لبی بیدک * حدیثی سلت یداک و صححتا عبارتیه تفسیر الیشدر که
 40 معنای لازمی اولور و بولبت یداک لبین سبکنده در لبیک لفظنه ازدواج ایچون بیدک دینمشدر و زخمشری لبی
 41 بیدک کلامنی اطیعک و اتصرف بار ادتک و اکون کالشیء الذی تصرفه بیدک کیف شئت عبارتیه تفسیر الیشدر

(و صاحب)

2 اذا اطال القيام في الصلوة و حج شريفه مداومت قلبك معنائه در يقال اقلت الرجل اذا ادام الحج و چوق چوق
 غزا و جهاد املك معنائه در يقال اقلت فلان اذا اطال الغزو و درگاه الهی به نذال و تواضع املك معنائه در
 4 يقال اقلت الرجل اذا تواضع لله تعالى (القنائة) كرامه و زنده قليل الطعام اولمق معنائه در كه آكول اولمبوب
 كخوار اولمقدن عبارت در يقال قنت الرجل قنائة من الباب الخامس اذا كان قليل الطعم اى الاكل (القنيت) امير
 6 و زنده قليلة الاكل اولان خاتونه دينور يقال يقال امرأة قنيت اى قليلة الطعم رجالة دخى اطلاق اولنور يقال رجل
 قنيت اى بين القنائة و قنيت شول قر به به دينور كه صيق و مئين ديكشلى اولمغله صوبى كركى كى طوتوب برقطره سنى
 آفتهه يقال سقاء قنيت اى مسيك بوراده مسيل نسهلرلى غلطلدر زيرا امساك عن الكلام معنائه سندن مأخوذ در
 8 و مسيك سسكين و زنده در (القنعات) فافك كسريله بوزى قبلو كشى به دينور هو بدى ككردى كى
 يقال رجل قنعات اى كثير شعر الوجه (القوت) فافك ضيله و (القبت) فافك كسريله و (القنبة) و (القائت)
 10 و (القوات) سحاب و زنده بدنى طوته جق مقدارى يعنى بدن انسانى انكله سدرمق ايله جك خدا و توشه به
 دينور قوتك جمعى اقوات كلور و قائت فى الاصل اسم فاعلدر (القوت) فافك فتحيله و (القوت) فافك
 12 ضيله و (القنائة) فافك كسريله بر كسه يى قوتلندر مك معنائه در يقال قاتم بقوتهم قوتا و قوتا و قنائة
 اذا عالهم قنائة نك اصلى قواته در كذلك قيت و قيته دخى و اويلدر (الاقنيات) افتعال و زنده قوت
 14 و غذا نك معنائه در يقال قات عباله فاقناتوا (القائت) قوت و غذا به دينور كه ذكر اولندى و قائت ارسلايه
 اطلاق اولنور و كفايت مقدارى دير لكه اطلاق اولنور يقال هو فى قائت من العيش اى فى كفاية (القنيت)
 16 ميين و زنده اسماء حسنا در حافظ و نكهبان معنائه در و مقتدر معنائه در كه هر شيه قادر در هر كسه قوت
 و غذا اعطاسنه قدرتى اولدبغى كى * مؤلفك بصارده بياننه كوره اقاته دن مأخوذ در كه معنى لازمى اولان
 18 حافظ و شاهد ديمكدر كه هر كس قوت و غداسى اوزرينه لازم اولان كسلى البته محافظه و اقاته ايله وجود ربنى
 حبايت ايلر و دائما اوزر زنده قائم اولور كذلك اقتدار معناسى دخى معنى لزوميدر و منه قوله تعالى * وكان الله
 20 على كل شى * مقنيتا * اى حافظا و شاهدا و قيل مقتدرا (القنبة) فافك كسريله قوت معنائه در كه ذكر اولندى
 بو معنادندر كه عربلر اقلت لنارك قنبة ديرلر اطعمها الحطب معنائه (الاستقائة) قوت و غذا يستك معنائه در
 22 يقال استقائه اى سألته القوت (الاقائة) همزه نك كسريله بر كسه به قوت و غذا و يرمك معنائه در يقال
 استقائه فاقانه و بر نمنه به كوج تمك معنائه استعمال اولنور ته كه ذكر اولندى يقال اقات على انشى اذا طافه
 24 فصل الكاف الكبت سبت و زنده بر كسه يى بره چالمق معنائه در يقال كبتيه كبتا من الباب
 الثانى اذا صرعه و بر كسه يى خجل و رسوا املك معنائه در يقال كبتيه اذا اخزاء و بر نسنه دن صرف
 26 و منع املك معنائه در يقال كبتيه اذا صرفه و كسر املك معنائه در يقال كبتيه اذا كسره و دشمنى
 غيظ و كيتله رد املك معنائه در يقال كبت العدو اذا رده بغظه و ذليل و مهان املك معنائه در يقال
 28 كبتيه اذا اذله (المكبت) اكتباندر اسم فاعلدر برغم و اندوه اولان كبتى به دينور يقال هو مكبت اى ممتلى
 غيا (الكبريت) كافك كسريله فعيل و زنده جنس اجباردن حجر معروف اسميدر كه آتش كى ينار
 30 و يقار و ياقوت اجره و التونه ده اطلاق اولنور بعضلر عندنده كبريت جواهر ارضيه دن بر نوع جوهر در كه
 معدنى بلاد شرقيه دن تبت اولكه سنك و راسنده وادى نمل ديدكبرى مجلده در * معلوم اوله كه كبريت ديدبى
 32 فارسيد و تركيده كو كرد تعبير ايتدكاريدر كه درت قسم اولور بياض و صارى و قرمزى و سبياه اولور افضلى
 قرمزى نوعيدر كه كبريت حجر ديدكاريدر جواهر ارضيه دن وادى نملده اولور آنده كچى قدر قرنجدر اولور
 34 سباع كى انسانه هجوم ايدوب پاره پاره ايدرلر كچهلر بر قاج فرسخ مسافه دن لمعان ايدر و الا آن موجود اولان
 كو كردك اوسى صارى اولاندر كه چبوق كو كردى تعبير اولنور بين الاطباء اصابعى ديرلر و آنجل اولانه
 36 بز كو كردى ديرلر و بعض امكندده عيون حاره اولدبغى حالده جريان ايدر طبخ ايله كبريت اولور بوقسمى
 سياه مائل اولور و ايلجه و بانه تعبير اولنان اسمى چشمه لرك منبعده كو كرد طمرى اولمغله صواسى نبع ايدر
 38 و كيمياكران اكسير ذهبه كبريت حجر اطلاق ايدرلر و كبريته اصل حار اطلاق ايدرلر ته كه زبقة اصل بارد
 ديرلر و بعض ارضك ترابنده كبريت اولمغله كاه پكاه دخان و شعله كى آثارى ظهور ايدر حتى ايتاليا جوارنده
 40 آق دكزده سجملياتين ارضنده واقع بر جبلدن اكثر يا كيشف دخان ظهور و بعضا كمال شدت و حدتله
 بر طرفدن چانليوب ايجندن شعله فشان آتش صدور ايدوب اطراف و اكنافنى خاكسار ايدر (الكبريت)

(د حرجه)

- ۱ در حجه و زنده دوه نك كود سنه كو كرد سور مك معناسنه در كه بعض اجزا ايله خلط ايدوب سور لر يقال كبرت
بعبره كبرته اذا طلاه بالكبريت (الكثيت) شنيث و زنده تجره قينار كن ظهور ايدن صوتنه دينور كه كت كت
۳ ديو ظهور ايدر كذلك قينايان خر و نيزك صوتنه دينور و كنج دوه نك ابتدا بو كر مسنده ظاهر اولان صوتنه
دينور و خشمناك آدمك شدت غيظ و كينه سي هنگامنده كنج دوه بو كور مسنه شبيه صدر نده جولان ايدن كو مولتي به
۵ دينور تقول سمعت منه كيتنا اي صوتا في صوته كصوت البكر من شده الغيظ و كتبت بخيل و ناكسه دينور و مصدر
اولور آهسته جه تأنيه يور يمك على قول آدميري صيق صيق آتارق تير تير يور يمك معناسنه يقال كت الزجل
۷ كيتنا من الباب الثاني اذا مشي رويدا او قارب خطوه في سرعة و كت كافك فقهي و تانك تشديديله و كتبت دوه
يا بجه بو كور مك معناسنه در يقال كت البعير كئا و كيتنا من الباب الثاني اذا صاح صياح لينا و بر كسه بي مفهوم و تاسه ناك
۹ ايلك معناسنه در يقال كت فلانا اذا ساءه و بر كسه بي تدليل و خا كسار ايلك معناسنه در يقال كت فلانا اذا ارغه
و تجره قينامق معناسنه در يقال كت القدر اذا غلت و بر كسه نك قولاغنه بر سوز فسلمده مك معناسنه در يقال
۱۱ كت الكلام في اذنه كئا و كيتنا من الباب الاول اذا قره و ساره و كت كود سنده اتى آزجه اولان چلپسز آده
دينور اره و عورته اطلاق اولنور يقال ر جل كت و امرأة كت اي قليل اللحم و كت صايغ معناسنه مصدر اولور
۱۳ ومنه المثل * لا تكته او تكه النجوم * اي لاتعهده و لاتخصيه و يقال جاء في جيش ما يكت اي لا يخصي (الكثتة)
ززله و زنده بودخي يا بجه يا خود آدميري صيق صيق آتارق تير تير يور يمك معناسنه در يقال كتكت الزجل
۱۵ اذا مشي رويدا او قارب الخطو في سرعة و آهسته جه كوكمك معناسنه در كه قهقهه دن دن اوله كت كت كوكمك
تعبير اولنور يقال كتكت الزجل اذا ضحك دونا يعني من القهقهة (الكثتكت) ززل و زنده ككتته ايله معنای اولده
۱۷ مراد قدر (الاكتات) همزه نك كسريله و (الاكتات) افتعال و زنده بو نلرده قولاغنه فسلمده مك معناسنه در يقال
اكت الكلام في اذنه اكتاتا و اكنته اكتاتا اذا قره و ساره و اكنتات ايشتمك معناسنه در يقال اكنت الحديث
۱۹ اذا استمع (الكثة) كافك ضميله مالك كتر و زالنه دينور كرك صامت و كرك ناطق اولسون و كته بر كتر يچينك
علمدر بو جهته مطلقا كتر و سودسز چكي قسمنه علم اوله رق اطلاق اولنور (الكثة) كافك فقهيله رده اولان آزجه
۲۱ يشلكه دينور كه مراد بر مقدار جه او تلق اوله جقدر (كتكت) هدهد و زنده و (كتكتي) كافرك ضمي و تاي
تايه نك فقهي و اشباعله ايكي سیده غير منصرف اوله رق صبيان عرب به مخصوص بر نوع لعبه يعني او بون آديدر عدم
۲۳ انصرافه علت علمت و لعبه تاي و بليله تأنيذر * بوراده مؤلفك غير مجر اتين تعبيري غير منصرفين ديمكدر كه اعراب
ثلاثه مجري دكلدر (الكثتكت) كافرك فقهيله طوي قوشنك او تمسندن حكايه در (الكثتكت) كافك فقهيله
۲۵ حقوق سوزلو اوزان كسه به دينور يقال ر جل كتكتات اي كثير الكلام (الكثيتة) عصيده و زنده و مراد فيدر كه بولماچ
آشنه دينور (الاكت) حاي همله ايله اجد و زنده قصه بو بولو بودور كشي به دينور (الكريت) امير و زنده
۲۷ بر سنه تا مه به دينور يقال سنه كريت و حول كريت و شهر كريت اي تام (تكريت) تانك فقهيله بر بلده
اولور كه تام و كامل معناسنه در يقال سنه كريت و حول كريت و شهر كريت اي تام (تكريت) تانك فقهيله بر بلده
۲۹ آديدر بو بلده بغداد ايله موصل بيننده در بانيه سي اولان تكريت بنت وائل ايله مسامدر و اول بكر بن وائل كه
ديار بكر كامضافدر خواهر يدر و بونك تاي زانده او لغله و زني تفصيلدر (الكست) كافك ضميله قسط لفظنده لغتدر كه
۳۱ قسط هندی ديدكري دارو اوله جقدر (الكهت) كافك فقهي و عينك سكونيله قصير القامة كشي به دينور مؤنثنده
كهته دينور هايه (الكهيت) زيبر و زنده بلبل قوشنه دينور جهي كهتان كاور كافك كسريله تقول ما اطيب صوت
۳۳ الكهيت اي البلبل و بوكيت كبي بنية تصغير اوزره موضوعدر (الاکهات) همزه نك كسريله شتاب و سرعتله كتمك
معناسنه در يقال اكهت الزجل اذا انطلق مسرعا و اوتور مق معناسنه اولغله ضد اولور يقال اكهت الزجل اذا
۳۵ قعد و پر غضب اوله رق سوار اولق معناسنه در يقال اكهت فلان اذا ركب متفخما من الغضب (ابو كهت) محسن
و زنده بر شاعر كنيه سيدر (الكهته) جرعه و زنده فاروره قياغنه دينور (الكهت) كافك فقهي و فانك سكونيله
۳۷ بر كسه بي سالك اولديغي جهتدن جهت اخرايه چو يروب دوندر مك معناسنه در كرك ظاهري و كرك معنوي
اولسون يقال كهته كهتتا من الباب الثاني اذا صرفه عن وجهه و بر سنه نك اجزاسني دوشوروب بري بر نه ضم
۳۹ و الحاق ايلك كذلك بر آدم بر سنه بي كنديسنه ضم و الحاق ايلك معناسنه در يقال كهت الشئ اليه اذا ضم و قبضه
قال في الاساس كهت المتاع اذا جمعه و ضم بعضه الي بعض و كهت الفراش و منه الحديث * اكنفوا صبيانكم بالليل
۹۱ فان للشيطان خطفة و انتشارا * اي ضمهم اليكم و كهت و كهت كافك كسريله و كهت كافك فقهيله و كهتقان

المقام

فحاله قوش قسمی قنادلرینی دوشوروب و قیصوب سرعته او چق کذلک انسان و سائر حیوان کرکی دوشوروب
 سرعته سکرتمک معناسنه در که معنای مذکور دن مأخوذ در ضم و قبض بولند یعنی بقال کفیت الطار و غیره
 کفتا و کفاتا و کفیتا و کفتانا اذا اسرع فی الطيران والعدو و تقبض فیه و کفیت و کفیت امیر و زنده بنیه سی خرده
 دوشور ملی جست و چالاک انسان و حیوانه دینور یقال رجل و فرس کفیت و کفیت ای سریع خفیف دقیق
 و کفیت کوچک تجر هیه دینور بونده کافک کسریله ده لغتدر و برسنه نک ایچریسی طشره سنه دو تمک معناسنه در که
 ترسنه دو تمک تعبیر اولنور یقال اصلحه بالکفیت و هو قلب الشیء ظهر البطن و کفیت اولمک موت معناسنه استعمال
 اولنور قبر؛ ضم اولتمق ملاحظه سیله یقال وقع فی الناس کفیت ای موت و یقال کفیت الله فلانا اذا مات و کفیت قانتسز
 اتکه اطلاق اولنور یقال اکل خبراً کفیتا ای بلا ادم دائماً معیشته ضم اولتمسی باعث اطلاق قدر (الانکفیات)
 انفعال و زنده بولندیغی جهتدن جهت اخرایه منصرف اولمق معناسنه در یقال کفیته فانکفیت ای صرفه عن
 وجهه فانصرف و کندیلکنندن منصرف اولمق معناسنه در که مطاوع اولمز یقال انکفیت الرجل اذا انصرف
 عن وجهه و دوشوریک انقباض معناسنه در یقال انکفیت الشیء اذا انقبض و آت قسمی می و صوبی تقلیل ایله
 اندامی و قارتی چکیلوب ضامر اولمق معناسنه در که یراتق تعبیر اولنور یقال انکفیت الفرس اذا ضمیر و اندام
 و اعضا دوشور ملی و در نکلی اولمق معناسنه در اعضاسی اول کونه منزز الخلق اولانه منکفیت در لری یقال رجل
 منکفیت ای مجتمع الخلق (الکفیت) تفعلیل و زنده بودخی برسنه نک اجزاسنی دوشوروب بری برینه یاخود
 کندیسنه یناشدر مق معناسنه در یقال کفیت الشیء اذا ضم و قبضه (الکفیات) کافک کسریله مصدر در ته که
 ذکر اولندی و کفات شول موضعه دینور که آنده نسنه جمع و بری برینه ضم اولنور اوله و منه یقال الارض
 کفات لتا و قال تعالی ﴿الم نجعل الارض کفاتا احیاء و امواتا﴾ ای ذات کفیت ای ضم و جمع یضمهم احیاء علی ظهورها
 و امواتا فی بطونها قال البضاوی کفاتا ای کافته اسم لما یکفیت ای یضم و یجمع او مصدر نعت به او جمع کفیت کصائم
 و صیام او جمع کفیت و هو الوعاء اجری علی الارض باعتبار اقطارها و قال الراغب یجمع الناس احیاء هم و امواتهم و قیل
 تضم الاحیاء الی الی الانسان و الحیوانات و النبات و الاموات الی الی الجمادات من الارض و الماء و غیر ذلك * مترجم
 دیر که بضاوی تعبیرات مرقومه ایله کشفه و ارد اولان مناقشه دن تفصی الی شدر زیرا کفات اسم موضع اولدیغی
 صورتده عمل ایده مز زیرا اسماء امکنه و از منه و آلات هر بقدر مشتق و افعال اوزره جاری ایسه لده عامل اولمز
 و کفات و مکافته مفاعله و زنده آنسزین اولمک معناسنه استعمال اولنور یقال مات کفاتا و مکافته ای نجاة و مکافته
 برکسه یه سکرتمکده یا آت قوشمقده مسابقه ایلک معناسنه در یقال کافته اذا سابقه (الاکفیات) افتعال و زنده
 برسنه بی تمامه دوشوروب اخذ ایلک معناسنه در یقال اکفیت المال اذا استوعبه اجمع (الکفیات) کتبان و زنده
 ارسلانه اطلاق اولنور (الکفیت) کافک فتحیله مصدر در ته که ذکر اولندی و کفیت حیابن بن قتاده السدوسی
 فرسنگ اسمیدر و کفیت شول طغار جغه و چانطه مقوله سنه دینور که قطعاً دلیکی و یرتغی او لما غله ایچنه قونان شیئی ضایع
 ایلز اوله و بلافاصله بری برینه ضمیمه و مجموع اولان مدار معاشه دینور که مراد چوق اولیوب لکن اردی کسلیز اولان
 مدار معاش اوله جقدر و منه الحدیث ﴿حبیب الی النساء و الطیب و زقت الکفیت﴾ ای ما کفیت به معیشتی یعنی اضمها
 و اصلحها (الکفیت) کافک کسریله بودخی ایچنه قونان نسنه بی ضایع ایلبان دغار جق مقوله سنه دینور (الکفیات)
 فانک کسریله بر مغار نک اسمیدر که سلقده مأوی لصوص ایدی نهب ایتدکری امتعه و اشیایی اوراده جمع و ضم
 ایدر لرایدی (الکفیت) سرد و زنده و (الکفیت) کافک ضمیمه همزه و زنده شول آته دینور که درت یاغنی برره
 کتوروب طوب کبی جمیع اندامیله پیدر پی بردن صچرا یوب آیلور اولغله او زنده استقرار و دیز کین ایله ضبط
 ممکن اولیه یقال فرس کفیت و کفیت اذا کان یثب جمیعاً فلا یستمكن منه لاجتماع و ثبه (المکفیت) محسن و زنده
 شول کسه در که ایکی زره کیوب ار الغنده برجامه دخی کیش اوله (کفیت) هفته و زنده مقبره مدینه اولان بقیع الغرقه
 نام محلل اسمیدر ناسی قبض ایلدن کیچون یاخود ترابی شوره اولغله مدفونی سریعاً اکل و افنا ایلدن کیچون اطلاق اولندی
 (الکلت) کافک فحی و لامک سکونیه برکدر مک معناسنه در یقال کلت الشیء کلتاً من الباب الثانی اذا جمعه و دو مک
 معناسنه در یقال کلته فی الاناء اذا صبه و آت او ینامق معناسنه در یقال کلت الفرس اذا رکضه و آتمق معناسنه در
 یقال کلت الشیء اذا رماه (الکلت) سکر و زنده فلت کله سنه اتباع اولور بولر ده سرد و زنده دخی لغتدر ته که
 فلت ماده سنه ذکر اولندی یقال فرس فلت کلت ای سریع (الکلت) کافک ضمیمه همزه و زنده کفته معناسنه در که
 جمیع اندامیله بردن صچرا یان آته دینور * مؤلف بونیده فلته کله سنه اتباع کونه رسم ایلشدر لکن فلته ماده سنه بو معنایه

(تصدی)

2 و زننده چوال و بصدق مقوله سنك اميحي طولدر مق معناسنه در يقال كيت الوعاء تكبينا اذا حشاه و بول اسباب
 و مهماتني قولايوب آراسته ايلك معناسنه در يقال كيت الجهاز اذا يسره (الاكيات) اكياس و زننده و مراد فيدر كه
 4 بغابت رشد و فطانت صاحبي كسه لره دينور * شارح دير كه تاه سيندن مقلوبه در و اكياس كيس لفظنك جمعيدر
 6 (كيت و كيت) ذيت و ذيت و زننده و آخر لريك كسر اوزره بنالريه لغتدر كذا و كذا معناسنه در كه قصه مبهمه دن
 8 كنياه در لسائزده شويجه و شويجه اياه تعبير اولتور بونلك تاني هادن مقلوبه در * مترجم دير كه ذيت و ذيت دخی
 6 بومعرضده در و بونلر جمله دن كنياه او لوب جمله ايسه في ذاتها مستحق اعراب اولما غله مبنی او لدیله قالدیکه حریری
 8 مر حومك در ده بیانی اوزره كيت و كيت كله سی افعا لدن و ذيت و ذيت اقولدن كنياه در پس قال فلان كيت و كيت
 10 و فعل فلان ذيت و ذيت ديمك جائز دكلدر * لكن مؤلفك تفسیرینه كوره اعم اولور و شهاب دخی شر حنده بوقولی تأید
 10 ایلشدر فصل اللام ﴿اللبت﴾ سبت و زننده بورمق معناسنه در يقال لبت لبت يده لبنا من الباب الاول
 10 اذالواها و خاصة بر كسنة كوكسنة و قازنه و يانلر نه دكنكله اوروب چالمق معناسنه در يقال لبت فلانا اذا ضرب
 12 صدره و بطنه و اقرا به بالعصى (اللت) لامك فحی و تانك تشديدیه بر نسنه في دو كك معناسنه در چرچينك بز
 12 و اسبچيارك اجزا دو ككری كبی يقال لت الشی * لتامن الباب الاول اذا دقه و بر نسنه في محكم چكوب با علمق معناسنه در
 14 يقال لته اذا شده و او ثقه و بر شیئی ریزه ریزه او فامق معناسنه در يقال لته اذا فته و بر شیئی از مك معناسنه در يقال
 14 لت الشی * اذا سمحه و قاوردی صوابه یا خود یا غله اصلادوب بولامق معناسنه در يقال لت السويق اذا جدحه
 16 و بر كسه بر آده انتساب ایدوب اكاقیرین و ملازم اولمق معناسنه در يقال لت فلان بفلان علی بناء المفعول اذا لته
 16 و قرن معه و بومعناي اخير دن مأخوذ در (اللتات) لامك ضمیه اغاج قبوغنك او فانیسنه دينور و كندیسیله بر نسنه
 18 لت اولنه جق شیئه دينور چرچینی طوغنی و هاون الی كبی و سائر معانیسنه كوره (اللات) تانك تشديدیه بر صنم
 18 آیدر ابن عباس و عكرمه و مجاهد و ابن المعمر كبی بر جماعت وجه مذکور اوزره تشديدیه قراءت ایلدیله قال الله تعالی
 20 ﴿افرايم اللات والعزی﴾ الایه ذكر اولنان لات لت سويقدن اسم فاعلدر جاهلیتیه بر كشی و ارایدیكه دا اما موسم
 20 جدده اول بتك یاننده یا غله سويق كشكك ایدوب بچاچه اطعام ایدر ایدی بعده انك اسمیله اول بتی تسمیه ایلدیله * مترجم
 22 در كه اصل اول بت رجل مر قومك صورتیدر كه محل مز بورده لت سويق ایدوب اطعام ایدر ایدی لات ثقیف
 22 قبیله سنك و عزى غطفان قبیله سنك بتلری ایدی بعده كثرت استعمالله تانی تخفیف اولندی و بعض مفسرین
 24 عندنده لوی ماده سندن فعله در و اوی الفه قلب اولمشدر اكاطواف اشدكاری باعث تسمیه در و عند البعض اصلی
 24 لاه ایدی هایله كه اله و معبود معناسنه در های حذف اولندقدنصكره اله حقیقی عن شانه حضر تر نردن قصورینه بناء
 26 علامت تأیید اولان تاه الحاق ایدوب زعمرلنجه وسیله قرب الهی اوله جق صنم مز بوره اطلاق ایلدیله یا خود
 26 تاه هادن مبدله در كیت كله سنك تانی كبی و بعض اعلام قول اخیری ترجمه ایلدیله پس لفظه جلاله نك اشتقاقه
 28 ذاهب اولتوره كوره اصلی لاه اولمق ار جحددر زیر اعراب صمترینه لاه اطلاق ایلدیله كه معبود دیمكدر احتیاج یا خود
 28 ارتقاع معناسندن اولور * و مؤلف بونی لیه و لوی ماده لر نده دخی رسم ایلشدر (الثلثة) زلزله و زننده مین نموس
 30 معناسنه در كه صاحبینی بحر كناهه طالدر ان مین كاذبه در * مؤلف بونی اسم صورتده ثبت ایلشدر لكن مقتضای
 30 مصدر اولقدر (الخت) لامك فحی و حای مهمله نك سكونیله دكنكله اورمق معناسنه در يقال خته بالعصا لختا
 32 من الباب الثالث اذا ضرب بهها و اغاجك قبوغنی صومیق معناسنه در يقال لخت العصا اذا قشرها و لخت خالص
 32 و غیر مغشوش معناسنه استعمال اولنور يقال برد بخت لخت ای صادق و بواتبع دكلدر (الخت) لامك فحی
 34 و حای معجه نك سكونیله اری جته لو تو مند كشی به دينور يقال رجل لخت ای عظیم الجسم و ایكی سبیلی
 34 بر اولمش خاتونه دينور مرأة مفضاة معناسنه و لخت سخت كله سنه اتباع اولور كه پك شدید ديمك اولور يقال حر
 36 سخت لخت ای شدید (زت) لامك ضمی و زای معجه نك سكونیله اندلسده بر موضع یا خود بر قبیله آیدر
 36 (الضت) لامك حرکات ثلاثی و صادق سكونیله خرسزه دينور لص معناسنه جچی لصوت كاور لصوص كبی
 38 شارح دير كه بو طی لغتیدر ته كه طس لفظنده طست در لر (الضت) لامك فحی و فانك سكونیله بر نسنه في
 38 بوروب چویرمك معناسنه در يقال لغت الشی * لغتا من الباب الثاني اذا لواه و بر كسه في تصم ایلدیله رأى
 40 و تدبیرندن صرف و تحویل ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال لغت فلانا اذا صرفه عن رأيه و اغاجدن قبوق
 40 صومیق معناسنه در يقال لغت الخاء عن الشجر اذا قشره و اوقه او بغون و متلائم اولمیه رق همان اولدیغه كوره
 41 يلك چورمك معناسنه استعمال اولنور يقال لغت الریش علی السهم اذا وضعه غیر متلائم بل كيف ماتتق و چوبان

(مواشی به)